LICA

Nº 184
Sala reservada
Incunable

Ire
184

T. 879174
C. 1000209535

S. R. Tit. 2 Cap. 5

Epistolae plinij

BIBLIOTECA PUBLICA
DE
TOLEDO

Iunianus Maius parthenopeus Hieronymo Carrafiæ meo
Salutẽ. C. Pli. ſecundũ ſupioris nepotẽ iam pridẽ emẽdatio
rem efficere cupiebã:demum ut id conficerem impuliſti. Ni
hil eſt enim quod pro tua in me ſingulari beniuolentia in
hac re preſertim honeſtiſſima:quod non auidiſſime exeque
rer. Cui præter tuæ familiæ genus inclytum :etiam littera-
rum ſtudia:quod certiſſimum humanæ uitæ præſidiũ ſem-
per duxiſti:magnam faciunt acceſſionem. Neq; in tanta li
brorum copia quam ex germanorum ſolerti nuper inuen
to:noſtra tulit ætas:hic erat ſupprimendus. Dedi tñ ope-
ram ut incorrupti codices imprimerentur: nequid incurio
ſa poſteritas:tanti operis fraudaret autorem. Eſt opus pro
fecto ſupraq̃ epiſtolarum ratio capit uarium & abſolutum
ut nunc hyſtoriæ partes aſſequatur:aut in deſcribendis lo-
cis:aut narrandis geſtis quorundam:aut rebus depingẽdis
ubi plurimum ſibi gratiæ uendicauit: Nunc ſe in oratoriã
ſublimitatem extollit:ut quantus in ſuis actionibus appa-
ruerit:liceat coniectari. Vbiq; ſanctiſſimis præceptionibus
grauiſſimiſq; ſententiis diſperſus:ut nullam humanæ uitæ
partem q̃optime non inſtituerit. Et q̃tum in laudandis offi
ciis copioſus & magnus:tantum in accuſandis pſequẽdiſq;
flagiciis acer & uehemens. In conſolando dulcis & exquiſi
tus:in admonendo liber:interdum ſalibus iocatur:ubiq; re
ſtrictus & accuratus. Et qui magis Demoſthenis argutam
denſitatem effingat:q̃ Ciceronis amplitudinem imitetur.
Cuius quidem (ſi ſemel leges) laudabis eloquentiam :ſi ue
ro iterum acumen deprehendes & admiraberis : ſin autem
(ut tuus eſt mos) aſſidue:ſemper te artificioſa docebit uari
etate:incredibiliq; iucunditate delectabit. Vale.

DE PVBLICATIONE EPISTOLARVM PLINII .LIBER PRIMVS INCIPIT.

Aius plinius ſecundus ſepticio .s. frequēter hortatus es:ut epiſtolas:quas paulo accuratius ſcripſiſſem: colligerem publicaremque. Collegi nō ſeruato temporis ordine. Neq; enim hyſtoriam componebam .ſed ut quæq; in manus uenerat .Supeſt ut nec te conſilii : nec me pœniteat obſequii ita enim fiet:ut eas quæ adhuc neglectæ iacent: reqram.& ſi quas edidero non ſupprimam. Vale.

De exhibitione libri Plinii Epiſtola ſecunda incipit

Aius pli. Adriano ſuo .s. Quia tardiorē aduentū tuum proſpicio : librum quē prioribus epiſtolis ꝓmiſeram:exhibeo. Hunc rogo ex conſuetudine tua & legas & emēdes :eo magis ꝙ nihil ante pæque eodē ſtilo ſcripſiſſe uideor. Temptaui enim imitari demoſtenem ſemper tuū Caluū nuper meū figuris duntaxat orationis. Nam pauci uim tantorū uirorū(quos æquas)adſequi poſſūt.nec materia ipa huic(uereor ne improbe dicā) æmulationi repugnauit.Erat enī prope tota in cōtentione dicendi. quod me lōge deſidiæ īdormientē excitauit. ſi modo is ſū ego:qui excitari poſſi. Non tamen omnino .Marci noſtri fugimus . quotiēs paulū itinere decedere nō ītēpeſtiuis amœnitatibus admonebamur:acres enī nō triſtes eſſe uolebamus. Nec eſt ꝙ putes me ſub hac exceptione ueniā poſtulare. Nam quo magis intendā līmam tuam cōfitebor:& ipſū me & cōtubernales ab editione non abhorrere:ſi modo tu fortaſſe errori nr̄o albū calculū adieceris.Eſt enī plane aliqd edēdū (atq; utinā hoc potiſſimum

art p³

Este libro es del colegio de Siguença el m. d[e] maraç como ... q fue desta yglesia

BIBLIOTECA PUBLICA DE TOLEDO

quod paratū eſt:audis deſidiae uotū)edendum autē explu
ribus cauſis: maxime ꝙ libelli(quos emiſimus) dicūtur in
manibus eſſe:q̄uis iam gr̄am nouitatis exuerint:niſi tñ auri
bus noſtris biblyopolæ blādiunť.Sed ſane blandiātur dū
per hoc mendatiū nobis ſtudia noſtra comēdent.Vale

Vt cannius ſe ſtudiis dedat. iii

Aius pli. Cannio .Rufo.S.Quid agit.Comum
tuæ meæqꝫ delitiæ ? Quid ſuburbanum amœniſſi
mū? Quid illa porticus uerna ſemper? Quid platanō opa
ciſſimus ? Quid euripus uiridis & gemmeus? Quid ſubie
ctus & ſeruiēs lacus ? Quid illa mollis & tamen ſolida ge-
ſtatio? Quid balneum illud quod plurimus ſol implet &
circuit? Quid triclinia illa popularia? illa paucorum? Quid
popinæ? Quid cubicula diurna:nocturnaqꝫ:poſſidēt te et
per uices partiuntur ? an ut ſolebas intētione rei familiaris
obeundæ crebris excurſiōibus auocaris? Si poſſidēt:fœlix
beatuſqꝫ es : ſin minus unus ex multis . Quin tu iſtas hūi
les & ſordidas curas: & aliis mandas:& ipſe te in alto iſto
pinguiqꝫ ſeceſſu ſtudiis aſſeris? hoc ſit negotiū tuū:hoc oci
um:hic labor:hec quies:in his uigila: in his etiam ſomnus
reponatur:effinge aliq̄d & excude:quod ſit ꝑpetuo tuum.
Nam reliq̄ rerꝝ tuarꝝ poſt te alium atqꝫ alium dominū ſor
tientur:hoc nūq̄ tuū deſinet eſſe ſi ſemel cœperit.Scio quē
aīmum:quod horter ingeniū: tu modo enitere ut tibi ipſi
ſis tanti quāti uideberis aliis ſi tibi fueris.Vale.

De rebus utrinqꝫ perfruendis iiii

Aius pli .pomponiæ celetinæ ſocrui. S.quantum
copiarꝝ in otriculano: in narnienſi: in carſolano
in peruſino tuo:in narſiēſi uero etiā balneum exēplis meis
Nam iam tuis opus non ē una illa breuis & uetus ſufficit.

Nõ me hercule tam mea ſunt:quæ mea ſũt:q̃ quæ tua hoc tam̃ differunt:ꝗ ſolicitius & intẽtius tui me:quã mei excipi unt.Idem fortaſſe eueniet etiã tibi: ſiquõ in nr̃a diuerteris: quod uelim facias:primũ ut perinde nr̃is rebus ac nos tuis perfruaris:deinde ut mei expgiſcant᷑ aliquãdo:qui me ſecu re ac ꝓpe negligenter expectãt. Nam mitium dn̄oꝝ apud ſeruos:ip̃a conſuetudie metus exoleſcit: nouitatibus excitã tur:ꝓbariq; dn̄is ꝑ alios magis q̃ per ſe ip̃os laborãt. Vale

De prauis reguli modis. v

Aius pli.uoconio romano ſuo.S Vidiſti ne quẽq̃ Marco regulo timidiorẽ: humilioreue poſt do mitiani mortem:ſub quo non mĩora flagitia commiſerat:q̃ ſub nerone:ſed rectiora:cœpit uereri ne ſibi iraſcerer .Nec fallebatur.iraſcebar. Ruſtici aruleni periculũ fouerat: exul tauerat morte:adeo ut librum recitaret:publicaretq;:inquo ruſticũ inſectatur:atq; etiam ſtoycoꝝ ſĩmã apellat adiicit uitelliana cicatrice ſtigmoſũ: agnoſcitis eloquentiã reguli lacerat herenniũ ſenecionẽ tam intẽperanter q̃dem ut dixe rit ei metius carus:qd tibi cum meis mortuis? nunqd ego aut craſſo aut camerino moleſtus ſum? quos ille ſub nerõe accuſauerat Hæc me regulus dolẽter tuliſſe credebat:ideoq; etiã cum recitaret librum nõ adhibuerat: præterea reiniſce batur q̃ capitaliter me ip̃m apud centumuiros laceſſiſſet? aderam arionilæ timois uxori rogatu aruleni ruſtici: regu lus contra nitebamur nos in parte cauſæ ſentẽtia mecii mo deſti optimi uiri:is tunc in exilio adomitião erat relegatus Ecce tibi regulus: quero inq̃t ſecunde quid de modeſto ſen tias? uide quod periculum ſi reſpondiſſẽ bene:quod flagiti um:ſi male(nõ poſſum dicere aliud:tum mihi q̃ deos affu iſſe) reſpõdebo inquam qd ſentiam ſi de hoc centũuiri

iudicaturi ſunt. Rurſus ille quero quid de modeſto ſẽtias?
iterũ ego : ſolebant teſtes in reos indemnatos interrogari:
Tercio ille·nõ iã quid de modeſto: ſed qd de pietate Mo
deſti ſẽtias? queris inquã quid ſẽtiam? at ego ne ĩterroga
re qdem eſſe fas puto de quo ꝓnũciatum eſt: conticuit. me
laus & gratulatio ſecuta ẽ: ꝙ nec famã meam aliquo reſpõ
ſo utili fortaſſe: inhoneſto tñ leſeram: nec me laqueis tam
ĩſidioſæ ĩterrogatiõis ĩnuoluerã. Nunc ergo conſcientia ex
territus apprehendit cecilium celerẽ : mox fabium iuſtũ: ro
gat ut me ſibi recõcilient; nec cõtentus peruenit ad ſpurinã
huic ſuppliciter (ut ẽ cum timet) & abiectiſſimus. Rogo in
quit mane uideas pliniũ domi: ſed plane mane: nec enĩ fer
re diutius ſolicitudinẽ poſſũ: & quoquomõ efficias ne mihi
iraſcat᷑. Euigilaueram: Nuntius ait ſpurina: uenio ad te imo
ego ad te: coimus in porticum liuiæ cum alter ad alterum
tenderemus exponit Reguli mandata : addit preces ſu
as (ut decebat optimũ uirum pro diſſimillimo) parce inq
ens: Cui ego: diſpicies ipſe quid regulo renũciandũ putes:
te decipi a me non oportet. Expecto mauriciũ (non dum
enim ab exilio uenerat) ideo nihil alterutram in partẽ re
ſpondere tibi poſſũ: facturus quicqd ille decreuerit: illũ enĩ
eſſe huius cõſilii ducem me comitẽ decet: Paucos poſt dies
ipſe me. Regulus cõuenit in prætoris officio illuc me ꝑſecu
tus ſecretũ petit: ait timere ſe ne aĩo meo pœnitus ĩhereret
quod ĩ cẽtumuirali iuditio aliquãdo dixiſſet cum reſpõde
ret mihi & ſatrio rufo: Satrius rufus cui nõ ẽ cum Cicerõe
æmulatio contẽtus ẽ eloquẽtia ſecundi: nr̃i. Reſpõdi nunc
me intelligere maligne dictum: quia ipſe cõfiteret᷑. cæterũ
potius ſe honorificum exiſtimare: ẽ enim inquã mihi cum
Cicerone æmulatio nec ſum cõtẽtus eloquẽtia ſæculi nr̃i

Nam ſtultiſſimū credo:ad imitandum nō optima quæque proponere. Sed tu qui huius iudicii memiſti:cur illius oblitus es:in quo me interrogaſti? Quid de mecii modeſti pietate ſentirē? Expalluit notabiliter quāuis palleat ſemp: heſitabundus inqt interrogaui nō ut tibi nocerē: ſed modeſto Vide hominis crudelitatē: qui ſe non diſſimulet hoī exuli nocere uoluiſſe. Subiunxit egregiā cauſam. Scripſit īqt in epla q̄dam (quæ apud domitianū recitata ē) Regulus oīum bipedum nequiſſimns. quod qdem modeſtus ueriſſie ſcripſerat. Hic fere nobis ſermonis terminus: Neq; enī uolui ꝓgredi longius. Vt mihi oīa libera ſeruarem dum mauricius uenit. Nec me præterit eſſe regulū

eſt enī locuples factioſus:curat᷑ a multis:timet᷑ a pluribus. (quod plerūq; amore fortius ē) poteſt tn̄ fieri ut hæc concisa labant᷑. Nam gr̄ia maloꝝ tam infida ē: q̄ ipſi: uerū ut idem ſæpius dicā expecto Mauritium:uir ē grauis:prudēs multis experimētis eruditus: & q futura poſſit ex p̄teritis prouidere:mihi et tēptandi aliquid & qeſcendi: illo auctore ratio cōſtabit:hæc tibi ſcripſi:quia æquū erat:te ꝑ amore mutuo non ſolum omīa mea facta dictaq;:uerum etiā conſilia cognoſcere: uale.

De uenatione & ſtudiis plinii. vi

Aius pli. Cornelio tacito ſuo.s. Ridebis & licet rideas. Ego plinius ille: quē noſti apros tris & qdem pulcherrimos cæpi: ipe inquis:ipe tamē: nō ut omio ab inertia mea & qete diſcederē:ad rætia ſedebam. Erāt in ꝓximo: non uenabulum nō lancea:ſed ſtilus & pugillares meditabar aliquid annotabāq;: ut ſi manus uacuas: plenas tamen ceras reportarem. Non eſt ꝙ contēnas hoc ſtudēdi genus; mirum eſt ut animus a cogitatiōe motuq; corporis

excitetur. Iam undiq; ſiluæ & ſolitudo :ip̄mq; illud ſilētiū
quod uenationi datur: magna cogitatiōis incitamēta ſūt
proinde cum uenabere:licebit auctore me:ut panarium et
laguncularn:ſic etiā pugillares feras:experieris nō dianam
magis mōtibus:q̄ mineruam inerrare. Vale vii

De aduocādo gallo cōtra beticos plinio aīcos

Aius plini.octauio ruſo ſuo.S. Vide in quo me
faſtigio collocaris: cum mihi idē poteſtatis:idēq;
regni dederis: quod Homerus ioui optimo maximo
Nā ego quoq; ſimili nutu ac renutu reſpō
dere uoto tuo poſſum. Etenī ſicut fas ē mihi(præſertim te
exigente)excuſare beticis: contra unum hoīem aduocatio
nem:ita nec fidei nr̄æ:nec cōſtantiæ(quam diligis)cōueit:
adeſſe cōtra ꝓuintiam(quā tot officiis: tot laboribus: tot
etiā periculis meis:aliquādo deuincerim) tenebo ergo hoc
tēperamētū:ut ex duobus(quoꝝ alterū petis) eligam illud
potius in quo non ſolū ſtudio tuo:uerū etiā iudicio ſatiſſa
ciam.Neq; enī tantope mihi conſiderandū eſt:quid uir op
timus īpn̄tia uelis:q̄ quod ſēp ſis ꝓbaturus: me circa idus
octobris ſpero romæ futuꝝ eademq; hæc præſentē quoq;
tua meaq; fide Gallo confirmatuꝝ : cui tamē iam nūc licet
ſpondeas de animo meo Cuꝛ enī
non uſq; quaq; homericis uerſibus agam tecum:q̄tenus tu
me tuis agere non pateris:quoꝝ tanta cupiditate ardeo ut
uidear mihi hac ſola mercede corrūpi: ut uel cōtra beticos
adſim:pene præterii: quod minime prætereundū fuit:acce
piſſe me careotas optimas : quæ nūc cum ficis : & boletis
certamen nōdum habent. Vale

De ſermone habito per pliniū ſuꝑ biblioteca dedicanda viii

Aius pli:.Pompeio ſaturnino ſuo.S.Peroportune

mihi redditæ ſu͂t litteræ tuæ: qbus flagitabas. ut tibi aliqd
ex ſcriptis meis mitterem. cum ego idipm̃ deſtinaſſe͂: addi
diſti ergo calcaria ſponte curre͂ti: pariterq; & tibi ueniam:
recuſandi laboris. & mihi exigendi uerecundia͂ ſubſtuliſti:
nam nec me timide uti decet: eo quod oblatu͂ e͂: nec te gra
uari quod depopoſciſti. Non eſt tn͂ ꝗ ab homi͂e deſidioſo
aliqd noui operis expectes. petiturus ſum eni͂ ut rurſus ua
ces ſermoni. que͂ apud municipes meos habui bibliotheca͂
dedicaturus. Memini quide͂ iam te q̃dam notaſſe. Sed ge
neraliter ideo nunc rogo ut no͂ tantu͂ uniuerſitati eius atte͂
das: ueru͂ etiam particulas qua ſoles lima perſequaris. Erit
enim & poſt emendationem liberu͂ nobis: uel publicare uel
continere. Quinimo fortaſſe: hanc ip̃am cunctationem no
ſtram: in alterutram ſente͂ciam eme͂dationis ratio deducet:
quæ aut indignu͂ editione: dum ſæpius retractat: inueniet:
aut dignu͂: dum idipm̃ experitur: efficiet: q̃q̃ huius cuncta
tionis meæ cauſæ: non tam in ſcriptis: q̃ in ipſo materiæ
genere conſiſtunt. Eſt eni͂ paulo q̃ſi glorioſius & elatius or
nabit hoc moleſtiam nr̃am etia͂ ſi ſtilus ipſe preſſus demiſ
ſuſq; fuerit: propterea quod cogimur: cum de munificentia
parentum noſtroꝝ: tum de noſtra diſputare: anceps hic et
lubricus locus e͂: etiam cum illi neceſſitas lenocinat᷑. Eteni͂
ſi alienæ quoq; laudes paꝝ æquis auribus accipi ſole͂t q̃ dif
ficile eſt obtinere: ne moleſta uideat᷑ oro͂ de ſe aut de ſuis
diſſerentis. Nam cum ipſi honeſtati: tum aliquanto magis
gloriæ eius prædicatio͂iq; inuidemus. Atq; ea demum recte
facta minus detorq̃mus & carpimus: quæ in obſcuritate et
ſilentio reponuntur. Qua ex cauſa: ſæpe ip̃e mecum: nobis
ne tm͂ (quicqd eſt) iſtud: co͂poſuiſſe: an et aliis debeamus
ut nobis: admonet illud (quod pleraq; quæ ſunt age͂dæ rei

neceſſaria: eadem peracta nec utilitatem parem nec gratiã retinent: at ne longius exẽpla repetamus. Quid utilius fuit q̃ munificẽtiæ ratiõem. etiã ſtilo proſequi? per hoc enĩ aſſe quebamur: primũ ut honeſtis cogitationibus ĩmoraremur deinde ut pulchritudinẽ illarum lõgiore tractatu prouidere mus: poſtremo ut ſubitæ largitionis comitẽ pœnitentiã ca ueremus. Naſcebatur ex his exercitatio q̃dam cõtemnendæ pecuniæ. Nã cum omẽs homiẽs ad cuſtodiam eius natura reſtrinxerit: nos contra: multum ac diu penſitatus amor li beralitatis comuĩbus auaritiæ uinculis eximebat. tãtoq; lau dabilior munificentia noſtra fore uidebat: q ad illam nõ impetu quodã: ſed cõſilio trahebamur: accedebat his cauſis q nõ ludos: aut gladiatores: ſed ãnuos ſumptus in alimẽ ta ingeniorum pollicebamur: oculorũ porro & aurũ uolupta tes: adeo non egẽt camẽdatione: ut nõ tam incitari debeãt oratione q̃ reprimi: ut uero aliquis libẽter educatiõis tedi um laboremq; ſuſcipiat non premiis modo. uerũ etiam ex quiſitis adhortationibus impetrãdum eſt. Nam ſi medici ſalubres: ſed uoluptate carentes cibos blandioribus alloqis proſequunt: q̃to magis decuit publicæ conſulentem utiliſſi mum munus. Sed proinde nõ populare: comitatæ orõnis inducere: p̃ſertim cum enitẽdũ haberemus: ut quod parẽti bus datur & orbis probaretur: honorẽq; paucorum cæteri pa tienter expectarent & incitarentur. Sed ut tunc comuĩbus magis comodis q̃ priuatæ iactantiæ ſtudebamus: cum intẽ tionem effectumq; muneris noſtri: uellemus ĩtelligi: ita nũc in ratione edendi ueremur: ne forte: non aliorum utilitatibus ſed propriæ laudi ſeruiſſe uideamur. præterea meminimus: quanto maiore animo honeſtatis: fructus in conſcientia q̃ in fama reponatur. Sequi enĩ gloria non appeti debet: ne

ſi caſu aliquo non ſequatur : Idcirco: ꝙ gloriā non meruerit. minus pulchrū ſit : hi uero qui bene facta ſua uerbis adornant:non ideo prædicare:quia fecerint:ſed ut predicarent feciſſe:creduntur ſic quod magnificum referente alio fuiſſet:ipſo(qui geſſerat)recenſente uaneſcit:homiēs enim cum rem deſtruere non poſſunt :iactationem eius:īceſſunt Ita ſi ſilenda feceris:factum ipm: Si laudanda: ꝙ nō ſileas ipſe culparis:Me uero peculiaris quædam impedit ratio.Et enim hunc ipſum ſermonem nō apud populum: ſed apud decuriones habui:nec impropatulo: ſed in curia uereor ergo ut ſit ſatis congruens(cum in dicendo aſſentationē uulgi: acclamationemqꝫ defugerim) Nunc eadem illa:editiōe ſectari. Cumqꝫ plebem ipſam(cui conſulebatur) limine curiæ parietibus diſcreuerim:ne quam in ſpetiem ambitionis inciderim.Nunc eos etiam (ad quos exmunere noſtro nil pertinet præter exemplum) uelut obuia oſtentatione conquirere . Habes cunctationis meæ cauſas obſequar tamen conſilio tuo : cuius mihi auctoritas pro ratione ſufficit. Vale.

De ſeceſſu plinii apud laurentinum ix

Aius plinius . Minutio fundano ſuo Salutē. Mirum eſt q̄ ſingulis diebus in urbe : ratio aut conſtet:aut conſtarę uideatur : pluribus iunctis non conſtet. Nam ſi quem interroges hodie quid egiſti? reſpondeat:officio togæ uirilis interfui:ſponſalia: aut nuptias frequentaui:ille me ad ſignandum teſtamentum:ille in aduocationē ille me ī conſilium uocauit. Hæc quo die feceris? neceſſaria eadem:ſi cottidie te feciſſe reputes:inania uidentur: multo magis cum ſeceſſeris tunc enim ſubit recordatio:quot dies quam frigidis rebus aſſumpſiſti : quod euenit mihi poſtq̄

in laurentino meo aut lego aliquid: aut ſcribo: aut etiã cor pori uaco. Cuius fulcturus animus ſuſtinetur nihil audio quod audiſſe: nihil dico quod dixiſſe pœniteat. Nemo apud me quemquam ſiniſtris ſermonibus carpit: neminẽ ipſe reprehendo: niſi unum me: cum parum comode ſcri bo: nulla ſpe: nullo timore ſolicitor: nullis rumoribus ĩqui etor: mecum tãtum & cum libellis loquor. O rectam ſince ramq; uitam. O dulce otium honeſtumq;: ac pene omni negotio pulchrius. O mare. O littus uerum ſecretumq; muſion: q̃ multa inuenitis: q̃ multa dictatis: proinde tu quoq; ſtrepitum iſtum: inanemq; diſcurſum & multum in eptos labores. ut primum fuerit occaſio: relinque teq; ſtu diis uel otio trade. Satius eſt enim (ut attilius noſter eru ditiſſime ſimul: & facetiſſime dixit) otioſum eſſe q̃ nihil agere. Vale.

De ſcia et laudibus Eufratris & offitio plinii. x

Aius. plinius Accio clementi ſuo. Salutẽ. Si quã do urbs noſtra liberalibus ſtudiis floruit: nunc maxime floret: multa claraq; exempla ſunt ſuffecerit unũ eufratres philoſophus: hunc ego in ſiria: cum adoleſẽtulus militarem: poenitus etiã domi inſpexi: amariq; ab eo labo raui: & ſi non erat laborandum: eſt enim obuius & expoſi tus plenuſq; humanitate (quam præcipit) atq; utinam ſic ipſe ſpem (quam tunc ille de me concepit) impleuerim ut ille multum uirtutibus ſuis adidit. At ego nunc illas miror quia magis intelligo: quamq̃ ne nũc quidem ſatis ĩtelligo ut enim depictore: ſculptore: fictore niſi artifex iudicare: ita niſi ſapiens: nõ poteſt pſpicere ſapientẽ: q̃tum tñ mihi datr cernere: multa ĩ eufrate ſic eminẽt & elucẽt ut medio criter quoq; doctos aduertãt & affitiãt: diſputat ſuptiliter

grauiter:ornate:frequenter etiam platonicam illam ſublimi
tatem & latitudinem effingit. Sermo eſt copioſus & uarius
dulcis i primis & qui repugnantis quoq; ducat & impellat:
ad hoc ,pceritas corporis:decora facies:demiſſus capillus:
ingens & cana barba:quæ licet fortuita & inaïa putentur:
illi tamen plurimű uenerationis acquirunt: nullus horror
in cultu.nulla triſtitia:multű ſeueritatis:reuerearis occurſű:
non reformides:uitæ ſanctitas ſumma:comitas par:inſectat
uitia:non homines:nec caſtigat errantes:ſed emendat: ſeq
ris monentem attentus & pendens:& perſuaderi tibi etiã:
cũ perſuaſerit cupias . Iã uero liberi tres:duo mares:quos
diligẽtiſſime inſtituit:ſocer pompeius Iulianus cum cætera
uita:tum uel hoc uno magnus & clarus:ꝙ ipſe puintiæ pri
ceps inter altiſſimas conditiones: generű non honoribus pri
cipé ſed ſapientia elegit:quãq; quid ego plura de uiro quo
mihi frui non licet? an ut magis angar ꝙ non licet?
Nam diſtringor officio : ut maximo : ſic moleſtiſſimo:
ſedeo pro tribunali:ſubnoto libellos:conficio tabulas: ſcri
bo plurimas: ſed illitteratiſſimas litteras: ſoleo non nunq;
(nã id aliquando contingit)de his occupationibus apud eu
fratheni queri:ille me conſolat:affirmat etiã eſſe hanc phi
loſophiæ & quidem pulcherrimam partem:agere negotiű
publicum:cognoſcere:iudicare: promere & exercere iuſtiti
am:quæq; ipſi philoſophi doceant in uſu habere. Mihi tñ
hoc unum nõ perſuadet: ſatius eſſe iſtã facere : ꝙ cum illo
dies totos audiendo diſcendoq; conſumere . quo magis
te cui uacat:hortor cum in urbem proxime ueneris (uenias
autem ob hoc maturius) illi te poliendum limandumq;
pmittas.Neq; enĩ ego (ut multi) inuideo aliis bonű quo ipſe
careo ſed cõtra ſenſű quẽdã uoluptatemq; pcipio.ſi ea q mihi

In laurentino meo aut lego aliquid aut scribo aut etiã cor
pori uaco. Cuius fulcitur animus. Nihil audio
quod audisse: nihil dico quod dixisse peniteat. Nemo
apud me quenquam sinistris sermonibus carpit: neminẽ
ipse reprehẽdo: nisi unum me: cum parum commode scri
bo. nulla spe: nullo timore sollicitor: nullis rumoribus inqui
etor: mecum tantum & cum libellis loquor. O rectam sincẽ
ramq; uitam: O dulce otium honestumq;: ac pene omni
negotio pulchrius. O mare. O litus uerum secretumq;
musion: q̃ multa inuenitis: q̃ multa dictatis: proinde tu
quoq; strepitum istum: inanemq; discursum & multum in
eptos labores: ut primum fuerit occasio: relinque: teq; stu
diis uel otio trade. Satius est enim (ut Attilius noster eru
ditissime simul & facetissime dixit) ociosum esse q̃ nihil
agere. Vale.

De scia et laudibus Eufratis & officio plinius x

Plinius Actio clementi suo. Salu. Si quã
do urbs nostra liberalibus studiis floruit: nunc
maxime floret: multa claraq; exempla sunt: sufficeret unũ
Eufrates philosophus. Hunc ego in Syria: cum adolescentulus
militarem: penitus & domi inspexi: amariq; ab eo labo
raui: & si non erat laborandum. est enim obuius & exposi
tus: plenusq; humanitate (quam praecipit) atq; utinam sic
ipse spem (quam tunc ille de me concepit) impleuerim: ut
ille multum uirtutibus suis addidit. At ego nunc illas miror
quia magis intelligo: quanq; ne nunc quidem satis intelligo
ut enim de pictore: sculptore: fictore nisi artifex iudicare
ita nisi sapiens: nõ potest perspicere sapientem. Quantum mihi
cernere datur: multa in Eufrate sic eminẽt & elucent: ut medio
criter quoq; doctos aduertant & afficiant. disputat subtiliter

grauiter:ornate:frequenter etiam platoicam illam ſublimi
tatem & latitudinem effingit. Sermo eſt copioſus & uarius
dulcis ĩ primis & qui repugnantis quoq; ducat & impellat:
ad hoc ꝓceritas corporis: decora facies: demiſſus capillus:
ingens & cana barba: quæ licet fortuita & inaĩa putenturr:
illi tamen plurimũ uenerationis acquirunt: nullus horror
in cultu. nulla triſtitia: multũ ſeueritatis: reuerearis occurſũ:
non reformides: uitæ ſanctitas ſũma: comitas par: inſectat̃
uitia: non homines: nec caſtigat errantes: ſed emendat: ſeq̃
ris monentem attentus & pendens: & perſuadere tibi etiã:
cũ perſuaſerit cupias. Iã uero liberi tres: duo mares: quos
diligẽtiſſime inſtituit: ſocer pompeius Iulianus cum cætera
uita: tum uel hoc uno magnus & clarus: ꝙ ipſe ꝓuintiæ prĩ
ceps inter altiſſimas conditiones: generũ non hõribus prĩ
cipẽ ſed ſapientia elegit: quãq̃ quid ego plura de uiro quo
mihi frui non licet? an ut magis angar ꝙ non licet?
Nam diſtringor offitio: ut maximo: ſic moleſtiſſimo:
ſedeo pro tribunali: ſubnoto libellos: conſitio tabulas: ſcri
bo plurimas: ſed illitteratiſſimas litteras: ſoleo non nunq̃
(nã id aliquando contingit) de his occupatioĩbus apud eu
frathem queri: ille me conſolat̃: affirmat etiã eſſe hanc phi
loſophiæ & quidem pulcherrimam partem: agere negotiũ
publicum. cognoſcere. iudicare. promere & exercere ĩuſtiti
am: quæq; ipſi philoſophi doceant in uſu habere. Mihi tñ
hoc unum nõ perſuadet ſatius eſſe iſta facere: q̃ cum illo
dies totos audiendo diſcendoq; conſumere. quo magis
te cui uacat: hortor cum in urbem proxime ueneris (uenias
autem ob hoc maturius) illi te poliendum limandumq;
ꝑmittas. Neq; enĩ ego (ut multi) ĩuideo aliis bonũ. quo ipe
careo ſed cõtra ſenſũ q̃ndã uoluptatẽq; ꝑcipio. ſi ea q̃ mihi

denegantur:aicims uideo ſupereſſe. Vale

De negligentia fabii. xi

Aius pli. Fabio iuſto. S. olim mihi nullas epiſtolas mittis:nihil eſt inquis quod ſcribam:at hocipſum ſcribe nihil eſſe quod ſcribis:uel ſolū illud ūde priores īcipere ſolebāt:ſi uales bene eſt:ego ualeo:hoc mihi ſufficit Eſt enī maximū:ludere me putas? ſerio peto:fac ſciam quid agas:quod ſine ſolicitudīe ſūma neſcire non poſſum. Vale

De morte ſpontanea Corelii: xii

Aius pli. Caleſtrio tironi ſuo. s. Iacturam grauiſſimā fero:ſi iactura dicenda eſt:tanti uiri āmiſſio: Deceſſit Corelius ruffus: & quidē ſponte: quod dolorem meū exulcerat: eſt enī luctuoſiſſimū genus mortis: quæ nō ex natura nec fatalis uidetur. Nam ut cūq; in illis qui morbo finiuntur magnum ex ipa neceſſitate ſolatiun eſt:in his uero: quos acerſita mors aufert hic inſanabilis dolor eſt: ꝙ creduntur poſſe diu uiuere. Corelium quidem ſumma ratio (quæ ſapientibus pro neceſſitate eſt) ad hoc conſiliū compuli q̄q̄ plurimas uiuendi cauſas habentem:optimā cōſcientiam:optimam famam: maximam auctoritatem: præterea filiam:uxorem:nepotes:ſorores:inter quæ tot pignora ueros amicos. Sed tam longa:tam iniqua ualitudine cōflictabatur: ut hæc tanta pretia uiuendi: mortis ratiōibus uincerentur. Tertio et trigeſimo anno (ut ipm audiebam) pedum dolore correptus eſt:patrius hic illi. Nam pleruncq; morbi quocq; per ſucceſſiones q̄ſdā (ut alia) traducunt: hūc abſtinētia ſanctitateq; uiridis ætas uicit:& fregit:nouiſſime cū ſenectutē īgraueſcentē uiribus aīmi ſuſtiebat:cū qdē īcredibiles cruciatus & īdigniſſīa tormēta patereť iā.n.dolor nō pedibus ſolis (ut prius) īſidebat: ſed oīa mēbra ꝑuagabať

ueni ad eum domitiani tẽporibus in ſuburbano iacẽtẽ. Ser
ui e cubiculo receſſerũt: habebat. n. hoc moris: quotiẽs ĩtra
ſſet fidelior aĩcus: qn etiã uxor (q̃q̃ oĩs ſecreti capaciſſĩa) di
grediebat᷑: Circũtulit oculos & cur ĩqt me putas hos tãtos
dolores tandiu ſuſtinere? Vt ſcilicet iſti latroni uel uno die
ſupſim dediſſes huic animo par corpus feciſſet quod opta
bat. Adfuit tñ deus uoto: cuius ille compos: ut iam ſecurus
liberq̃ moriturus multa: illa uitæ: ſed minora retinacula ab
rupit: increuerat ualitudo: quã temperãtia mitigare tempta
uit: pſeuerantẽ conſtãtia fugit: iam diem alterũ: terciũ: qrtũ
abſtinebat cibo: miſit ad me uxor eius hiſpula comunem
amicum: C. gemitiũ cum triſtiſſimo nuntio: deſtinaſſe Co
relium mori: nec aut ſuis aut filiæ præcibus flecti: ſolũ ſup
eſſe me a quo reuocari poſſet ad uitã: cucurri: pueneram in
proximum cum mihi ab eadẽ hiſpula iulius acticus nũtiat
nihil iam ne me quidem impetraturum: tam obſtinate ma
gis: ac magis induruiſſe: dixerat ſane medico ad monenti
cibum   quæ uox quantũ
admiratiõis in animo meo: tantum deſiderii reliquit. Cogi
to: quo uiro. quo amico careã: impleuit quidem annum ſe
ptimum & ſexageſimũ: quæ ætas etiam robuſtiſſimis ſatis
longa eſt: ſcio euaſit perpetuam ualitudinem: ſcio deceſſit
ſuperſtitibus ſuis: florente re. p quæ illi omibus ſuis carior
erat: & hoc ſcio. Ego tamẽ tãquã iuuenis et fortiſſimi mor
te doleo: doleo autem (licet me imbecillum putes) meo no
mine: amiſi enim amiſi uitæ meæ teſtem: rectorem: magi
ſtrũ: inſumma dicam (quod recenti dolore cõtubernali
meo Caluiſio dixi) uereor ne negligentius uiuam: proinde
adhibe ſolatia mihi: non hæc: ſenex erat: infirmus erat:
hæc enim noui: ſed noua aliq̃. ſed magna quæ audiuerim

nunq̃:legerim nunq̃. Nam quæ audiui:quæ legi ſponte ſuc currunt:ſed tanto dolore ſuperantur. Vale.

De recitationibus poetaꝝ et pigritia auditorum xiii

Aius pli. Soſio ſenecioni ſuo S. Magnum ꝓuētū poetaꝝ ãnus hic attulit:toto menſe aprili:nullus fere dies:quo non recitaret aliquis:iuuat me ꝗ ui gent ſtudia:ꝓferunt ſe ingenia hominū ut oſtētant:tamet ſi ad audiendū pigre coitur:pleriqꝫ inſtatiōibus ſedent tem puſqꝫ audiēdis fabulis conterūt:ac ſubide ſibi nūciari iubēt an iam recitator initiauerit:an iam dixerit p̄fationē: an ex magna parte euoluerit librū. Tum demū:ac tn̄c quoqꝫ lēte cunctanterqꝫ ueniūt:nec tamen ꝑmanent:ſed ante finē rece dunt : alii diſſimulāter & furtim : alii ſimpliciter & libere. At ercle memoria parentū claudiū cæſarē ferūt cum impala tio ſpaciaretur audiſſetqꝫ clamorē: cauſam requiſiſſe: cūqꝫ dictum eſſet recitare Nonianum: ſubitum recitanti īopina tumqꝫ ueniſſe: nunc ocioſiſſimus quiſqꝫ multo ãte rogatus et identidem admonitus: aut non uenit: aut ſi uenit quæri tur:ſe diem (quia nō perdiderit) perdidiſſe:Sed tanto ma gis laudandi probandiqꝫ ſunt:quos aſcribendi recitandiqꝫ ſtudio hæc auditorum uel deſidia uel ſupbia non retardat. Eqdem ꝓpe nemini defui:erāt ſane pleriqꝫ aīci . Neqꝫ enī ē fere qſq̃ qui nos amet:ut ſtudia nō ſimulet:his ex cauſis lō gius q̃ deſtinauerā tēpus in urbe conſūpſi:poſſū iā repetere ſeceſſū & ſcribere aliqd ꝗ nō recitet̃ ne uidear recitatiōibus (quoꝝ affui)nō auditor fuiſſe ſed creditor:nā ut ī ceteriſ re bus ita ī audiēdi offitio ꝑit gr̃a ſi r̄poſcat̃. xiiii. De laudibus cuiuſ dā minutii attilāī futuri mariti cuiuſdā puellæ

A. pli. iunio maurico. s petis uti fr̄is tui filiæ ꝓſpitiā maritū ꝗ merito mihi potiſſimū īiungis. ſcis. n. q̃tope ſūmū

illum uirũ ſuſpexerim dilexeriq̧: quibus ille adoleſcentiam
meam exhortatiõibus fouerit: qbus etiam laudibus: ut lau-
dandus uiderer: effecerit: nihil eſt quod a te mandare mihi
aut maius aut ſatius: nihil quod honeſtius aut gratius ame
ſuſcipi poſſit: q̃ ut eligã iuuenẽ exquo naſci nepotes aruli
no ruſtico deceat. Qui quidẽ diu q̃rendus fuiſſet: niſi para
tus: & q̃ſi ꝓuiſus eſſet. Minutius attilianus: qui me ut iuuẽ
nis iuuenẽ (eſt enĩ minor pauculis annis) familiariſſĩe dili
git: reueret̃ ut ſenem. Nam ita informari a me & inſtitui
cupit: ut ego a uobis ſolebam patria eſt ei brixia ex illa nr̃a
italia q̃ adhuc multũ: uerecundiæ: frugalitatis: atq̧ etiã ru
ſticitatis ãtiquæ retinet ac ſeruat: pr̃ minutius macrinus eq̃
ſtris ordinis prĩceps: qa nihil altius uoluit (allectus enĩ a di
uo ueſpaſiano interpretorios) honeſtã q̃etem huic noſtræ
ambitioni: dicã an dignitati cõſtantiſſime ꝓtulit: habet aui
am maternã ſerranã ꝓcul a meo municipio patauio: noſti
loci mores: ſerrana tñ patauinis quoq̧ ſeueritatis exẽplum
eſt: cõtigit & auunculus ei publius atilius grauitate pruden
tia: fide ꝓpe ſigulari. In ſũma nihil erit ĩ domo tota: quod
nõ tibi tanq̃ in tua placeat. Atiliano uero ĩpi plurimũ uigo
ris ĩduſtriæ (quamq̃ in maxima uerecundia: q̃ſturam tribu
natum præturam honeſtiſſime ꝑcucurrit: ac iam pro ſe ille
tibi neceſſitatem ambiendi remiſit. Eſt illi facies liberalis:
multo ſanguine: multo rubore ſuffuſa: ẽ ingenua totius cor
poris pulchritudo: & qdam ſenatorius decor: quæ ego ne
quaq̃ arbitror negligenda: debet hoc enim caſtitati puella
rum quaſi præmium dari. Neſcio an adiiciã eſſe patri eius
facultates amplas. Nam cum imaginor uos (quibus quæri
mus generum) ſilendum de facultatibus puto: cum pub
licos mores: atq̧ etiam leges ciuitatis intueor. (quæ.

uel inprimis cenſus hoīnum ſpectandos arbitrātur) ne id quidē prætereūdum uidetur :& ſane depoſteris & his pluri bus cogitanti hic quoq incōditioībus deligēdis ponēdus eſt calculus. Tu fortaſſe me putes indulxiſſe amori meo: Su praq iſta: q̄res p atitur: ſuſtuliſſe: at ego fide mea ſpondeo futurū ut omīa longe ampliora q̄ a me prædicant inuenias. diligo qdem adoleſcētem ardentiſſime ſicut meret: ſed hoc ipm am an tis eſt: non honerare eum laudibus. Vale

De ſoluendo impendio cœnæ xv

Aius p. Septicio claro s. heus tu pmictis ad cœnā nec uenis: dicit ius ad axē. Impēdiū reddes: nec id modicum: parate erant lactuce ſigulæ: cocleæ ternæ: oua bi na halica cum mulſo & niue: nam hāc quoq computabis: īmo hanc īprimis: quæ perit ī ferculo oliuæ: beta: cucurbitæ bulbi: alia mille nō minus lauta: audiſſes comedū uel lecto rem: Vel liriſten: uel q̄ mea liberalitas oīs. At tu apud neſ cio quem oſtreas uuluas; eqnos gaditanos maluiſti: dabis pœnas non dico q̄s: dure feciſti. Inuidiſti: neſcio an tibi: cer te mihi: ſed tñ & tibi: quātū nos luſiſſemus: potes opatius cœnare apud multos: nuſq̄ hilarius: ſimplicius cautius. in ſūma experire: & niſi poſtea te aliis potius excuſaueris: mi hi ſemper excuſa. Vale xvi

De ſcia pompei ſaturnini tā in carie q̄ in pſa & eius uxoris

Aius pli. Curcio: s. amabam pōpeiū ſaturniū hūc dico noſtrū laudabamq eius ingeniū: etiam ante q̄ ſcirē q̄ uariū: q̄ flexibile: q̄ multiplex eſſet. Nūc uero totū me tenet: habet: poſſidet: audiui cauſas agentem acriter & ardēter. nec minus polite & ornate: ſiue meditata ſiue ſubita pferret. adſūt acutæ crebræq ſētētiæ: grauis & decora cōſtructio. ſoātia uerba & ātiq: oīa hæc mire placēt

cum impetu quodã & flumine puehuntur:placẽt ſi retractẽtur. Senties quod ego cum orões eius in manus ſumpſeris:quas facile cuilibet ueterũ:quoꝝ eſt æmulus: cõparabis Idem tñ in hiſtoria magis ſatiſfaciet: uel breuitate:uel luce: uel ſuauitate:uel ſplẽdore:etiã & ſublimitate narrãdi. Nam in contióibus eadẽ :quæ in orónibus: uis eſt preſſior tñ et circũſcriptior & adductior. Præterea facit uerſus:quales Catullus aut caluus:quantũ illis læporis: dulcedis amaritudis amoris:inſerit. ſane:ſed data opa mollius leuiſqꝫ: duriuſculos quoſdã: & hoc q̃ſi catullus:aut caluus:legit mihi nuper epiſtolas quas uxoris eſſe dicebat:plautũ uel terẽtiũ metro ſolutũ legi credidi:quæ ſiue uxoris ſint ut affirmat:ſiue ipius ut negat: pari gloria dignus eſt:qui aut illa componat: aut uxorem q uã uirginẽ accepit:tamdoctã politãqꝫ redidèrit. Eſt ergo mecũ per diem totum:eundem anteq̃ ſcribam eundẽ cum ſcripſi: eũdẽ etiã cum remittor nõ tanq̃ eũdem lego:quod te quoqꝫ ut fatias & hortor & moneo:Neqꝫ.n. debet opibus eius obeſſe:ꝙ uiuit. At ſi inter eos quos nũq̃ uidimus floruiſſet: non ſolũ libros eius : uerũ etiã imagiẽs conqreremus eiuſdẽ nũc honor pñtis & gratia : quaſi ſacietate langueſcit. Et hoc prauum malignũqꝫ eſt non admirari hominẽ admiratione digniſſimũ :quia uidere: alloqui audire cõplecti nec laudare tantũ: uerum etiam amare contigit. Vale.

Epiſtola . xvii

Titinius Capito lucii ſillã ſtatuã in foro poſuit

Ai. pli. Cornelio Niciāo. s Eſt adhuc cure hoíbus fides & offitiũ. ſũt qui defũctoꝝ quoqꝫ aícos agãt titinius capito ab ĩpatore ĩpetrauit:ut liceret ſibi ſtatuã lucii ſillani ĩ foro ponere:pulchrũ & laud edignũ aícicia pricipis in hoc uti:quãtũqꝫ gratia ualeas: alioꝝ honoribus experiri

Eſt oīno Capitoni in uſu:claros uiros colere. mirū eſt qua
religione:quo ſtudio imagines brutorū: Caſſiorū:catonū:
domi ubi poteſt habeat .idē clariſſimi cuiuſq; uitā:egregiis
carmībus exornat.Scias ip̄m plurimis uirtutibus abūdare:
qui alienas ſic amat. Redituſ ē lucio ſillano debitus honor
cuius īmortalitati capito ꝓſpexit,pariter & ſuæ.neq; enim
magis decor & īſigne ē :ſtatuā in foro.p.R.habere:q̄ po-
nere. Vale.

Suetonius ſomnio ꝑterritus xviii

Aius pli. Suetonio tranquillo.s.ſcribis te ꝑter-
ritū ſomnio uereri:ne qd aduerſi in actione pa-
tiaris:rogas ut dilationē petā ad pauculos dies. Certe pro-
ximū excuſē difficile ē .ſed experiar
eteni ex ioue inſōnium ē.refert ta
men euētura ſoleas:an cōtraria ſōniare.inibi reputāti ſōniū
meū iſtud:quod times tu:egregiā actionē portēdere.uidet̄
ſuſceperā cauſā iunii paſtoris.quā mihi q̄eſcēti uiſa ē ſocrus
mea aduoluta genibus:ne agerē obſecrare.& eram acturus
(adoleſcētulus adhuc erā)in q̄druplici iudicio.erā cōtra po
tētiſſiōs ciuitatis atq; etiam Cæſaris aīcos:q̄ ſigula excutere
mentē mihi poſt tam triſte ſōniū poterant.egi tamen

animo uertēs illud unū auguriū optimū ē pugnare pro pa
tria.Nam mihi patria: & ſi quid carius p̄ria fides uidebat̄
ꝓſpere ceſſit.atq; adeo illa actio mihi aures hominū.illa ia
nuam famæ patefecit.proinde diſpice an tu quoq; ſub hoc
exēplo ſōniū iſtud in bonū uertas. an ſi tutius putas illud
cautiſſimi cuiuſq; præceptū . quod dubites ne feceris.idipſū
reſcribe .ego aliquam ſtropham inueniam:agamq; cauſam
tuam.ut ipſam agere tu cum uoles:poſſis.& ſane alia ratio

tua alia mea fuit. Nam iuditium centumuirale differri nullo modo:iſtud egre quidem:ſed tamē poteſt. Vale. xix

De oblatione plinii facta Romatio trecenta milia nūmum

Aius pli. Romatio firmo:S. Municeps tu meus et condiſcipulus: & abineunte ætate contubernalis pater tuus:& matri & auunculo meo mihi etiā (quantum ætatis diuerſitas paſſa eſt) familiaris: magnæ et graues cauſæ:cur ſuſcipere: augere dignitatē tuam debeam eſſe autē tibi centum miliū cēſum ſatis indicat quod apud nos:decurio es. Igitur ut te non decurione ſolum uerū etiā equite Romano ꝑfruamur: offero tibi adimplendas equitis facultates trecenta milia nummū: te memorē huius muneris:amiciciæ nr̄æ diuturnitas ſpōdet: ego ne illud q̄dem admoneo(quod admonere deberē) niſi ſcirem ſpōte facturum:ut dignitate a me data: q̄ modeſtiſſime(ut a me data) utare.Nam ſolicitius cuſtodiēdus eſt honor:in quo etiam benefitium amici tuendum eſt. Vale.

De actione & oratione modoq; orandi. xx

Aius pli Cornelio tacito ſuo.S.Frequēs mihi diſputatio eſt cum quodam docto homine & perito:cui nihil æque in cauſis agendis ut breuitas placet: quā ego cuſtodiendam eſſe cōfiteor:ſi cauſa permittit:alioquin præuaricatio eſt tranſire dicenda:præuaricatio etiā curſi et breuiter attingere:quæ ſunt inculcanda infigenda repetenda.Nam pleriſq; longiore tractatu: uis quædā & pondus accedit:utq; corpori ferrū: ſic oratio animo nō ictu magis q̄ mora imprimitur. Hic ille mecum auctoritatibus agit:ac mihi ex græcis orōnes liſiæ oſtētat: ex nr̄is graccoꝝ Catoniſq;: quoꝝ ſane plurimæ ſūt circūciſæ:& breues. Ego liſiæ demoſtenē:æſchinē:hiperidē multoſq; præterea. Gracchis

et Catoni polionem Cæſarem: Celium: & imprimis. M tul
lium oppono: cuius orō fert' optima eſſe: quæ maxime: et
hercule ut aliæ bonæ res: ita bonis liber melior eſt quiſq;:
quo maior: uides & ſtatuas: ſigna picturas hominū: deniq;
multoꝝ animaliū formas: arboꝝ etiā: ſi modo ſint decoræ
nihil magis q̄ amplitudo cōmendet. Idem orōnibus eueit
qui etiā uolumibus ipis auctoritatē quādam & pulchritu
dinē adiicit magnitudo. Hæc illa multaq; alia (quæ a me in
eandem ſententiā ſolent dici) ut eſt in diſputādo incomp̄
henſibilis & lubricus ita eludit: ut contēdat hos ipos (quo
rum orōnibus nitor) pauciora dixiſſe q̄ ediderint. Ego cō
tra puto teſtes ſūt: multæ multoꝝ orōnes & ciceroīs ꝓmu
rena: pro uareno in quibus breuis & nuda q̄ſi ſubſcriptio
quorundā criminū ſolis titulis indicatur ex his apparet il
lum per multa dixiſſe. Dum ederet omiſiſſe. Idem pro clu
entio ait ſe totam cauſam uetere inſtituto ſolum peroraſſe
et pro .c. cornelio q̄triduo egiſſe: ne dubitare poſſimus q̄
per plures dies (ut neceſſe erat) latius dixerit: poſtea reciſa
et repurgata in unū librum (grandē q̄dem unū tn̄) coarctaſ
ſe. At aliud eſt actio bona: aliud oratio. Scio nō nullis ita
uideri: ſed ego forſitan: fallor perſuaſum habeo: poſſe fieri
ut ſit actio bona: quæ nō ſit bona orō. Non poſſe autem
non bonam actionem eſſe: quæ ſit bona oratio. Eſt enim
oratio actionis exemplar: & q̄ſi . Archethipos. ideo in opti
ma quaq; mille figuras extēporales inuenimus: in his etiā
quas tantū editas ſcimus. ut inuerrem artificem: quē nam
recte admones: policletū eſſe dicebāt. Seqtur ergo ut actio
ſit abſolutiſſima: quæ maxime orōnis ſimilitudinē expre
ſerit: ſi modo iuſtum & debitun tēpus accipiet: quod ſi ne
getur: nulla oratoris: maxīa iudicis culpa eſt. Adſunt huc

opinioni meæ leges:quæ longiſſima tempora largiunt᷑ nec
breuitatem dicētibus:ſed copiam:hoc eſt diligentiā ſuadēt
quā præſtare (niſi in anguſtiſſimis cauſis)nō poteſt breui
tas. Adiiciam quod me docuit uſus:magiſter egregius:fre
quenter egi: frequēter iudicaui : frequenter in conſilio fui:
aliud alios mouet: ac plerūqꝫ paruæ res maximas trahunt:
uaria ſunt iuditia hominū:uariæ uoluntates. Inde qui eādē
cauſam ſimul audierūt:ſæpe diuerſum:interdū idem ſed ex
diuerſis animi motibus ſentiunt : Præterea ſuæ quiſqꝫ inuē
tioni fauet : & q̃ſi fortiſſimū amplectit᷑ : cum ab alio dictū
eſt: quod ip̄e præuidet: oībus ergo dandū eſt aliq̄d quod
teneāt. quod agnoſcāt dixit aliquādo mihi Regulus: cum
ſimul adeſſemus:tu omīa quæ ſūt in cauſa putas exeq̄nda:
ego iugulum ſtatī uideo:hunc p̄mo:p̄mit ſane quod elegit
ſed in elegendo frequēter errat. Reſpondi poſſe fieri:ut ge
nu eſſet:aut tibia:aut talus: ubi ille iugulū putaret. At ego
inquā: qui iugulū perſpicere nō poſſum:omia ꝑtēpto: oīa
experior:omnē deniqꝫ lapidem moueo. Vtqꝫ īcultura agri
non uineas tm̄:uerū etiam arbuſta:nec arbuſta tm̄: uerum
etiam campos curo & exerceo . Vtqꝫ in ip̄is campis nō far
ro:aut ſiliginem ſolam:ſed ordeum fabam:cæteraqꝫ leguīa
ſero:ſic in actione: plura quaſi ſemīa latius ſpargo:ut quæ
ꝓuenerint colligā:Neqꝫ enim minus impꝑſpicua:incerta:fal
latia iudicū ingenia:q̃ tempeſtatū:terrarūqꝫ. Nec me p̄terit
ſūmum oratorē periclem : ſic acomico heupolide laudari

uerum huic ipſi pericli nec illa nec illud
breuitate uel uelocitate uel utraqꝫ(diffe-
runt enī)ſine facultate ſūma contigiſſet . Nam delectare p
ſuadere copiam dicendi ſpaciūqꝫ deſiderat:relinquere uero

aculeum in audiẽtium animis his demũ poteſt qui nõ pun
git ſed infigit : adde quæ de eodem pericle comicus alter.

Non enim amputata:orõ & abſciſa:ſed lata magnifica: et
exelſa tonat:fulgurat:omĩa deniq; perturbat: ac miſcet:op
timus tñ modus eſt:quis negat:ſed non minus non ſeruat
modum:qui imfra rem:quã qui ſupra: qui aſtrictius q̃ qui
effuſius dicit.Itaq; audis frequenter:ut illud ĩmo dice.& re
dundanter:ita hoc ieiune et infirme:alius exceſſiſſe materiã
alius dicitur non ĩpleſſe:æque uterq;: ſed ille imbecillitate:
hic uiribus peccat:quod certe & ſi non limatioris: maioris
tamẽ ingenii uitium eſt. Nec uero cum hæc dico: illud ho
mericum ꝓbo. Sed hunc
non quia non & ille mihi ualidiſſime placeat

Si tamẽ detur electio:illam plenã orõnẽ
ſimilem niuibus hibernis idẽ crebram:aſſiduam.& largam
poſtremo cæleſtẽ & diuinã uolo:at eſt gratior multis actio
breuis: eſt q̃dem ſed inertibus : quoꝝ delicias: deſidiamq;
q̃ſi iuditium reſpicere:ridiculum eſt. Nam ſi hos in conſi
lio habeas:non ſolum ſatius eſt breuiter dicere:ſed omino
non dicere. hæc eſt adhuc ſententia mea :quam mutabo ſi
diſſenſeris tu: ſed plane cur diſſentias explices rogo : q̃uis
enĩ auctoritati tuæ credere debeam. rectius tamen arbitror
in tanta re ratione q̃ auctoritate ſuperari: proĩde ſi non er
rare uideor : idĩpm q̃ uoles breui epiſtola ſed tamẽ ſcribe:
confirmaueris enĩ iuditiũ meum.ſi erraro: longiſſimã para
Num corrupi te:qui tibi ſi mihi accederes: breuis epiſtolæ
neceſſitatem ſi diſſenſeris:longiſſimæ impoſui. Vale.

De ſeruorum emptione xxi

Aius plinius.plinio paterno ſuo.S. Vt animi tui

iudicio:ſic oculorum plurimū tribuo. Non quia multum:ne tibi placeas:ſed quia tantū quātū ego ſapis:quāq̄ hoc quoq; multum eſt omiſſis iocis: credo decentes eſſe ſeruos qui ſunt empti mihi:ex conſilio tuo : ſupereſt ut frugi ſint ſed de uenalibus melius auribus q̄ oculis iudicatur. Vale: De ualitudine Titi ariſponis & eius ſcia moribus & laudibus

Aius pli. Catilio ſeuero. S. diu iam ī urbe xxii
hereo: & quidem attonitus: perturbat me longa et
pertinax ualitudo Titi oriſponis:quē ſigulariter
et miror & diligo. Nihil ē enī illo grauius:ſāctius:doctius ut mihi non unus homo:ſed littere ipſe: omēſq; bone artes in uno homīe ſummū periculum adire uideantur q̄ peritus ille & priuatis iuris & publici? q̄tum rerum? quantū exemplorum? quantū antiq̄tatis tenet? Nihil eſt quod diſcere uelis:quod ille docere non poſſit. Mihi certe quotiēs aliq̄d abditum quero ille theſaurus eſt. Iam q̄nta ſermoībus eius fides q̄nta auctoritas? quā preſſa & decora cūctatio q̄d eſt quod nō ſtatim ſciat? & tñ plerunq; heſitat: dubitat diuerſitate rationū: quam acri magnoq; iudicio ab origine cauſiſq; primis repetit: diſcernit:expedit. Ad hoc q̄ parcus in uictu:q̄ modicus in cultu: ſoleo ipm cubiculū illius: ipmq; lectum:ut imaginē quandā priſcæ frugalitatis aſpicere: ornat hæc magnitudo animi:quæ nihil ad oſtētationē:omīa ad cōſcietiam refert : recteq; facti non ex populi ſermōe mercedem:ſed ex facto petit. Inſūma non facile quis quēq̄ ex iſtis:qui ſapientiæ ſtudium habitu corporis preferunt: huic uiro comparabit: non quidem ginnaſia ſectatur : aut porticus non diſputationibus longis aliorum ociū ſuumq; delectat: ſed in toga negotiiſq; uerſatur : multos aduocatione:plures cōſilio iuuat. Nemini tñ iſtorum:caſtitate:pietate

iuſtitia:fortitudo etiam primo loco ceſſerit:mirareris:ſi in
tereſſes qua : patientia hanc ipſam ualitudinem tolleret:
ut dolori reſiſtat: ut ſitim differat:ut incredibilem febrium
ardorem:īmotus:opertuſq; trāſmictat. Nuper me paucos
q; mecun(quos maxīe diligit) aduocauit:rogauitq; ut me
dicos cōſuleremus de ſūma ualitudīs:ut ſi eſſet īexſuperabi
lis ſponte exieret e uita.Si tantū difficilis & longa reſiſteret
maneretq;:dandum enī precibus uxoris:daudū filiæ lachri
mis:dandum etiam nobis amicis:ne ſpes noſtras(ſi modo
non eſſēt inanes)uoluntaria morte deſereret. Id ego ardu
um inprimis: & precipua laude dignum puto. Nam impe
tu quodam:& inſtintu precurrere ad mortem comune cū
multis:deliberare uero: & cauſas eius expēdere : quod ſua
ſerit ratio uitæ mortiſq; conſiliū:uel ſuſcipere uel ponere in
gentis animi ē.Et medici quidem ſecūda nobis pollicentur
Supereſt ut promiſſis deus āuat. Tandēq; me hac ſolici
tudine exoluat:qua liberatus : laurentinū meum hoc eſt li
bellos & pugillares:ſtudioſumq; otium repetam.Nunc enī
nihil legere:nihil ſcribere:aut aſſidēti uacat:aut anxio libet
habes quid timeam:quid optem: quid etiam in poſterum
deſtinem.Tu quid egeris:quid agas: quid uelis agere inui
cem nobis: ſed letioribus epiſtolis ſcribe: Erit confuſioni
meæ non mediocre ſolatium:ſi tu nihil quereris.Vale

De conſultatione agendarum cauſarum in tribunatu et
eius conditionibus. xxiii

Aius plini. Pompeio falconi Salutem. Conſulis
an exiſtimem te in tribunatu cauſas agere debe
re:plurimum refert : quid eſſe tribunatum:putes
inanem umbram : ſaltim honoris nomen : an poteſtatem
ſacroſanctam & quam in ordinem cogi:ut a nullo: ita ne

a ſe quidem deceat: ipſe cum tribunus eſſem (erauerim for taſſe qui me aliquid putaui) ſed tamq̃ eſſẽ :abſtinui cauſis agendis primũ ꝙ deforme arbitrabar : cui aſſurgere cui lo co cedere omẽs oporteret: hunc omĩbus ſedentibus ſtare: et qui iubere poſſit tacere quẽcũq;: huic ſilentium clepſidra indici:& quem interfari nefas eſſet:hunc etiam conuitia au dire:& ſi inulta pateret᷑: inertem ſi ulciſceretur inſolentem uideri.Erat hic quoq; æſtus ſi ante oculos forte me appellaſ ſet:uel ille cui adeſſem: uel ille quem contra: intercederem: et auxilium ferrem : an quieſcerem ſileremq;:& quaſi euita to magiſtratu priuatum ip̃e me facerem:his rationibus mo tus malui me tribunum omnibus exhibere : q̃ paucis ad uocatum. Sed tu (iterum dicam: plurimum inter eſt quid eſſe tribunatum putes)eam perſonam tibi imponas : quæ ſapienti uiro ita aptanda eſt ut perferatur. Vale.

De cura ſeruanda in agelli emptione. xxiiii

Aius plinius belio hiſpano ſuo Salutem. Tranql lus contubernalis meus uult emere agellum:quẽ uẽditare amicus tuus dicitur.Rogo cures quanti æquũ eſt emat.Ita enĩ delectabit emiſſe.Nam mala emptio ſemper ingrata eſt:eo maxime ꝙ exprobrare ſtulticiã dño uidet᷑:in hoc autem agello ſi modo arriſerit pretium : tran quilli mei ſtomachum multa ſolicitãt:uicinitas urbis:opor tunitas uiæ:mediocritas uillæ:modus ruris:qui auocet ma gis q̃ diſtringat. . Scolaſticis porro dominis (ut hic eſt) ſufficit abunde tantum ſoli:ut releuare caput : refigere ocu los:reptare per limitem:unam ſemitam terere:omneſq; uiti culas ſuas noſſe: & numerare arbuſtulas poſſint: hæc tibi expoſui quo magis ſcires quantum ille eſſet mihi:ego tibi debiturus:ſi prædiolum iſtud(quod comendatur his doti

buſ)tam ſalubriter emerit ut pœnitenciæ locum non relinquat. Vale.

LIBER SECVNDVS Primaq;. De inſigni funere uirginii et eius fœlicitatibus & moribus

Aius Plinius Romano. ſuo. S. poſt aliquot annos: inſigne atq; etiã memorabile populi romani oculis ſpectaculum exhibuit pupli cũ funus uirginii rufi maximi & clariſſimi ciuis: & perinde fœlicis: triginta annis gloriæ ſuæ ſupuixit: legit ſcripta de ſe carmina: legit hiſtorias: & poſteritati ſuæ interfuit. Perfuuctus eſt tercio conſulatu: ut ſũmum faſtigium priuati hominis impleret: cum principis noluiſſet. Cæſares (quibus ſuſpectus atq; inuiſus fuerat) euaſit: reliquit incolumem optimũ atq; amiciſſimũ: tanq̃ ad hũc ipſum honorem publici funeris reſeruatus. Annũ tertiũ et octogeſimũ exceſſit: in altiſſima trãquillitate pari ueneratione uſus eſt firma ualitudine: niſi q; ſolebãt ei manus tremere: citra dolorem tamen aditus tm̃ mortis durior longiorq;. Sed hic ipe laudabilis. Nam cum uocem præpararet acturus in conſulatu principi gratias: liber (quem forte acceperat grãdiorem) & ſeni & ſtãti ipo pondere elapſus eſt: hũc dũ ſequtur colligitq;: per leue & lubricum pauimentũ fallente ueſtigio cecidit: coxamq; fregit: quæ parum apte collocata: reluctante ætate male coiit. Huius uiri exequiæ magnum ornamẽtum prĩcipi: magnũ ſæculo: magnũ etiã foro & roſtris attulerunt: laudatus eſt a conſule cornelio tacito. Nam hic ſupremus cumulus fœlicitati eius acceſſit: laudatur eloquẽtiſſimus: & ille quidem plenus annis obiit plenus honoribus: illis etiam (quos recuſauit) nobis tamen querendus ac deſiderãdus eſt: ut exemplar æui prioris. Mihi uero p̃cipue

qui illũ nõ ſolum publice : ſed etiã priuatim q̃tum admira
bar tantũ diligebam:primũ ꝙ eadẽ Regio municipia finiti
ma utriqꝫ agri etiam: poſſeſſioneſqꝫ coniunctæ præterea ꝙ
ille tutor mihi relictus:affectum parentis exhibuit. Sic can
didatum me ſuffragio ornauit: ſic ad omẽs honores meos
exceſſibus accurrit(cum iam pridem eiuſmodi officiis renũ
ciaſſet)Sic illo die quo ſacerdotes ſolent nominare : quos
digniſſimos ſacerdotio iudicant me ſemper noĩnabat: qui
etiã in hac nouiſſima ualitudine ueritus: ne forte inter qui
qꝫ uiros(qui minuendis publicis ſũptibus iudicio ſenatus
conſtituebantur)ipẽ crearetur:cum illi tot amici ſenes:con
ſulareſqꝫ ſupereſſent:me huius ætatis: per quem excuſaret
elegit his quidem uerbis:etiã ſi filium haberem tibi manda
rem.Quibus ex cauſis neceſſe eſt: tamq̃ immaturam mor
tem.eius in ſinu tuo defleam:ſi tamen fas eſt:aut flere: aut
omĩno mortem uocare: qua tanti uiri mortalitas magis fi
nita q̃ uita eſt:uiuit enĩ.uiuetqꝫ ſemper:atqꝫ etiam latius in
memoria hominum & ſermone uerſabitur:poſtq̃ ab oculis
receſſit:uolo tibi multa alia ſcribere: ſed totus aĩmus in hac
una cõtemplatione defixus eſt:uirginiũ cogito :uirginium
uideo: uirginiũ iam uanis imaginibus recentibus tñ audio
alloquor:teneo:cui fortaſſe aliquos ciues uirtutibus pares
et habemus & habebimus:gloria neminem. Vale

De litteris non miſſis ii

Aius plini Paulino ſuo.S.iraſcor nec liquet mihi
an debeam:ſed iraſcor: ſcis q̃ ſit amor iniquus in
terdum:impotens ſæpe   ſemper
Hæc tamẽ cauſa magna eſt:neſcio an iuſta:ſed ego tanquã
non minus iuſta:q̃ magna ſit:grauiter iraſcor:ꝙ a te tã diu
litteræ nullæ:exorare me potes uno modo: ſi nunc ſaltem

plurimas & longiſſimas miſeris:hæc mihi ſola excuſatio ue
ra:cæteræ falſæ uidebunt͛.Nõ ſum auditurus:uel rome erã
uel occupatior erã:illud enĩ : nec dii ſinant ut infirmior ip
ſe ad uillam:ptim ſtudiis ptim diſidia fruor:quoꝝ utrunq;
ex otio naſcit͛. Vale. Sciẽtia incredibilis iſeni

Aius pli.nepoti ſuo.S. Magna iſeuũ fama p̃ceſ
ſerat maior inuentus eſt.Súma ẽ facultas :copia:
ubertas dicit ſemp ex tẽpore:ſed tanq̃ ſcripſerit:diu ſermo
græcus:imo actibus p̃faciones terſe:graciles:dulces:graues
interdũ & erectæ poſcit cõtrouerſias plures:electionẽ audi
toribus pmittit.Sæpe etiã patis:ſurgit: iã igit͛ incipit ſtatĩ
omia ac pene pariter ad manũ ſenſus reconditi occurſant
uerba ſed q̃lia:q̃ſita & exculpta: multa lectio inſubitis mul
ta ſcriptio elucet: ꝓhemiat͛ apte: narrat apte: pugnat acri
ter:colligit fortiter:ornat excelſe: poſtremo docet:delectat
afficit.Quod maxime dubites crebra enthimemata:ſilogi
ſmi circunſcripti & effecti : quod ſtilo quoq; aſſeq magnũ
eſt:incredibilis memoria: repetit altius quæ dixit extẽpore
ne uerbo qdem labit͛: ad tantã facilitatẽ ſtudio & exercita
tione peruenit. Nam diebus & noctibus nihil aliud agit:
nihil audit nihil loqtur: annũ ſexageſimũ exceſſit & adhuc
ſcolaſticus tm̃ eſt. Quo genere hominũ nihil aut ſincerius
aut ſimplicius:aut melius:.Nos uero qui in foro iuriſq; liti
bus terimur multũ malitiæ q̃uis nolimus adiſcimus.ſhcola
et auditoriũ ut ficta cauſa res inermis innoxia eſt : nec mi
nus fœlix:ſenibus p̃ſertim:Nam qd in ſenectute fœlicius:
q̃ quod dulciſſimũ eſt iniuuẽta͛. Quare ego iſeuũ nõ diſer
tiſſimũ tm̃:uerũ etiã beatiſſimũ iudico.Quẽ tu niſi cognoſ
cere concupiſcis ſaxeus:ferreuſq; es proinde ſi non ob alia:
noſq; ipos. At certe ut audias hunc ueni. Nunq̃ ne legiſti
Gaditanum quendã titi liuii noie gloriaq; cõmotũ: aduiſẽ

dum eũ:ab ultĩo terrarꝝ orbe ueniſſe. Satiq; ut uiderat abi
iſſe:inhoneſtũ:illitteratũ:iners ac pene turpe eſt etiã nõ pu
tare tãti cognitionẽ:qua nulla eſt iucundior:nulla pulchri
or nulla deniq; humanior.dices habeo hic quos legã : non
minus diſertos:etiã ſed :legendi ſemp occaſio eſt:audiendi
nõ ſemp:præterea multo magis(ut uulgo dicit̃) uiua uox
afficit.Nam licet acriora ſint quæ legas:altius tñ in animo
ſedent : quæ ꝓnuntiatio:uultus:habitus:geſtus etiã dicen
tis:affigit. Niſi uero falſũ putamus illud eſchinis: qui cum
legiſſet Rhodis orõnem demoſthenis admirantibus cũctis
adieciſſe fert̃ qd autẽ ſi ipſam beſtiã audiſſetis? & erat eſchi
nes.Si demoſtheni credemus uoce gratiſſima fatebat̃ tñ lõ
ge melius eadẽ illa ꝓnuntiaſſe ipm q pepererat. Quæ oĩa
huc tendũt ut audias iſeuũ:uel ideo tantũ ut andieris.Vale

Aditio heriditatis xxAIII

Ai.pli.caluinæ ſuæ.S.Si pluribus pr̃ tuus uel uni
cuilibet alii: q̃ mihi debuiſſet fuiſſet fortaſſe dubi
tandũ an adires hereditatẽ etiã uiro grauẽ:cũ uero ego duc
tus affinitatis offitio: dimiſſis oĩbus:q nõ dico moleſtioreſ
ſed diligẽtiores erãt(creditor ſolus extiteri cũq; uiuẽte eo
nubẽti tibi in dotẽ centũmilia cõtulerim)ꝑter eam ſũmam
quam pr̃ tuus q̃ſi de meo dixit:erat eni ſoluenda de meo.
magnũ habes facilitatis mee pignus:cuius fidutia debes fa
mam defuncti:pudorẽq; ſuſcipe.Ad quod ne te magis uer
bis:q̃ rebus horter.quicqd pater tuus mihi debuit acceptũ
tibi ferri iubeo.Nec eſt ꝙ uerearis: ne ſit mihi iſta oneroſa
donatio:ſũt qdẽ nobis oĩno modicæ facultates:digitas ſũp
tuoſa:redditus:ꝓpter cõditionem agellorum:neſcio minor
an in certior : ſed quod ceſſat ex redditu : frugalitate ſup
pletur ex qua(uelut ex fonte) liberalitas nr̃a decurrit quæ
tñ ita tẽperãda ẽ:ne nimia ꝓfuſiõe in areſcat:ſed tẽperanda

in aliis:in te uero facile ratio cõſtabit:etiã ſi modum exceſ
ſerit. Vale

Actio plinii perpolienda xxviiii

Aius pli. Viperto ſuo. S. Actionẽ : & frequenter a te efflagitatam: & a me ſæpe ꝓmiſſam exhibui tibi:non tamen totã. Ahuc enĩ pars eius perpolitur. iterim quæ abſolutiora mihi uidebantˀ non fuit alienum:iudicio tuo traditũ iri:rogo intentionẽ ſcribentis accomodes:nihil enĩ adhuc inter manus habui cui maiorẽ ſolicitudinẽ præſtare deberẽ: nam in cæteris actiõibus exiſtimationi hoĩnũ diligentia tm̃ et fides nr̃a:in hac etiã pietas ſubiicietˀ. Inde et liber creuit:dũ ornare patriam:& amplificare gaudemus pariterq; et defẽſioni eius ſeruimus & gloriæ. Tu tamẽ hæc ipa q̃tum ratio exegerit reſeca. Quotiens enĩ ad faſtidium legentiũ deliciaſq; reſpicio : intelligo nobis cõmendationẽ ex ipa mediocritate libri petendã. Idẽ tñ (qa ate hanc auſteritatẽ exigo) cogor id (quod diuerſũ eſt) poſtulare : ut ipleriſq; frontẽ remittas. Sunt enĩ quædã adoleſcentiũ auribus danda: pſertim ſi materia nõ refragetˀ. Nam deſcriptiones locoꝝ (quæ in hoc libro freq̃ntiores erunt) nõ hiſtorice tm̃ ſed ꝓpe poetice pſequi fas ẽ. Quod tñ ſi qs extiterit qui putet nos latius feciſſe q̃ orõnis ſeueritas: exigat huius (ut ita dixerĩ) triſticiã reliquæ ptes actiõis exorare debuerũt: ãnixi certe ſumus ut q̃libet diuerſa genera lectoꝝ p plures dicendi ſpẽs teneremus: ac ſicut ueremur:ne qbuſdã pars aliq̃ ſecũdum ſuã cuiuſq; naturã nõ ꝓbetˀ: ita uidemur poſſe confidere ut uniuerſitatem omnibus uarietas ipa comẽdet. Nã in ratione ipſa cõuiuioꝝ q̃uis a pleriſq; cibis ſiguli tẽperemus:totam tñ cœnã laudare oẽs ſolemus nec ea quæ ſtomachus nr̃ recuſat:adimũt grãm illis a qbus capitˀ. Atq;

hæc ego ſic accipi uolo:non tanq̃ aſſequutũ eſſe me credã:
ſed tanq̃ aſſequi laborauerim:fortaſſe non fruſtra:ſi modo
tu curam tuam admoueris.Interim iſtis mox his : q̃ ſequẽ
tur:dices te non poſſe ſatis diligenter id facere : niſi prius
totam actionem cognoueris: fateor in præſentia tamen et
iſta tibi familiariora fient & quædam ex his talia erunt:ut
per partes emendari poſſint. Etenim ſi auulſũ ſtatuæ caput
aut membrũ aliquod inſpiceres:non tu quidem ex illo poſ
ſes congruentiam æqualitatẽq; dep̄hendere: poſſes tamen
iudicare:an id ip̄m ſatis elegans eſſet.Nec alia ex cauſa pri
cipia libroꝝ circumferũtur: quã quia exiſtimant᷑ pars aliq̃
et ſine cæteris eſſe perfecta longius me prouexit dulcedo q̃
dam tecum loquendi:ſed iam finem faciam:ne modũ: quẽ
etiam orationi adhibendũ puto in epiſtola excedã . Vale

Conuiuium ſordidum & ſumptuoſum xxx

Aius pli.Auito ſuo.S.longum eſt altius repetere
Nec refert quẽadmodũ acciderit:ut homini mini
me familiaris cænarem apud quẽdam (ut ſibi uidebat᷑)lau
tum & diligentẽ(ut mihi) ſordidũ ſimul & ſumptuoſum.
Nam ſibi & paucis opima quædã: cæteris uilia & minuta
ponebat: uinum etiã paruulis lagunculis in tria genera deſ
cripſerat.Non ut poteſtas eligendi: ſed ne ius eſſet recuſã
di:& aliud ſibi & nobis:aliud minoribus amicis(nam gra
datim amicos habet)aliud ſuis noſtriſq; libertis. Animad
uertit qui mihi proximus recumbebat:& an probarẽ inter
rogauit.Negaui. Cum ergo inq̄t quã conſuetudinẽ ſeq̄ris
eadem omibus pono:ad cænam eni: non ad notam iuito
cũctiſq; rebus ex æquo:quos mẽſa & thoro æqui.Etiã ne li
bertos etiã couictores eni tũc nõ libertos puto.Ille magno
tibi cõſtat:minĩe q fieri poteſt qr.ſ.liberti mei nõ idẽ quod

ego bibunt:ſi idem ego quod liberti:et hercule ſi gulæ tem peres:non eſt oneroſum:quo uteris ipē:comunicare cū plu ribus.Illa ergo reprimenda:illa quaſi in ordinem redigen da ē: ſi ſumptibus parcas: quibus aliquanto rectius tua cō tinentia q̄ aliena contumelia conſulas. Quorſū hæc? Ne tibi optimæ indolis iuueni quorundā immenſa luxuria ſpe cie frugalitatis: imponat. Conuenit autē amori in te meo quotiens tale quid inciderit ſub exemplo præmonere quid debeas fugere: igitur memento nihil magis eſſe uitandum q̄ iſtam luxuriæ & ſordium nouam ſocietatē:quæ cum ſint turpiſſima diſcreta & ſeparata turpius iunguntur. Vale

Statua ſpurinæ. & eius filio decreta xxxi

Aius pli. Macrinio ſuo. S. heri a ſenatu ueſtricio prīcipe auctore ſpurinæ triumphalis ſtatua decre ta eſt:non ita ut multis: qui nunq̄ in atie ſteterunt: nūquā caſtra uiderunt:nunq̄ deniq; tubaꝶ ſonū niſi in ſpectaculis audierunt:uerum ut illis: qui decus iſtud ſudore & ſangui ne & factis aſſequebantur. Nam ſpurina bructerū Regē ui et armis induxit in regnum: oſtentatoq; bello ferociſſimā gentem (quod eſt pulcherrimū uictoriæ genus) terrore per domuit. Et hoc quidem uirtutis p̄miū:illud ſolatiū doloris accipit: q̄ etiā filio eius Coetico (quē amiſit) abſēs habitus eſt honos ſtatuæ:rarū id ī iuuene. Sed pater hoc quoq; me rebat᷑ cuius grauiſſimo uulneri: magno aliquo fomēto me dendū fuit. Præterea Coetius ipē tam claꝶ ſpecimē indolis dederat: ut uita eius breuis & anguſta debuerit hac ueluti īmortalitate ꝓferri. Nā tanta ei grauitas auctoritas etiā:ut poſſet ſenes illos ꝓuocare uirtute q̄bus nūc honore adæq̄ tus ē. Quoq̄dē honore (q̄tū ego īterp̄tor) nō modo defun cti memoriæ dolori p̄ris:ueꝶ etiā exēplo ꝓſpectū ē. Acuent

ad bonas artes iuuentutem:adoleſcentibus quoqꝫ:ut digni ſunt:modo tanta premia conſtituta.Acuent prĩcipes uiros ad liberos ſuſcipiẽdos:& gaudia ex ſupſtitibus : & ex amiſſis tam glorioſa ſolatia.His ex cauſis:ſtatua coecii:publice letor.Nec priuatum minus amaui conſumatiſſimũ iuuenẽ tam ardenter quam nunc impatienter requiro: Erit ergo ꝑ gratum mihi hanc effigiem eius ſubinde intueri : ſubinde reſpicere: ſub hac cõſiſtere: præter hanc cõicare. Eteni ſi defunctoꝝ ymagines domi poſitæ dolorem noſtrum leuant quanto magis equibus inceleberrimo loco nõ modo ſpecies et uultus illoꝝ:ſed honor etiam & gloria refert. Vale

Larium ad piſcandũ uenandũ & ſtudendum aptũ: xxxii

Aius plinius Caninio ſuo.Salutẽ. Studes an piſcaris an uenaris: an ſimul omĩa: poſſũt enĩ omĩa ſimul fieri ad larium noſtrũ . Nam lacus piſcem: feras ſiluæ (qbus lacus cĩgit) ſtudia altiſſimus iſte receſſus affatim ſuggerit. Sed ſiue omĩa ſimul : ſiue aliquid facias: non poſſum dicere inuideo:angor tamẽ non & mihi uti licere:quæ ſit cõcupiſco:ut ægri uinũ: balnea: fontes.Nunq̃ ne hos artiſſimos laqueos(ſi ſoluere negatur) abrumpam Nunq̃ puto: illam in ueteribus negotiis noua accreſcunt: Nec tamẽ priora peragunt :tot nexibus tot quaſi cathenis manus indies occupationũ agmen oſtendit. Vale.

Petitio ſexti eiuſqꝫ ſcientia uirtutes laudeſqꝫ xxxiii

Aius plinius Apolinari ſuo.Salutem . Anxium me & inquietum habet peticio ſexti emitii mei: afficior cura. Et quam pro me ſolicitudinem non adii ꝑ me altero patior: Et alioqn meus pudor mea exiſtimatio mea dignitas indiſcrimen adducit. Ego ſexto: latũ clauum a cæſare noſtro.Ego queſturam Impetraui modo

ſuffragio peruenit ad ius tribunatus petendi quem niſi op
tinet uereor in ſenatu ne decepiſſe Cæſarem uidear: Proin
de ad nitendum eſt mihi : ut talem omẽs eum iudicet qua
lem eum eſſe princeps mihi credidit . Quæ cauſa ſi ſtudiũ
meum nõ incitaret: adiutũ tamẽ cupere iuuenẽ probiſſimũ
grauiſſimũ eruditiſſimũ oĩ deniq; laude digniſſimũ: et qdẽ
cũ tota domo. Nam pr̃ eius erudius: clarus uir: ſanctus: an
tiquus: diſertus : atq; agendis cauſis exercitus (quas ſũma
fide: pari conſtantia: nec uerecundia minore defendit) Ha
bet auunculum. C. ſepticium: quo nihil uerius nihil ſimpli
cius: nihil candidius: nihil fidelius noui. Omnes me certati
et tamen equaliter amant. Omibus ego in uno nũc referre
gratiam poſſum. Itaq; prehendo amicos: ſupplico ambio
domos: ſtationes circueo : quantumq; uel auctoritate uel
gratia ualeam precibus experior. Te quoq; obſecro: ut ali
quam oneris mei partem ſuſcipere tanti putes. Reddam ui
ces ſi repoſces: reddam & ſi non repoſces: diligeris: coleris.
frequentaris oſtende modo uelle te: nec deerunt qui quod
tu uelis cupiant. Vale.

Editio librorum octauii xxxviiii

Aius plinius Octauio ſuo . Salutẽ hominẽ te pa
cientem uel potius durum ac pene crudelẽ: qui tã
inſignes libros : tam diu teneas : quouſq; tibi &
nobis inuidebis ? tibi maximam laudem : nobis uolupta
tem. Sine p ora hominum ferantur: eiſdemq; quibus Ro
mana lingua ſpaciis peruagentur. Magna etiam longaq; ex
pectatio eſt quam fruſtrari ad huc : & differre non debes.
Enotuerunt quidam tui uerſus: & inuito te clauſtra tua refre
gerunt hos : niſi retrahes in corpus quandoq; ut erro
nes : aliquem cuius dicantur inuenient: hebetante oculos

mortalitate: a qua te aſſerere hoc uno monumento potes.
Nam cætera fragilia et caduca: nō minus q̃ ipſi homīes oc
cidunt: deſuntq̧ dices: ut ſoles amici mei uiderint: opto eq
dem aīcos tibi: tam fideles: tam eruditos: tam laborioſos
ut tantū curæ: ītentiōiſq̧ ſuſcipere & poſſint & uelint. Sed
diſpice ne ſit parum prouidū ſpare ex aliis: quod tibi ipē
non præſtes: & de editiōe qdem ut uoles. Interim recita ſal
tem quo magis libeat emittere: utq̧ tandē percipias gaudī
um: quod ego olim pro te non temere præſumo. Imagiōr
enī qui cōcurſus: quæ admiratio: te qui clamor: quod etiā
ſilentium maneat. Quo ego cum dico uel recito nō minus
quam clamore. delector. Sit modo ſilentium acre & inten
tum. & cupidum ulteriora audiēdi. Hoc fructu tanto tam
parato deſine ſtudia. infinita iſta cunctatiōe fraudare quæ
cum modum excedit. uerendum eſt ne ïerciæ & deſidiæ uel
etiam timiditatis nomen accipiat. Vale

Actioues plures in cauſa marii priſci. xxxv

Aius. plinius adriano ſuo. Salutem. Solet eſſe
gaudio tibi: ſi quid actum eſt in ſenatu dignum
ordine illo: Quamuis enim quietis amore ſeceſſe
ris. īſidet tamen anīo tuo maieſtatis publicæ cura. Accipe
ergo quod per hos dies actum eſt perſonæ claritate: famo
ſum ſeueritate: exempli ſalubre: rei magnitudine æternum.
Marius priſcus accuſantibus afris (quibus procōſul præ-
fuit) omiſſa defenſione iudices petit. Ego & cornelius taci
tus ad eſſe prouincialibus iuſſi: exiſtimauimus fidei noſtræ
conuenire notum ſenatui facere exceſſiſſe priſcum imma
nitate & ſeuitia crimina quibus dari iudices poſſunt: cum
ob innocentes condemnandos: interficiendos etiam: pe
cunias accepiſſet. Reſpondit fronto catius deprecatuſq̧

eſt: nequid ultra repetundarꝝ legem quereret̃ omĩaq; acti
onis ſuæ uela:uir mouẽdarꝝ lachrimarꝝ peritiſſimus quodã
uelut uento miſeratiõis impleuit: magna contentio:magni
utrĩq; clamores aliis cognitiõis ſenatus legẽ cõcluſam:aliis
liberam ſolutã dicentibus: q̃tum admiſiſſet reus:tantũ iudi
candum. Nouiſſime conſul deſignatus Iulius ferox : uir re
ctus & ſanctus Mario qdem iudices interim cẽſuit dandos
euocandos:aut qbus diceretur Innocẽtum pœnas uẽdidiſſe
Quæ ſententia non pualuit modo: ſi oĩno poſt tantas diſ
ſenſiones fuit ſola frequens adnotatumq; experimentis:ꝙ
fauor & miſericordia acres & uehementes primos impetus
habent:paulatĩ conſilio & ratione q̃ſi reſticta cõſidunt:ũde
euenit ut quod multi clamore permixto tuẽtur: nemo tacẽ
tibus cæteris dicere uelit:pateſcit enĩ:cum ſepara–ris a turba
contẽplatio rerum:quæ turba tegunt̃:uenerunt qui adeſſe
erant iuſſi:uicelius honoratus:& flauius martianus.Ex qui
bus honoratus trecentis milibus exilium eqtis romani ſep
temq; amicorꝝ eius ultimã pœnam:Martianus unius eqtis
romani ſeptigẽtis milibus:plura ſupplicia arguebat̃ emiſſe
Erat enĩ fabius ceſus damnatus in metallum : ſtrãgulatus
In carcere: ſed honoratum cognitioni ſenatus mors opor
tuna ſubtraxit:Martianus introductus eſt abſente priſco:
Itaq; Tucius cerealis conſularis in reſonatorio poſtulauit:
ut priſcus certior fieret:ſiue quia miſerabeliorẽ:ſiue quia in
uidioſiorem fore arbitrabat̃: ſi præſens fuiſſet: ſiue quod
maxime credo:qa æquiſſimum erat:comune crimẽ ab utro
q; defendi : Et ſi dilui non potuiſſet in utroq; puniri: Dila
ta res eſt in proximũ ſenatum: cuius tempore conſpectus
auguſtiſſimus fuit:princeps præſidebat:Erat enĩ conſul ad
huc ianuarius mẽſis:cum cætera:tum præcipue ſenatorum

frequentia celebremus.Præterea cauſæ amplitudo: auctaq;
dilatione expectatio & fama inſitúq; mortalibus ſtudium
magna & inuſitata noſcendi omnes undiq; exciuerat. Ima
ginare quæ ſolicitudo nobis:qui metus : ꝗbus ſuper tanta
re in illo cætu præſente cæſare dicendū erat.Equidē in ſena
tu non ſemel egi:quin immo nuſq̄ audire benignius ſoleo
tunc me tamē(ut noua) omīa nouo metu ꝑmonebāt:ob
uerſebatˀ præter illa quæ ſupra dixi cauſe dificultas ſtabat
modo conſularis:modo ſeptemuir epulonū :iam neutrum
Erat igitur perq̄ oneroſum accuſare damnarū: quē ut p̄me
bat atrocitas criminis:ita quaſi pactæ damnationis miſera
tio:tuebatur:ut cunq; tn̄ animū cogitacionēq; collegi:cepi
dicere nō minore audientiū aſſenſu:q̄ ſolicitudīe mea:dixi
horis pene quinq; . Nam xii clepſidris q̄s ſpacioſiſſime ac
cepam ſunt additæ quatuor:adeo illa ip̄a quæ dura et ad
uerſa dicturo uidebanˀ ſecunda dicenti fuerunt. Cæſar qui
dem mihi tantū ſtudium tantā etiam curam(nimiū eſt enī
dicere ſolicitudinē) præſtitit ut libertum meū poſt me ſtā
tem ſæpius āmoneret uoci lateriq; conſulerem: cum me ue
hementius putaret intendiq̄ gracilitas mea perpeti poſſet.
Reſpondit mihi pro martiano: claudius marcellinus: Miſ
ſus deinde ſenatus:& reuocatus imposterū: neq; enī tam in
choari poterat actio: niſi noctis interuentu ſcinderetˀ. Poſ
tero die dixit promario ſaluius liberalis uir ſubtilis diſpoſi
tus:acer : diſertus:in illa uero cauſa omēs artes ſuas ꝓtulit
Reſpondit cornelius tacitus:eloquētiſſime(& quod eximi
um orationi in eſt)caſte & īſignite:dixit pro mario rurſus
frontocatius inſignitur :ut quæ iā locus ille poſcebat plus
imprecibus temporis:q̄ in defenſione conſūpſit:huius acti
onem ueſpera incluſit:non tamē ſic ut abrumperet:Itaq; in

tercium diem ꝓbationes exierunt· Iam hoc ipſum pulchrũ et antiquum: ſenatũ nocti dimitti triduo uocari: triduo cõtineri Cornutus tertulus conſul deſignatus: uir egregius: & pro uirtute firmiſſimus cẽſuit ſeptingenta milia (quæ acceperat marius) ærario inferenda: mario urbe italiaq; interdicendũ. Marciano hoc amplius africa: infine ſentẽtiæ adiecit ꝙ ego & tacitus in iuncta aduocatione dilgẽter & fortiter functi eſſemus arbitrari ſenatum: ita nos feciſſe ut dĩgnũ mandatis partibus fuerit. Aſſenſerũt cõſules deſignati: omẽs etiam conſulares uſq; ad pompeiũ collegam ille & ſeptingenta milia ærario inferenda: & martianũ inqnquẽnium relegãdũ: marium repetũdaꝝ pœna (quã iam paſſus eſſet) cenſuit relinquendũ. Erant ĩ utraq; ſentẽcia multi: fortaſſe etiã plures in hac uel ſolutiore uel molliore. Nam qdã ex illis quoq; (qui cornuto uidebant᷑ aſſenſi) hunc q poſt ĩpos cẽſuerat: ſequebãtur ſed cum fieret diſceſſio: qui ſellis conſulum aſtiterant: in cornuti ſenteciã ire cœperũt. Tunc illi: qui ſe college ãnumerari patiebant᷑: indiuerſũ trãſierũt Collega cum paucis relictus. Multũ poſtea de ĩpulſoribus ſuis præcipue de Regulo q̃ſtus eſt: qui ſe in ſententia: quã ipſe dictauerat: deſeruiſſet. Eſt alioquin regulo tam mobile ingenium ut plurimũ audeat: plurimũ timeat: hic finis cognitionis ampliſſimæ: ſupeſt tñ negotiũ nõ leue. Hoſtibus firminius legatus Marii priſci: qui ꝑmixtus grauiter cauſæ uehementerq; uerſatus eſt. Nam & rationibus marciani et ſermõi quẽ ille habuerat ĩ ordine leptitanoꝝ: operã ſuã priſco ad turpiſſimũ miſtiriũ cõmodaſſe: ſtipulatuſq; demartiano qnq̃ginta milia denarioꝝ ꝓbatur: ipe præterea accepiſſe ſextercia decem milia fœdiſſimo qdem titulo nomĩe unguẽtoꝝ. Qui titulus a uita homĩs compti ſemper & pumicati

non abhorrebat placuit cēſente Cornuto referri de eo ꝓxi mo ſenatu. Tunc enī caſu incertū: an conſcientia abfuerit: habes res urbanas: īuicem ruſticas ſcribe: qd arbuſculæ tuæ quid uineæ quid ſegetes agunt: qd oues delicatiſſime in ſū ma niſi æque longam epiſtolam reddis: nō eſt quod poſt ea niſi breuiſſimam expectes. Vale.

Reliquum iſtius actionis xxxvi

Aius pli eidem adriano. S. Liturgion id ē negoci olum illud (quod ſupereſt marii priſci cauſæ) ꝓxi me ſcripſeram. Neſcio an ſatis circunciſū: tñ et abraſum ē firminus inductus in ſenatū reſpōdit crimini noto: ſecutæ ſunt diuerſæ ſententiæ conſulū deſignatoꝝ. Cornutus ter tullus cenſuit ordine mouendum. Acutius nerua: in ſortici one prouinciæ rōnem eius non habendam. Quæ ſentencia tanq̄ mitior uicit: cum ſit alioquin durior triſtiorq;. Quid enī miſerius: q̄ exactū & exēptū honoribus ſenatoriis labo re & moleſtia nō carere? Quid grauius q̄ tāta ignominia affectū non in ſolitudine latere: ſed in hac altiſſima ſpecula conſpiciendū ſe monſtrandūq; prebere: præterea qd pulice minus cōgruēs aut decoꝝ notatū a ſenatu ī ſenatu ſedere? illiſq; ipſis a quibus ſit notatus æquari? Sūmotum a procō ſulatu (quia ſe in legatiōe turpiter geſſerat) de ꝓcōſulibus iudicare: damnatūq; ſordium: uel damnare alios: uel abſol uere. Sed hoc pluribus uiſum eſt. Numerant̄ enī ſenteciæ non ponderātur: nec aliud in conſilio publico fieri poteſt: in quo nihil ē tam ineq̄le q̄ æqualitas ipſa. Nam cū ſit īpar prudentia par omniū ius eſt. Impleui promiſſum: prioriſq; epiſtole fidem exolui: quā ex ſpacio tēporis iam recepiſſe te colligo. Mam & feſtinanti & diligēti tabellario dedi niſi quid impedimenti in uia paſſus eſt. Tuæ nunc partes ſunt

ut primum illam:deinde hāc remuneres litteris q̄les iſtinc redire uberrime poſſunt. Vale.

Comendatio uoconii eiuſq; laudes xxxvii

Aius.pli.Priſco ſuo.S. Et tu occaſiones obligādi me auidiſſime amplecteris. Et ego nemini libentius debeo dābus ergo de cauſis a te potiſſimum petere cōſtitui:quod impetratum maxime cupio.Regis exercitū ampliſſimū:hinc tibi bn̄ficiorꝝ larga materia:lōgū præterea tēpus:quo aīcos tuos exornare potuiſti:cōuerteř ad nr̄os ne hos qdē multos:malles tu qdē multos:ſed meæ uerecūdiæ ſufficit unus aut alter:ſed potius unus is erit uoconius rōanus pr̄ plinii:ī eq̄ſtri gradu clarus clarior uictricus:īmo pr̄ alius. Nam huius quoq; nomini & pietati ſucceſſit mater eprimis īpeiciterioris yſpaniæ. Et ſis quod iudiciū ꝓuinciæ illius quanta ſit grauitas flamen proxime fuit:hunc ego cū ſimul ſtuderemus arcte familiariť q; dilexi: ille meus ī urbe ille in ſeceſſu contubernalis: cum hoc ſeria: cum hoc iocos miſcui. Quid enī aut illo fidelius amico:aut ſodale iocundius. Mira in ſermone. Mira etiā in ore īpo:uultuq; ſuauitas ad hoc ingeniū excelſum:ſubtile:dulce:facile:eruditū in cauſis agendis: epiſtolas quidē ſcribit ut muſas īpas latine loqui credas:amatur a me plurimū :nec tam̄ uincitur. Equidem iuuenis ſtatim iuueni(quātū potui per ætatē)auidiſſime contuli: et nuper ab optimo prīcipe trium liberorꝝ ius impetraui.Quod quamq̄ parce & cum delectu daret:mihi tamen tanq̄ eligeret:indulxit:hæc benificia mea tueri nullo modo melius q̄ ut augeam poſſum : præſertī cum ipſe illa tam grate interpreteť:ut dū priora accipit:poſteirora mereať:habes qualis:q̄ ꝓbatus:caruſq; ſit nobis. Quē rogo pro ingenio: pro fortuna tua exornes: īprimis ama hoīē

Nam licet tribuas ei q̃tum ampliſſimũ potes. Nihil tamen amplius potes amicicia tua cuius eſſe eum uſq; in intimã familiaritatẽ capacem : quo magis ſcires: breuiter tibi ſtudia mores omnẽ deniq; uitam eius expreſſi. Extenderẽ p̃ces niſi & tu rogari diu nolles:& ego hoc tota epiſtola feciſſem. Rogat enim et quidem efficaciſſime:qui reddit cauſas rogandi .Vale

Audacia quorundã & irreuerentia xxxviii

Aius.pli.Maximo ſuo.S.Verum opinaris:diſtrĩgor centum uiralibus cauſis quæ me exercent magis q̃ delectant.Sunt enĩ pleræq; paruæ & exiles. Raro ĩcidit uel pſonaꝝ claritate:uel negocii magnitudine inſignis: ad hoc perpauci. cum qbus iuuat dicere . Cæteri audaces: atq; etiã magna expte adoleſcentuli obſcuri.ad declamãdũ huc trãſeunt tam irreuerenter & temere:ut mihi Atilius noſter expreſſe dixiſſe uideat̃ :ſic in foro pueros a centũuiralibus cauſis auſpicari: ut ab homero in ſcholis. Nã hic quoq; ut illic primũ cœpit eſſe.quod maximũ eſt.At hercle añ memoriã meam maiores natu ita ſolebant dicere ne nobiliſſimis qdem adoleſcẽtibus locus erat: niſi aliquo conſulari ꝑducẽte tanta ueneratiõe pulcherrimũ opus celebrabat̃ Nunc refractis pudoris et reuerẽtiæ clauſtris omĩa patẽt oĩbus:nec inducunt̃ ſed irrũpunt:Sequuntur auditores actoribus ſimiles conuenit̃ a conductis & redẽptis:in media baſilica tam palam ſportulæ q̃ intriclinio dant̃. Ex iudicio in iudicium pari mercede tranſitur . Inde iam non inurbanæ

Emptiones nouæ

Iiſdem latinũ nomẽ impoſitũ eſt laudiceni:& tñ creſcit indies fæditas utraq; lingua notata heri duo nomenclatores mei(habent ſane ætatem eorũ

qui nuper togam ſumpſerūt)ternis denariis ad laudandū trahabant̃: tāti cōſtat ut ſis diſertiſſimus: hoc ꝑcio q̄libet numeroſa ſubſellia īplentur: hoc ingens corona colligitur: hoc īfiniti clamores cōmouentur cum meſochorus dedit ſi gnū: opus eſt enī ſigno apud non ītelligētes ne audientes qdem. Nam pleriq; non audiūt nec ulli magis laudant. Si quando trāſibis ꝑ baſilicā: & uoles ſcire quō quiſq; dicat: Nihil eſt ꝙ tribunal aſcēdas. Nihil ꝙ ꝑbeas aurem: facilis diuinatio. Scito eum peſſime dicere qd laudabitur maxime Primus hūc audiēdi morā īduxit lercius lacinius: hactenus tn̄ ut auditores corrogaret. Ita certe ex qntiliano præcepto re meo audiſſe memini. Narrabat ille: aſſectabat̃ domitiū affrum cū apud centūuiros diceret grauiter & lēte hoc enī illi actiōis genus erat: audit ex ꝓximo īmodicū: inſolitūq; clamorē: admiratus reticuit: ubi ſiletiū factū ē repetit quod abruperat. Iterꝝ clamor iterꝝ reticuit: et poſt ſilentiū cœpit: idem tercio nouiſſime qs diceret queſiit. Reſpōſū ē licētius Tum intermiſſa cauſa. Centūuiri inqt hoc artifitiū perit: quod alioqui perire incipiebat: cum periſſe afro uideretur Nūc uero ꝓpe funditus extinctū & euerſū eſt. Pudet referre quæ q̄ fracta ꝓnunciatione dicant̃: qbus q̄ teneris clamoribus excipiantur: Plauſus tm̄ ac potius ſola cimbala et timpana illis et cāticis deſūt ululatus qdem (nec enī alio uocabulo poteſt exprimi) theatris in decora quoq; laudatio large ſupſūt. Nos tn̄ adhuc & utilitas aīcorꝝ & ratio ætatis morat̃ & retinet: ueremur. n. ne forte nō has īdignitates reliqſſe ſed laborē fugiſſe uideamur. Sumus tn̄ ſolito rariores quod initium eſt gradatim deſinendi. Vale

Voluntas teſtatorum ſeruanda xxxviiii

Ai. pli. Valerio ſuo. S. Quomō te ueteres marſi

tui:quõ emptio noua:placẽt agri poſtq̃ tui facti ſunt. Raꝝ id qdẽ nihil enĩ æque gratũ eſt adeptis q̃ cõcupiſcentibus. Me pdia materna paꝝ comode tractãt: delectant tñ ut materna & alioqn lõga paciẽtia occallui hñt hunc finẽ aſſidue q̃relæ ꝙ queri pudet Vale

Ai. pli. Adriano ſuo. S. Tu qdem pro xxxx cætera tua diligẽcia admoẽs me: codicillos: atiliani q me expte iſtituit heredẽ pro non ſcriptis habẽdos: qa non ſit cõfirmati teſtamẽto quod ius mihi qdẽ notũ eſt. Cũ ſit iis etiã ignotũ qui nihil aliud ſciũt: ſed ego ꝓpriã quãdã legẽ mihi dixi: ut defũctoꝝ uolũtates (etiã ſi iure deficerẽt) q̃ſi pfectas tuerer: cõſtat aũt codicillos iſtos Atiliani manu ſcriptos licet ergo non ſint confirmati teſtõ a me tñ ut cõfirmati cõſeruabunť: pſerti cũ delatori locus non ſit. Nã ſi uerendũ eſſet ne quod ego dediſſẽ: populus eriperet cũctatior fortaſſe & cautior eſſe deberẽ. Cũ uero liceat heredi donare quod ĩ heredttate: ſubſedit nihil ẽ quod obſtet illi me lege: cui publice leges non pugnant: Vale

Deſcriptio uillæ pli ĩ laurẽtino xxxxi

Ai. pli. gallo ſuo. S Miraris cur me laurẽtinũ: uel ſi ita mauis laurẽs meũ tantope delectet deſines mirari cum cognoueris graciam uillæ: opportunitatem loci: littoris ſpatium: Decem & ſeptem milibus paſſuum ab urbe ſeceſſit ut peractis quæ agenda fuerint: ſaluo iã & cõpoſito die: poſſis ibi manere: adiť nõ una uia Nam & laurẽtina et hoſtiẽſis eodẽ ferũt. Sed laurẽtina a q̃rtodecio lapide hoſtiẽſis ab undecio relinq̃nda ẽ utrinq; excipit iter aliq̃ expte arenoſũ: iumẽtis paulo grauius et lõgius æquo breue et molle: uaria hic atq; ĩde facies. Nã modo occurrẽtibus ſiluis uia coartať: modo latiſſimis pratis uia diffunditur & pateſcit multi greges ouium: multa ibi equo

Villa uſibus capax nõ ſũptuoſa tutela:cuius ĩprima ꝑte atri
um frugi:neqꝫ tm̄ ſordidũ deĩde porticus in.o. litteræ ſimi
litudinẽ circũactæ:qbus ꝑuula:ſed feſtiua area ĩcludit᷑:egre
giũ hoc aduerſus tẽpeſtates receptaculũ:Nã ſpecularibus a
multo magis imĩnẽtibus tectis muniũt᷑.Eſt cõtra mediaſta
nediũ hilare:mox tricliniũ ſatis pulchrũ quod ĩ littus excur
rit:ac ſiqñ africo mari ĩpulſũ eſt fractis iã & nouiſſis flucti
bus leuiter abluit᷑:ũdiqꝫ ualuas & feneſtras nõ minores ual
uis hẽt:atqꝫ ita a lateribus:a frõte q̃ſi tria maria ꝓſpectat:a
tergo canediũ:porticũ areã porticũ rurſus:mox atriũ ſiluas
et lõgĩquos reſpicit mõtes:huius a leua retractius paulo cu
biculũ eſt ãplũ:deinde aliud minus quod altera feneſtra ad
mittit orientẽ :occidẽtẽ altera retinet:hæc & ſubiacẽs mare
lõgius qdẽ:ſed ſecurius ĩtuet᷑:huius cubiculi et illius triclinii
obiectu ĩcludit᷑ ãgulus:q puriſſimũ ſolẽ cõtinet et accẽdit
hoc hybernaculũ: hoc etiã gymnaſiũ meoꝝ ẽ ibi omẽs uẽti
ſilent exceptis q nubilũ ĩducũt:& ſerenũ añq̃ uſũ loci eripi
unt:adnectit᷑ ãgulo cubiculũ ĩ haſpida curuatũ:quod ãbitũ
ſolis feneſtris oĩbus ſeqtur:parieti eius ĩ bebliothecæ ſp̃em
armariũ ĩſertũ ẽ: ꝙ nõ legẽdos libros:ſed lectitandos capit
adheret dormitoriũ mẽbrũ & tranſitu ĩteriacente: q ſuſpen
ſus & ſublatus cõceptũ uaporẽ ſalubri tẽperamento huc il
lucqꝫ degerit & miniſtrat:reliq̃ pars lateris huius ſeruoꝝ li
bertoꝝqꝫ uſibus detinet᷑: Pleriſqꝫ tã mũdis ut accipere ho
ſpites poſſint.Et ex alio later̃ cubiculũ eſt politiſſimũ:deĩde
uel cubiculũ grãde: uel modica cœnatio q̃ plurio ſolet plu
rio mari lucet:poſt hãc cubiculũ cũ ꝓceriore altitudie æſtiuũ
munimẽtis hiberniũ. Eſt enĩ ſubductũ oĩbus uẽtis huic cu
biculo aliud cõi & ꝓceriori pariete iũgitur:ĩde balnea cella
frigidaria ſpacioſa & effuſa:Cuius in contrariis parietibus
duo baptiſteria uelut eiecta ſinuantur:abunde capacia.Sin

mare ĩproximo cogites: adiacet unctoriũ hypocauſtum : ad
iacet ꝓpingeon balnei. Mox duæ cellæ magis elegãtes quam
ſũptuoſæ coheret calida piſcia mirifice: ex q̃ natãtes mare aſpi
ciunt: nec ꝓcul pheriſteriõ: quod calidiſſimo ſoli (iclinato iam
die) occurrit: hic turris erigit̃ : ſub q̃ zetæ duæ: totidẽ in ipſa
Præterea cœnatio: q̃ latiſſimũ mare longiſſimũ litus: ameniſſi
mas uillas ꝓſpicit. Eſt & alia turris: in hac cubiculũ ĩ quo ſol
naſcitur cõditurq́: lata poſt apoteca: & horreũ ſub hoc tricli
niũ quod turbati maris nõ niſi fragorẽ & ſonũ patitur: eũq́
iam languidum ac deſinentẽ: ortum & geſtationẽ uidet q̃ or
tus ĩcluditur: geſtatio buxo (aut rore marino ubi deficit bu
xus) ãbitur. Nam buxus : q̃ ꝑte defẽdit̃ tectis abunde uiret
aperto celo aptoq́ uẽto: & quãq̃ longinq̃ aſpergine maris: in
areſcit: adiacet geſtatiõi ĩterioꝛ circuitu uinea tenera & ũbro
ſa: nudiſq́ etiã pedibus mollis & cedẽs : ortum moruſq́ et fi
cus freqñs ueſtit: quaꝝ arboꝝ illa uel maxĩe ferax ẽ terra: ma
lignior cæteris : hac non deteriora : q̃ maris facie cænatio re
mota a mari fruit̃ Cingitur dietis duabus a tergo: quaꝝ fene
ſtris ſubiacet ueſtibulum uillæ & ortus alius pinguior & ruſti
cus: hinc criptoporticus ꝓpe publici operis extẽditur: utriq́
feneſtræ a mari plures ab orto ſigulæ: et altius pauciores: hæc
cum ſerenus dies & ĩmotus: omẽs cum hinc uel inde uentus
inqetus q̃ uenti qeſcunt: ſine iniuria patent. Ante criptoporti
cum xiſtus : uiolis odoratus tepore ſolis infuſi repercuſſi crip
toporticus auget. Quæ ut tenet ſolẽ ſic aqlonem inhibet ſub
mouetq́: q̃tunq́ caloris ante tantum retro frigoris. Similiter
africum ſiſtit: atq́ ita diuerſiſſimos uẽtos alium: alio latere frã
git: & finit hæc iocũditas eius hyeme: maior æſtate. Nam an
te meridiẽ geſtatiõis ortiq́ ꝓximam partẽ umbra temperat
Quæ ut dies creuit decreuitq́ modo breuior mõ longior hac
uel illac cadit: ipſa uero criptoporticus tunc maxime caret ſole

& miſcet:iunctum ē cubiculū noctis & ſōnii : nō illud uoces
ſeruuloꝝ: nō maris murmur:nō tēpeſtatū motus:nō fulguꝝ
lumē : ac ne diē qdē ſētit niſi feneſtris apertis: tā alti abditiqꝫ
ſecreti illa ratio:ꝙ iteriacēs andron parietē cubiculi ortiqꝫ di
ſtīguit:atqꝫ ita oēm ſonū media īanitate cōſuit .Applicitū eſt
cubiculo hypocauſtō ꝑexiguū:ꝙ anguſta feneſtra ſuppoſitū
calorē ut ratio exigit aut effūdit aut retinet: ꝓtheton inde:&
cubiculū porrigit̄ in ſolē orientē : quē ſtati acceptū ultra me
ridiē obliquū qdē ſed tn̄ ſeruat: in hāc ego dietā cū me reci
pio abeſſe mihi etiam a uilla mea uideor magnamqꝫ eius uo
luptatē(ecce p̄cipue ſaturnalibus) capio cū reliq̄ pars tecti li
centia dieꝝ feſtiſqꝫ clamoribus ꝑſonat.Nam nec ip̄e meoꝝ lu
ſibus nec illi ſtudiis meis obſtrepunt: hæc utilitas hæc amœ
nitas deficit aq̄ ſaliēti: ſed puteos ac potius fōtes habet: ſunt
enī in ſūmo.& oīno litoris illius mira natura. Quocūqꝫ loco
moueris humū ouius & paratus humor occurrit:iſqꝫ ſincerus
an ac ne leuiter qdē :tanta maris uicinitate corruptus.Sugge
runt affatī ligna ꝓxmæ ſiluæ . Cæteras copias hoſtienſis co
lonia miniſtrat:frugi qdem homini ſufficit etiā uicus: quem
una uilla diſcernit:in hoc balnea meritoria tria:magna como
ditas ſi forte balneū domini uel ſubitus aduentus uel breui
or mora calefacere diſſuadet: litus ornāt uarietate gratiſſima
nūc cōtinua nūc intermiſſa tecta uillaꝝ q̄ p̄ſtant multaꝝ ur
bium faciē:ſiue ip̄o mari:ſiue ip̄o litore utare.Quod nō nūq̄
longa tranqllitas mollit ſæpius freqns & cōtrarius fluctus in
durat mare nō ſane p̄ciosis piſcibus abundat.Soleas tamen
et ſquillas optimas egerit: uilla uero nr̄a etiā mediterraneas
copias præſtat:Lac inprimis nam illuc e paſcuis pecora conue
niūt.Siquando aquā:ūbram ue ſectant̄ :iuſtis ne de cauſis eū
tibi uideor incolere:inhabitare:diligere ſeceſſū:quē: tu nimis
urbanus es:niſi cōcupiſcis:atqꝫ utiam cōcupiſcas: ut tot tatis

ꝙ dotibus uillulæ nr̄æ: maxīa cōmēdatio ex tuo cōtubernío accedat. Vale Præceptor q̄rendus liberis fr̄is marcí xxxxii

Aí. plí. Marcio ſuo ſuo. S. Quid a te iocūdius mihi potuit iniūgi: q̄ ut præcæptorē fratris tui liberis q̄rerē. Nam bn̄fitio tuo in ſcholam redeo: & illā dulcíſſimā ætatē q̄ſi reſumo. Sedeo īter iuuenes ut ſolebam: atq; etiā expior q̄tū apud illos autoritatis ex ſtudiis habea. Nam ꝓxíme freq̄nti auditorio īter ſe coram multis ordīs nr̄i: clare iocabant̄ íntrauí: cōticuerūt: quod nō referrē: niſi ad illorum magis laudē. q̄ ad meā ꝑtineret: ac niſi ſperare te uellē: poſſe fr̄is tui filíos ꝓbe diſcere. quod ſupeſt cū oēs q ꝓfitent̄ audiero: q̄d de quoq; ſentiā ſcribam efficiāq; (q̄tum tn̄ ep̄la cōſeq potero) ut ip̄e om̄s audiſſe uideare: debeo enī tibi: debeo memoriæ fr̄is tui: hāc fidē: hoc ſtudiū: præſertī ſup tanta re. Nā q̄d magis īterē nr̄a: q̄ ut liberi dicerent̄ tui: nili nūc illos magis amares & ut digni illo p̄re: te patruo repiant̄ quam curā etiā ſi mihi nō mandaſſes: uendicaſſem: Non ignoro ſuſcipiendas offenſas ī eligēdo p̄cæptore. Sed oportet me non: mō offenſas: ueꝝ etiam ſimultates ꝓ fr̄is tui filiis tam æquo aīo ſubire: q̄ parētes ꝓ ſuis. Vale Recitanda ne actio uel non

Aí. plí. Cereali ſuo. S. hortaris ut orōnē xxxxiii amicis pluribus recitē: faciam q̄a hortaris: q̄uis uehemēter addubitē. Neq; enī me præterit actioēs q̄ recitant̄: īpetū oēm calorēq; ac ꝓpe nom̄ ſuum perdere: ut q̄s ſolet cōmēdare ſimul: & accēdere iudicum cōſeſſus: celebritas aduocatoꝝ: expectacio euētus: fama non minus actoris: diductūq; ī partes audiētiū ſtudiū: ad hoc dicētis geſtus: īceſſus diſcurſus: etiā oíbus motibus aī: cōſentaneus uigor corporis ūde accidit ut ii q ſedētes agūt: q̄uis illis maxīa exparte: ſup ſint eadē illa q̄ ſtantibus: tn̄ hoc ꝙ ſedent q̄ſi debilitēt̄ et deprimāt̄: recitātiū uero p̄cipua pronūciatiōis adiumta oculi

lĩ manus ꝑpediuntur. Quo minus miꝝ ẽ ſi auditoꝝ actẽtio relangueſcit. nullis extrĩſecus aut blandimẽtis capta aut acu leis excitata: his accidit: ꝙ oratio de q̃ loquor: pugnax & cõ tentioſa ẽ porro ita natura cõpatũ ẽ: ut ea quæ ſcripſimus cũ labore etiã: cũ labore audiri putemus: et ſane quotus q́ſq; tã rectus auditor: quẽ nõ potius dulcia hæc et ſonãtia q̃ auſtera et ꝑſſa delectẽt. Eſt q̇dẽ oĩo turpis iſta diſcordia: ẽ tam̃ ꝙ ple rumq; euenit: ut aliud iudices exigant aliud auditores: aliis q; ꝑcipue auditor affici debeat q̇bus idẽ ſi forte iudex: maxĩe ꝑmoueretur: Põt tñ fieri ut quãq̃ in his difficultatibus libro iſti nouitas lenocinetur: nouitas apud nr̃os: apud græcos.n. eſt q̇dã q̃uis exdiuerſo nõ tñ oĩo diſſimile. Nam ut illis erat moris leges: q̃ſ ut cõtrarias prioribus legibus arguebãt: aliaꝝ collatõe cõiicere. ita nobis eſſe repetũdaꝝ legẽ quod poſtula remus cũ hac ip̃a lege: tũ aliis cõfligẽdũ fuit. Quod nequaq̃ blãdũ auribus ĩp̃itoꝝ: tãto maiorẽ apud doctos habere gr̃am debet: q̃to minorẽ apud ĩdoctos hẽt. Nos aũt ſi placuerit recĩ tare adhibituri ſumus quẽq;. Sed adhuc plane an ſit recitãdũ examina tecũ oẽſq; quos ego moui ĩ utraq; parte calculos po ne: idq; elige: ĩ quo uicerit ratio: a te.n. ratio exiget nos excu ſabit obſequiũ. Vale. Teſtatotores reguli ſubducit ad ſibi fa

cienda legata xxxx

Ai. pli. Caluiſio ſuo: S. Aſſẽ para & accipe aureã fa bulã: fabulas ĩmo nã me prioꝝ noua admõuit. Nec refert a qua potiſſimũ ĩcipiã. Veronia piſoĩs grauiter iacebat: huius dico piſonis: quem galba adoptauit. Ad hãc regulus uenit primũ ĩpudẽtiã hoĩs q uenerit ad egrã: cuius marito ĩni miciſſimus ip̃i inuiſiſſimus fuerit: eſto ſi uenit tantum: at ille proximus thoro ſedit: qua hora nata eſſet interrogauit. Vbi audiit compoĩt uultum intendit oculos: mouet labra agitat digitos computat nihil: ut diu miſeram expectatione ſuſpen

dat: habes inq̄t elimatericū tp̄us. Sed euades:quod ut tibi
liq̄at magis auruſpicē cōſulā:quē ſū freq̄nter exꝑtus nec mo
ra ſacrificiū facit: affirāt exta cū ſiderꝝ ſignificatōe cogruer̄
illa ut ī ꝑiculo credula poſcit codicillos : legatū regulo ſcri
bit:mox ingraueſcit:clamat moriēs:o hominē neq̄ perfidū
ac plus etiā q̄ ꝑiurꝝ : ꝗ ſibi ꝑ ſalutē filii peieraſſet:facit hoc
regulus nō minus ſcelerate q̄ freq̄nter:ꝙ irā deorꝝ quos ip
ſe quotidie fallit in caput īfœlicis pueri deteſtatur . Vellius
bleſus ille locuples cōſularis nouiſſima ualitudīe cōflictaba
tur. Cupiebat mutare teſtamentū:regulus ꝗ ſperaret aliq̄d
ex nouis tabulis(q̄a nuꝑ captar̄ eū ceꝑat)medicos hortari
rogare quoquō ſpiritū hoī ꝓrogarēt: poſtq̄ aūt ſignatum
eſt teſtamentū:mutat perſonā: uertit allocutionē: iiſdemq;
medicis:quouſq; miſerꝝ cruciatis. Quid īuidetis bonā mor
tem:cui dare uitā nō poteſtis. Morit̄ bleſus:et tanq̄ omnia
audiſſet. Regulo ne tantulū q̄dem reliq̄t. Sufficiunt duæ fa
bulæ:an ſcholaſtica lege tertiā poſcis. Eſt unde fiat:aurelia
ornata fœmina ſignatura teſtamētū ſūpſerat pulcherrimas
tunicas:Regulus cū ueniſſet ad ſignandū: rogo inquit has
mihi leges:Aurelia hominē ludere putabat:ille ſerio īſtabat
Ne multa:coegit mulierē aperire tabulas:ac ſibi tunicas:q̄s
erat īduta:legare. Obſeruauit ſcribentē:inſpexit an ſcripſiſ
ſet:& aurelia q̄dem uiuit:ille tn̄ iſtud tanq̄ moriturā coegit
Et hic hereditates:hic legata q̄ſi mereat̄ accipit. Sed q̄d lon
gius trahor in ea ciuitate in q̄ iam pridē nō minora p̄mia
imo maiora:neq̄cia et īprobitas q̄ pudor uirtus habēt:aſpi
ce Regulū:ꝗ ex paupe:& tenui: ad tantas opes per flagitia
ꝓceſſit:ut ip̄e mihi dixerit:cum cōſuleret q̄ cito ſextertium
ſexcenties īpleturus eſſet:inueniſſe ſe exta duplicata q̄bus
portendi milies & ducenties habiturū & habebit: ſi modo
(ut cœpit) aliena teſtamenta: quod eſt improbiſſimum

genus falſus ipis:quorum ſunt illa dictauerunt. Vale

CAII PLINII IVNIORIS EPISTOLArum liber tertius Vita ſpurinæ ſenis I

Aius.pli.Caluiſio ſuo.S. Neſcio an ullũ iocũdius tpus exegeri q̃ quo nup apud ſpurinã fui:adeo qdẽ ut neminẽ magis in ſenectute (ſi modo ſeneſcer datũ eſt)æmulari uelĩ. Nihil ẽ.n. illo:et eius uitæ gener diſtinctius: Me aũt ut certus ſyderum curſus:ita uita hoĩnũ diſpoſita delectat ſenũ pſerti:nam iuuenes adhuc cõfuſa q̃dam & q̃ſi turba uon ĩdecẽt: Senibus placita oĩa et ordinata cõueniũt:qbus ĩduſtria ſera turpis ãbicio ẽ:hanc regulã ſpuria cõſtantiſſime ſeruat. Quĩ etiã parua hæc ſi nõ quotidie fiãt ordĩe quodam:et uelut orbe circũagit:Mane lectulo continet hora ſecũda calceos poſcit ambulat milia paſſuũ tria nec minus aĩmum q̃ corpus exercet: Sed adſunt aĩci honeſtiſſimi ſermoẽs explicant:ſi nõ liber legit:iterdum etiam pſentibus aĩcis:ſi tñ illo nõ grauẽtur Dein cõſidet & liber rurſus aut ſermo potior libro mox uehiculũ aſcẽdit: aſſuit uxorẽ ſigularis exẽpli uel aliquẽ amicorum: uti me pxime:q̃ pulchrum illud:q̃ dulce ſecretum: q̃tum ibi antiqtatis: quæ facta quos uiros audias qbus pcæptis ĩbuare:q̃uis ille hoc tẽperamtũ modeſtiæ ſuæ ĩdixerit ne pcipere uideat:pactis ſeptẽ milibus paſſuum:iterum ambulat mille:iterum reſidet:uel ſe cubiculo uel ſtilo reddit (ſcribit enĩ & qdẽ utraq; lingua lirica doctiſſima: Mira illis dulcedo: mira ſuauitas: mira hylaritas:cuius grãm cumulat ſanctitas ſcribẽtis: Vbi hora balnei nunciata ẽ: ẽ autẽ hyeme nona æſtate octaua in ſole ſi caret uento ambulat nudus : Deinde mouetur pila uehemẽter & diu (nam hoc exercitationis genere pugnat cũ ſenectute)lotus accubat:et cibum pauliſper differt: interim audit legentem remiſſius aliqd & dulcius :per hoc omne

tpus liberꝝ eſt aīcis uel eadē facere:uel alia ſi malint. Appo nitur cœna:non minus nitida q̄ frugi in argēto puro & an tiquo. Sunt in uſu & corithia qbus delectatur & afficitur: frequenter comedis cœna diſtinguitur : ut uoluptatibus ſtudia cōdiant̄. Sumit aliqd de nocte & eſtate:nemini hoc longū eſt:tāta comitate cōuiuiū trahitur:inde illi poſt ſepti mū & ſeptuageſimū ānū auriū oculoꝝ uigor īteger:īde agi le et uiuidū corpus:ſola ex ſenectute prudētia:hanc ego ui tam uoto et cogitatōe pſumo ingreſſurus auidiſſime ut pri mū ratio ætatis receptui canere pmiſerit:interī mille laborī bus cōteror:̄ quoꝝ mihi & ſolatiū et exemplū eſt idē ſpuri na :nam ille quo ad honeſtū fuit obiit officia : geſſit magi ſtratus: puincias rexit:multo labore hoc otiū meruit: igit̄ et hūc mihi curſū:et eundē terminū ſtatuo: id iā nūc apud te:ſubſigno: ut ſi me lōgius euehi uideris in ius uoces ad hāc eplā meā &qeſcer̄ iubeas cū iertiæ crimē effugero. Va.ii

Cōferendū in arianū aliqd neſciētē eiuſq; laudes

Aius pii. Maximo ſno:S. Quod ipe a micis tuis obtuliſſē ſi mihi eadē materia ſuppeteret: id nūc iure uideor a te meis petiturus arianus maturus altiatiū pri ceps ē:cūdicopriceps nō de facultatibus loquor:q̄ illi large ſupſunt ſed de caſtitate:iuſticia grauitate:prudētia:huius e go cōſilio ī negociis:iudicio ī ſtudiis utor:nam plurimū fi de:plurimū ueritate:plurimū ītelligētia præſtat. Amat me (nihil poſſū ardentius dicere)ut tu. Caret ābitu:ideo ſe in eq̄ſtri gradu tenuit cū facile poſſet aſcendere altiſſimū mihi tamen ornandus excolendus eſt:ita magni extimo digni tati eius aliquid aſtruere in opinantis neſcientis immo eti am fortaſſe nolentis: aſtruere autem quod ſit ſplendidum nec moleſtū: cuius generis q̄ prima occaſio tibi cōferas ī eū

eum rogo:hēbis me: habebis ipm gratiſſimū debitorē q̄uis enī iſta nō appetat: tā grate tn̄ accipit q̄ſi cōcupiſcat. Vale

Præcæptor quærendus filio hiſpulæ iiii

Aius.pli.coreliæ hiſpulæ ſuæ.S. Cum p̄rem tuū gratiſſimū & ſanctiſſimū uiꝝ ſuſpexerī magis: an amauerī dubitē: Teq̧ in memoriam eius & in honorē tuū unice diligam. cupiā neceſſe eſt: atq̧ etiam q̄tum in me fuerit enitar: ut filius tuus auo ſimilis exiſtat:equidē malo materno:quamq̄ illi paternus etiā clarus: ſpectatuſq̧ cōtigerit pater quoq̧ & patruus illuſtri laude conſpicui:q̄bus omnibus ita demū ſimilis adoleſcet:ſi imbutus honeſtis artibus fuerit:quas plurimū refert:a quo potiſſimum accipiat.Ad huc illū puericiæ ratio ītra cōtuberniū tuū tenuit: p̄ceptorē domi habuit:ubi ē erroribus modica uel etiam nulla materia:Iam ſtudia eius extra limē ꝓferēda ſunt. Iam circūſpiciendus rhetor latinus:cuius ſcholæ ſeueritas: pudor:īprimis caſtitas cōſtet.Adeſt enī adoleſcenti nr̄o cum cæteris naturæ fortunæq̧ dotibus:eximia corporis pulchritudo:cui in hoc lubrico ætatis:non p̄ceptor modo: ſed cuſtos etiam rectorq̧ q̄rendus ē.Videor ergo demōſtrare tibi poſſe iuliū genitorē amatū a me: iudicio tam̄ meo non obſtat caritas hominis quæ ex iudicio nata eſt:uir eſt emendatus et grauis: paulo & horridior & durior:ut inhac licētia tēporum: Quantū eloq̄ntia ualeat:pluribus credere potes.Nam dicēdi facultas apta et expoſita ſtatim cernit̄ uita hoīum altos receſſus: magnaſq̧ latebras habet:cuius pro genitore me ſponſorem accipe: nihil exhoc uiro filius tuus audiet niſi ꝓfuturꝫ. Nihil diſcet quod neſciſſe rectius fuerit. Nec minus ſæpe ab illo q̄ a te: meq̧ admonebitur quibus ymaginibus oneretur:quæ nomina:& quanta ſuſtineat:pro inde

ſauentibus diis:trade eum p̄ceptori: a quo mores primum
mox eloq̄ntiā diſcat:quæ male ſine moribus diſcit᷑: Vale

Iudicium macri hn̄dnm ſuper aduocatione pro
beticis cōtra claſſicum per plinium accepta iiii

Aius.pli.Macrino ſuo.S.Quāuis et amici(quos
præſentes habebā)& ſermones hominū factū meum com
ꝓbaſſe uideant᷑: magni tamē exiſtimo ſcire: q̄d ſentias tu.
Nam cuius(integra re)cōſiliū exq̄rere optaſſem:huius etiā
ꝑacta iudicium noſſe in ire concupiſco: cum publicū opus
mea pecunia īchoaturus: ītuſcos excurriſſem accepto ut ꝓ
fectus ærarii cōmeatu: legati prouīciæ beticæ queſturi de
procōſulatu Cecilii claſici aduocatum me a ſenatu petierūt
collegæ optimi meiq; amātiſſimi:de comuis officii deneceſ
ſitatibus ꝑlocuti:excuſare me: et eximere tēptarūt.Factū ē
S.C.perq̄ honorificū:ut darer ꝓuīcialibus patronus:ſi ab
īpo me īpetraſſent:legati rurſus introducti:iteꝝ iam me p̄
ſentem aduocatū poſtulauerūt īplorantes fidem meā quā
eſſēt cōtra maſā bebiū expti allegātes patrocinii fædus ſecu
ta eſt ſenatus clariſſima aſſenſio:quæ ſolet decreta p̄currere
Tum ego deſino inq̄.P.C. putare me iuſtas excuſationis
cauſas attuliſſe᷑ Placuit īmodeſtia ſermonis & ratio.Cōpu
lit autē me ad hoc conſilium non ſolum conſenſus ſenatus
(quāq̄ hic maxime)uerū etiā alii q̄dem minoris:ſed tn̄ nu
meri ueniebat in mentē priores nr̄os & ſinguloꝝ hoſpitū
īiurias accuſatioībus uolūtariis ꝑſecutos:quo deformius ar
bitrabar.pu.hoſpicii iura negligere:præterea cū recordarer
quanta pro eiſdem beticis priore aduocatione etiam peri
cula ſubiiſſem conſeruandum ueteris officii meritum nouo
uidebatur.Eſt enī ita natura compatū antiquiora benifitia
ſubuertas:niſi illa poſterioribus cumules.Nam q̄libet ſæpe

obligati ſi qd unũ neges hoc ſolum meminerit quod nega tum eſt : dicebat igit̃ etiam ꝙ deceſſerat claſſicus amotuꝗ erat: quod in eiuſmodi cauſis ſolet eſſe triſtiſſimũ: periculũ ſenatoris: uidebã ergo aduocationi meæ non minorẽ grati am: q̃ ſi uiueret ille ꝓpoſitã inuidiam nullam: in ſummam cõputabam ſi munere hoc iam tercio fungerer faciliorem mihi excuſationẽ fore: ſi quis incidiſſet: quem non deberẽ accuſare: Nam ẽ omniũ officioꝝ finis aliquis: tamen optĩe liberati uenia: obſequio præparatur. Audiſti cõſilii mei mo tus: ſupereſt alterutra exparte iudicium tuum: in quo mihĩ æque iocunda erit ſimplicitas diſſentiẽtis: q̃ comprobantis autoritas. Vale

Libri auunculi plinii uitaꝗ eius V

Aius plinius Macro ſuo. S. Pergratum eſt mihi ꝙ tam diligenter libros auunculi mei lectitas ut habere om̃is uelis : q̃raſꝗ q ſunt oẽs fungar iudicis parti bus: atꝗ etiam quo ſint ordine ſcripti notum tibi faciat. Eſt enĩ hæc quoꝗ ſtudioſis non inuocanda cognitio: de ia culatione equeſtri unus: hunc cum p̃fectus alæ militaret pa ri ingenio curaꝗ compoſuit. De uita pomponii ſecundi duo a quo ſingulariter amatus : hoc memoriẽ amici q̃ſi de bitũ munus exoluit. Belloꝝ germaĩe xx qbus om̃ia quæ cũ germaĩs geſſimus: bella collegit: ĩchoauit cum in germania militaret ſõnio moĩtus: aſtitit enĩ ei qeſcẽti: druſi neroĩs ef figies q germaniẽ latiſſime uictor ibi periit: cõmẽdabat me moriã ſuã: orabatꝗ ut ſe ab ĩiuria obliuioĩs aſſereret. Studi oſi tres ĩ ſex uolum̃ia ꝓpter aplitudinẽ diuiſi: qbus oratorẽ ab ĩcunabulis ĩſtituit atꝗ p̃fecit: dubii ſermoĩs octo ſcripſit ſub nerõe nouiſſimis ãnis: cũ oẽ genus ſtudioꝝ paulo liberi us et rectius ꝑiculoſũ ſeruitus feciſſet: a fine aufidi baſſi xxxi

Naturæ yſtoriaꝝ xxxvii:opus diffuſũ eruditum nec minus
uarium q̃ ip̃a natura.Miraris ꝗ tot uolumina : multaq; in
his tam ſcrupuloſa: homo occupatus abſoluerit:magis mi
raberis ſi ſcieris illũ aliquãdiu cauſas actitaſſe.deceſſiſſe ãno
ſexto & q̃nquageſimo: mediũ tempus diſtenctũ impeditũ
q; tam officiis maximis q̃ amicitia prĩcipũ egiſſe. Sed erat
acre ingeniũ.incredibile ſtudium:ſũma uigilantia:lucubrar̃
uulcanalibus incipiebat: nõ auſpicandi cauſa:ſed ſtudendi
ſtatĩ a nocte multa hyeme uero ab hora ſeptima uel cum
tardiſſime ab octaua:ſæpe ſexta erat. ſane ſõni parciſſimi:
non nunq̃ etiã inter ip̃a ſtudia inſtantis & differentis. An
te lucem ibat ad ueſpaſianũ impatorẽ.Nam ille quoq; noc
tibus utebat̃:inde ad delegatũ ſibi officiũ: reuerſus domũ
quod reliquum tẽporis ſtudiis reddebat.Poſt cibum ſæpe
quem interdiu leuem & facilẽ ueterũ more ſumebat.Eſtate
ſi q̃d ocii iacebat ĩ ſole:liber legebat̃:ãnotabat excerpebat.
Nihil enĩ legit quod nõ excerpet. Dicere etiã ſolebat nullũ
eſſe librum tam malum:ut non aliqua parte ꝓdeſſet. Poſt
ſolem plerũq; frigida lauabat̃ aqua deinde guſtabat:dor
miebatq; minimũ.Mox quaſi alio die ſtudebat in cœne tẽ
pus.Super hanc liber legebat̃ adnotabatur & q̃dem curſĩ
memini quẽdam ex amicis:cum lector quedam pronuncĩ
aſſet perperã prouocaſſe & repeti coegiſſe:huic auunculum
meum dixiſſe intellexeras: nempe cum ille annuiſſet:cur er
go reuocabas : decem amplius uerſus hac tua interpellatio
ne perdidimus : tanta erat perſimonia temporis : Surge-
bat eſtate a luce:cœna hyeme intra primam noctis:& tan
quam aliqua lege cogente : hæc inter medios labores ur
biſq; fremitum: inſeceſſu ſolum balnei tempus ſtudiis exi
mabatur. Cum dico balnei de interioribus loquor. Nam

cum diſtringitur tergiturq; audiebat aliquid aut dictabat in itinere:quaſi ſolutus cæteris curis:huic uni uacabat adla tus notarius cuũ libro & pugillaribus:cuius manus hyeme manicis muniebant: ut ne cæli quidem aſpitas illũ ſtudii tempus eriperet. Qua ex cauſa romæ quoq; ſella uehebat Repeto me correptũ ab eo cum ambularẽ: poteras inquit has horas non perdere.Nam perire omne tẽpus arbitrabat quod ſtudiis non impartiretur hac intẽtione tot iſta uolu mina peregit: electorũq; cõmentarios Centũ ſexagita mihi reliquit opiſtographis quidẽ et minutiſſimis ſtriptos.Qua ratione multiplicatur hic numerus: referebat ipſe potuiſſe ſe(cum ꝓcuraſſet in hiſpania) uendere hos cõmentarios: lartio larcino q̃drigentis milibus nummum & tunc aliquã to pauciores erant.Nonne uidetur tibi recordãti quantum legerit:q̃tum ſcripſerit:nec in officiis ullis nec in aĩcitia prĩ cipis defuiſſe.Rurſus cum audis qd ſtudiis laboris impen derit:nec ſcripſiſſe ſatis:nec legiſſe.Quod eſt enĩ quod aũt nõ ille accupatos impedire: aut hæc inſtantia nõ poſſit ef ficere.Itaq; ſoleo ridere cum me quidã ſtudioſum uocant: qui ſi cõparer illi ſim deſidioſiſſimus:quẽ partim publica: partim officia aĩcorũ diſtringũt.Quis ex iſtis qui tota uita litteris aſſideret:collatus illi: nõ quaſi ſomno & inertiæ de ditus erubeſcat? Extendi epiſtolam: cum hoc ſolum:qꝫ re qrebas: reſcribere deſtinaſſem:quos liberos reliquiſſet con fido tamen hæc quoq; tibi non minus grata:q̃ ipos libros futura.Que te non tãtum ad legendos eos: uerum etiã ad ſimile aliquid elaborãdum poſſunt æmulationis ſtimulis excitare uale

Signum chorinthium vii

Aius pli. Seuero ſuo.S.Ex heriditate quæ mihi obuenit: emi proxime Corinthiũ ſignũ modicũ

quidem:ſed feſtiuū et exp̄ſſum:q̄tum ego ſapio:qui fortaſ
ſe in omni re:in hac certe perq̄exiguū ſapio: hoc tn̄ ſignū
ego quoq; intelligo:Eſt enī nudū nec aut uicia: ſi qua ſunt
celat:aut laudes parꝝ oſtentat:Effingit ſenem ſtantem:oſſa
muſculi:nerui:uenæ:rugæ:etiā ut ſpirantis apparēt.Rari et
cedentes capilli.lata frons:cōtracta facies:exile collū:pēdēt
lacerti:papillæ iacent: receſſit uenter: Atergo quoq; eadem
ætas ut ante es ip̄m(q̄tum uerus color indicat)uetus & an
tiquū:talia deniq; om̄ia:ut poſſint artificū oculos tener̄ de
lectare impitoꝝ.Quod me tanq̄ tyrunculum ſolicitauit ad
emendū.Emi autē non ut haberē domi(neq; enī ullum ad
huc corinthiū domi habeo). Veꝝ ut in p̄ria noſtra celebri
loco ponerem:ac potiſſimū in iouis templo:uidetur enī di
gnum tēplo:dignū deo donum. Tu ergo(ut ſoles omnia
quæ a me tibi iniūguntur)ſuſcipe hanc curā et iam nūc iu-
be baſim fieri:ex quo uoles marmore:quæ nom̄ meū hono
reſq; capait:ſi hos quoq; putabis addēdos: ego ſignū ip̄m
(ut primū inuenero aliquē: qui non grauet̄)mictā tibi uel
ip̄ſe(quod maius)afferam mecū:deſtino enī: ſi tam̄ officii
ratio permiſerit:excurrere iſto. Gaudes ꝙ me uenturū eſſe
polliceor.Sed cōtrahes frontē:cum adiecero:ad paucos di
es: nec enī diutius ab eſſe me eadem hæc quæ nondū exier̄
patiuntur. Vale vii

Mors ſpōtanea ſili:moreſq; et hūana fragilitas

Aius plini.Caninio ruffo.S. Modo nūciatus eſt
ſilus italicus in neapolitano ſuo inedia finiſſe u
tam.Cauſa mortis ualitudo erat:illi natus īſanabilis clauus
Cuius tedio ad mortem irreuocabili cōſtantia decurrit: uſ
q; ad ſūmum diem beatus & fælix: niſi quod minorē ex li
beris duobus amiſit. Sed maiorem meliorem florentemq;

atq; etiam conſularem reliqt:leſerat famā ſuam ſub nerone
credebat' ſponte accuſaſſe.Sed in uitelii aīcitia ſapiēter ſe et
comitere geſſerat . Exprocōſulatu aſiæ gloriā reportauerat
maculam ueteris induſtriæ:laudabili otio abluerat:fuit īter
prīcipes ciuitatis ſine potēcia ſine īuidia:ſalutabat':colebat'
multūq; in lectulo iacens:cubiculo ſemp.nō ex fortuna fre
q̄nti doctiſſimis ſermoībus diē tranſigebat: cū aſcribendo
uacaret.Scribebat carmīa maiore cura q̄ ingenio. Nō nūq̄
iuditia hoīnum recitatōibus experiebat'.Nouiſſime ita ſua
dentibus ānis ab urbe ſeceſſit:ſeq; in cāpania tenuit: ac ne
aduentu qdem noui prīcipis inde amotus eſt.Magna cæſa
ris laus:ſub quo hoc liberꝝ fuit:magna illius: q hac liberta
te auſus ē uti.Erat amator pulchritudīs:ſtudioſus hoēſtoꝝ
uſq; ad emacitatis rephenſionē: plures iiſdē in locis uilas
poſſidebat:adamatiſq; nouis priores negligebat multū ubi
q; libroꝝ:multū ſtatuaꝝ:multū ymaginum: quas non mō
habebat:ueꝝ etiā uenerabatur:uirgilii an̄ omēs.Cuius na-
talem religioſius q̄ ſuū celebrabat:neapoli maxīe: ubi mo-
numentū eius adire ut tēplum ſolebat:in hac tranquillitate
annum qntum & ſeptuageſimū exceſſit delicato magis cor
pore q̄ infirmo. Vtq; nouiſſimus a nerone factus eſt cōſul:
ita poſtremus ex oībus:quos nero conſules fecerat:deceſſit
Illud etiam notabile ultimus ex neronianis cōſularibus ob
iit:quo cōſule nero periit. Quod me recordantē fragilita-
tis hūanæ: miſeratio ſubiit. Quid enī tam circūciſū:tā bre
ue q̄ hoīs uita longiſſima an non uidet' tibi:nero mō fuiſſe
cum interi ex his:qui ſub illo geſſerūt cōſulatū: nemo iam
ſuperē quāq̄ qd hec miror? Nup lucius piſo:pr̄ piſōis illius
qui a.ualerio feſto pſummū facinus in africa occiſus ē dicer̄
ſolebat.Neminē ſe uidere in ſenatu: quē cōſul ipſe ſentētiā

rogauiſſet. Tam anguſtis terminis: tãtæ multitudinis uiua
citas ipa concluditur: ut mihi non uenia ſolum digne uer℞
etiã laude uideant͂ illæ regiæ lacriæ. Nam ferũt xerſem: cũ
immenſum exercitũ oculis obiſſet: illachrimaſſe ꝙ tot mili-
bus tam breuis imineret occaſus: Sed tanto magis hoc ꝗc
quid eſt temporis futilis & caduci: ſi non datur fatis. Nam
ho℞ materra ĩ aliena manu certe ſtudiis ꝓferamus. Et qua
tenus nobis denegatur diu uiuere relinquamus aliqd quo
nos uixiſſe teſtemur. Scio te ſtimulis non egere: me tñ tui
caritas euocat: ut currentẽ quoq; inſtigem ſicut tu ſoles me

Cum inuicem ſe mutuis exhortactiõibus aĩci ad amorẽ ĩmortalitatis exacuũt. u. viii

Tribunatus transſferẽdus a ſuetoĩo in ceſeniniũ

Aius plinius. Suetonio tranqllo ſuo. s. Fatis pro
cætera reuerentia: quã mihi præſtas ꝙ tam ſolcite
petis: ut tribunatũ quem a neratio marcello clariſſimo uiro
impetraui tibi: in ceſenniũ ſiluanũ propinquũ tuum tranſ
feram: mihi autẽ ſicut ẽ iocũdiſſimũ ipm te tribunũ. ita nõ
minus gratũ: aliũ p te uidere: neq; enĩ eſſe cõgrues arbitror
quẽ auger̃ hõribus cupias huic pietatis titulos q ſũt oĩbus
pulchriores honoribus: uideo enĩ (cũ ſit egregiũ & mereri
bñficia & dare) utrãq; te laudẽ ſimul aſſecutu℞: ſi q̃ ipe me
ruiſti alii tribuas: præterea expecto mihi quoq; gloriæ fore
ſi ex hoc tuo facto non fuerit ignotũ: amicos meos nõ ge
rere tm̃ poſſe tribunatũ: ſed etiã dare. Quare ego uero ho
neſtiſſime uoluntati tuæ pareo. Neq; enĩ adhuc nom̃ in nu
meros relatum eſt: ideoq; libe℞ eſt nobis ſiluanũ in locũ tu
um ſubdere cui cupio tam gratum eſſe: munus tuum: q̃ tibi
meum eſt: Vale ix

Cauſa legato℞ beticæ cõtra ceciliũ cõtraq; cõplures

Aius plinius. Cornelio minutiano ſuo.S. Poſſū iam ſcribere tibi: q̄tum in ̃publica ꝓuīciæ beticæ cauſa laboris exhauſerī. Nam fuit multiplex acta qꝫ eſt ſæpius: cum magna uarietate. unde uarietas: unde plures actiones? Cecilius claſſicus homo fœdus & apte malus proconſulatū in ea non minus uioléter q̄ ſordide geſſerat eodem anno quo in africa claſſicus inde dictū beticoꝝ (ut plerūqꝫ dolor etiā uenus facit) non illepidū ferebatur : dedi malum et accepi. Sed marium una ciuitas publice: multiqꝫ priuati reum peregerūt: in claſſicū tota ꝓuintia incubuit. Ille accuſatione uel furtuita uel uoluntaria morte præuenit Nam fuit mors eius infamis. ambigua tn̄ : ut enī credibile uidebatˀ uoluiſſe exire de uita (cum defendi nō poſſet) ita mirum pudorē dannatiōis morte fugiſſe: quē nō puduiſſet dannanda cōmictere. Nihilominus betica etiam Indefuncti accuſatiōe perſtabat prouiſū hoc legibus : intermiſſum tn̄ et poſt longam intercapedinē tunc reductū . Addiderunt betici qꝫ ſimul ſocios miniſtroſqꝫ claſſici detulerūt nomina timqꝫ in eos ῑquiſitionē poſtulauerūt. Aderam beticis: mecumqꝫ lucius albinus : uir in dicendo copioſus ornatus: quē ego cum olim mutuo diligerem ex hac officii ſocietate amare ardentius cœpi habet qdem gloria: in ſtudiis preſertim qdam haud comunicabile . Nobis tn̄ nullum certamē ulla cōtentio cum uterqꝫ pari iugo nō pro ſe ſed ꝓ cauſa niteretur. Cuius & magnitudo utilitas uiſa eſt poſtularˀ ne tm̄ oneris ſingulis actiōibus ſubiremus: uerebamur ne nos dies: ne uox: ne latera deficerent: ſi tot crimīa: tot reos: uno uelut faſce cōplecteremur. Deiñ ne iudiciū intentio multis nomībus multiſqꝫ cauſis: non laſſaretˀ modo: uerum etiam cōfundeetrur. Mox ne gratia ſinguloꝝ collata atqꝫ ꝑmixta

pro ſingulis quoq; uires oīum reciperet. Poſtremo ne potē
tiſſimi uiliſſimo quoq; q̄ſi piaculari dato alienis pœnis ela
berent̄: Et enī tunc maxime fauor & ambitio dn̄at̄ cū ſub
aliqua ſpecie ſeueritatis deliteſcere pōt. Erat in conſilio ſer
torianū illud exēplū qui robuſtiſſimū & firmiſſimū militē
iuſſit caudam equi: Reliqua noſti. Nam nos quoq; tam nu
meroſum agmē reoꝝ: ita demū uidebamur poſſe ſuperare
ſi per ſingulos carperet̄: placuit īprimis ipſum claſſicū oſtē
dere nocentē: hic actiſſimus ad ſocios eius & miniſtros trā
ſitus erat: quia ſocii miniſtriq; probari niſi illo nocente nō
poterant. Ex q̄bus duos ſtatim claſſico iunximus bebiū ꝓ
bum & fabium yſpanū: utrūq; gr̄a: yſpanū etiam facundia
ualidum: & circa claſſicum q̄dem breuis et expeditus labor
ſua manu reliquerat ſcriptū: q̄d ex quaq; re: quid ex quaq;
cauſa accepiſſet. Miſerat enī epiſtolas romam ad amiculam
quādam iactantes &glorioſas his quidē uerbis: io io liber
ad te uenio iam ſextercium q̄dragies redegi parte uendita
beticoꝝ. Circa yſpanū & ꝓbum multū ſudoris: hoꝝ ante q̄
crimina ingrederer neceſſariū credidi elaborare: ut cōſtaret
miniſteriū crimē eſſe. Quod niſi feciſſem: fruſtra miniſtros
probaſſem. Neq; enī ita defendebat̄ ut negarēt. ſed ut ne
ceſſitati ueniam precarent̄: eſſe enī ſe prouīciales: et ad omē
procōſulū imperiū metu cogi. Solet dicere claudius reſtitu
tus (qui mihi reſpondit) uir exercitatus: & uigilans: & q̄li
bet ſubitis paratus: ſibi nūq̄ tantū caliginis: tantum pertur
batiōis offuſum: q̄ cū prærepta extorta defenſioni ſuæ cer
neret in quibus oēm fiduciam reponebat. Conſilii nr̄i exi
tus fuit bona claſſici: quæ habuiſſet ante prouinciā placuit
ſenatui a reliquis ſeperari: illa filiæ hæc ſpoliatis reliqui. Ad
ditum eſt: ut pecuniæ: quas creditoribus ſoluarat: reuocarē

tur:yſpanus & probus in qnquẽniũ relegati:adeo graue ui
ſum ẽ:quod initio dubitabat̃ an oĩo crimẽ eſſet:poſt pau
cos dies claudium fuſcum claſſici generꝝ : & ſtiloniũ priſcũ
qui tribunus cohortis ſub claſſico fuerat accuſauimus diſ
pari euentu:priſco in biẽniũ italia interdictũ: abſolutus eſt
fuſcus:Actione tercia comodiſſimũ putauimus plures con
gregare ne ſi longius eſſet extracta cognitio: ſacietate et te
dio quodã iuſtitia cognoſcentiũ ſeueritaſq̧ langueſceret.ali
oquĩ ſupererant minores rei data opa hunc in locũ reſerua
ti excepta tam̃ claſſici uxore: quæ ſicut ĩplicita ſuſpitiõibus
ita non ſatis comuĩci ꝓbationibus uiſa eſt. Nam claſſici fi
lia:quæ & ipſa inter reos erat ne ſuſpitionibns qdem here
bat.Itaq̧ cum ad nomẽ eius in extrema actione ueniſſẽ(ne
q̧ enĩ ut inicio:ſic etiã in fine uerendũ erat:ne per hoc toti
us accuſatiõis autoritas minueret̃)honeſtiſſimũ credidi nõ
p̄mere immerentẽ:idq̧ ipm dixi & libere & uarie . Nã mõ
legatos interrogabã:docuiſſent ne me aliqd q̧ probari poſ
ſet cõfiderent modo:cõſilum abſenatu petebam:putaret ne
debere me(ſiquã haberẽ in dicendo facultatẽ)ĩ iugulũ ĩno
cẽtis quaſi telum aliqd intendere.Poſtremo totũ locũ hoc
fine cõcluſi:dicet aliquis iudicas ergo.Ego uero nõ iudico:
memini tñ me aduocatũ ex iudicibus datũ :hic nũeroſiſſiæ
cauſæ terminus fuit:qbuſdam:abſolutis:pluribus dannatis
atq̧ etiã relegatis:aliis in tempus:aliis imꝑpetuũ.Eodẽ ſena
tus conſulto induſtria fides cõſtantia nr̃a pleniſſĩo teſtimo
nio comprobata eſt:dignũ ſolũ par p̄cio tãti laboris: Cõ
cipe anĩo potes q̃ ſimus fatigati:qbus totiens agẽdũ totiẽs
altercandũ tam multi teſtes interrogãdi:ſubleuãdi refutãdi
Iam illa q̃ ardua:q̃ moleſta:tot reoꝝ amicis ſecreto rogan-
tibus negare:aduerſantibus palam obſiſtere. Referam unũ

aliq̄d ex oībus quæ dixi : cum mihi q̄dem e iudícibus ip̄is
pro reo gratioſiſſimo reclamarent . Non minus inquā hic
innocēs erit: ſi ego omnia dixero coniectabis ex hoc q̄tas
cōtentiones:quantas etiam offenſas ſubierimus:dum taxat
ad breue tēpus. Nam fides in præſentia eos quibus reſiſtit
offendit. Deinde ab illis ipſis ſuſpicitur laudaturq;. Nō po
tui te magis in rem præſentem perducere. dices nō fuit tan
ti:quid enī mihi eſt cum tam longa epiſtola? Nolito ergo
identidem quærere:quid romæ geratur: & tamen memēto
etiam non eſſe epiſtolam longam quæ tot dies:tot cogniti
ones:tot deniq; reos:cauſaſq; complexa ſit . Quæ omīa ui
deor non minus mihi breuiter q̄ diligenter perſecutus. Te
mere dixi diligenter:ſuccurrit ꝙ prætererieram & quidem ſe
ro :ſed quamq̄ præpoſtere reddet : facit hoc homerus mul
tiq; illius exemplo. Eſt alioquin per decoꝝ:tamen nō ideo
fiat. E teſtibus quidam ſiue iratus quia euocatus eſſet īuitus
ſiue ſubornatus ab aliquo reoꝝ ut accuſationē exarmaret:
Norbanum lacinianū legatum & inquiſitorē reum poſtula
uit tanq̄ in cauſa caſte (uxor hæc claſſici) præuaricaret . Eſt
lege tantū ut reus ante peragat :tum de præuaricatiōe q̄ra
tur:uidelicet:quia optime ex accuſatione ipſa accuſatoris fi
des æſtimatur. Norbano tamē non ordo legis: non legati
nomē: non inquiſitionis offitium præſidio fuit:tanta con
flagrauit inuidia homo alioquī flagitioſus & domitiani tē
poribus uſus ut multi. Electuſq; tunc a ꝓuintia ad inq̄rēdū
non tanq̄ bonus & fidelis. Sed tanq̄ claſſici inimicus (erat
enī ab illo relegatus) dari ſibi diem ad diluēda crimina po
ſtulauit:neutrum impetrauit. Coactus eſt ſtatim reſponde
re :reſpondit. Malum prauumq; ingeniū hominis facit: ut
dubitem confidenter an cōſiſtanter certe patiſſime obiecta

ſunt multa:quæ magis q̄ præuaricatio nocuerunt. Quī eti am duo conſulares pomponius ruffus: & libo frugi leſerūt eum teſtimonio:tamq̄ apud iudicem ſub domitiano ſaluii liberalis accuſatoribus affuiſſet: dānatus & in inſulam rele gatus eſt. Itaq; cum caſtam accuſarem: nihil magis preſſi q̄ ꝙ accuſator eius præuaricationis crimine corruiſſet: preſſi non fruſtra: accidit tamē res contraria et noua: ut accuſato re præuaricationis dannato rea ſolueretur. Queris qd nos dum hæc agunt̄. Indicauimus ſenatui ex norbano didiciſ ſe nos publicā cauſam : rurſuſq; debere ex integro diſcere: ſi ille præuaricator probaretur atq; ita dum ille peragit̄ re- us ſedimus. Poſtea Norbanus omnibus diebus cognitiōis interfuit: Eandem uſq; ad extremū: uel conſtantiam: uel au datiam pertulit: interrogo ipſe me: an aliquid omiſerim rur ſus et rurſus pene omiſi. Sūmo die ſaluius liberalis reliquos legatos grauiter increpauit tamq̄ non omnis quos mandaſ ſet prouintia reos peregiſſent. Atq; ut eſt uehemens et di ſertus indiſcrimen adduxit. Protexi uiros optimos eoſdēq; gratiſſimos: Mihi certe debere ſe prædicant: ꝙ illum turbi nem euaſerint: hic erit epiſtolæ finis: reuera finis. litteram non addā. etiā ſi aliqd ad hæc præteriiſſe me ſenſero. Vale

Liber compoſitus pro filio defuncto xx

Aius plinius. Spurinæ et. Cleoticæ. Salutē. Com poſuiſſe me quædam de filio ueſtro non dixi uo bis cum proxime apud uos fui: primū quia non ideo ſcrip ſeram (ut dicerem) Sed ut meo amori: meo dolori ſatiſface rem. deinde quia te Spurina cū audiſſes recitaſſe me (ut ipe mihi dixiſti) quid recitaſſem ſimul audiſſe credebam: præte rea ueritus ſum ne uos feſtis diebus cōfunderē: ſi in memo riam grauiſſimi luctus reduxiſſem. Nunc quoq; pauliſper

heſitaui an ſolū quod recitaui mictere exigētibus uobis:an adiicerem quod in aliud uolumē cogito reſeruar. Neq; enī affectibus meis uno libello cariſſimā mihi & ſanctiſſimam memoriā proſequi ſatis eſt:cuiuſ famæ latius conſuleretur: ſi diſpenſata et digeſta fuerit uerū heſitanti mihi(oīa quæ iam cōpoſui)uobis exhiberem : an adhuc aliqua differrē: ſimplicius & amicius uiſum eſt omnia præcipue: cum affir metis intra uos futura:donec placeat emictere. Quod ſup eſt rogo ut pari ſimplicitate:ſiqua exiſtiabitis addenda cō mutanda:omictēda indicetis:mihi difficile eſt huc uſq; ani mū intendere indolore:difficile:ſed tamē ut ſculptorem ut pictorem:qui filii ueſteri ymaginē faceret āmoueritis:quid exprimere qd emendare deberet:ita me quoq; formate re-gite qui non fragilē & caducam : ſed immortalem : ut uos putatis effigiē conor efficere:quæ hoc diuturnior erit: quo melior uerior:abſolutior fuerit. Vale

Gratuitū donū eiuſq; prædicatio xxi

Aius.pli.Iulio genitori ſuo.S.Eſt oīo artemidori nr̄i tam benigna natura:ut offitia amicoꝝ in ma ius extollat:in̄ etiā meū meritū ut uera:ita ſupra meritū p̄di catiōe circūfert.Eqdē cū eſſent philoſophi ab urbe ſubmoti fui apud illū īſuburbano & quo notabilius hoc eſt piculoſi us eſſet:fui p̄tor:pecuniā etiā:q̄ tūc illi āpliora opus erat:ut æs alienū exolueret cōtractū ex pulcherris cauſis:muſſanti-bus magnis qbuſdā:& locupletibus aīcis:mutuatus ipe gra tuitā dedi:atq; ita hoc feci cū ſeptē aīcis meis aut occiſis:aut relegatis: occiſis ſenectiōe:ruſtico:heluidio:relegatis:Mau rico: gracilla: Arria: fannia tot circa me iactis fulminibus quaſi combuſtis mihi quoq; impendere idem exitiū certis qbuſdā notis augurarer:nō ideo tn̄ eximiā gloriā meruiſſe

me(ut ille predicat) credo: ſed tantũ effugiſſe flagicium. Nam &.q.muſonium ſocerum eius: quantum licitum eſt per ætatem: cum admiratiõe dilexi:& artemidorum ipſum iam tum cum in ſyria tribunus militarem arcta familiarita te complexus ſum. Idq; primum non nullius indolis: dedi ſpecimen ꝙ uirum aut ſapientem: aut ꝓximum ſimilimũq; ſapienti intelligere ſum uiſus. Nam ex omĩbus: quos nunc philpſophos uocant: uix unũ aut alterum inuenies tanta ſi ceritate tãta uaritate. Micto qua patiẽtia corporis hyemes iuxta & æſtates ferat ut nullis laboribus cedat: ut nihil inci bo: in potu uoluptatibus tribuat: ut oculos aĩũq; cõtineat. Sũt hæc magna: ſed in alio in hoc uero minima: ſi cæteris uirtutibus cõperent᷑: quibus meruit: ut a.q.muſonio ex oĩ bus oĩum ordinum aſſectatoribus gener aſſumeret᷑. Quæ mihi recordanti eſt quidem iucundũ ꝙ me cum apud alios tum apud te tantis laudibus cumulat: uereor tñ ne modum excedat: quẽ benignitas eius (illuc enĩ reuertor ũde cœpi) non ſolet tenere. Nam in hoc uno interdũ: uir alioquĩ pru dentiſſimus honeſto quidem: ſed tamen errore uerſatur ꝙ pluris: amicos ſuos ꝗ ſunt arbitratur. Vale

Cœna modusq; cœnæ ſeruandus xxii

Aius plinius. Catino ſeuero ſuo. S: Veniã ad cœ nã ſed iam nũc paciſcor: ſit expedita: ſit parca ſo craticis tamẽ ſermõibus abũde: in his quoq; teneat modũ Erunt offitia ante lucana in quæ incidere impune ne Cato ni quidem licuit. Quem tamen. C. Cæſar ita reprehendit ut laudet: deſcrbit enĩ eos qbus obuius fuerit: cũ caput ebrii r̃texiſſẽt erubuiſſe: deĩde adiicit: putares nõ ab illis catonẽ: ſed illos a catone dep̃hẽſos. potuit ne plus autoritas tribui Catõi ꝗ ſi ebrius quoq; tã uenerabilis erat nr̃æ tam̃ cœnæ

ut apparatus & īpēdii:ſic tēporis modus conſtet:neq; eni ii ſumus quos uitupare ne īimici qdem poſſint niſi ut ſimul laudētᷣ.V. Actio ſeu liber corrigēdus:et modus cōponēdi

Ai.pli.Voconio.Romano ſuo.s:Libꝝ quo xiii nup optio principi cōſul gr̄as egi miſi exigēti tibi miſſurus et ſi nō exegiſſes ī hoc cōſideres ueli ut pulchritudinē materiæ : ita dificultatē:ī cæteris eni lectorē nouitas ipa ītentū habet:ī hoc nota uulgata dicta ſūt oīa:quo fit ut q̄ſi otioſus ſecuruſq; letor tm̄ elocutiōi uacet:in q̄ ſatiſfacere dificilius ē:cū ſola exiſtimatᷣ atq; utinā ordo ſaltē et trāſitus:et figur̄ ſimul ſpectarētᷣ.Nā īuenire p̄dare:enūciare magnifice:iterdū etiā barbari ſolēt.Diſponer̄ apte:figurate uarie:niſi eruditis negatū ē:nec uero affectāda ſēp elata ſūt et excelſa:nā ut ī pictura lumē nō alia res magis q̄ ūbra cōmēdat:ita or̄onē tā ſubmictere q̄ attollere decet. Sed qd ego hæc doctiſſimo uiro.Qui potius illud annota quæ putaueris corrigēda.Ita eni magis credā cætera tibi placere ſi q̄dā diſplicuiſſe cognouero.V. Paſſio macedoīs a ſeruis

Ai.pli.Attilio ſuo:s.Rē atrocē nec tm̄ ep̄la xiiii dignā:largius macedo uir prætorius a ſeruis ſuis paſſus ē.Sup̄bus alioqn dn̄s & ſeuus : & q ſeruiſ ſe p̄rem ſuū paꝝ īmo minimū memiſſet:lauabatᷣ ī uilla foriana r̄pēte eū ſerui circūſiſtūt:alius fauces īuadit:alius os uerberat :alius pectus:et uētrē atq; etiā(fœdū dictu)uerēda cōtūdit:& cū exaīmē putarēt abiiciūt īferuēs pauimentū:ut experirentᷣ an uiueret.Ille ſiue qa nō ſentiebat:ſiue qa nō ſentir̄ ſimulabat imobilis et extētus fidē pactæ mortis īpleuit Tū demū q̄ſi æſtu ſolutus effertur:excipiūt ſerui fideliores:cōcubniæ cū ululatu & claōre cōcurrūt:ita et uocibus excitatus:et recreatus loci frigore:ſublatiſ oculiſ agitatoq; corpor̄

uiuere ſe(& iam tutũ erat)cõſitetur diffugiũt ſerui quorum
magna pars cõprehẽſa erat: cæteri reqrunt :ip̃e paucis die
bus ægre focillatus non ſine ultionis ſolatio deceſſit:ita ui
uus uidicatus:ut occiſi ſelent:uides quot periculis:quot cõ
tumeliis: quot ludibriis ſimus obnoxii:nec ẽ ꝙ quiſq̃ poſ
ſit eſſe ſecurus quia ſit remiſſus et mitis.Nõ enĩ iudicio do
mini: ſed ſcelere perimũtur. Verꝝ hæc hactenus.Quid præ
terea noui qd nihil alioqn ſubiũgerẽ. Nam & carta adhuc
ſupereſt:& dies feriatus patitur plura contexi. Addam ꝙ
oportune de eodem Macedone ſuccurrit : cum in publico
romæ lauaretur notabilis atqꝫ etiã(ut exitus docuit) omi
noſa res accidit.Eques romanus a ſeruo eius: ut tranſitum
daret:manu leuiter admonitus cõuertit ſe: nec ſeruũ a quo
erat tactus:ſed ip̃m macedonẽ tam grauiter palma ꝑcuſſit:
ut pene concideret:ita balneũ illi:quaſi per gradus quoſdã
primũ cõtumeliæ locus: deinde exitii fuit. Vale

Examinatio libellorꝝ xv

Aius plini. Proculo ſuo.S. Petis ut libellos tuos
in receſſu legam. Examinẽ an edictiõe ſint digni
adhibes p̃ces : allegas exẽplũ . Rogas enĩ ut aliqd ſucceſſu
temporis ſtudiis meis ſubtraham ĩpertiã tuis addiicis :M:
tullium mira benignitate poetarꝝ ĩgenia fuiſſe:Sed ego nec
rogandus ſum:nec hortandus : Nam & poeticen ip̃am reli
gioſiſſime ueneror:& te ualidiſſime diligo.faciã ergo quod
deſideras: tam diligenter:q̃ libenter:uideor autẽ iam nunc
poſſe reſcriberẽ eſſe opus pulchrꝝ nec ſupp̃mẽdũ q̃ti exiſti
mare licuit:ex iis q̃ me p̃nte recitaſti:ſi mõ mihi nõ ĩpoſuit
recitatio tua:legis enĩ ſuauiſſĩe & peritiſſĩe : Confido tñ me
nõ ſic auribus duci : ut oĩs aculei iudicii mei illarꝝ delinimẽ
tis refrigãtur: hebetãtur fortaſſe et paululũ retũdãt :Reuelli

quidem extorqueriq; non poſſunt:igi᷑ non temere iã nũc de uniuerſitate prouicio de ꝑtibus experiar legendo. Vale

Fortitudo animi arriæ mulieris xvi

Aius plinius. Nepoti ſuo. S. Annotaſſe uideor facta dictaq; uiroꝝ:femiarũq;: alia clariora eſſe:alia maiora: confirmata ẽ opinio mea heſterno fanniæ ſermõe Neptis hæc arriæ:illius quæ marito & ſolatiũ mortis & exemplũ fuit. Multa referebat auiæ ſuæ non minora hoc: ſed obſcuriora:quæ tibi tam exiſtimo mirabilia legenti fore q̃ mihi audiẽti fuerunt. Egrotabat cecina petus maritus eius ægrotabat & filius:uterq; mortifere ut uideba᷑:filius deceſſit eximia pulchritudine:pari uerecundia:& parentibus nõ minus ob alia carus q̃ ꝙ filius erat. Huic illa ita funus parauit:ita duxit exeq̄as ut ignoraret maritus:q̄nimo quotiens cubiculum eius ĩtraret:filium uiuere atq; etiã comodiorem eſſe ſimulabat. Ac perſæpe interrogãti quid ageret puer reſpondebat bene quieuit:libenter cibum ſumpſit:deinde cũ diu cohibitæ lachrimæ uicerent ꝓrumperentq; egredieba᷑ tum ſe dolori dabat. Saciata ſiccis oculis:compoſito uultu redibat tanq̃ orbitatem foris reliquiſſet: præclarum q̄dẽ illud eiuſdem ferrum ſtringere: perfodere pectus: extrahere pugionẽ: porrigere marito: addere uocẽ ĩmortalẽ ac pene diuinã:pete nõ dolet: ſed tñ iſta facienti dicẽtiq; gloria et eternitas añ oculos erãt. Quo maius ẽ ſine ꝓmio æteritatis ſue ꝓmio gloriæ: abdere lachrimas: op̄iere luctũ amiſſoq; filio etiã matrẽ ad huc agere. Scriboĩanus arma ilirico contra claudiũ mouerat:fuerat petus in ꝑtibus occiſo:ſcriboĩo Romã trahebatᷓ:erat aſcenſurus nauẽ: arria milites orabat ut ſimul ĩponere᷑:nẽpe enĩ inq̄t. daturi eſtis cõſulari uiro ſeruulos aliquos:quoꝝ e manu cibos capiat aq̄bus ueſtia᷑

a quibus calcietur omĩa ſola præſtabo. Non impetrauit: cõduxit piſcatoriã nauiculam: ĩgenſq; nauigiũ minimo ſecuta eſt. Eadem apud claudiũ uxori ſcriboniam (cum illa ꝓfitetur iuditium). Ego inquit audiam cuius ĩgremio ſcribonianus occiſus eſt et uiuis: Ex quo manifeſtũ eſt ei cõſiliũ pulcherrimæ mortis non ſubitum fuiſſe. Quin etiã cum traſea gener eius deprecaret̃ ne mori pergeret: interq; alia dixiſſe Tu uis ergo filiam tuã: ſi mihi pereundũ fuerit: mori mecum. Reſpondit ſi tam diu tãtaq; cõcordia uixerit tecũ: q̃ta ego cum peto uolo. Auxerat hoc reſponſo curã ſuoꝝ actẽtius cuſtodiebatur. Senſit et nihil agitis inquit: poteſtis enĩ efficere ut male: ne moriar nõ poteſtis dum hæc dicit exiliit cathedram aduerſoq; parieti caput ingẽti impetu impegit et corruit: focillata dixeram inqt uobis inuenturã me quãlibet durã ad mortem uiã: ſi uos facilẽ negaſſetis: uident̃ ne tibi hæc maiora illo pete non dolet: ad quod per hoc ꝑuentum eſt: cum interim illud quidem: ĩgens fama hoc nulla circumfert: unde colligitur ꝙ initio dixi alia clariora eſſe alia maiora. Vale

Suſpenſio aĩ & anxietas plinii xvii

Aius plinius. Seruiano ſuo. S. Recte ne omĩa ꝙ iam pridem epiſtolæ tuæ ceſſant: an non omnia recte: ſed occupatus es tu? an tu nõ occupatus. Sed occaſio ſcribẽdi uel raro uel nulla: Exime hunc mihi ſcrupulum: cui par eſſe nõ poſſũ. Exime aũt uel data opa. Tabellario miſſo ego uiaticũ: ego etiam ꝑmiũ dabo: nũciet mõ ꝙ opto ipe ualeo ſi ualeř ẽ ſuſpẽſũ et auxiũ uiuere: Expectantẽ in horas timẽtẽq; ꝓ capite aĩciſſio qcq̃d accidere hoĩ põt. Vale

Actio plinii cõſulis grãs q̃ principi egit xviii

Ai. pl: C. ſeuero ſuo: s: offitiũ cõſulatus ĩiũxit mhi ut

rei publicæ nomine principi grãs agerẽ . Quod ego in ſe
natu cũ ad rõnẽ et loci & tẽporis ex more feciſſem bono ciui
conuenientiſſimum credidi : eadẽ illa ſpacioſius & uberius
uoluïe ãplecti : primũ ut ĩpatori nr̃o uirtutes ſuæ ueris lau
dibus cõmendarent̃ .Deiñ ut futuri pricipes nõ quaſi a ma
giſtro:ſed tñ ſub exẽplo præmonerent̃:qua potiſſimũ uia
poſſent ad eandẽ gloriã niti. Nam præcipere q̃lis eſſe debe
at priceps:pulchrũ q̃dem ſed oneroſum: ac ꝓpe ſuperbum
eſt:laudare uero optimũ principẽ ac per hoc poſteris uelut
e ſpecula lumẽ ꝗ ſequãt̃ oſtendere: idem utilitatis habet ar
rogãtiæ nihil. Cœpi autẽ nõ mediocrẽ uoluptatẽ:ꝗ hunc
librũ cum aĩcis recitare uoluiſſem: non per codicillos:nõ ꝑ
libellos: Sed ſi comodũ eſſet et ſi ualde uacaret admoniti:
nunq̃ aut ualde uacat romæ aut comodum eſt audire re-
citantẽ:fœdiſſimis inſup tẽpeſtatibus per biduũ cõuenerũt
Cũq; modeſtia mea:finẽ recitacioni facere uoluiſſet:ut adii
cerem. tertiũ diẽ exegerũt. Mihi hunc honorẽ habitũ putẽ:
an ſtudiis? Studiis malo quæ ꝓpe extincta refouẽt̃ :at cui
materiæ hanc ſedulitatẽ ꝑſtiterũt. Nẽpe quã in ſenatu quo
q; ubi perpeti neceſſe erat:grauari tñ uel pũcto temporis
ſolebamus eadem nunc et qui recitare:& qui audire triduo
uelintinueniuntur: non quia eloquẽtius q̃ prius : ſed quia
liberius:ideoq; etiam libentius ſcribitur. Accedet ergo hoc
quoq; laudibus principis nr̃i : quod res antea tam inuiſa
q̃ falſa nũc ut uera ita amabilis facta eſt ſed ego cum ſtudi
um audientium tũ iuditiũ mire probaui:aduerti enĩ ſeue
riſſima quæq;: uel maxime ſatiſfacere . Memini quidem
me nõ multis recitaſſe quod omnibus ſcripſi : nihilominus
tamen tamquã ſit eadem omnium futura ſententia: hac ſe
ueritate. Aurium letor. Ac ſicut olim theatra male muſicos

canere docuerũt ita nunc inſpeciem adducor poſſe fieri: ut eadem theatra bene canere muſicos doceãt. Omẽs eni qui placendi cauſa ſcribunt: qualia placere uiderint ſcribent: at mihi q̄dẽ cõfido in hoc genere mateiræ latioris ſtili cõſtar̃ rõnem cum ea potius: quæ preſſius & aſtrictius: q̃ illa quæ hylarius & quaſi exultantius ſcripſi: poſſint uideri accerſita & inducta. Non ideo tñ ſegnius precor: ut q̃nq; ueniat dies (utiamq; iã uenerit) quo auſteris illis: ſeueriſq; dulcia hæc blandaq; uel iuſta poſſeſſione decedãt: habes acta mea tri dui: quibus cognitis uolui te tm̃ uoluptatis abſentẽ & ſtudioꝝ noĩe: & meo capere: q̃tũ p̃ſens percipere potuiſſes. V

Cõſiliũ & deliberacio prædioꝝ emẽdoꝝ ix

Aius plinius. Caluiſio ſuo: S: Aſſumio te incõſilium rei familiaris (ut ſoleo) prædia agris meis uicina atq; etiã inſerta: uenalia ſunt: in his me multa ſolicitant: aliqua nec minora deterrent. Solicitat primũ ip̃a pulchritudo iungendi: deinde q͂ non minus utile q̃ uoluptuoſum: poſſe utraq; eadem opera eodem uiatico inuiſere ſub eodem ꝓcuratore ac pene iſdem autoribus habere: unã uillam colere & ornare: alteram tantũ tueri: ineſt huic cõputationi ſumptus. ſuppellectilis: ſũptus atrienſium topiariorũ fabroꝝ: atq; etiam uenatorii inſtrumenti: quæ plurimum refert unũ in locum cõferas an in diuerſa diſpergas. Cõtra uereor ne ſit in cautum rem tam magnam iiſdẽq; tẽpeſtatibus: iiſdem caſibus. ſubdere. Tutius uidet̃ incerta fortunæ poſſeſſionum uarietatibus experiri: habet etiã multum iocunditatis ſoli cæliq; mutacio: ipſaq; illa peregrinatio interſita: iam: quod deliberationis nr̃æ caput eſt: agri ſunt fertiles. pĩgues: aquoſi: Conſtat cãpis: uineis: ſiluis: quæ materiam: & ex ea redditum ſicut modicum ita ſtatum præſtant:

Sed hæc fœlicitas terræ ĩbecillis cultoribus fatigat᷑. Nam poſſeſſor prior ſæpe uendidit pignora:& dũ reliq̃ colonoꝝ minuit ad tẽpus uires in poſterũ exhauſit:quaꝝ defectione rurſus reliqua creuerunt.Sunt ergo inſtruendi eo plures ꝙ frugi mãcipiis . Nam nec ĩpe uſq̃ uictos habeo:nec ibi qſq̃ ſupereſt:ut ſcias quãti uideat᷑ poſſe emi ſextercio tricies nõ quia non aliquãdo qnquagies fuerit . Veꝝ & hac penuria colonoꝝ & cõmuni tẽporis iniqtate:ut redditus agroꝝ ſic etiã preciũ retro abiit. Queris an hoc ipm tricies facile colligere poſſimus . Sum qdem ꝓpe totus in prædiis aliquid tñ fœnore:nec moleſtũ erit mutuari. Accipiã a ſocru cuius archa nõ ſecus ac mea utor:proinde hoc te non moueat: ſi cætera nõ refragantur:quæ uelim q̃ diligẽtiſſime examines Nam cum in oĩbus rebus tũ ĩ diſponẽdis facultatibus plurimũ tibi & uſus & ꝓuidentiæ ſupeſt. Vale

Legis tabellariæ contentio xx

Aius plinius.Meſio maximo:S. Meminiſti ne te ſæpe legiſſe quantas cõtentiones excitarit:lex tabellaria:q̃tamq; ipſi latori:uel gloriæ: uel rephenſiõis actulerit:ac nũc in ſenatu ſine ulla diſſenſione(hoc qdem ut optimũ placuit)oẽs comitioꝝ die tabellas poſtulauerũt.Exceſſeramus ſane maĩfeſtis illis: apertiſq; ſuffragiis licentiã concionũ:non tempus loquendi:non tacendi modeſtia:nõ deniq; ſedendi dignitas cuſtodiebat᷑. Magni ũdiq; diſſoniq; clamores:precurrebãt oẽs cum ſuis cãdidatis.Multa agmina in medio multiq; circuli:& indecora confuſio.Adeo deſciueramus a conſuetudine parentũ apud quos oĩa diſpoſita:moderata:tranqlla:maieſtatem loci: pudoreq; retinebãt Superſunt ſenes : ex quibus audire.ſoleo hũc ordinẽ comitioꝝ(citato nomine candidati)ſilentium ſũmũ dicebat ĩpe

pro ſe:explicabat uitam ſuã:teſtes et laudatores dabat:uel eũ ſub quo militauerat:uel eũ cui quæſtor fuerat:uel utrũq; ſi poterat:addebat quoſdã ex ſuffragatoribus: illi grauiter et paucis loquebant̃:plus hoc q̃ præces ꝓderat. Nonnũq̃ candidatus aut nataleſ cõpetitoris:aut ãnos:aut etiã mores arguebat. Audiebat ſenatus grauitate cenſoria. Ita ſæpius digni q̃ gratioſi præualebãt. Quæ nũc ĩ modico fauor̃ cor rupta ad tacita ſuffragia:quaſi ad remedium decurrerũt: q̃ ĩnterĩ plane remedium fuit. Erat eni nouũ & ſubitũ. Sed ue reor ne procedẽte tempore ex ĩpo r̃medio uitia naſcantur. Eſt enim ꝑiculũ ne tacitis ſuffragiis impudentia irrepat. Nã quoto cuiq; eadẽ honeſtatis cura ſecreto:quæ palã ẽ. multi famã pauci cõſciẽtiam uerent̃:ſed nimis cito de futuris. In terim beneſitio tabellarũ hẽbimus magiſtratus:qui maxĩe fieri debuerũt. Nam ut in recuperatoriis iudiciis:ſic nos ĩ his comitiis q̃ſi repente apprehenſi:ſinceri iudices fuimus:hæc tibi ſcripſi primũ ut aliqd noui ſcriberem. Deinde ut non nunq̃ de re publica loquerer. cuius materiæ nobis q̃to rari or q̃ ueteribus occaſio tanto minus omictẽda ẽ:& hercule quouſq; illa uulgaria. quid agis. eho quid. comode uales. habeant nr̃æ quoq; litteræ aliqd non humile:nec ſordidũ: nec priuatis rebus incluſum. Sunt qdem cũcta ſub unius ar bitrio:qui pro utilitate cõmuni ſoluſ oĩum curas laboreſq; ſuſcepit. Quidã tñ ſalubri tẽperamto ad nos quoq; uelut riui ex illo benigniſſimo fonte decurrunt: quos et haurire ĩpi:& abñtibus aĩcis q̃ſi miſtrare epiſtolis poſſumus: Vale

Mors ualerii marcialis & uerſiculi ꝓ plinio. xxi.

Aius plinius. Cornelio priſco ſuo. S. Audio Va lerium marcialem deceſſiſſe:& moleſte fero. Erat homo ingenioſus:acutus:acer:& qui plurimũ in ſcribendo

& ſalis haberet & fellis: nec candoris minus: Proſecutuſ erã uiatico ſe cedenté: dederã hoc aicitiæ: dederam etiam uerſiculis: quos de me cõpoſuit: fuit moris antiquis eos: uel q ſingulo℞ laudes: uel urbiũ ſcripſerant: aut honoribus: aut pecuĩa ornare. Noſtris uero tpibus: ut alia ſpecioſa & egregia ita hoc ĩ primis exoleuit. Nam poſtq̃ deſiumus facer̃ laudanda: laudari quoq; ineptũ putamus: Queris q ſunt uerſiculi qbus gr̃as retuli? Remicterem te ad ip̃m uolumen niſi quoſdam tenerẽ: tu ſi placuerit hi: cæteros in libro reqres. Alloquit̃ muſam: mandat ut domũ meam exquiliis reqrat adeat reuerẽter. Sed ne tempore non tuo: diſertam pulſes: ebria ianuam uide: Totos dat tetrice dies mineruæ: dũ centum ſtudet auribus uirorum: hoc: q̃ ſecla poſteriq; poſſint arpinis quoq; comparare chartis: Seras tutior ibis ad lucernas hec hora eſt. qua cum fuerit lieus cum regnat roſa: cũ madent capilli: tunc me uel rigidi legant Catones: Merito ne eum qui hæc de me ſcripſit. & tunc dimiſi amiciſſime: & nunc ut amiciſſimum defunctum eſſe doleo: dedit enĩ mihi quantum maximũ potuit: daturus amplius ſi potuiſſet: tametſi quid homĩ poteſt dari maius q̃ gloria: laus: & æternitas: at nõ erunt æterna quæ ſcripſit non erunt fortaſſe: ille tñ ſcripſit tanq̃ eſſent futura. Vale.

Caii Plinii Iunioris epiſtola℞ liber quartus

Profectio Plinii & uxoris ad proſocerum .i.

Aius Pli. proſocero ſuo. S. Cupis poſt lõgũ tẽpus neptẽ tuã: meq; una uidere. Gratum ẽ utriq; nr̃m quod cupis: mutuo me hercule: Nam inuicẽ nos incredibili quodam deſiderio ueſtri tenemur: q̃ non ultra differemus: atq; adeo iã ſarcinulas alligauimus feſtinaturi q̃tum itineris ratio p̃miſerit

Erit una ſed breuis mora: deflectemus in tuſcos : non ut a
gros remq; familiarem oculis ſubiiciamus(id enim poſtpo
ni poteſt)ſed ut fungamur neceſſario officio: opidum eſt:
prædiis noſtris uicinũ nomen tiferniũ tiberinũ:q me pene
adhuc puerũ patronũ cooptauit:tanto maiore ſtudio :q̃to
minore iudicio aduentus meos celebrat: pfectionibus an
gitur:honoribus gaudet:in hoc ego ut referrẽ gratiã(nam
uinci in amore turpiſſimũ eſt). Templum pecunia mea ex
truxi:cuius dedicationẽ(cũ ſit paratũ)differre longius irre
ligioſum eſt.Erimus epulo ergo ibi dedicatioĩs die quẽ ce
lebrare conſtitui:ſubſiſtemus fortaſſe & ſequenti:ſed tanto
magis uiã ipſam corripiemus . Cõtingat modo te filiamq;
tuã fortes inuenire:Nam hylares certũ eſt ſi nos incolumes
receperitis. Vale

Mors filii reguli. .ii.

Aius Pli. Climenti ſuo. S. Regulus filiũ amiſit: hoc
uno malo ĩdignus:quod neſcio an malũ putet:erat
puer acris ingenii ſed ambigui qui tñ poſſet recta ſectari ſi
patrẽ nõ referret. Hunc regulus emancipauit :ut heres ma
tris exiſteret. mancipatũ(ita uulgo ex moribus hoĩs loque
batur feda & inſolita parẽtibus indulgentiæ ſimulatione)
captabat incredibile:ſed regulũ cogita:amiſſum tñ:luget in
ſane habebat puer mãnulos multos & uinctos & ſolutos:
hẽbat canes maiores minoreſq;:habebat luſcinias: pſitacos
merulas:oẽs regulus circa rogũ trucidauit: nec dolor erat
ille:ſed oſtẽtatio doloris: Cõuenit ad eum mira celebritate
cũcti deteſtant:oderũt:& quaſi pbent q̃ſi diligant:curſãt:
frequẽtant:utq; breuiter q ſentio denũtiẽ in regulo de me
rẽdo regulũ imitant: Tenet ſe trans tyberim in ortis:ĩ qui
bus latiſſimũ ſolum porticibus imenſis :ripam ſtatuis ſuis

occupauit:ut eſt in ſumma auaritia ſumptuoſus:ita in ſumma infamia glorioſus: Vexat ergo ciuitatē in ſaluberrimo tempore & ꝙ uexat ſolatiū putauit:dicit ſe uelle ducere uxorem(hoc quoqꝫ ſicut alia ꝑuerſe) audias breui nuptias lugentis:nuptias ſenis:quorū alterū immaturū:alterum ſeꝝ ē unde hoc augurer quæris:non quia affirmat ipſe(quo mēdacius nihil eſt).Sed quia certū eſt regulū eſſe facturū:qcquid fieri non oportet.Vale.

Laus ſcribentis & iambos. :iiii:

Aius Pli.Adriano ſuo.S.Quod ſemel atqꝫ iterū cōſul fuiſti:ſimilis antiquis :ꝙ proconſul aſiæ qualis ante te:qualis poſt te:uix unus aut alter(non enī ſinit me uerecundia tua dicere nemo) ꝙ ſanctitate: ꝙ autoritate:ꝙ ætate quoqꝫ princeps ciuitatis.Eſt quidē uenerabile & pulchrum.Ego tñ te uel magis in remiſſioribus miror:Nam ſeueritatē iſtam pari iocunditate condire:ſummæqꝫ grauitati tm̄ comitatis adiungere nō minus difficile q̄ magnum eſt: Id tu cū incredibili quadā ſuauitate ſermonū:tū uel ꝑcipue ſtilo aſſequeris:Nā & loquenti tibi illa homerici ſenis mella ꝓfluere:& quæ ſcribis cōplere apes :floribuſqꝫ innectere uident᷑ .Ita certe ſum refectus ipſe cum græca epigrammata tua:cū iambos ꝓxime legerē:q̄tū ibi hūanitatis:uenuſtatis:q̄dulcia illa:q̄antiqua: q̄arguta:q̄recta : Callimachū me uel horodē: uel ſi quid his melius tenere credebā:quorū tñ neuter utrūqꝫ aut abſoluit aut actigit:hoīem ne romanū tā græce loqui .Non mediuſſidius ipſas athenas:tam acticas dixeri:qd multa inuideo græcis quod illorū lingua ſcriber̄ maluiſti.Neqꝫ.n.cōiectura eget:qd ſermōe patrio exprimere poſſis.Cū in hoc inſititio & inducto tam præclara opera perfeceris.Vale.

Comendatio cuiuſdam .iiii.

Aius Pli.Soſio ſuo.S. Caluiſiū nepotē ualidiſſime diligo uiꝝ induſtriū:rectum:diſertum quod apud me uel potiſſimum ē:Idē Caluiſiū contubernalē meum amicum tuū arta ꝓpinquitate cōplectitur. Eſt.n.filius ſororis hunc rogo ſemeſtri tribunatu ſplēdidiorē & ſibi & auunculo ſuo facias:obligabis me:obligabis Caluiſiū nr̄m:obligabis ip̄m nō minus idoneū debitorē q̄ nos putas: Multa beneficia in multos contuliſti:auſim cōtendere:nullū te melius æque bene unum aut alterum collocaſſe.Vale

Laus orationis ſuæ v.

Aius Pli.Sparſo ſuo.S.Eſchinē aiunt petētibus rhodiis legiſſe orōnē ſuam:deinde demoſthenis:ſūmis utranqꝫ clamoribus:quod tantoꝝ uiroꝝ contigiſſe ſcriptis non miror:cū orōnē meā ꝓxime doctiſſimi hoīes hoc ſtudio:hoc aſſenſu:hoc etiā labore ꝑ biduū audierīt:q̄uis intētionē eoꝝ:nulla hīc & inde collatio: nullū q̄ſi certamē accēderet:Nā rhodii cum ipis orōnum uirtutibus:tū etiā cōpationis aculeis excitabantur: noſtra oratio ſine emulationis gratia probabatur: an merito:ſcies:cum legeris librum:cuius amplitudo non ſinit me longiore epiſtola proloqui: oportet enim nos in hac certe ī qua poſſumus breues eſſe: quo ſit excuſatius ꝙ librum ipſum:non tamen ultra cauſæ amplitudinem extendimus:Vale

Studium Pli:& locus eius vi

Aius Pli.Naſoni ſuo.S.Tuſci grandie excuſſi:in regiōe tranſpandana ſūma abundātia : ſed par uilitas nunciat :ſolū mihi laurētinū meū in redditu : Nihil quidē ibi poſſideo p̄ter tectum & ortū:ſtatiqꝫ arenas : Solum tñ mihi ī redditu:ibi enī plurimum ſcribo: nec agꝝ quem nō

habeo :ſed ipm me ſtudiis excolo:ac iã poſſũ tibi: ut aliis ĩ locis horreũ plenum:ſic ibi ſcriniũ oñdere:Igr̃ tu quoq; ſi certa & fructuoſa p̄dia cõcupiſcis aliqd in hoc litore para. Vale.

Vituperium & inſcientia reguli vii.

Aius Pli.Lepido ſuo.S.Sæpe tibi dico ĩeſſe uim regulo:mirꝝ ẽ q̃ efficiat ĩ quod ĩcubuit:placuit ei lugere filiũ:luget ut nẽo:placuit ſtatuas eius & ymagĩes q̃ plurimas facere hoc oĩbus officinis agit:illũ coloribus :illũ cera:illum ære:illũ argẽto:illum auro:ebore:marmore effigit ipſe uero & nup adhibito ĩgẽti auditorio librꝝ de uita eius r̃citauit:tñ eundẽ librꝝ ĩ exẽplaria trãſcriptũ mille p totã italiã p̱uĩtiaſq; dimiſit:ſcripſit publice ut a decurionibus eligeret̃ uocaliſſimus aliqs:ex ipis q̃ legeret eũ populo fcm̃ eſt:hanc ille uĩ:ſeu quo alio noĩe uocanda ẽ:intẽtio quicqd uelis optinẽdi ſi ad potiora uertiſſet q̃tũ boni efficere potuiſſet:q̃q̃ mĩor uis bonis q̃ malis ĩeſt:ac ſicut ſtultitia quidẽ audatiam ratio tarditatẽ affert:ita recta ĩgenia debilitat uerecundia p̱uerſa cõfirmat audatia.Exẽplo ẽ regulus in becillũ latus:os cõfuſum:heſitãs lĩgua:tardiſſia inuẽtio: mẽoria nulla:nihil deniq; p̄ter ĩgeniũ ĩſanũ:& tñ eo ĩpudẽtia ipoq; illo furor̃ p̱uenit ut pluris orator habeat̃.Itaq; herẽnius ſenetio mirifice catonis illud de orator̃ in hunc ecõtrario uertit:Orator ẽ uir malus dicẽdi impitus:non mehercule cato ipſe tã bñ uerꝝ oratorẽ:q̃ hic regulũ expſſit: habes ne quo tali epiſtolæ parẽ gr̃am r̃feras:habes .Si ſcripſeris nũ aliqs in municipio nr̃o ex ſodalibus meis:num etiã ipe tu hunc luctuoſũ librꝝ reguli ut circulator in foro legeris.ſ.ut ait demoſthenes:uocẽ ſi oblitus ſit maiorẽ extollet.Eſt.n.tam ineptus ut riſum magis poſſit exprimere q̃ gemitum: credas non de puero ſcriptum ſed a puero.Vale.

Aius Pli. Arriano ſuo. S. Gratularis mihi ꝙ accepe
rĩ auguratũ iur̃ gratularis: primũ ꝙ grauiſſimi prin
cípis iudiciũ in mĩoribus etiã rebus cõſeq pulchꝝ ẽ: deinde
ꝙ ſacerdotiũ ĩpm cũ priſcũ & religioſũ: tũ hoc quoqꝫ ſacꝝ:
plane & ĩſigne ẽ ꝙ nõ adimit̃ uiuẽti: nam cætera q̃q̃ digni
tate ꝓpemodũ paria ut tribuunt̃ ſic auferunt̃ ĩ hoc fortũe
hactenuſ licet ut dari poſſit: mihi uero illud gratulatõe dig
nũ uidet̃ ꝙ ſucceſſi iulio frõtino pricipi uiro: q me noĩatio
nis díe ꝑ hos cõtinuos annos ĩter ſacerdotes noĩabat tanq̃
in locũ ſuũ cooptaret: ꝙ nunc euẽtus ita cõprobauit: ut nõ
fortuitũ uideret̃: te qdẽ (ut ſcribis) ad hoc maxime delectat
auguratus meus: ꝙ. M. T. augur fuit. letaris. n. ꝙ honorib⁹
eius inſiſtã: quẽ emulari in ſtudiis cupio. Sed utinã ut ſacer
dotiũ itẽ cõſulatũ multo etiã iunior q̃ ille ſum cõſecutuſ: ita
ſenex ſaltẽ ingeniũ eius aliq̃ ex ꝑte aſſeq poſſim: ſed nimiꝝ
quæ ſunt in manu hominum & mihi: & multis contigerũt
Illud uero ut adipiſci arduum: ſic etiam ſperare nimium eſt
quod dare non niſi a diis poteſt. Vale.

Accuſatio & defenſio baſſi .ix.

Aius Pli. Vrſo ſuo. S. Cãm ꝑ hos dies dixit Iulius
baſſus homo laborioſus: & aduerſis ſuis clarus: Ac
cuſatus ẽ ſub ueſpaſiano a priuatis duobus ad ſenatũ remĩ
ſſus diu pepẽdit: tandẽqꝫ abſolutus uidicatuſqꝫ ẽ. Titum ti
muit ut domitiani amicũ: a domitiano r̃legatus: r̃uocatus a
n erua: ſortituſqꝫ bithiniã redit reus: accuſatus nõ minus a
criter q fideliter defenſus uarias ſñias habuit: plures tñ q̃ſi
mitiores: egit cõtra eum põponius ruffus uir ꝑatus & uehe
mẽs: ruſſo ſucceſſit Theophanes unus ex legatis: princeps
fas accuſatõis & origo: rñdi ego: nã mihi baſſus iniũxerat:

ut totius defenſioīs fundaméta iacerē:dicerē de ornamētis ſuis:q̄ illi & ex generis claritate:& ex periculis ipis :magna erant:dicerē de cōſpiratōe delatoꝝ quam in queſtu hēbāt: dicerē cās q̄bus factioſiſſimū quēqꝫ:ut illū ipum theophanē offēdiſſet:eundē me uolebat occurrere crimī:quo maxīe p̄ mebat᷑:in aliis.n.q̄uis auditu grauioribus :nō abſolutōem mō:ueꝝ etiā laudē merebat᷑:hoc illū onerabat ꝙ homo ſi plex & īcautus:q̄dam a ꝓuītialibus ut amicuſ accepat:nam fuerat in ꝓuintia eadē q̄ſtor:hæc accuſatores furta: & rapi nas:ip̄e munera uocabat: Sed lex munera quoqꝫ accipi ue tat.Hic ego q̄d agerē᷑ ꝙ iter defenſioīs ingr̄derer:negarem ue͛rbar:ne plane furtū uideret᷑ ꝙ confiteri timerē.p̄terea rē manifeſtam īficiari augētis erat crimen nō diluentis:p̄ſertī cū reus ipſe nihil integꝝ reliq̄ſſet aduocatis.Multis.n.atqꝫ etiam pricipi dixerat ſola ſe munuſcula dūtaxat natali ſuo aut ſaturnalibuſ accepiſſe : & pleriſqꝫ miſiſſe:ueniā ergo pe terē᷑ Iugularem reū quē ita deliq̄ſſe cōcederem:ut ſeruari ni ſi uenia nō poſſet:tanq̄ recte fcm̄ tuerer:nō illi ꝓfuiſſē ſed ipſe īpudens extitiſſem:in hac difficultate placuit medium q̄ddam tener̄:uideor tenuiſſe actionem meā(ut p̄lia ſolet) nox diremit:egeram horis tribus & dimidia: ſuperat ſexq hora. Nam cū ex lege accuſator ſex horas :nouē reus acce piſſet:ita diuiſerat tp̄a reus inter me & eū: q dicturus poſt erat:ut ego quinqꝫ horis :ille reliquis uteretur : mihi ſucce ſſus actionis ſilentium finemqꝫ ſuadebat . Temerarium eſt enim ſecundis non eſſe contentum:Ad hoc uerebar ne me corporis uires iterato labore deficerent:quem difficilius eſt repetere q̄ iungere . Erat etiam periculum:ne reliqua actio mea : Vt frigus ui depoſita. et tedium reſumpta patere tur : ut enim faces ignem aſſidua concuſſione cuſtodiunt

dimiſſũ egerrĩe repant:ſic & dicẽtis calor:& audiẽtis ĩtẽtio cõtinuatõe ſeruatũ ĩtercapedine & q̃ſi remiſſione lãgueſcit: ſed baſſus multis p̃cibus pene etiã lacrimis obſecrabat ĩple rem meũ tp̃s:parui utilitatẽq; eius p̃tuli meæ:bñ̃ ceſſit iuue ni ita erectos aĩos ſenatus ita recẽtes:ut priore actõe ĩcitati magis q̃ ſaciati uiderẽt:ſucceſſit mihi lucius albinus :tã ap te ut or̃oneſ nr̃æ uarietatẽ duaꝝ cõtextũ unius habuiſſe cre dant:r̃ndit herẽnius pollio inſtãter & grauiter:deĩde theo phanes rurſus:fecit.n.hoc quoq; ut cætera ĩpudẽtiſſime :ꝙ poſt duos & cõſulares & diſertos tp̃s ſibi:& qdẽ laxius uĩ dicauit dixit ĩ nocte:atq; etiã nocte illatis lucernis:poſtero die agerẽt ꝓ baſſo. Nomulus & frõto mirifice quartũ diẽ ꝓ batões occuparũt.cẽſuit bebius macer cõſul deſignatus lege repetũdaꝝ baſſũ teneri.cepio hiſpo ſalua dignitate iudices dandos utriq; recte:q fieri põt inqs:cũ tã diuerſa cẽſuerint q̃re.ſ.& macro legẽ intuẽti cõſentaneũ fuit:dãnare eum qui cõtra lege munera accepat:& cepio (cũ putaret licẽr ſenatui ſicut licet & mitigare leges:& intẽdere) nõ ſine rõe ueniam dedit:fcõ uetito qdẽ:nõ tñ inuſitato:ꝑualuit ſnĩa cepionis qnimo cõſurgẽti ei ad cẽſendũ acclamatũ eſt ꝙ ſolet r̃ſiden tibus:ex quo potes eſtĩare q̃to cõſenſu:ſit exceptũ cũ dicerẽt ꝙ tã fauorabile fuit:cũ dicturus uiderer:ſunt tñ ut in ſena tu ita in ciuitate in duas ptes hominũ iudicia diuiſa:nã qui bus ſnĩa cepionis placuit:ſnĩam macri ut durã rigidãq; rep̃ hendũt. Quibus macri alterã diſſolutã atq; incõgruentẽ uo cant. Negant.n.congruens eẽ retinere in ſenatu cui iudices dederis:fuit & tertia ſententia: Valerius paulinus aſſenſus cepioni hoc amplius cenſuit referendum de theophane:cũ legationi renunciaſſet (arguebar enim multa ĩ accuſatõne feciſſe) ꝙ illa ipſa lege:qua baſſum accuſauerat teneretur.

ſed hanc ſniām cōſules q̄q̄ maxie parti ſenatus mire ꝓbať
nō ſunt ꝓſecuti:paulinus tñ & iuſtitiæ famam & cōſtantiæ
tulit.Miſſo ſenatu baſſus magna hoīum freq̄ntia : magno
clamore:magno gaudio exceptus eſt.fecerat eū fauorabilē
renouata diſcriminū uetus fama:notūq; ꝑiculis nomē: & ī
ꝓcero corpore:mæſta & ſqualida ſenectus. hēbis hanc ite
rim epiſtolam (ut ꝓcurſorē) expectabiſ orōnē plenam onu
ſtamq;:expectabis diu. Neq; enī leuiter & curſim:ut de re
tanta retractanda eſt. Vale.

Teſtamentum ſabinæ eiuſq; obſeruatio. .x.

Aius Pli.Sabino ſuo.S.ſcribis mihi ſabinam: quæ
nos reliq̄t herēdes.Modeſtū ſeruū ſuū nuſq̄ liberꝝ eē
iuſſiſſe:iddē tñ ſic aſſcripſiſſe legatū modeſto quē eē liberꝝ
iuſſi. Queris q̄d ſentiam.Cōtuli cum prudētibus:cōuenit
inter oēs:nec libertatē deberi q̄a nō ſit data:nec legatū: q̄a
ſeruo ſuo dederit.Sed mihi maīfeſtus error uideť : ideoq;
puto nobis q̄ſi ſcripſerit ſabina:faciendū quod ipſa ſcripſi
ſſe ſe credidit.Cōfido te acceſſurꝝ ſniæ meæ cū religioſiſſīe
ſoleas defunctorꝝ uoluntatē cuſtodire: q̄ bonis heredibus
ītellexiſſe ꝓ iure eſt.Neq;.n.minus apud nos honeſtas :q̄
apud alios neceſſitas ualeat.Moreť ergo in libertate ſinēti
bus nobis fruatur legato quaſi domina diligētiſſime caue
rit.Cauit enī q̄ heredes bene elegit. Vale.

Exiliū ualerii liciniani & inceſta cornelia .xi

Aius Pl.cornelio minutiano ſuo.S.Audiſti ne uale
riū licinianū ſiciliæ ꝓfiteri:nōdū te puto audiſſe.Eſt
enī recens nuntius ꝓtorius hic : mō inter eloquentiſſimos
cauſarꝝ actores habebať.Nūc eo decidit ut exul de ſenato
re:rhetor de oratore fieret:itaq; ip̄e ī ꝓfatōe dixit dolenter
& grauiter.Quos tibi fortuna ludos facis:facis ex profeſſo

ribus ſenatores:ex ſenatoribus ꝓfeſſores. Cui ſentētiæ tm̄
bilis:tm̄ amaritudīs ineſt:ut mihi uideat̃ ꝓfeſſus & hoc di
ceret. Idē cū græco pallio amictus intraſſet (carent.n. togæ
iure:q̄bus aqua & igni interdictū eſt) poſtq̄ ſe compoſuit
circūſpexit habitū ſuū:latine īquit declamaturus ſū dicens
triſtia & miſerāda:dignū tn̄ illum qui hæc ipſa ſtudia ince
ſti ſcelere macularet:cōfeſſus eſt quidē inceſtū:ſed incertū:
utrū q̄rit̃ uerum erat. an q̄a grauiora metuebat ſi negaſ
ſet. Fremebat.n.domitianus extuabatq; īgenti īuidia cōſti
tutus. Nā cū Corneliā maximillā ueſtalē defodere uiuā cu
piſſet:ut q̄ illuſtrari ſæculū ſuum eiuſmōi exēplo arbitraret̃
pōtificis maximi iure:ſeu potius īmanitate tyranni:licentia
dn̄i reliquos pōtifices:nō in regiā ſed in albanā uillam con
uocauit. Nec mīore ſcelere q̄ q̄ ulciſci uidebat̃: abn̄tem īau
ditamq; dānauit inceſti. Cū ipſe fr̄is filiā inceſto nō polluiſ
ſet ſolum:uerū etiam occidiſſet. Nā uidua ab ortu petiit:mi
ſſi ſtati pōtifices q̄ defodiendā necandamq; curarēt:illa nūc
adueſtā:nūc ad cæteros deos manus tendēs:multa ſed hoc
frequētiſſime clamitabat:me cæſar inceſtā putat:q̄ ſacra fa
ciēte uicit:triūphauit:blandiēs hec:an irridēs:ex fiducia ſui
an ex cōtēptu pricipis dixerit: dubiū ē dixit donec ad ſup
pliciū:neſcio an īnocēs:certe tanq̄ nocēs ducta ē. q̄n etiam
cū ī illud ſubterraneū cubiculū demicteret̃ heſiſſetq; deſcē
dēti ſtola:uertit ſe ac r̄collegit: Cūq; ei carnifex manum da
ret auerſata ē:& r̄ſiliit: fedūq; contactum (q̄ſi plane a caſto
corpe puroq;:nouiſſia ſcītate r̄iecit: oibuſq; numeris pudo
ris multam habuit rationem honeſte moriēdi:præterea ce
ler eques romanus cui cornelia obiiciebat̃:cum in comitō
uirgis cederetur:in hac uoce pſtiterat. Quid feci? nihil feci:
ardebat ergo domitianus & crudelitatis & iniq̄tatis īfamia

Arripit licinianũ ꝗ in agris ſuis occultaſſet corneliæ liber tam: ille ab iis: quibus erat curæ premat̃: ſi comitiũ & uir gas pati nollet: ad confeſſionẽ cõfugeret: quaſi ad ueniam: fecit. locutus eſt ꝓ abſente herennius ſenectio: tale quiddã quale eſt illud iacet patroclus. ait enĩ ex aduocato nuntius factus ſum: receſſit licinianus: gratũ hoc domitiano: adeo quidẽ ut gaudio ꝓdiret: diceretq; abſoluit nos licinianus: adiecit etiã: nõ eſſe uerecundiæ eius inſtandũ: ipſi uero per miſit: ſi qua poſſet ex rebus ſuis rapet: añq̃ bona publicarẽ tur: exiliũq; nolæ uelut præmiũ dedit: ex quo tñ poſtea cle mentia diui neruæ tranſlatus in ſiciliã: ubi nunc profitetur ſeq; de fortuna p̃fatõibus uindicat. Vides q̃ obſequẽter pa reã tibi: qui non ſolũ res urbanas: uerũ etiã peregrinas tã ſedulo ſcribo: aut altius repetam: & ſane putabã te (qa tũc abſuiſti) nihil aliud de liciano audiſſe q̃ relegatũ ob iceſtũ. Summã enim reꝝ nuntiat fama non ordinẽ. Mereor ut ui ciſſim quid in oppido tuo: qd in finitimis agat̃ (Solẽt. n. notabilia quædam incidere) perſcribas: deniq; quicquid uoles: dummodo non nimis longa epiſtola nunties: ego non paginas tantum: ſed etiam uerſus ſyllabaſq; numera bo. Vale.

Comendatio ignatii Marcellini xii.

Aius Pli. Arriano ſuo. S. amas ignatiũ Marcellinũ: atq; etiam mihi ſæpe cõmendas: magiſq; cõmenda bis: ſi cognoueris recens eius factum: Cum in prouintiam quæſtor exiſſet: ſcribamq; (qui ſorte obtigerat) ante legitti mum tempus amiſiſſet: quod acceperat: ſcribæ daturus itel lexit: & ſtatuit ſubſidere apud ſe non oportere: itaq; rↄuer ſus cæſarem: Deinde cæſare autore ſenatum conſuluit: qd fieri de ſalario uellet: parua quæſtio: ſed tamen quæſtio

heredes ſcribe ſibi p̄fecti ærario:populo uēdicabant : Acta cauſa eſt:dixit heredū aduocatus:deinde populi: uterq̧ p̄comode:Celius ſtrabo ærario cenſuit inferēdū: bebius macer heredibus dandum:obtinuit ſtrabo.Tu lauda Marcellinum(ut ego ſtatim feci)q̄uis enim abunde ſufficiat illi q̄ a prīcipe ē & a ſenatu p̄batus:gaudebit tamen teſtimonio tuo.Omnes enī qui fama gloriaq̧ ducunt̄ : mirꝫ immodū aſſenſio & laus a minoribus etiā p̄fecta delectat : Te uero Marcellinus ita ueret̄ ut iudicio tuo plurimum tribuat.Accedit his q̄ ſi cognouerit factum ſuum:iſto uſq̧ penetraſſe neceſſe eſt laudis ſue ſpatio.& curſu & peregrinatōne letet̄ & enī neſcio quo pacto uel magis homīes iuuat gloria lata q̄ magna.Vale.

Abſolutio ſui opuſculi: & p̄ceptor habendus: .xiiii:

Aius Pli.Tacito ſuo.S.Saluū ueniſſe in urbem gaudeo:ueniſti autem ſi quando alias:nunc maxīe mihi deſideratus:ipſe pauculis diebus adhuc in tuſculano cōmorabor ut opuſculum quod eſt in manibus abſoluā. Vereor enim ne ſi hanc intentionē iam in fine laxauero egre reſumam . Interī ne q̄d feſtinatōi meæ peat:quod ſū p̄ſens petiturus:hac q̄ſi p̄ceptoria epiſtola rogo:ſed prius accipe cās rogandi:deīde ipm̄ q̄ peto:Proxime cū in patria mea fui:uenit ad me ſalutandū mūicipis mei filius p̄textatus huic ego:ſtudēs inq̄t rn̄dit etiā:ubi:̄ Mediolani:cur nō hic:̄ & pr̄ eius(erat.n.una:atq̧ etiā ipſe adduxerat puerū) q̄a nullos hic p̄ceptores habemus:Quare nullos:̄ Nā uehemēter īteref at ur̄a:qui pr̄es eſtis(& oportune cōplures pr̄es audiebāt)liberos ur̄os hic potiſſimū diſcer̄:ubi.n. aut iocūdius morarēt̄ q̄ ī patria:aut pudicius cōtinerēt̄:q̄ ſub oculis parentū:aut mīore ſūptu q̄ domi:q̄tulū ē ergo collata pecuīa

cōducere pceptores: quodq̧ nūc ī habitatiōes: in uiatica: in ea quæ peregre emūtur īpenditis mercedibus adiicere: atq̧ ego qui nōdū libros habeo paratus ſum pro re. P. nr̄a q̄ſi pro filia uel parente terciam partē eius q̄ cōferre uobis pla cebit dare totū etiam pollicerer niſi timerem: ne hoc munus meum qn̄q̧ ambitū corrūperetur: ut accidere multis ī locis uideo in quibus præceptores publice cōducunť: huic uicio uno remedio occurri poteſt: ſi parentibus ſolis ius cōducē di relinq̄tur. Iſdēq̧ religio recte iudicandi neceſſitate colla tionis addatť. Nam qui fortaſſe de alieno negligētes certe de ſuo diligētes erūt: dabuntq̧ opam ne eam pecuniam nō niſi dignus accipiat ſi accepturus & ab ipis erit: pinde con ſentite cōſpirate: maioreq̧ aium ex meo ſumite: qui cupio eſſe q̄plurimū: q̄ debeam cōferre. Nihil honeſtius preſtare liberis ur̄is: nihil gratius patriæ poteſtis: educētur hic: qui hic naſcuntur: ſtatiq̧ ab infantia natale ſolū amare freq̄nta re cōſueſcant: atq̧ utinā tam claros: præceptores inducatis ut īfinitimis oppidis ſtudia hinc petanť: utq̧ nūc liberi ue ſtri aliena in loca: ita mox alieni in hunc locum cōfluant: hec putaui altius & quaſi a fonte repetenda quo magis ſci res q̄ gratum mihi foret ſi ſuſciperes quod iniūgo. Iniūgo aūt & p rei magnitudine rogo ut ex copia ſtudioſoꝝ quæ ad te ex admiratione ingenii tui cōuenit circumſpicias p ceptores quos ſolicitar̄ poſſimus: ſub ea tn̄ cōditiōe ne cui fidē meā obſtrīgam oīa enī libera parentibus ſeruo illi iu dicent: illi eligant: ego mihi curam tm̄ & īpendiū uendico pide ſi q̄s fuerit reptus: q igenio ſuo fidat: eat illuc: ea lege ut hic nihil aliud certū q̄ ſuam fidutiam ferat Vale

Endeca ſyllabis ſuis xiiii.

Aius plinius. Paterno ſuo. s. Tu fortaſſe orōnem

(ut ſoles)et flagitas & expectes: at ego quaſi ex aliqua pe
regrina delicataqꝫ mente:luſus meos tibi ꝓdo. Accipies cū
hac epiſtola endecaſyllabos nr̄os q̄bus nos in uehiculo:in
balneo: inter cœnam oblectamus : otium temporis his io
camur:ludimus:amamus:dolemus:querimur:iraſcimur de
ſcribimus aliquid modo altius: modo p̄ſſius:atqꝫ ip̄a uari
etate temptamus efficere:aut aliis alia quedā fortaſſe oībus
placeant: ex quibus tñ : ſi nōnulla tibi paulo petulantiora
uidebunt̄.Erit eruditionis tuæ cogitare ſūmos illos & gra
uiſſimos uiros:qui talia ſcripſerūt:nō modo a laſciuia reꝝ.
ſed ne uerbis quidē nudis abſtinuiſſe:quæ nos refugimus
nō q̄a ſeueriores : Vñ enī: ſed q̄a timidiores ſumus:ſcimus
alioquin huius opuſculi illam eſſe ueriſſimā legē quā catul-
lus expreſſit:Nam caſtū eſſe decet pium poetam ipſum uer
ſiculos nihil neceſſe eſt.Qui tunc deniqꝫ habent ſalem & le
porem ſi ſunt molliculi et paꝝ pudici.Ego quāti faciā iudi
tium tuū:uel ex hoc potes æſtimare:ꝙ malui omnia a te pē
ſitari : q̄ electa laudari : Et ſane quæ ſunt comodiſſima: de
ſinunt uideri:cum paria eſſe cœperūt :præterea ſapiens ſub
tiliſqꝫ lector debet non diuerſis conferre diuerſa.Sed ſingu
la expendere: nec deterius.aliud alio putare quod ē in ſuo
genere ꝑfectū:Sed quid ego plura.Nam longiore præfatōe
uel excuſare uel cōmēdare ieptias ieptiſſimū ē.Vnū illud ꝓ
dicendū uidet̄:cogitare me has nugas inſcribere endecaſyl
labos qui titulus ſola metri lege cōſcribitur: ꝓinde ſiue epi
grāmata:ſiue dulia:ſiue eglogas:ſiue ut multi poemata:ſeu
quid aliud uocare malueris:licebit uoces:ego tam̄ ēdecaſyl
labos præſto: a ſiplicitate tua peto quod de libello meo di
cturus es aliis:mihi dicas. Neqꝫ eſt difficile quod poſtulo:
Nam ſi hoc opuſculū nr̄m:aut potiſſimum eſſet aut ſolum

fortaſſe poſſet durum uideri: dicere quere quod agas: mol
le et humanum eſt habes quod agas. Vale

Laudes aſinii ruffi baſſiq; eius filii futuri prætoris xv.

Aius Pli. Fundano ſuo. S. Si quid omino hoc certe
iudicio facio: ꝙ aſiniũ ruffum ſingulariter amo. Eſt
homo eximius & bonorũ amantiſſimus: cur. n. nõ me quo
q; inter bonos numeres: Idẽ corneliũ tacitum (ſcis quẽ ui-
rum) arcta familiaritate cõplexus eſt: ꝓinde ſi uirũq; nr̃m.
probas: de ruffo quoq; neceſſe eſt idem ſentias: cũ ſit ad cõ
nectendas amicitias: uel tenaciſſimũ uinculũ moꝝ ſimilitu-
do: ſunt ei liberi plures. Nã in hoc quoq; functus ẽ optimi
ciuis officio: ꝙ fecunditate uxoris: large frui uoluit eo ſæcu
lo quo pleriſq; etiã ſingulos filios orbitatis præmia graues
faciunt: qbus ille deſpectis aui quoq; nomen aſſumpſit: eſt
enĩ auus & quidẽ ex ſatirio firmo: quẽ diliges ut ego: ſi ut
ego ꝓpius inſpexeris: Hæc eo ꝑtinent: ut ſcias q̃ copioſam
q̃ numeroſam domũ: uno bñficio ſis obligaturus: ad quod
petendũ uoto primũ: deinde bono quodam omnie adduci
mur: optamus. n. tibi: ominamurq; in proximũ annum cõ-
ſulatũ. ita nos uirtus tua: iudicia principis augurari uolũt:
Concurrit autem ut ſit eodem anno quæſtor: maximus ex
liberis ruffi aſinius baſſus iuuenis neſcio an dicã ꝙ me pa-
ter & ſentire & dicere cupit: adoleſcentis uerecundia uetat:
ipſo p̃re melior: difficile ẽ ut mihi de abñte credas: q̃q̃ crd̃e
re ſoles oĩa. Tantũ in illo induſtriæ: probitatis: eruditõnis
ingenii: ſtudii memoriæ deniq; eſſe q̃tum expertus inueni
es: uellẽ tam ferax ſæculum bonis artibus haberemus: ut a
liquos baſſo p̄ferre deberes. tũ ego te primus hortarer mo
nerẽq; circũferres oculos ac diu penſitares: quẽ potiſſimũ e
ligeres. Nũc uero (ſed nihil uolo de amico meo arrogãtius

dicere)hoc ſolũ dico dignũ eſſe iuuenẽ : quẽ more maiorũ in filii locum aſſumas. debent autẽ ſapientes uiri(ut tu)ta les quales a re.p.liberos accipere :quales a natura ſolemus optare:decorus erit tibi cõſuli queſtor:patre prætorio:pro pinquis cõſularibus:qbus iudicio ipſorũ q̃q̃ adoleſcent uiuſ adhuc iã tñ inuicẽ ornamento eſt.Proinde indulge ꝑcibus meis:obſequere cõſilio:& ante oĩa ſi feſtinare uideor: igno ſce primũ qa uotis amor plerũq; præcurrit. deinde ꝙ in ea ciuitate(in qua oĩa quaſi ab occupantibus agunt̃).quæ le gittimũ tẽpus expectãt:nõ matura ſed ſera ſunt.in ſumma ꝙ reꝝ(quas aſſequi cupias)ꝓſumptio ipſa iocunda eſt.Re uereat̃ te iã baſſus ut conſulẽ:Tu diligas illũ ut queſtorem Nos deniq; utriuſq; uẽm amantiſſimi duplici letitia perfru amur.& enĩ cũ ſic te ſic baſſum diligamus:ut & illum cuiuſ cunq;:& tuũ quẽcunq; queſtorẽ in petendis honoribus oĩ tẽpore:oĩ labore:oĩ gr̃a ſimus iuturi:ꝑ q̃ iocundum nobis erit:ſi in eundẽ iuuenẽ:ſtudium nr̃m & amicitiæ noſtræ & cõſulatus tui ratio cõtulerit:ſi deniq; ꝑcibus meis tu potiſ ſimũ adiutor acceſſeris:cuius ſenatus & ſuffragio libentiſſie indulgeat & teſtimonio plurimũ credat.Vale.

Honor ſtudiorũ: XVI.

Aius Plin.Valerio paulino ſuo.S.Gaude meo gau de tuo:gaude etiã publico noĩe:adhuc honor ſtudi is durat:proxĩe cũ dicturus apud centũ uiros eẽm: adeũdi mihi locus niſi a tribunali:niſi ꝑ ipſos iudices nõ fuit tanta ſtipatõe cætera tenebant̃ :ad hoc qdã ornatus adoleſcens: ſciſſis tunicis:ut in frequẽtia ſolet fieri.ſola uelatus toga:ꝑ ſtitit:& qdẽ horis ſeptẽ.Nã tãdiu dixi: magno cũ labore: ſed maiore cũ fructu.Studeamus ergo:nec deſidiæ noſtræ ꝓtendamus alienã:ſunt q audiant:ſunt q legãt:nos modo

dignũ aliq̃d auribus dignũ chartis elaboremus. Vale.

Cauſæ coreliæ ſuſceptio: laus eiuſq; patris :xvii:

Aius Pli. Gallo ſuo. S. Et admones & rogas ut ſuſcipiã abſentis coreliæ cãm: contra Caiũ cecilium cõſulẽ deſignatũ. ꝙ admones gratias ago: ꝙ rogas quæror: admoneri enĩ debeo ut ſciam: rogari non debeo ꝙ faciam quod mihi nõ facere turpiſſimũ eſt: An ego tueri Corelli filiam dubitẽ. Eſt mihi quidẽ cum iſto cõtra quem me aduocas non plane familiaritas: ſed tñ amicitia. Accedit huc dignitas hoĩs: atq; hic ipſe cui deſtinatus eſt honor: Cuius hoc nobis hoc maior agenda eſt reuerentia: ꝙ iã illo fũcti ſumus. (Naturale eſt. n. ut ea quæ q̃s adeptus eſt: ipſa q̃ amplissima exiſtĩari uelit) Sed mihi cogitãti affuturũ me corelli filie: omnia iſta frigida & inania uidenť. Obuerſatur oculis ille uir quo neminem ætas noſtra grauiorem: ſanctiorẽ ſubtiliorem deniq; tulit. Quem ego cũ ex admiratione diligere cepiſſem (quod euenire contra ſolet) magis admiratus ſum: poſtq̃ penitus inſpexi. Inſpexi enim penitus. Nihil a me ille ſecretũ: non ioculare: non ſerium: non triſte: nõ lætum: adoleſcentulus eram & iam mihi ab illo honor (atq; etiam audebo dicere) reuerentia: ut ab equali habebať. Ille meus in petendis honoribus ſuffragator & teſtis: ille ĩchoandis deductor & comes. Ille in gerendis conſiliator & rector: ille deniq; in omnibus officiis noſtris: q̃q̃ & imbecillus & ſenior q̃ſi iuuenis & ualidus conſpiciebatur. Quantũ ille famæ meæ domi: in publico: q̃tũ etiam apud principem aſtruxit. Nam cũ forte de bonis iuuenibus apud neruã imperatorẽ ſermo ĩcidiſſet: & pleriq; me laudibus ferrent: paulisper ſe ĩtra ſilentiũ tenuit (ꝙ illi plurimum autoritatis addebat) deinde grauitate quã noras) neceſſe eſt ĩquit parcius

laudem ſecundũ:quia nihil niſi ex conſilio meo facit. Qua uoce tribuit mihi:quantũ petere uoto immodicum erat :ni hil me facere non ſapientiſſime :cum omnia ex conſilio ſa pientiſſimi uiri facerẽ. Quin etiã moriens filiæ ſuæ(ut ipſa ſolet prædicare)multos quidẽ amicos tibi in longiore uita paraui:præcipue tamen ſecundum & Cornutũ:quod dum recordor. Intelligo mihi laborandũ :ne qua parte uidear: hanc de me fidutiam prouidentiſſimi uiri deſtituiſſe. Qua re ego uero Corelliæ adero promptiſſime:nec ſubire offen ſas recuſabo: q̃q̃ non ſolum ueniam me :uerum etiam lau dem apud iſtum ipſum :a quo ut ais noua lis fortaſſe :ut fœminæ intenditur arbitror conſecuturum : ſi hæc eadem in actione latius ſcilicet & uberius q̃ epiſtolarum anguſtiæ ſinunt. Contigerit mihi uel in excuſationẽ uel etiã comẽ dationẽ meã dicere. Vale

Laus græcorum. xviii.

Aius Plinius Antonio ſuo. S. Quemadmodũ ma gis probare tibi poſſum quantopere mirer epigra mata tua græca : q̃ ꝗ quædã emulari latine : & exprimere temptaui :in deterius quidẽ accidit. Hoc primum ĩbecilli tate ingenii mei. Deinde inopia : ac potius :ut Lucretius ait ægeſtate patrii ſermonis : quod ſi hæc & quæ ſunt lati na & mea habere tibi aliquid uenuſtatis uidebuntur quan tũ putas ineſſe eis gratiæ:quæ mihi & a te & græce profe runtur. Vale

Laus ſuæ uxoris. .xix.

Aius Plinius Hiſpullæ ſuæ. S. Cũ ſis pietatis exem plum:fratreq; optimũ & amantiſſimũ tui: pari cari tate dilexeris:filiãq; eius ut tuã diligas : nec tantum amitæ eius:uerũ etiã patris amiſſi affectum repſentas. Nõ dubito

maxio tibi gaudio fore:cũ cognoueris:dignã patre:dignã te:dignã auo euadere. Sũmum ẽ acumen:ſũma frugalitas: amat me quod caſtitatis iudiciũ ẽ. Accedit his ſtudiũ lĩraꝝ ꝙ ex mei caritate cõcepit. Meos libellos habet:lectitat:ediſcit etiã:qua illa ſollicitudĩe cũ uideor acturus. Quanto cũ egi gaudio afficit͛ diſponit q nuntient ſibi: quẽ aſſenſum: quos clamores excitarĩ:quẽ euentũ iudicii tulerĩ. Eadẽ ſi qñ recito in ꝓximo:diſcreta uelo ſedet:laudeſq; nr̃as auidiſſis auribus excipit. Verſus qdẽ meos cantat:etiam format ad citharã:nõ artifice aliquo docente:ſed amore qui magiſter eſt optimus:his ex cauſis:in ſpẽ certiſſimã adducor ꝑpetuã nobis maioreq; indies futurã eẽ cõcordiam. Nõ.n.ætatem meã aut corpus quæ paulatĩ occidunt ac ſeneſcunt: ſed gloriam diligit. Nec aliud decet:tuis manibus educatam: tuis ꝑceptis ĩſtitutam:quæ nihil in cõtubernio tuo uiderit:niſi ſanctũ honeſtũq; quæ deniq; amare me ex tua ꝑdicatione cõſueuerit. Nam cũ matrem meam parentis loco uenereris: me a pueritia ſtatĩ formare:laudare talẽ qualis nunc uxori meæ uideor: ominari ſolebas:certatim ergo tibi gr̃as agimus. Ego ꝙ illam mihi:illa ꝙ me ſibi dederis quaſi ĩuicem elegeris. Vale.

Laus cuiuſdam operis :xx.

Aius Pli. Nonio maxio ſuo. S. Quid ſenſerĩ de ſingulis libris tuis notũ tibi:ut queq; ꝑlegerã feci. Accipe nũc qd de uniuerſis generaliter iudicẽ:Eſt opus pulchꝝ ualidũ:acre:ſublime:uariũ:elegans:puꝝ:figuratũ:ſpacioſũ etiam:& cũ magna tua laude diffuſum. In quo tui ĩgenii:ſimul doloriſq; uelis latiſſime uectus es. & hoꝝ utrũq; inuicẽ adiumẽto fuit. nã dolori ſublimitatẽ & magnificẽtiam igeniũ. Ingeio ui & amaritudinẽ dolor addidit. Vale

Caſus triſtis elyndiarum ſororum. xxi.

Aius Pli. Velio cereali ſuo. S. Triſtẽ & acerbũ caſũ elyndiarꝝ ſororꝝ: utraq; a partu: utraq; filiam enixa deceſſit: afficior dolore. (Nec tñ ſupra modũ doleo) ita mihi luctuoſũ uidet᷑ ꝙ puellas honeſtiſſimas in flore primo fecunditas abſtulit: angor infantium ſorte: quæ ſunt parentibus ſtati & dum naſcunt᷑ orbatæ. angor optimorum maritorũ. angor etiam meo noĩe. nam patrẽ illarũ defunctum quoq; perſeuerantiſſime diligo: ut actiõe mea libriſq; teſtatum eſt. cui nũc unus ex tribus liberis ſupeſt: domũq; pluribus adminiculis paulo añ fundatã deſolatus fulcit & ſuſtinet. Magno tñ fomẽto dolor meus acqeſcet. ſi hunc ſaltem fortẽ & ĩcolumẽ parẽq; illi prĩ: illi auo fortuna ſeruauerit: cuius ego ꝑ ſalute: ꝑ moribus hoc ſũ magis anxius ꝙ unicus fcũs ẽ: noſti ĩ amore mollitiam aĩ mei: noſti metus: quo te minus mirari oportebit: ꝙ plurimũ timeam: de quo plurimum ſpero. Vale.

Agon abolendus & tollendus: & quidam cecus xxii.

Aius Pli. Sẽpronio ruffo ſuo. S. Interfui prĩcipis optimi cognitõi: in conſiliũ aſſũptus. Gymnicus agon apud uiennẽſes ex cuiuſdã teſtamẽto celebrabat᷑: hũc Trebonius ruffus uir egr̃gius: nobiſq; amicus ĩ duũuiratu ſuo tollẽdũ abolendũq; curauit. Negabat᷑ ex autoritate publica feciſſe: egit ipſe cãm: nõ minus fœliciter q̃ diſerte. Comẽdabat actionẽ: ꝙ tanq̃ homo ro. & bonuſ ciuis ĩ negocio ſuo matur̃ & grauiter loqbatur. Cũ ſnĩæ ꝓgarẽtur: dixit Iunius mauricus (quo uiro nihil firmius: nihil uerius) nõ eẽ reſtituendũ uiẽnenſibus agona: adiecit etiã uellẽ tolli poſſet. Romæ: cõſtanter inqs & fortiter? Quid ni? Sed hoc maurico nouũ nõ ẽ. Idẽ apud neruã imperatorẽ forte cænabat:

nerua cũ paucis:uegento proximus atq; etiã in ſinu recum
bebat:dixi oĩa. Cũ hominem noĩaui:incidit ſermo de catu
lo meſſalino:qui lumĩbus orbatus:ingenio ſeuo mala ceci
tatis addiderat. nõ uerebatur:nõ erubeſcebat: nõ miſeraba
tur:ſæpius a domitiano:non ſecus ac tela(quæ & ipa ceca
& ĩprouida feruntur in optimũ quéq;)cõtorq̃batur:de hu
ius nequitia : ſanguinariis ſñis in cõmune oẽs ſuper cænã
loq̃bantur. Tũ ipſe imperator:qd putamus paſſurꝫ fuiſſe ſi
uiueret:& Mauricus nobiſcũ cænaret. Lõgius abii libẽs: tñ
placuit agona tolli:q mores uiennenſiũ infecerat: ut nr̃ hic
oĩum:nam uiẽnenſiũ uicia intra ipſos reſidunt:nr̃a late ua-
gantur:utq; in corporibus ſic imperio grauiſſimus eſt mor
bus:qui a capite diffunditur. Vale

Vitæ diſpoſitio xxiii:

Aius Pli. Põponio baſſo ſuo . S . Magnam cepi uo-
luptatẽ cũ ex cõmunibus amicis cognoui te(ut ſa-
piẽtia tua dignũ ẽ):& diſponere otiũ & ferre habitar̃ amæ
niſſime:& nunc terra nũc mari corpus agitare:multũ diſpu
tare:multũ audire:multũ lectitare:cũq; plurimũ ſcias: quoti
die tñ aliqd addiſcere:ita ſeneſcere optet uirꝫ:qui magiſtra
tus ampliſſimos geſſerit:exercitus rexerit:totũq; ſe rei.p.q̃
diu decebat optulerit. Nã & prima uitæ tpa: & media pa-
triæ:extrema nobis ĩpartire debemus:ut ipſe leges monẽt:
quæ maiorẽ annis otio reddunt:qñ mihi licebit? quãdo ꝑ
ætatẽ honeſtũ erit imitari iſtud pulcherrĩe q̃tis exemplũ?
Quando ſeceſſus mei non deſidiæ nomen:ſed tranquillita
tis accipiẽt? Vale.

Fortunæ uolubilitas xxiiii.

Aius Pl. Fabio ſuo. S . Proxĩe cũ apud centũuiros ĩ
quadruplici iudicio dixiſſẽ:ſubiit recordatio: egiſſe

me iuuenem eque in quadruplici ꝓceſſit animus(ut ſolet) longius cepi reputare:quos in hoc iudicio :quos in illo laboris ſocios habuiſſem:Solus erã qui in utroq; dixiſſẽ:tantas cõuerſiones:aut fragilitas mortalitatis:aut fortunæ mobilitas facit.Quidã ex iis:qui tunc egerant:deceſſerunt: exulant alii:huic ætas & ualitudo ſilentiũ ſuaſit:hic ſpõte beatiſſimo otio fruit᷑:alius exercitũ regit::aliũ ciuilibus officiiſ principis amicitia exemit.Circa nos ipſos q̃ multa mutata ſunt:ſtudiis ꝓceſſimus:ſtudiis piclitati ſumus. Rurſuſq; ꝓceſſimus:ꝓfuerunt nobis amicitiæ bonorum:& obfuerunt iterũq; proſunt.Si cõputes annos exiguũ tẽpus: ſi uices rerũ æuum putes.Quod poteſt eẽ documẽto nihil deſperandũ:nulli rei fidendũ cũ uideamus tot uarietates:tã uolubili orbe circũagi.Mihi aũt familiare ẽ oẽs cogitatioẽs meas tecum cõmunicare:iſdemq; te uel præceptis moneř uel exẽplis qbus ipſe me moneo q̃ ratio huius epiſtolæ fuit.Vale.

Ludentes ſcuriliter ubi fiunt ſeria carpit. .xxv.

Aius Pl.Meſio maxĩo ſuo.S.Scripſerã tibi uerẽdũ eſſe ne extractis ſuffragiis uicium aliquod exiſteret factũ eſt proxis comitiis : in qbuſdã tabellis multa iocularia:atq; etiã fada dictu . In una uero pro candidatoꝝ noĩbus ſuffragatoꝝ noĩa inuẽta ſunt.Excanduit ſenatus: magnoq; clamore in eũ q ſcripſiſſet:iratũ pĩcipẽ cõprecatus:ille tñ fefellit & latuit:fortaſſe etiã inter ĩdignantes fuit:quid hunc putamus domi facere:q in tanta re:tã ſerio tpre:tam ſcurriliter ludat.Qui deniq; oĩo in ſenatu dicax & urbanus & bellus ẽ:tm̃ licẽtiæ:prauis ĩgeniis adiicit illa fidutia.quis enĩ ſciet᷑ popoſcit tabulas:ſtilũ accepit:demiſit caput:neminẽ ueret᷑:ſe contẽnit.Inde iſta ludibria ſcena & pulpito digna:quo te uertas᷑ quæ r̃media cõquiras:ubi uicia r̃mediis

fortiora. Gæterũ ee de nobis curæ erunt ei cui multũ quo tidie uigiliarum multum laboris adiicit : hæc noſtra iners: ſed tamen effrenata petulantia. Vale.

Emendandi recognoſcendiq; libri proprii. .xxvi.

Aius Pli. Neroni ſuo. S. Petis ut libellos meos quoſ ſtudioſiſſie cõparaſti: recognoſcẽdos emẽdandoſq; curẽ: faciã: qd. n. ſuſcipere libẽtius debeo: te pſerti exigẽte. Nam cũ uir grauiſſimus: doctiſſimus: diſertiſſimus ſup hec occupatiſſimus maxie puintiæ pfuturus: tanti putes ſcrip ta nr̃a circũferre tecũ: q̃topere mihi puidẽdum ẽ. ne te hæc parſ ſarcinaꝝ tanq̃ ſupuacua offendat: adnitar ergo primũ ut comites iſtos q̃ comodiſſios habeas: deinde ut reuerſus inuenias: quos iſtis addere uelis: neq; enim mediocriter me ad noua opera tu lector hortaris. Vale.

Laus poetæ & eius poematibus. xxvii.

Aius Pli. Põpeio ſuo. S. Tertius dies ẽ ꝙ audiui re citantẽ Senetiũ augurinũ cũ ſũma mea uoluptate: ĩ mo etiã admiratõe poemata appellat multa tenuiter: multa ſublimiter: multa uenuſte: multa tenere: multa dulciter: mul ta cũ bile: aliquot annis puto nihil generis eiuſdẽ abſoluti us ſcriptũ niſi forte me fallit: aut amor eius: aut ꝙ me ipm laudibus uexit. nã lẽma ſibi ſumpſit ꝙ ego ĩterdũ uerſibus ludo: atq; adeo iudicii mei te iudicẽ faciam : ſi mihi ex hoc ipſo lẽmate ſecũdus uerſus occurrerit. Nã cæteros teneo & iã explicui. Canto carmĩa uerſibus minutis. His oli q̃buſ & meus catullus. Et caluus uetereſq;: ſed qd ad me. Vnus Pli nius ẽ: mihi priores. Mauult uerſiculos foro relicto. Et q̃rit ꝙ amet putatq; amari. Ille Plinius ille ꝙ catonẽ. Si nũc qſqſ ſapias amare noli. uideſ q̃ acuta oĩa q̃ apta q̃ expſſa ad hũc guſtũ: totũ libꝝ r̃promicto : quẽ tibi ut primũ publicauerit

exhibebo. Interi ama iuuenē: & tēporibus nr̄is gratulare: ꝓ ingenio tali: quod ille moribus adornat. uiuit cum ſpurina uiuit cū antonio: quoꝝ alteri affinis: utriq; cōtubernalis eſt poſſis ex hoc facere cōiecturam q̄ ſit emēdatus adoleſcens: qui a grauiſſimis ſenibus ſic ornat̄ ſic amatur. Eſt enī illud ueriſſimū. Scieris ꝙ talis ē q̄liū cōſuetudīe delectatur. Vale

Eſcribendæ pingendæq; ymagines quædam xxviii.

Aius Pli. Iulio ſeuero ſuo. S. Herennius ſeuerus uir doctiſſimus magni æſtiat in bybliotheca ſua ponerē ymagines municipium tuoꝝ. Coreliæ nepotiæ: & Titi Catulli: petitq; ſi ſunt iſtic (ut eſſe credibile eſt) exſcribēdas pīgendaſq; delegē: quā curā tibi potiſſimū iniungo: primum qa deſideriis meis amiciſſime obſequeris. Deinde quia tibi ſtudiorū ſumma reuerentia: ſummus amor ſtudioſorū: poſtremo ꝙ patriā tuā: omēſq; (qui nomen eius auxere) ut patriā ipam uenerarīs: & diligis: peto aūt ut pictoré q̄ diligentiſſimum aſſumas. Nam cum & arduum ſimilitudinē effingere ex uero. Tum lōge difficillima imitatōnis imitatio: a qua rogo ut artificem quem elegeris: ne in melius quidē ſinas aberrare. Vale

Iudicii adeundi ſolicitudo ſeruanda xxix:

Aius Pl. Romano ſuo. S. Eia tu cū ꝓxīe res agātur quoquo mō ad iudicandū ueni. Nihil ē ꝙ ī dextrā aurē fidutia mei dormias: nō impune ceſſatur. Ecce licinius nepos ꝑtor: acer & fortis uir: mulctam etiam dixit ſenatori Egit ille ī ſenatu cām ſuā. Egit aūt ſic ut depcaret̄: remiſſa ē mulcta: ſed timuit: ſed rogauit: ſed opus uenia fuit. Dices nō oēs ꝑtores tā ſeueri falleris. nā uel īſtituere uel reducere eiuſmōi exēplū nō niſi ſeueri: inſtitutum reductum ue exercere etiam leuiſſimi poſſunt. Vale

Aius Pl.Licinio ſuo.S.Attuli tibi ex patria mea : ꝓ munuſculo queſtionẽ altiſſimã iſta eruditiõe digniſſimã:fons oritur in mõte:ꝑ ſaxa decurrit:excipit᷑ a cænaci uncula manufacta: ubi paululũ retẽtus in lariũ lacũ decidit huius mira natura.Ter in die ſtatis auctibus ac diminutõnibus:creſcit decreſcitq;.Cernitur id palam:& cum ſumma uoluptate reꝑhendit᷑:iuxta recũbis & ueſceris : atq; etiã ex ipſo fonte.(Nam ẽ frigidus)potas: interĩ ille certis dimenſiſq; momẽtis:uel ſubtrahitur:uel aſſurgit. Anulum ſeu qd aliud ponis in ſicco:alluit᷑ ſenſim:ac nouiſſime operit᷑: detegit᷑ rurſus paulatĩq; deſeritur. ſi diutius obſerues utrũq;: iteꝝ ac tertio uideas.Spũs ne aliqs occultior os fõtis & fauces mõ laxat mõ includit:ꝓut illatus incurrit : aut decedit expulſus.Quod in ampullis cæteriſq; generis eiuſdẽ uidemus accidere:qbus nõ hians nec ſtatĩ patens ẽ os.Nam illa quoq; q̃q̃ prona atq; uergẽtia ꝑ quaſdã obluctãtis animæ moras crebris q̃ſi ſingultibus ſiſtunt ꝙ effundunt. an quæ occeano natura:fonti quoq;:q̃q̃ ille ratione aut impellitur: aut reſorbet᷑:hac modicus hic humor uícibus alternis ſupprimitur uel egeritur .An ut flumina quæ in mare deferuntur aduerſantibus uentis obuioq; eſtu retorquentur: ita eſt aliqd ꝙ huius fõtis excurſũ ꝑ momẽta repercuciat : an latẽtibus uenis certa mẽſura q̃ dũ colligit ꝙ exhauſerat mĩor riuus ẽ & pigrior.Cũ collegit habilior maiorq; ꝓfert᷑:an neſcio ꝙ libramẽtũ abditũ & cecũ:ꝙ cũ exinanitũ ẽ:ſuſcitat & elicit fontẽ:cũ replet᷑ morat᷑ & ſtrãgulat:ſcrutare tu cauſas (potes.n.)q̃ tantũ miraculũ efficiũt: mihi abunde ẽ ſi ſatis expreſſi quod efficitur .Vale

Caii Plinii Iunioris epiſtolarũ liber quintus.

Legatus obuentus ſibi .i.

Aius Pli.Annio ſuo.S.Legatū mihi obueīt modicum.Sed ampliſſimo gratius.Cur ampliſſimo gratius? Pomponia galla exheredato filio Aſudio curiano hērdem reliquerat me:dederat coheredes.Sertorium ſeuerium prætoriū uirum alioſqꝫ ſplēdidos equites ro.curianuſ orabat ut ſibi donarē portionē meam:ſeqꝫ preiudicio iuuarem.Eandem tacita cōuentione: ſaluam mihi pollicebat̃.Reſpondebam non conuenire moribus meis aliud palam:aliud agere ſecreto.Præterea nō eſſe ſatis honeſtum donare & locupleti & orbo In ſumma non ꝓfuturū ei ſi donaſſē:ꝓfuturū ſi ceſſiſſem.Eſſe aūt me patū cedere:ſi inique exheredatum mihi liqueret.Ad hoc ille rogo cognoſcas.Cunctatus paulum:faciam inquam: Neqꝫ enim uideo cur ipſe me minorem putē q̄ tibi uideor. Sed iam nunc memento non defuturam mihi conſtantiam.(ſi ita fides duxerit)Secundum matrem tuam pronuntiandi: ut uoles ait.Voles enim ꝙ equiſſimum:adhibui in conſilium duos:quos tunc ciuitas noſtra ſpectatiſſimos habuit: Corellium & frontinum:his circumdatus in cubiculo meo ſedi:dixit curianus quæ pro ſe putabat. Reſpondi paucis ego:(neqꝫ enim aderat alius qui defuncte pudorem tueretur):Deinde ſeceſſi & ex conſilii ſententia uidetur inquā. Curiane mater tua iuſtas habuiſſe cauſas iraſcēdi tibi. poſt hoc ille cum cæteris ſubſcripſit centumuirale iudicium.Mecum non ſubſcripſit:appetebat iudicii dies:coheredes mei componere & tranſigere cupiebant: Non diffidentia cauſæ: Sed metu temporum:uerebantur quod uidebant multis accidiſſe. Ne ex centumuirali iudicio capitis rei exirent. Et erant quidam in illis: Quibus obiici & graciliæ

amicítia & ruſtici poſſet. Rogāt me ut cū Curiano loquar. Conuenimus in ædē concordiæ. Ibi ego ſi mater inquam te ex pte quarta ſcripſiſſet heredē: nūc queri poſſes? quid ſi: ſi herdē quidē inſtituiſſet ex aſſe: ſed legatis ita exhauſiſſet ut nō amplius apud te q̄ quarta remaneret. Igitur ſufficere tibi debet: ſi exheredatus a matre quartā partē ab heredibus eius accipias: quā tamē ego augebo: ſcis te nō ſubſcripſiſſe mecū & iam biennium tranſiſſe omīaq; mea ſuſcepiſſe Sed ut te coheredes mei tractabiliorē experiantur: utq; tibi nihil abſtulerit reuerentia mei: offero pro mea parte tantūdem. Tuli fructum non conſcientiæ modo uerum etiam famæ. Ille ergo Curianus legatum mihi reliquit: & factū meum (niſi forte blandior mihi) : antiquo͡r notabili honore ſignauit hæc tibi ſcripſi primum quia de omibus quæ uel delectant uel angunt non aliter tecū q̄ mecum loqui ſoleo. Deinde quod durum exiſtimabam te amantiſſimum mei fraudare uoluptate: quam ipſe capiebam. Neq; enim ſum tā ſapiens: ut nihil mea interſit: an iis: (quæ honeſte feciſſe me credo) teſtificatio q̄dam & quaſi præmiū accedat. Vale

Turdi accepti .ii.

Aius Plí. Calphurnio ſuo. S. Accepi pulcherrimos turdos: cū quibus parē calculū ponere nec urbis copiis: nec ex laurētino maris tam turbidis tempeſtatibus poſſum: Recipias ergo epiſtolas ſteriles: & ſiplíciter ingratas: ac ne illam quidē ſolertiā diomedis in p̄mutando munere imitantis: ſed quæ facilitas tua eſt hoc magis dabis ueniā: q̄ ſe non mereri fateretur. Vale.

Excuſatio Plinii ſcribentis & recitantis uerſiculos impudicos. .iii.

Aius Plinius Titioni ſuo Salutem. Cum plurima

officia tua mihi grata & iocunda ſunt. Tum uel maxime q̄
me celandū nō putaſti: fuiſſe apud te de uerſiculiſ meis mul
tū copioſumq; ſermonē: eūq; diuerſitate iudiciorum lōgius
pceſſiſſe extitiſſe etiā quoſdam: q̄ ſcripta quidē ipſa nō im
probarent: me tamen amice ſimpliciterq; rephenderent: q̄
hoc ſcriberem recitaremq;. Quibus ego (ut augeam meam
culpā) ita rn̄deo: facio nōnūq̄ uerſiculos. ſeueros parū facio
nā & comedias audio: & ſpecto nummos: & liricos lego. &
ſocraticos intelligo aliqn̄. Præterea rideo: iocor: ludo: utq;
omia innoxie remiſſionis genera breuiter amplectar homo
ſum. Nec uero moleſte fero hanc eſſe de moribus meis exi
ſtimationē: ut q̄ neſciunt talia doctiſſimos grauiſſimos ſan
ctiſſimos hoīes ſcriptitaſſe: me ſcribere mirent̄: ab aliis aūt
quibus notum eſt quos q̄toſq; autores ſequar facile impe
trari poſſe confido: ut errare me: ſed cū illis ſinant: quorum
non ſeria mō ueɋ luſus etiam exprimere laudabile eſt. An
ego uerear neminem uiuentium nequam in ſpeciem adulti
onis incidam nominabo. Sed ego uerear: ne me non ſatis
deceat quod decuit. M: Tul. G. Caluum Aſſiniū Pollionē:
M. Meſſalam. Qu. hortenſium. M. brutū. L: Syllam. Qu.
Catullum. Qu. Sceuolam. Ser. Sulpitium. Varronem. Tor
quatum: immo Torquatos. G. Memium. Lentulum. getuli
cum. Amneum. Senecā: & proxīe uerginium ruffū: & ſi nō
ſufficiunt exempla priuata. Diuum Iulium. Diuū auguſtū.
Diuum Neruam. C. Cæſarem. Neronem etiam tranſeo q̄
uis ſciā nō corrūpi in deterius: quæ etiam aliqn̄ a malis: ſed
hōeſta maneṙ q̄ ſepius a bonis fiūt: iter quos uel p̄cipue nu
merandus ē. P. Virgilius. Cornelius nepos & pius Ennius.
Actiuſq;: non qdē hi ſenatores: ſed ſanctitas morum non
diſtat ordinibus. Recito tn̄: q̄ illi an etiam fecerint neſcio:

ſed illi iudicio ſuo poterãt eſſe cõtenti:mihi modeſtior con ſtantia ẽ q̃ ut ſatis abſolutũ putẽ:ꝙ a me probet̃ . Itaq; has recitandi cãs ſequor:primũ ꝙ ipſe qui recitat aliq̃to acrius: ſcriptis ſuis auditorũ reuerẽtiã intendit:deinde q̃ de q̃bus dubitat:quaſi ex conſilii ſnĩa ſtatuit. Multa etiam a multis admonet̃ :& ſi non admoneatur q̃d quiſq; ſentiat pſpicit ex uultu:oculis nutu:manu murmure:ſilẽtio quo ſatis apertis notis iudiciũ ab hũanitate diſcernũt.Atq; adeo(ſi cui forte eoꝝ:qui ĩterfuerunt curæ eadẽ fuerit eadẽ illa legere)Intel‑ligit me quædã aut cõmutaſſe aut p̃teriiſſe fortaſſe etiã ex ſuo iudicio:q̃uis ipſe nihil dixerit mihi.Atq; ita hoc diſputo quaſi populũ in adiutorium:non in cubiculũ amicos aduocarim:quos plures habere glorioſum repræhenſioni nemini fuit. Vale.

Super petitione nundinarum nepotis .iiii.

Aius Pli.Iulio ſuo.S.Res pua ſed initiũ nõ paruũ: uir p̃torius ſolers a ſenatu petit ut ſibi inſtituere in agris ſuis nundinas permicteretur:Contra dixerunt uicentinarum legati.Affuit Tuſcilius noĩatus:dilata cauſa ẽ alio ſenatu uicentini ſine aduocato intrauerunt:dixerunt ſe deceptos:lapſi ne uerbo:an quia ita ſentiebant. Interrogati a nepote p̃tore que decuiſſent.Reſpõderunt ꝙ prius interrogati an tunc gratis affuiſſent . Reſponderunt ſex milibus nummũ.An rurſus aliquid dediſſent:dixerunt mille denarios.Nepos poſtulauit ut nominatus induceretur hactenuſ illo die:Sed quantum auguror longius res procedet. Nã pleraq; tacita tantũ:& ideo cõmota latiſſime ſerpunt :erexĩ aures tuas:q̃diu nũc oportet q̃ blande roges ut reliqua cognoſcas:ſi tñ non ante : ob hæc ipſa ueneras Romã:ſpectatorq; malueris eſſe q̃ lector.Vale

Mors fānii: eiuſq; laudes: & uiſio nocturna v:

Aius Pli. Manio maxīo ſuo. S. Nuntiat̃ mihi. Qu. fānium deceſſiſſe qui nuntius me graui dolore confudit. primū ꝙ amaui hominē elegantē: diſertum: deīde ꝙ iudicio eius uti ſolebam. Erat enī natura acutus: uſu exercitatus: ueritate prōptiſſimus: angit me ſuꝑ iſta caſus iſtius: deceſſit ueteri teſtamento. Omiſit quos maxime diligebat: proſecutus eſt quibus offenſior erat: Sed hoc utcunq; tollerabile: grauius illud: ꝙ pulcherrimū opus īperfectū reliqͭt: q̃uis enī agendis cauſis diſtringeret̃: ſcribebat tñ exitus occiſorū: aut relegatoꝝ a Nerone: & iam tres libros abſoluerat ſubtiles & diligentes & latinos: atq; inter ſermonem hyſtoriamq; medios: Ac tanto magis reliquos perficere cupiebat: q̃to frequentius hi lectitabant̃. Mihi autem acerba uidetur ſemꝑ & īmatura mors eorū: qui īmortale aliquid parant. Nam qui uoluptatibus dediti quaſi in diem uiuūt: uiuendi cauſas quotidie finiunt: qui uero poſteros cogitant: & memoriā ſui operibus extendūt: his nulla mors nō repētina eſt. ut quæ ſemper inchoatū aliqͩ abrumpat. Qu. fannius quidē ꝙ accidit: multo ante ꝑſenſit: Viſus eſt ſibi per nocturnā quietē iacere in lectulo ſuo cōpoſitus in hitu ſtudentis habere ante ſe ſcriniū: ita ſolebat. Mox ymaginatus eſt ueniſſe Neronē: in thoro ſediſſe: prompſiſſe librum primum: quē de ſceleribus eius ediderat: eumq; ad extremum uoluiſſe: iddē in ſecundo & tertio feciſſe tunc abiiſſe expauit: & ſic interꝑtatus eſt tanq̃ idē ſibi futurus eſſet ſcribendi finis qui fuiſſet illi legendi. Et fuit idē quod me recordantē miſeratio ſubit q̃tum uigiliarū: quātum laboris exhauſerit fruſtra. Occurſant animo mea mortalitas mea ſcripta. Nec dubito te quoq; eadē cogitatione terreri ꝓ iſtis. quæ inter

manus habes:proinde dũ ſuppetit uita euitamur: ut mors q̃ paucissima:quæ abolere poſſit inueniat. Vale

Deſcriptio uillæ Plinii apud tuſcos. .vi.

Aius Plin. Apollinari ſuo. S. Amaui curã & ſolicitudinẽ tuam. ꝙ cũ audiſſes me æſtate tuſcos meos petiturũ:ne facerem ſuaſiſti dum putas ĩſalubres. Eſt ſane grauis & peſtilens ora tuſcoꝝ quæ per litus extendit. Sed ii ꝓcul amari receſſerunt. Quinetiã appẽnino ſaluberrimo mõtium ſubiacẽt:atqꝫ adeo ut oẽm ꝓpe metũ ponas:accipe tẽperiẽ cœli:regiõis ſitũ:uillæ amænitatẽ:quæ & tibi auditu & mihi relatũ iocunda erunt. Cœlum ẽ hyeme frigidum & gelidũ:mirtos:oleas:quæqꝫ alia æſtiuo tp̃e lætant̃:aſpernatur reſpuit:laurum tñ patitur atqꝫ etiã nitidiſſimã profert ĩterdũ: ſed nõ ſæpius:quam ſub urbe nr̃a negat æſtatis mira clementia. Semp aer ſpiritu aliquo mouet̃:frequẽtius tñ auras q̃ uentos habet:hinc ſenes multi:uideas auos ꝓauoſqꝫ iam iuuenum:audias fabulas ueteres:ſermoneſqꝫ maioꝝ. Cumqꝫ ueneris illo putes te alio ſæculo natum. Regionis forma pulcherrima. Ymaginare amphiteatrum aliquod immenſum:& quale ſola rerum natura poſſit effingere:lata & diffuſa planities montibus cingitur. Montes ſumma ſui ꝑte procera nemora & antiqua habent:frequens ibi & uaria coenatio:inde ceduæ ſiluæ cum monte ipſo deſcendũt has inter pingues terreniqꝫ colles. Neqꝫ enim facile uſq̃ ſaxum etiam ſi queratur (occurrit) planiſſimis cãpis fertilitate non cedunt:opimamqꝫ meſſem ſerius tantum:ſed non minus ꝑcoquunt. Sub his per latus omne uineæ porriguntur:unaqꝫ facie longe lateqꝫ contexunt:quarum a fine imoqꝫ quaſi margine arbuſta naſcuntur:prata inde campiqꝫ. Cãpi quoſ non niſi ingentes boues & fortiſſima aratra ꝑfringũt:tãtis

glebis tenaciſſimũ ſolum: cum primũ proſecatur: aſſurgit: ut demũ nouo ſulco perdomet̃. prata florida & gẽmea tri- foliũ aliaſq; herbas teneras ſemp & molles :& quaſi nouas alunt. Cuncta.n.pennibus riuis nutriũtur :ſed ibi aq̄ pluri mũ:palus nulla:quia deuexa terra:qcquid liquoris accipit: nec abſorbuit:effundit in tyberim medios ille agros ſecat: nauium patiẽs:omẽſq; fruges deuehit in urbem:hyeme dũ taxat & uere:æſtate ſubmictitur:imenſiq; fluminis nomen arenti alueo deſerit:Aut non reſumit. Magnam capies uo luptatem ſi hunc regionis ſitum ex mõte proſpexeris: neq; enim terras tibi ſed formam aliquam ad eximiam pulchri tudinem pictam uideberis cernere:ea uarietate:ea diſcripti one:quocunq; inciderint oculi reficiẽtur: Villa in colle imo ſita proſpicit quaſi ex ſummo:ita leuiter & ſenſim cliuo fal lente cõſurgit ut cum aſcẽdere te nõ putes:ſentias aſcendiſ ſe. A tergo appẽninum:ſed idem longius:hunc accipit ab hoc auras quaſlibet ſereno & placido die non tamen acres & immodicas:ſed ſpatio ipſo laſſas & ĩfractas. Magna ſui parte meridiem ſpectat:æſtiuumq; ſolem ab hora ſexta :hi bernum aliquanto maturius : quaſi inuitat in porticum la tam & pro modo longam. Multa in hæc membra:Atrium etiam ex more ueterum : ante porticum xiſtus conciſus in plurimas ſpecies diſtinctus buxo:demiſſus inde pronuſq;: puluinus:cui beſtiarũ effigies inuicẽ aduerſas: buxus ĩſcrip ſit. Achantus ĩ plano mollis & pene dixerĩ liq̄dus : ambit hunc ambulatio p̃ſſis uariæq; tonſis uiridibus ab his geſta tio incluſa in modũ circi:quæ buxũ multiformẽ humileſq; & retentas manu arbuſculas circuit:omĩa materia muniun tur:hãc grata buxus operit & ſubtrahit. Pratum inde non minus natura:q̄ ſuperiora illa:arte uiſendum. Cãpi deĩde

porro:multaq; alia prata & arbuſtã. A capite porticus tri clinium excurrit:ualuis xiſtum deſinentem:et protinus pra tum multũq; ruris uidet.feneſtris hac latus xiſti: et quod proſilit uillæ:hac adiacentis yppodromi:nemus comaſq; ꝑ ſpectat. Contra mediam fere porticum dieta parum rece-dit. Cingit areolã:quæ quatuor platanis inumbrat̃. Inter has marmoreo labro aqua exundat:circũiectaſq; platanos & ſubiecta platanis leni aſpergine fouet:eſt ĩ hac zeta dor mitoriũ cubiculum quod:diem:clamorem:ſonum:excludit iunctaq; quotidiana amicorũq; cœnatio: areolam illã por ticus alia:eademq; omnia:quæ porticus aſpicit:eſt & aliud cubiculum a proxima platano uiride:& umbroſũ marmor̃ exculptum podiotenus nec cedit gratiæ marmoris. Ramoſ inſidenteſq; ramis aues:imitata pictura:fonticulus: in hoc fonte crater: circa ſipuntuli plures miſcent iucundiſſimum murmur. In cornu porticus ampliſſimum cubiculum tricli-nio occurrit:aliis feneſtris xiſtum:aliis deſpicit pratũ. Sed ante piſcinam quæ feneſtris ſeruit ac ſubiacet: ſtrepitu ui ſuq; iucunda. Nam ex edito deſiliẽs aqua ſuſcepta marmo re albeſcit:idem cubiculum hyeme tepidiſſimum: quia plu rimo ſole perfunditur. Coheret hypocauſton: & ſi dies nu bilus:imiſſo uapore ſolis uicem ſupplet. Inde apoditerion balnei laxum & hylare excipit cella frigidaria:in qua bapti ſterium amplum atq; opacum. Si natare latius aut tepidius uelis in area piſcina eſt:in proximo puteus: ex quo poſſis rurſus aſtringi:ſi pœniteat teporis:frigidariæ cellæ conne ctitur media:cui ſol benigniſſime preſto eſt. Alia caldaria magis. Prominent enim in hac tres diſcenſiones:duæ in ſo le:tertia a ſole: a luce non longius. A poditerio ſuperpoſi tũ eſt pheriſteriũ:quod plura genera exercitatõnis:plureſq;

circulos capit. Nec procul a balneo ſcalæ: quæ ĩ criptopor
ticum ferunt: prius ad dietas tres: harũ alia areolæ illi in q̃
platani quatuor alia prato: alia uineiſ ĩminet: diuerſaſq; coe
li partes (ut ꝓſpectus) habet. in ſumma criptoporticu cubi
culum: ex ipa criptoporticu exciſum: quod yppodromum
uineas: montes: intueť: iungiť cubiculũ obuium ſoli: maxi
me hyberno: hinc oriť zeta: quæ uillæ yppodromũ anne
ctit: hæc facies: hic uiſus a frõte. A latere æſtiua criptopor
ticus in edito poſita: quæ non aſpicere uineas: ſed tangere
uideť. In media tricliniũ ſaluberrimũ: afflatũ ex appẽninis
uallibus recipit. Poſt latiſſimis feneſtris uineas ualuis æque
uineas: ſed p criptoporticũ quaſi admictit. A latere triclinii
(quod feneſtris caret) ſcalæ conuiuio utilia ſecretiore ambi
tu ſuggerunt. In fine cubiculum: cui nõ minus iocundũ ꝓ
ſpectum criptoporticus ipa: q̃ uineæ p̄bent. Subeſt cripto
porticus ſubterraneæ ſimilis: æſtate incluſo frigore riget cõ
tentaq; aere ſuo. Nec deſiderat auras: nec admictit. Poſt
utrãq; criptoporticum (unde triclinium deſinit: ĩcipit por
ticus ante medium diem hiberna: inclinato die æſtiua: hac
adeuntur dietæ duæ: quarum in altera cubicula quatuor: al
tera tria: ut circuit ſol: aut ſole utuntur: aut umbra. Hãc diſ
poſitionem amænitatemq; tectorum late longeq; ꝓcedit
yppodromus medius pateſcit: ſtatimq; intrantium oculis
totus offertur: platanis circuitur: ille edera ueſtiuntur: utq;
ſummæ ſuis: ita imæ alienis frondibus uirent edere truncũ
& ramos perrant uicinaſq; platanos tranſitu ſuo copulant
has buxus interiacet. Exteriores buxos circumuenit laurus
umbræq; platanorum ſuam confert. Rectus hic yppodro
mi limes in extrema pte emicíclo frangitur mutatq; faciem
cupſſibus ambitur & tegiť dẽſiore ũbra opatior nigriorq;:

interioribus circulis (ſunt enim plures) puriſſimum diem re cipit. Inde etiam roſas effert. Vmbrarumq; frigus non in grato ſole diſtinguit: finito uario illo multipliciq; curuami ne: recto limite reditur: nec uni huic. Nam uiæ plures in tercedentibus buxis diuiduntur. Alibi pratulum: alibi ip ſa buxus interuenit in formas mille deſcripta. Litteris iter dum quæ modo nomen domini dicunt. modo artificis al ternis metulæ ſurgunt: alternis inſerta ſunt poma: & ĩ ope re urbaniſſimo: ſubita uelut illati ruris imitatio: medium in ſpatium breuioribus utriq; platanis adornatur. Poſt has achantus lubricus & flexuoſus. deinde plures figuræ: plu raq; nomina in capite ſtibadium cãdido marmore uitæ ꝓ tegitur: uitem quatuor columnellæ cariſtiæ ſubeunt: ex ſti badio aqua uelut expreſſa cubantium pondere ſipuntulis effluit. Cauato lapide ſuſcipitur: gracili marmore contine tur: atq; ita occulte temperatur ut impleatur nec redundet guſtatorium grauiorq; cœnatio margini imponitur: leuior nauicularum & auium figuris innatans circuit. Cõtra fons egerit aquam & recipit. Nam expulſa in altum in ſe cadit: iunctiſq; hiatibus & abſorbetur & tollitur. E regione ſtiba dii aduerſum cubiculum tantum ſtibadio reddit ornatus: quantũ accipit ab illo: marmore ſplendet: ualuis inuiridia prominet. Et texit alia uiridia: ſuperioribus atq; inferiori bus feneſtris ſuſpicit deſpicitq;. Mox zetecula refugit qua ſi in cubiculum iddem: atq; aliud: lectulus hic & undiq; fe neſtræ: Eſt tamen limen obſcurum umbra præmente. nam latiſſima uitis per omne tectum inculmen nititur: & aſcen dit. Non ſecus ibi q̃ in nemore iaceas: imbrem tamẽ tanq̃ in nemore nõ ſentias: hic quoq; fons naſcit᷑: ſimulq; ſubdu cit᷑: ſunt quoq; locis pluribus diſpoſita ſedilia e marmore:

quæ ambulatione feſſos:ut cubiculum ipſum iuuant: fonticuli ſedibus adiacent:per totum yppodromum inductis fiſtulis ſtrepunt riui: & qua manus dixit ſequūtur his nūc illa uiridia:nunc hæc: interdum ſimul omnia lauātur. Vitaſſem iam dudum: ne uiderer argutior: niſi propoſuiſſē omnes angulos tecum epiſtola circuire. Neq̧ enī uerebar ne laborioſum eſſet tibi legenti ꝙ præſenti non fuiſſet:præſertim cum interquieſcere:ſi liberet:depoſitaq̧ epiſtola quaſi reſidere ſæpius poſſes. Præterea indulſi amori meo:amo enim quæ maxima ex parte ipſe inchoaui:aut inchoata perſolui: In ſumma. (cur enim non aperiam tibi uel iudicium meum uel errorem:primū ego officium ſcriptoris æſtimo: ut titulum ſuum legat:atq̧ iddētidē interroget aliqd cœperit ſcribere: ſciatq̧ ſi materiæ īmoratur non eſſe longū:longiſſimum ſi aliquid accerſit atq̧ attrahit: uides quot uerſibus Homerus:quot Virgilius:Arma hic æneæ. Achillis ille deſcribit:breuis tamen uterq̧ eſt: quia facit quod iſti tuit: Vides ut aratus minutiſſima etiā ſidera conſectetur: & colliget:modum tamen ſeruat. Non enim excurſus hic eius:ſed opus ipſum eſt. Similiter nos ut parua magnis cōparemus:cum totam uillam oculis tuis ſubiicere conamur ſi nihil inductum & quaſi deuium loquimur. Non epiſtola quæ deſcribit:ſed uilla quæ deſcribitur magna: Verum illuc unde cœpi:ne ſecundum legem meam iure reprehendar ſi longior fuero:in hoc in quo exceſſi: habes cauſas cur ego tuſcos meos:tuſculanis: tiburtinis:preneſtiniſq̧ ꝑponam. Nam ſuper illa quæ retuli:altius ibi otium & piguius eoq̧ ſecurius. Nulla neceſſitas togæ: nemo accerſitor e proximo placida omnia & quieſcentia ꝙ ipſum ſalubritate regionis: ut purius cœlum ut aer liquidior accedit: ibi

animo:ibi corpore ualeo .Nam ſtudiis animũ:uenatu cor-
pus exerceo .Mei quoq; nuſquã ſalubrius degunt:uſq; ad
huc certe neminem :ex iis quos adduxeram mecũ:(uenia
ſit dicto)ibi amiſi : dii modo in poſterũ hoc mihi gaudiũ
hanc gloriã loco ſeruent. Vale

Ius moduſq; loquendi. :vii.

Aius Plinius Caluiſio ſuo.S.Nec heredem iſtitui
nec percipere poſſe rem publicam conſtat.Satur-
ninus autem:qui nos reliquit heredes:quadrãtem rei pub.
noſtræ:deinde quadrante perceptionẽ quadrigentorũ mili
um dedit:hoc ſi uis aſpicias irritum:ſi defuncti uoluntatẽ
ratum & firmum eſt. Mihi autem defuncti uoluntas (uere
or quam in partẽ iuriſconſulti :quod ſum dicturus accipi-
ant)antiquior iure eſt utiq; in eo:ꝙ ad cõmunem patriam
uoluit peruenire:an cui de meo ſextertium ducenties cõtu
li. Huic.cccc.mille paulo amplius tertiam partem ex aduen
titio denegem.Scio te quoq; a iudicio meo non abhorrere
cum eadem rẽ pub.ut ciuis optimus diligas . Velim ergo
cum proxime decuriones contrahentur:quid ſit iuris dicas
parce tamen & modeſte: deinde ſubiungas nos.cccc.milia
dare ſicut præceperit Saturninus:illius hoc munus :illius li
beralitatis nr̃m tñ obſequiũ uocetur:hoc ego ſcriberẽ publi
ce ſuperſedi:primum ꝙ memineram pro neceſſitudine ami
citiæ tuæ:& debere te:& poſſe perinde meis ac tuis ꝑtibus
ſungi .Deinde quia uerebar : ne modum quẽm tibi in ſer
mone cuſtodire facile eſt tenuiſſe in epiſtola non uiderer.
Nam ſermonem :uultus :geſtus: uox ipſa moderatur : epi
ſtola oĩbus cõmendationibus deſtituta:malignitate interꝑ
tantiũ exponit᷑. Vale.

Aius Plinius Capitoni ſuo Salutē. Suades ut hy
ſtoriā ſcribam:& ſuades non ſolus:multi me hoc
ſæpe monuerunt:& ego uolo non quia comode facturum
me eſſe confidam(id enim temere credas niſi expertus)ſed
quia mihi pulchrum in primiſ uidetur:non pati occidere:
quibus æternitas debeatur : aliorumq; famam cum ſua ex
tendere: me autem nihil æque:ac diuturnitatis amor & cu
pido ſolicitat: res homine digniſſima:& præſertim q nulli
us ſibi conſcius culpæ:poſteritatis memoriam non reformi
det: itaq; diebus ac noctibus cogito :ſi qua me quoq; poſ
ſim tollere humo.Id enim uoto meo ſufficit.illud ſupra uo
tum uictorq; uirum uolitare per ora:q̄q̄ eni ſed ſatis eſt ꝙ
prope ſola hyſtoria polliceri uidetur :oratiōi enim & carmi
ni parua gratia:niſi eloquentia eſt ſūma hyſtoria quoquo
modo ſcripta delectat .Sunt enim homines natura curioſi
& quamlibet nuda rerum cognitioni capiuntur:ut quæ ſer
munculis etiam fabelliſq; ducantur:me uero ad hoc ſtudiū
impellit domeſticum exemplum:auunculus meus : idemq;
per adoptionem pater : hyſtorias & quidem religioſiſſime
ſcripſit .Inuenio autem apud ſapientes honeſtiſſimum eſſe
maiorum ueſtigia ſequi :ſi modo recto itinere preceſſerint.
Cur enim cunctor? egi magnas & graues cauſas . Sed has
etiam(ſi mihi tenuis ex iis ſpes)deſtino retractare .ne tan
tus ille labor meus(niſi hoc ꝙ reliquum eſt ſtudii addide
ro)mecum pariter intercidat. Nam ſi rationem poſteriori
tatis habeas:quicquid non eſt peractum: pro non inchoa
to eſt dices: potes ſimul & reſcribere actiones:& cōponere
hyſtoriā:utinam:ſed utrumq; tam magnum eſt:ut abunde
ſit alterum efficere:unde uiceſimo ætatis anno dicere ī foro

cœpi:et nunc demum quid præſtare debeat orator adhuc tamen per caliginem uideo:quid ſi huic oneri nouũ acceſſe rit:habet quidem oratio ex hyſtoria multa communia: ſed plura diuerſa in his ipſis quæ cõmunia uidentur. Narrat illa:narrat hæc: ſed aliter:huic pleraq; humilia & ſordida: & ex medio petita illi omnia recondita ſplendida excelſa conueniunt:hanc ſæpius oſſa:muſculi nerui: illã thori qui dam & quaſi iubæ decent. Hæc uel maxime ui in amaritu dine inſtantia:illa tractu & ſuauitate:atq; etiam dulcedine placet. Poſtremo alia uerba:alius ſonus: alia conſtructio. Nam plurimum refert ut Tucidides ait: inter ſyntagina & anagoniſa:quorum alterum oratio: alterum hyſtoria eſt: ex his cauſis non adducor ut duo diſſimilia:& hoc ipſo di uerſa q̃ maxima confundam:miſceamq; ne tanta quaſi col luuione turbatus ibi faciam quod hic debeo: ſed interĩ mi hi(ne a forenſibus uerbis recedam)aduocandum puto. tu tamen iam nũc cogita: quæ potiſſimum tempora aggredi amur:& uetera:& ſcripta aliis:parata inquiſitio:ſed & one roſa collatio:intacta & noua:graues offenſæ: leuis gratia: præterea ꝙ in tantis uiciis hominum plura culpanda ſunt q̃ laudanda:cum ſi laudaueris:parcus: ſi culpaueris nimius fuiſſe dicaris. Sed hæc me non tardant. Eſt enim mihi pro fide:ſatis animi:illud peto præſtruas ad quod hortaris:eli gaſq; materiã:ne mihi tã ſcribere parato:alia rurſus cuncta tionis & more iuſta ratio naſcatur: Vale:

Litteræ læta & triſtia continentes. :ix.

Aius Plinius Saturnino ſuo. S. Variæ me affecerũt litteræ tuæ. Nam partim læta:partim triſtia conti nebant. Læta ꝙ te teneri in urbe nũtiabant:nollem inquis ſed ego uolo:præterea ꝙ recitaturum ſtatim ut ueniſſem:

pollicebātur:ago grās ꝗ expector. Triſte illud ꝗ iulius ua lens grauiter iacet:q̄ qui ne hoc quidem triſte(ſi illius utili tatibus æſtimetur)q̄ maturiſſime inexplicabili morbo libe rari:illud plane nō triſte ſolum:uerum etiam luctuoſum: ꝗ iulius auitus deceſſit:dum ex quæſtura redit: deceſſit au tem in naui procul a fratre amantiſſimo: procul a matre:a ſororibus. Nihil iſta ad mortuum pertinēt:ſed pertinuerūt cum moriretur:pertinēt ad hos qui ſuperſunt . Iam quidē in flore primo tante indolis iuuenis extinctus eſt: ſumma cōſecuturus:ſi uirtutes eius maturuiſſent:quo ille ſtudiorū amore flagrabat? quātum legit? q̄tum etiam ſcripſit? q̄ nūc omnia cum ipſo ſine fructu poſteritatis abierūt. Sed quid ego indulgeo dolori:cui ſi frena remictas nulla materia nō maxīa eſt:finem epiſtolæ faciam:ut facere poſſim etiā a la-chrimis:quas expreſſit epiſtola. Vale.

Aemulatio uerſuum. .x.

Aius Pli. Antonio ſuo.S. Cū uerſus tuos æmulor: tum maxime q̄ ſint boni experior :ut enī pictores pulchram abſolutamq; faciam raro niſi in peius effingunt ita ego ab hoc archetypo labor & decido: quo magis hor tor ut q̄ plurima proferas quæ imitari oēs cōcupiſcant: ne mo aut pauciſſimi poſſint. Vale.

Editio libellorum tranquilli iuxta permiſſa .xi.

Aius Pli. Tranquillo ſuo.S. Libera tandem ende-caſyllaboꝝ meoꝝ fidē: qui ſcripta tua cōibus ami-cis ſpoponderunt :appellātur quotidie & flagitantur:ac iā periculum eſt ne cogantur ad exhibendum:formulam acci pere:ſum & ipſe in edendo heſitator:tū tamen meā quoq; cunctationem tarditatemq; uiciſti:proinde aut rumpe mo ras:aut caue ne eoſdes iſtos libellos quos tibi endecaſillabi

noſtri blandiciis elicere nõ poſſũt cõuicioſius ſtazontes ex torqueant:perfectum opus abſolutumq; eſt:nec iam ſplen deſcit lima ſed acteritur:patere me uidere titulum tuũ:pate re audire:deſcribi:legi:uenire uolumia trãquilli mei: æquũ eſt nos ĩ amore tam mutuo eandẽ pcipere ex te uoluptatẽ: qua tu perfrueris ex nobis. Vale

Dedicatio porticus. .xii.

Aius Pli. Fabato proſocero ſuo. S. Recepi lr̃as tuas ex quibus cognoui ſpecioſiſſimam te porticum ſub tuo filiiq; nomine dedicaſſe:ſequenti die ĩ portarum ornatum pecuniam promiſiſſe ut initium liberalitatis eſſet con ſumatio prioris:gaudeo primum tua gloria : cuius ad me pars aliqua pro neceſſitudine redundat: deinde ꝙ memori am ſoceri mei pulcherrimis opibus uideo ꝓferri:poſtremo ꝙ patria nr̃a floreſcit:quam mihi a quocũq; excoli iocũdũ: a te uero letiſſimũ ẽ quod ſupeſt deos ṗcor:ut anium iſtũ ti bi:aĩo iſti tp̃s q̃ lõgiſſimũ tribuant:nam liquet mihi futuꝝ ut pacto quod maxime ꝓmiſiſti inchoes aliud. Neſcit enĩ ſemel incitata liberalitas ſtare:cuius pulchritudinẽ uſus ip ſe cõmendat. Vale

Oratio edenda aut continenda ſua .xiii

Aius Pli. Securo ſuo. S. Recitaturus oratiunculam (quam publicaꝛ̃ cogito)aduocaui aliquot paucos: ut uerũ audirẽ(nam hic duplex ratio recitandi:una ut ſoli citudine incendar:altera ut admonear :ſi quid forte me(ut meũ)fallit tuli ꝙ petebam: inueni qui mihi copiam cõſilii ſui facerent : ipſe præterea quædam emẽdanda adnotaui: Emendaui librum:quem miſi tibi:materiam ex titulo cog noſces : Cætera liber explicabit: quem iam nunc oportet ita conſueſcere: ut ſine præfatione intelligatur : tu uelim:

quid de uniuerſo:quid de partibus ſẽtias:mihi ſcribas:ero enĩ uel cautior in cõtinẽdo:uel cõſtantior in edendo ſi huc uel illuc auctoritas tua acceſſerit. Vale.

Euẽtus poſtulationis nepotis .xiiii.

Aius Plinius Valeriano ſuo.S.Tu rogas & ego ꝓmiſi ſi rogaſſes ſcripturum me tibi quem habuiſſet euẽtum poſtulatio nepotis cõtra Tuſculum nomĩatum. Inductus eſt nomĩatus:egit ipſe pro ſe nullo accuſãte: Et enĩ legati uicẽtinoꝝ nõ modo nõ ꝑſſerũt eum :uerũ etiam ſub leuauerũt.ſumma defenſioĩs nõ fidẽ ſibi in aduocatõe:ſed cõſtantiã defuiſſe:deſcẽdiſſe ut actuꝝ atq̃ etiã in curia uiſũ deĩde ſermõibus amicoꝝ receſſiſſe: monitũ.n.ne deſiderio ſenatoris nõ iã q̃ſi de nũdinis:ſed q̃ſi de gr̃a:fama :dignitate certãtiſ:tã ꝑtinaciter ꝑſertim ĩ ſenatu repugnaret:alioqui maiorẽ inuidiã proxĩe paſſurus erat.Sane prius tñ a paucis acclamatũ exeũti:ſubiunxit ꝑces:multũq̃ lachrimaꝝ: quin etiã tota actõe homo in dicẽdo exercitatus operã dedit:ut deꝑcari magis(id.n.et fauorabilius et tutius) q̃ defendi uideret :abſolutus eſt ſnĩa deſignati cõſulis afranii dextri :cuius hæc ſnĩa . Melius qdẽ noĩatum fuiſſe factuꝝ :ſi eãm uicentinoꝝ eodem animo quo ſuſceperat pertuliſſet: quia tamen in hoc genus culpæ nõ fraude incidiſſet. Nihilq̃ dignum animaduerſione admiſiſſe cõuinceretur:liberãdum ita uicentinis ꝙ acceperat redeleret.Aſſenſerũt omẽs ꝑterq̃ lacrinus ĩterdicẽdum ei aduocatõe in q̃nquẽnium cẽſuit . Et q̃uiſ neminẽ autoritate traxiſſet cõſtãter in ſnĩa mãſit:quin etiã deſtꝝ q primus diuerſum cẽſuerat ꝑlata lege de ſenatu hñdo iurar̃ coegit:e re.p.eripuiſſe ꝙ cẽſuiſſet:ui q̃q̃ legitĩe poſtulationi a quibuſdã reclamatum eſt.Exprobrare enim cenſenti ambiguum uidebatur:ſed priuſq̃ ſententiã diceret

Nigrinus tribunus plebis recitauit libellũ diſertũ & grauẽ quo queſtus eſt uenire aduocatioẽs:uenire etiã ꝑuaricationes:in lites coiri:& gloriæ loco poni: ex ſpoliis ciuiũ magnos & ſtatos redditus : recitauit capita legũ: admonuit ſenatuſconſultorũ:in fine dixit petendũ ab optimo prĩcipe: ut quia leges:quia ſenatuſconſulta cõtemnerẽt : ipſe tantis uiciis mederetur:pauci dies:& ecce liber principis ſeuerus: & tamen moderatus:leges ipũm:eſt in publicis actis: q̃ me iuuat ꝙ in cauſis agẽdis nõ modo pactione:dono :munere:uerum etiã xeniis ſemper abſtinut : oportet quidẽ quæ ſunt inhoneſta nõ quaſi illicita ſed quaſi uitanda uitare. Iocundũ tñ ſi prohiberi publice uideas:quod nũq̃ tibi ipſe permiſeris.Erit fortaſſe imo non dubie huius propoſiti mei:& minor laus:& obſcurior fama :cum omnes ex neceſſitate facient:quod ego ſponte faciebam.Interim fruor uoluptate:cum alii diuinũ me alii meis rapinis:meæ auaritiæ occurſum per ludum acceptum dictitant.Vale.

Gaudium Plinii ex collega ſuo. .xv.

Aius Plinius Pontio ſuo .S. Receſſeram in municipium cum mihi nuntiatũ eſt Cornutum tertullũ accepiſſe emiliæ uiæ curam . Exprimere non poſſum quanto ſum gaudio affectus & ipſius & meo nomine: ipſius ꝙ ſcilicet: ſicut eſt ab omni ambitione longe remotus debet tamen ei iocundus honor eſſe ultro datus meo: ꝙ aliquanto magis me delectat:mandatum mihi offert : poſtq̃ par cornuto datum uideo . Neq; enim augeri dignitate q̃ equari bonis gratius. Cornuto autẽ quid melius? quid ſanctius? qd in omni genere laudis:ad exẽplar antiquitatis exꝓſſus? ꝙ mihi cognitũ eſt nõ fama:qua alioq optĩa & meritiſſima fruitur:ſed longius magniſq; experimentis:una diligimus:

una diliximus omẽs fere quos ætas noſtra in utroq; ſexu emulandos tulit: quæ ſocietas amicitiarũ arctiſſima nos fa miliaritate cõiunxit: acceſſit uinculũ neceſſitudinis publicæ: Idẽ.n.mihi (ut ſcis) collega quaſi uoto potitus in præfectu ra erarii fuit & in conſulatu: tum ego qui uir & quantus eſ ſet altiſſime inſpexi: cũ ſequerer ut magiſtrũ: ut parentẽ ue rerer: ꝙ non tã ætatis maturitate q̃ uitæ merebatur: his ex cauſis ut illi ſic mihi gratulor. nec priuatim magis q̃ publi ce tandẽ hoĩes non ad pericula (ut prius) uerũ ad honores uirtute perueniunt. In infinitũ epiſtolã extendam ſi gaudio meo indulgeã: reuertar ad ea quæ me agentem hic nuntius deprehendit. Eram cũ proſocero meo: erã cum amita uxo ris: eram cũ amicis diu deſideratis: circuibã agellos: audie bam multũ ruſticarũ quærelarũ: rationes legebam inuitus: & curſim. Malis enĩ chartis ſum litteris iniciatus: cœperã & iam itineri me præparare. Nam includor anguſtiis cõ meatus: eoq; ipſo quod delegatũ Cornuto audio officium mei admoneor. Cupio te quoq; ſub iddem tẽpus Cãpania tua remictat: ne qs cũ in urbẽ rediero contubernio noſtro dies pereat. Vale.

Mors uirtus laudeſq; puellæ. .xvi.

Aius Plin. Marcellino ſuo. S. Triſtiſſimus hæc tibi ſcribo: Fundani noſtri filia minor defuncta eſt: qua puella nihil unquã feſtiuius amabilius: nec modo longiori uita: ſed pene ĩmortalitate dignius uidi: nondũ ãnos .xiiii. expleuerat: & iã illi anilis prudẽtia: matrõalis grauitas erat & tñ ſuauitas puellaris cũ uirgĩali uerecũdia: ut illa pr̃is cer uicibus ĩherebat: ut nos amicos paternos & amanter & ho neſte cõplectebat᷑: ut nutrices & pedagogos: ut p̃ceptores pro ſuo quemq; officio diligebat q̃ ſtudioſe: q̃ intelligẽter

lectitabat:ut parce cuſtoditeq; ludebat :qua illa temperan-
tia :qua etiam conſtantia nouiſſimam ualitudinem tulit.
Medicis obſequebatur: ſororem partim adhortabatur :ip-
ſamq; ſe deſtitutam corporis uiribus uigore animi ſuſtine-
bat . Durauit hic uſq; ad extremum: nec aut ſpacio ualitu
dinis:aut metu mortis īfractus eſt:quo plures grauioreſq;
nobis cauſas relinqueret & deſiderii & doloris. O triſte pla
ne acerbumq; funus: morte ipſa:mortis tempus indignius
iam deſtinata erat egregio iuueni: iam electus nuptiarū di
es:iam nos aduocati:ꝙ gaudium quo merore mutatū eſt:
non poſſum exprimere uerbis quantū animo uulnus acce-
perim:cum audiui fundanum (ut multa luctuoſa dolor in
uenit)precipientem quod inueſtes margaritas gemmas fu
erat erogaturus:hoc in thura & in unguenta & odores im
penderetur .Eſt quidem ille eruditus & ſapiens:(ut qui ſe
ab īeūte ætate altioribus ſtudiis altiuſq; dediderit)ſed nūc
omnia querit:ſæpe quæ dixit aſpernat̃ expulſis quoq; uir
tutibus:& talis pietas eſt:cuius nos laudaueris :etiam ſi co
gitaueris quid amiſerit: amiſit enim filiam: quæ nō minus
formam oris eius q̃ os uultūq; referebat:totumq; patrē mi
ra ſimilitudine exſcripſerat:proinde ſi quas ad eum de do
lore lr̃as mictes memento adhibere ſolatium: non q̃ſi caſti
gaturū & nimis forte: ſed molle & humanū : ꝙ ut facilius
admictat multū fauet medii temporis ſpatiū: Vt enī crudū
adhuc uulnus medentium manus reformidat: deinde pati
tur atq; ultro requirit:ſic recens animi dolor conſolationes
reicit ac refugit:mox deſiderat & uehementer admotis acq
eſcit Vale.

Modus recitādi. .xvii.

Aius Plinius Spurme ſuo.S. Scio quātopere bonis

artibus faueas: quantũ gaudium capias: ſi nobiles iuuenes dignum aliquid maioribus ſuis faciant: quo feſtinantius nuntio tibi fuiſſe me hodie in auditorio Calphurnii piſonis recitabat tactepigmon eruditam ſane luculentamq; materiam ſcriptæ legis: erat fluentibus uerbis & enodibus ſublimibus etiam ut poſcit locus: altæ enim & uariæ ſentētiæ nunc attollebaſ: nunc reſidebat: excelſa depreſſis: exilia plenis: ſeueris iocunda mutabat: omnia ingenio pari cōmēdabat: hæc uoce ſuauiſſima ac uerecunda: multum ſanguinis: multum ſolicitudīs in ore: magna ornamēta recitātis. Et. n: neſcio quo pacto magis ĩ ſtudiis hoĩes timor q̃ fiducia decet (ne plura) quāq̃ libet plura quo ſunt pulchriora hæc uerecunda recitatione: amabiliora fieri. Multum ac diu exoſculatus adoleſcentem (qui eſt acerrimuſ ſtimulus mouēdi) laudibus incitaui: pergeret qua cœpiſſet: lumenq; quod ſibi maiores ſui prætuliſſent: poſteris præferret: gratulatus ſum optimæ matri & fratri qui in auditorio illo non minorem pietatis gloriam: quā ille alter eloquentiæ retulit: tam notabiliter pro fratre recitante primum metus eius mox gaudium eminuit: dii faciant ut talia tibi ſæpius nuntiem: faueo enim ſæculo ne ſit ſterile effetum: mireq; cupio: ne nobiles noſtri nihil in domibus ſuis pulchrum: niſi ymagines habeant: quæ mihi non hos adoleſcētes tacite laudaſ adhortari (& quod ambor̃ gloriæ ſatis magnum eſt) agnoſcere uidenſ: Vale

Voluptatis fruitio :xviii.

Aius Plinius Macro ſuo Salutem. Bene eſt mihi: quia tibi bene eſt: habes uxorem tecum: habes filium: frueris mari: fontibus: ruribus: agro: uilla amœniſſima. Neq; enim dubito eſſe amœniſſimam in qua

compoſuerat homo fœlicior anteq̄ fœliciſſimus fieret. Ego in tuſcis & uenor & ſtudeo:quæ interdum ſimul facio:nec tamen adhuc poſſum ꝓnuntiare utrum ſit difficilius capere aliquid an ſcribere. Vale:

Laudes in infirmitate & curatione liberti Plinii. .xix.

Aius Pli.Paulino ſuo.S.Vide q̄ molliter tuos habeas:quo ſimplicius tibi confitebor :qua indulgentia meos tractem:eſt mihi ſemp in aīo homericū illud :uti pater ſuauis erat & hoc noſtrū paterfamilias: quod ſi eēm natura aſpior & durior:frangeret me tn̄ īfirmitas liberti mei zoſimi:cui tanto maior hūanitas exhibēda eſt quāto nūc minor uēdibilitas iā agiť:eſt homo ꝓbus:officioſus:litteratus:& ars q̄dem eius & q̄ſi inſcriptio comedus: in q̄ plurimū facit.Nam ꝓnuntiat acriter:ſapiēter:apte:decēter :etiā utitur & cythara perite:ultra q̄ comædo neceſſe ē .Idem tā comode orōnes & hyſtorias & carmīa legit: ut hoc ſolū didiciſſe uideať:hæc tibi ſedulo expoſui quo magis ſcires q̄ multa mihi unus:& q̄ iocūda miſteria pſtaret: accedit iā lōga caritas hoīs:quā ipa picula auxerūt. Eſt.n.natura cōpatū:ut nihil eq̄ amorē incitet & accēdat q̄ carēdi metus: quē ego ꝓ hoc nō ſemel patior.Nā an̄ aliquoſ annos:dū ītente īſtanterq; ꝓnuntiat ſanguinē ꝓiecit:atq; ob hoc in ægiptū miſſus a me poſt longā pegrinationē cōfirmatus redit nup deīde dū per cōtinuos dies impatus uoci ueteris infirmitatis tuſſicula admoueret:rurſus ſanguinem reddit.: qua ex cā deſtinaui eū mictere in pdia tua:q̄ foro Iulii poſſides :audiui.n.te ſæpe referentē eſſe ibi aerē ſalubrē & lac eiuſmodi curatōnibus accomodatiſſimū:rogo ergo ſcribas tuis ut illi uilla & domus pateat :offerant etiam ſumptibus ei ſi quid opus erit.erit aūt opus modico. Eſt.n.parcus & cōtinens:

ut non ſolum delitias uerum etiã neceſſitates ualitudinis: frugalitate reſtringat:ego proficiſcẽti tm̃ uiatici dabo: q̃tũ ſufficiet eunti in tua. Vale.

Oratio Plinii & græcorum eloquẽtia .xx.

Aius Pli. Vrſo ſuo .S. Iterũ bithini breue tempus a iulio baſſo & ruffum uarenũ :quẽ proconſulẽ detu lerunt & a ruffo uareno quẽ aduerſus baſſũ aduocatum :& poſtularant & acceperant ĩducti in ſenatũ inqſitionẽ poſtu lauerunt:tũ uarenus petit : ut ſibi quoq; defenſionis cã uo care teſtes liceret . Recuſantibus bithinis cognitio ſuſcepta ẽ mihi ꝓ uareno nõ ſine euentu :nã bene an male liber iu dicabit:in actionibus.n. utrãq; in ꝑtem fortuna dominat᷑ multũ cõmẽdatõis & detrahit & affert:mẽoria:uox: geſtus tp̃s ip̃m poſtrẽo uel amor uel odiũ rei. Liber offenſis:liber gr̃a:liber & ſecundis caſibus aduerſis caret . Et r̃ndit mihi fonteius magnus unus ex bithinis pluribus uerbis :paucíſ ſimis rebus. eſt pleriſq; græcoꝝ ut euripo copia uolubilis: tã longas:tãq; rigidas periodos uno ſpiritu quaſi torrẽte cõtorquent. Itaq; iulius cãdidus nõ inuenuſte ſolet dicer̃ ali ud eẽ eloquentiã aliud loquentiã. Nam eloquentia uix uni aut alteri :iam non ſumus antonii ut demus nemini : hæc uero quam candidus loquentiã appellat multis atq; etiam impudẽtiſſimo cuiq; maxime contingit . Poſtero die dixit pro uareno homullus:callide:acriter:culte. Cõtra nigrinus p̃ſſe grauiter:ornate. Cenſuit actilius rufus conſul deſigna tus inquiſitionem bithinis dandam:poſtulationem uareni ſilentio præterit: Hæc forma negandi fuit . Cornelius pri ſcus actoribus quæ petebant :& reo tribuit: uicitq; nume ro : impetrauimus rem negligenter comprehenſam:nec ſa tis iuſtam:tamen quaſi iuſtam nõ ſum epiſtola executurus

ut deſideres actionē: nam ſi uerū eſt homericum illud a te prouidēdum eſt mihi ne grām nouitatis & florē quæ orunculam illam uel maxime cōmendant: epiſtolæ loquacitate ꝑteream. Vale.

Baſilicæ deſcenſus Plinii xxi.

Aius Pli. Rufo ſuo. S. Deſcenderā in baſilicā iuliam auditurus: qbus proxima cōpendi natōne reſpōderē debebam: ſedebant iudices cētumuiri uenerant obuerſabantur aduocati ſilentiū longū: tandē a prætore nuntius: dimictunt̃ cētumuiri eximit̃ dies me gaudēte: qui nūq̃ ita paratus ſum ut nō morarer: cauſas dilatōis nepos ꝑtor qui legibus querit: ꝓpoſuerat breue edictū: admōebat accuſatoreſ: admōebat reos executuꝝ ſe: q̃ ſenatuſcōſulto cōtinerentur ſuberat edicto ſenatuſcōſultū hoc oēs: qſqs negociū hēret: iurare priuſq̃ agere iubebant̃: nihil ſe ob aduocatōem cuiq̃ dediſſe: ꝓmiſiſſe: cauiſſe: his. n. uerbiſ ac mille ꝑterea & uenire aduocatōis: eteni uetabatur peractis tñ negociis: ꝓmictebam pecuniā dūtaxat decem miliū dare. hoc facto nepotis cōmotus prætor (qui centūuiralibus præſidet) deliberaturus an ſequeret̃ exemplū inopinatū nobis otium dedit. Interim tota ciuitate nepotis edictū carpitur: laudatur: a multis. Inuenimus qui turbā corrigeret: q añ hunc ꝑtores non fuerunt? quis aūt hic ē: q emēdet publicos mores: alii cōtra rectiſſīe fecit. Initurus magiſtratū: iura cognouit: ſenatuſcōſulta legit: r̃primit nouiſſimas pactōes: rē pulcherrimā turpiſſīe uenire nō patit̃: tales ubiq; ſermōes q tñ alterutrā in partē ex euētu ꝑualebūt: eſt oīo iniquū ſed uſu receptū: qꝓ hoēſta cōſilia uel turpia: ꝓut male aut ꝓſperē cedunt: ita uel ꝓcedunt uel reꝑhendūtur. Inde plerumq; eadē facta modo libertatis: mō furoris nomen accipiūt. Vale.

Caii Plinii epiſtolarum liber ſextus
Deſiderium Plinii ut tyro ueniat .i.

Aius Pli. Tironi ſuo. S. Quãdiu ego trans padũ: tu ĩ piceno minus te requirebã. Poſt q̃ ego in urbe: tu adhuc in piceno multo magis: ex quo ipſa loca in quibus eſſe una ſolemus: acrius me: tui cõmonent: ſeu ꝙ deſideriũ abſentiũ nihil perĩde ac uicinitas acuit: quoq̃ ꝓprius acceſſeris ad ſpẽ fruendi: hoc ĩpacientius cupias: q̇cquid in cauſa: eripe me huic tormẽto: ueni: aut ego illuc unde conſulto properaui reuertar: uel ob hoc ſolum ut experiar an mihi (cũ ſine me Romæ ceperis eſſe) ſimiles his epiſtolas mictas: Vale.

Mors Reguli & uicia. .ii.

Aius Pl. Adriano ſuo. S. Soleo nõnunq̃ in iudiciis quærere meũ regulũ: nolo enĩ dicere deſiderare: cur ego quæro: habebat ſtudiis honorẽ: timebat: pallebat: ſcribebat: q̃uis nõ poſſet dicere illud ĩpum: ꝙ oculũ mõ dextrũ mõ ſiniſtrũ circũlinebat: dextrũ ſi a petitore: alterũ ſi a poſſeſſore eſſet acturus. ꝙ candidũ ſpleniũ in hoc aut illud ſuperciliũ transferebat: ꝙ ſemꝑ auruſpices cõſulebat de actionis euentu: anili ſupſtitione: ſed tñ & magno ſtudiorũ honore ueniebat. tum illa pq̃ iocunda una dicẽtibus ꝙ libera tẽpora petebat: ꝙ auditores corrogabat: quid enim iucũdius q̃ ſub alterius inuidia q̃diu uelis: & in alieno auditorio q̃ſi dep̄henſum cõmode dicere. Sed utcũq̃ ſe habent iſta bene fecit regulus ꝙ eſt mortuus: melius ſi añ: nunc enĩ ſane poterat ſine malo publico uiuere: ſub eo principe ſub quo nocere nõ poterat. Ideo fas eſt nõnunq̃ eum quærere: nã poſt q̃ obiit illa increbruit paſſim & inualuit conſuetudo: binas uel ſingulas clepſidras interdum & dimidias: & dandi &

petendi:nã & qui dicunt egiſſe malunt q̃ agere: qui audiũt finire q̃ iudicare:tanta negligentia:deſidia:tãta deniq; irre uerentia ſtudiorum periculorumq; eſt: an nos ſapientiores maioribus noſtris? nos legibus ipſis iuſtiores? quæ tot ho ras:tot dies:tot cõpendinationes largiuntur:hebetes illi & ſupra modum tardi:nos apertius dicimus: celerius intelli-gimus:religioſius iudicamus:qui paucioribus clepſidris p̃ cipitamus cauſas:quæ diebus explicari ſolebant. M.regu-lus qui ambitiõe ab omnibus obtinebat:cui fidem paucif-ſimi præſtant.Equidem quotiens iudico :quod uel ſæpius facio q̃ dico:q̃tum quis plurimũ tẽporis poſtulat tm̃ do ei qui docet.Temerarium enim exiſtimo diuinare q̃ ſpacioſa ſit cauſa inaudita:tempuſq; negocio finire: cuius modũ ig-nores:præſertim cũ prima religionis ſuæ iudex pacientiã debeat:quæ ps magna iuſtitiæ eſt:at quædã ſupuacua dicũ tur etiã:ſed ſatius eſt & hæc dici:q̃ non dici neceſſaria :præ terea an ſint ſuperuacua niſi cum audieris:ſcire non poſſis Sed de his melius corã:ut de pluribus uiciis ciuitatis. nam tu quoq; amore cõmuniũ ciuiũ ſoles emendari cupere:quæ iã corrigere difficile eſt:nunc reſpiciamus noſtra: & qd oĩa in tuis recte:in meis noui nihil:mihi aũt & gratiora ſũt bo na q̃ p̃ſeuerant:& leuiora incõmoda:ſed aſſueui: Vale.

Agellus nutrici donatus colendus .iii.

Aius Pli. Vrſo ſuo.S.Gratias ago q̃ agellum quẽ nutrici meæ donauerã.colendũ ſuſcepiſti.& erat cũ donarem centũ milium nummũ:poſtea decreſcẽte redditu etiã preciũ minuit:quod nunc te curante rep̃abit:tu modo memieris cõmendari tibi a me nõ arbores & terrã(q̃q̃ hæc quoq;)ſed munuſculũ meũ quod eẽ q̃fructuoſiſſimũ: non illius magis itereſt:q̃ accepit q̃ mea qui dedi. Vale.

Excuſatio Pl. nō ſubſequētis inualidam .iiii.

Aius Pli. Calpurniæ ſuæ. S. Nunquā ſum magis de occupationibus meis queſtus: quæ me nō ſunt paſſæ: aut proficiſcentem te ualitudinis cauſa in campaniā perſequi: aut perfectam e ueſtigio ſubſequi: Nunc enim precipue ſimul eſſe cupiebam: ut oculis meis crederem: quid uiribus: quid corpuſculo acquireres: & qui deniq; ſeceſſus: q̄ uoluptates regioīs: quæ abundantiā inoffenſam tranſmicteres. Equidem etiam fortem te nō ſine cura deſiderarem: eſt enim ſuſpenſum & anxiū de eo: quē ardentiſſime diligas: īterdum nihil ſcire: nunc uero me: cum abſentiæ: tum infirmitatis tuæ ratio: incerta & uaria ſolicitudine exterret: uereor omnia: queq; natura metuentium eſt: ea maxime mihi. quæ abhominor fingo quo impenſiuſ rogo ut timori meo quotidie ſingulis uel etiam binis epiſtolis cōſulas. Ero enī ſecurior dū lego ſtatimq; timebo cū legero. Vale.

Cōtumeliæ inter celſum & nepotē. v.

Aius Pli. Vrſo ſuo. S. Scripſeram tenuiſſe uarenū. ut ſibi euocare teſtes liceret: quod plurimū æquum quibuſdam iniquū: & quidē ꝑtinax uiſum maxime licinio nepoti qui ſequenti ſenatu: cū de rebus aliis referret: de ꝓximo ſenatuſconſulto diſſeruit. Finitamq; cauſam retractauit. addidit etiam petendū a conſulibus ut referrent ſub exemplo legis ambitus de lege repetundaꝝ an placeret in futuꝝ ad eandem legem adiici. ut ſicut accuſatoribus inquirēdi ita reis teſtibuſq; denūtiandi poteſtas ex ea lege eſſet ita reis quoq; fieret fuerunt q̄bus hæc eius oratio ut ſera ut intempeſtiua. ut prepoſtera diſpliceret quæ omiſſo contradicendi tempore caſtigaret per actū cui potuiſſet occurrere. Iuuentius q̄dem celſus p̄tor tanq̄ emendatorem ſenatus &

multis & uehemẽter increpuit:reſpõdit nepos :rurſuſq; celſus: Neuter cõtumeliis temperauit:nolo referre que dici ab ipſis moleſte tuli.quo magis quoſdam e numero noſtro ĩprobaui:qui modo ad celſum:modo ad nepotẽ prout hic uel ille diceret cupiditate audiẽdi curſitantes & nunc quaſi ſtimularẽt & accederent:nunc quaſi reconſiliarent cõponerentq; frequentius ſingulis:ambobus:interdũ propitiũ cæſarem:ut in ludicro aliquo p̃cabantur:mihi quidẽ illud etiam peracerbum fuit q̄ ſunt alter alteri quid parent indicati. Nam ut celſus nepoti ex libello reſpondit ita celſo nepoſ ex pugillaribus tanta loquacitas amicoꝝ:ut hoĩes iurgaturi id ip̄m inuicẽ ſcirẽt tanq̃ cõueniſſent. Vale.

Solicitudo Pli.in habẽdo ſocio in collocando.n. .vi.

Aius Pli.Fundano ſuo.S.Si quando: nunc præcipue cuperem eſſe te Romæ:ut ſis rogo opus eſt mihi:uoti:laboris:ſolicitudinis ſocio:petit honores Iulius naſo:petit cum multis:cum bonis:quos ut glorioſum :ſic eſt difficile ſuperare.Pendeo ergo & exerceor ſpe :afficior metu:& me conſularem eſſe nõ ſentio.rurſus mihi uideor omnia quæ decucurri :candidatus mereť:hãc curam lõga mei caritate.Eſt mihi cũ illo nõ ſane paterna amicitia(neq; enĩ eẽ potuit p meam ætatẽ)ſolebat tñ uix dum adoleſcentulo mihi pater eius cũ magna laude mõſtrari:erat nõ ſtudiorũ tm̃. Verũ etiã ſtudioſorũ amantiſſimus:ac ꝓprie quotidie ad audiẽdos:quos tunc ego:frequẽtabat:q̄ntilianũ niceam ſacerdotẽ:uentitabat uir alioqui clarus & grauis:& qui pro deſſe filio memoria ſui debeat . Sed multi nunc in ſenatu: q̄bus ignotus ille multi q̄bus notus.ſed nõ niſi uiuẽtis r̃ue rẽter quo magis huic(omiſſa gloria p̃ris :in qua magnum ornamentũ)gr̃a infirma ipſi enitendũ:ipſi elaborandũ eſt:

ꝙ quidẽ ſemper quaſi prouideret hoc tempus ſedulo fecit parauit amicos quos parauerat coluit: me certe ut primum ſibi ætas iudicare pmiſit: ad amorem imitationẽq; delegit: dicente mihi ſolicite aſſiſtit: aſſidet recitanti: primus etiã & tum maxime naſcentibus opuſculis meis intereſt nũc ſolus ante cum patre: cuius nuper amiſſi ego ſuſcipere ptes: ego uicẽ debeo implere. Doleo enĩ & illum in matura morte indigniſſime raptũ. & hunc optimi patris adiumento deſtitutum: ſoliſq; amicis relictũ: quibus ex cauſis exigo ut uenias & ſuffragio meo tuũ iungas: permultũ intereſt mea te oſtẽtare & tñ circuire: ea eſt autoritas tua ut putẽ me efficatius tecũ etiã meos amicos rogaturũ. Abrũpe ſi qua te retinent hoc tẽpus meũ: hoc fides hoc etiã dignitas poſtulat. Suſcepi candidatũ: & ſuſcepiſſe me notũ eſt. Ego ambio: ego periclitor: in ſũma ſi datur Naſoni quod petit illius honor: ſi negatur mea repulſa eſt. Vale.

Amor reciprocus Pli. & Calphurniæ. .vii.

Aius Plí. Calphurniæ ſuæ. S. Scribis te abñtia mea nõ mediocriter affici: unũq; habere ſolaciũ: ꝙ ꝓ me libellos meos teneas: ſæpe. n. in ueſtigio meo colloces gratũ: ꝙ his fomẽtis acquieſcis: inuicem ego epiſtolas tuas lectito: atq; idẽtidem ĩ manus quaſi nouas ſumo: ſed eo magis ad deſideriũ tui accendor. Nã cuius litteræ tantũ habẽt ſuauitatis: huius ſermonibus q̃tũ dulcedinis ineſt: tu tñ frequẽtiſſie ſcribe: licet hoc me ita delectet ut torqueat. Vale.

Preces ꝓ attilio ſibi amico ſup debito ſibi ſoluẽdo .viii.

Aius Plí. Priſco ſuo. S. Attiliũ creſcentẽ & noſti: & amas: quis enĩ illo ſpectatior paulo: aut non nouit aut non amat hunc ego nõ ut multi ſed arctiſſime diligo: oppida noſtra unius diei itinere dirimunť ipſi amare ĩuicẽ

cum eſt flagrantiſſimus amor adoleſcentuli cœpimus :manſit poſtea hic neqꝫ frixit iudicio ſed inualuit : ſciunt qui alterutrum noſtrum familiarius intuentur.Nam & ille amicitiam meam latiſſima prædicatione circumfert : & ego p̄ me fero quantæ ſit mihi curæ:modeſtia quies ſecuritas eius:q̄n etiam cū inſolentiam cuiuſdam tribunatū plebis inituri ueretur:idqꝫ indicaſſet:mihi reſpondi nemo uiuēte me: quorſus hæc:ut ſcias non poſſe attilium incolumi me iniuriam accipere:iterum dices:quorſus hæc:debuit ei pecuniam Valerius uarus:huius eſt heres maximus noſter:quem & ipſe amo:ſed coniunctius tu.Rogo ergo exigo etiam pro iure amicitiæ cures ut attilio meo ſalua ſit:non ſors modo:ueꝝ etiam uſura plurium annorū:homo eſt alieni abſtinentiſſimus ſui diligens:nullis quæſtibus ſuſtinetur :nullus illi eſt ex frugalitate redditus. Nam ſtudia quibus plurimū præſtat:ad uoluptatem tantū & gloriā exercet : & grauis eſt ei uel minima iactura:& quia reparare quod amiſerit grauius exime hunc illi:exime mihi hunc ſcrupulū:ſine me ſuauitate eius:ſine leporibus perfrui.Neqꝫ enī poſſū triſtē uidere: cuius hilaritas me triſtē eſſe non patitur. In ſumma noſti facecias hoīs quas uelī intendas:ne in bilem uel amaritudinem uertat iniuria:quā uim habeat offenſus:crede eā :quā in amore habet:nō feret magnū & liberū ingeniū:cum contumelia damnū:uerū ut ferat ille ego meū damnū meā contumeliā iudicabo:ſed nō tanq̄ pro mea:hoc eſt grauius iraſcar q̄q̄ quid denuntiatioībus & quaſi nimis ago:quin potius ut cœperam rogo:oro des operā ne ille ſe(quod ualidiſſime uereor)a me:ego me neglectū a te putē: dabis aūt ſi hæc ꝑinde cura eſt tibi:q̄ illud mihi. Vale.

Comēdatio Iulii Naſonis. .ix.

Aius Pl. Iacinto ſuo Salutē. Comēdas mihi iulium Naſonem candidatum. Naſonem mihi? Quid ſi meipſum? fero tamē & ignoſco? eūdem enī cōmendaſſem tibi: ſi te Romæ morante ipſe abfuiſſem: habet hoc ſolitudo ꝙ omnia neceſſaria putat: tu tn̄ cenſeo alios roges: ego p̄cū tuarū miniſter adiutor p̄ticeps ero. Vale.

Monumentū Ruffi uirginei. .x.

Aius Pli. Albino ſuo Salutē. Cū ueniſſem ī ſocrus meæ uillam alſiēſem: quæ aliquando ruffi uirginei fuit: ipſe mihi locus optimi illius & maximi uiri deſideriū: nō ſine dolore renouauit: hūc. n. in calore ſeceſſū: atq̧ & ſenectutis ſuæ nidulū uocare cōſueuerat quocūq̧ me cōtuliſſem: illū aīmus: illū oculi requirebant: libuit etiam monumētum eius uidere: & uidiſſe poenituit: eſt. n. adhuc īperfectū nec difficultas operis in cauſa modici: ac potius exigui. ſed inertia eius: cui cura mandata eſt: ſubit īdignatio cū miſeratione: poſt decimū mortis annū reliquias neglectūq̧ cinerē ſine noīe iacere: cuius mēoria orbē terrarū gloria peruagetur: at ille mandauerat caueratq̧ ut diuinū illud etiam īmortale factū uerſibus īſcriberetur. Hic ſitus eſt Ruffus pulſo q̄ iudice quōdam. imperium aſſeruit nō ſibi ſed patriæ: Tam rara in amicis fides tam parata obliuio mortuorū: Vt ipſi nobis debeamus etiā cōditoria extruere: oīaq̧ heredū officia præſumere. Nam cui non eſt uerendū quod uidemus accidiſſe uirgineo: cuius īiuriam: ut indigniorē ſic etiam notiorē ipſius claritas fuit. Vale.

Sciētia & laus duorū iuuenū. .xi.

Aius Plinius Marino ſuo Salutē. O diē lætū adhibitus in conſilium a p̄fecto urbis: audiui ex diuerſo agētis: ſummæ ſpei: ſūmæ indolis iuuenes: fuſcū ſalinatorē

& uinidiũ quadratũ:egregiũ par non modo tẽporibus noſtris:ſed lr̃is ipſis ornamento futurũ:mira utriuſq; ꝓbitas. conſtantia ſalua:decorus habitus: os planum: uox uirilis. tenax memoria:magnũ ĩgenium:iudicium equale:quæ ſingula mihi uoluptati fuerũt:atq; inter hæc illud ꝙ me:ut rectorem ut magiſtrũ intuebantur:& qui audiebant me emulari:meis inſtare ueſtigiis uidebãtur:o diem (repetam enĩ) lætum:notandũq; mihi cãdidiſſimo calculo :quid enĩ aut rei pub.lætius:q̃ clariſſimos iuuenes nomen & famã ex ſtudiis petere:aut mihi optatius:q̃ me ad recta tendẽtibus q̃ſi exemplar eſſe propoſitũ: ꝙ gaudiũ ut perpetuo capiã:deoſ oro:ac eoſdẽ teſtes peto:ut oĩs qui me imitari tãti putabũt meliores eſſe q̃ me uelint. Vale.

Defenſio Priſci & paciẽtia Plĩ. .xii.

Aius Pli. Fabato proſocero ſuo Salutẽ. Tu uero nõ debes ſuſpenſa manu comẽdare mihi quos tuẽdos putas:nam & te decet multis prodeſſe:& me ſuſcipere quicquid ad curã tuam pertinet. Itaq; betico priſco q̃tum plurĩmum potuero præſtabo:præſertim in harena mea. Hoc eſt apud centumuiros: epiſtolarũ quas mihi ut ais aperto pectore ſcripſiſti:obliuiſci me iubes:at ego nullarum libẽtius memini:ex illis enĩ uel precipue ſentio q̃topere me diligas cum ſic egeris mecum ut ſolebas cum tuo filio:nec diſſimulo:hoc mihi iocundiores eas fuiſſe:ꝙ habebam bonam cauſam:cũ ſummo ſtudio curaſſem ꝙ tu curari uolebas :proinde etiam rogo:ut mihi ſemper eadem ſimplicitate quotiẽs ceſſare uidebor(nũquã enĩ ceſſabo)cõuitiũ facias:ꝙ & ego intelligã a ſummo amore ꝓficiſci:& tu nõ meruiſſe me gaudeas. Vale.

Donatio ſeruãda Vareno. .xiii.

Aius Plinius Vrſo ſuo Salutem . Vnquã ne uidi
ſti quemquã tam laborioſum tam exercitum quã
Varenum meum:cui quod ſumma contentione impetraue
rat:defendendum & quaſi rurſus petendum fuit: Bitini ſe-
natuſconſultum apud conſules carpere ac labefactare ſunt
auſi :atq; etiam abſentem principem criminari :ab illo ad
ſenatum remiſſi non deſtiterunt . Egit Claudius capito
irreuerenter magis q̃ conſtanter : ut qui ſenatuſconſultum
apud ſenatum accuſaret. Reſpondit frontocatius grauiter
& firme : ſenatus ille mirificus . Nam illi quoq;: qui prius
negarant Vareno quæ petebat:eadem danda:(poſtquam
erant data)cenſuerunt . Singulos enim integrare diſſenti-
re fas eſt : peracta quod pluribus placuiſſet cunctis tuen-
dum: Attilius tantum rurſus & cum eo ſeptem:An octo?
ſeptem immo in priori ſententia perſeueraret : in hac pau
citate nonnulli:(quorum temporalis grauitas : uel potius
grauitatis imitatio ridebatur). Tu tamen æſtima: quãtum
apud nos in ipſa pugna certaminis maneat : cuius quaſi p̃
luſio atq; præcurſio has contentiones excitauit. Vale.

Profectio Plinii in Formianum. .xiiii.

Aius Plinius Maurico ſuo Salutem. Solicitas me
in Formianum ueniam ex conditione ne quid cõ
tra comodum tuum facias : qua pactione inuicem mihi ca
ueo . Neq; enim mare & litus ſed te:otium & libertatem ſe
quor: alioqui ſatius eſt in urbe remanere . Oportet enĩ om
nia:aut ad alienum arbitrium :aut ad ſuum facere:mei cer
te ſtomachi hæc natura eſt :ut nihil niſi totum & merum
uelit. Vale.

Inſanitas Priſci. .xv.

Aius Pli. Romano ſuo Salutẽ. Mirifice rei nõ inter

fuiſti ego quidem:ſed ad me recẽs .Paſſenius Paulus ſplendidus eques Romanus & in primis eruditus ſcribit elegas (gentilitiũ hoc illi:eſt.n.municeps ꝓpertii :atq; etiam ĩter maiores ſuos ꝓpertiũ nũerat)is cũ recitaret ita cœpit dicer̃ priſce iubes:ad hoc iauolenus priſcus.(aderat eni ut paulo amiciſſimus)ego uero nõ iubeo:cogita qui riſus hominum q ioci:quotiẽs eſt oĩno priſcus haud dubiæ ſanitatis ĩterẽ: tñ officiis adhibitus conſiliis:atq; etiam ius ciuile publice reſpõdet:quo magis quod tũc fecit: & ridiculũ & notabile fuit:interĩ paulo aliena deliratio aliq̃tũ frigoris attulit:tã ſolicite recitaturus prouidẽdum eſt:nõ ſolum ut ſint ipſi ſani. uerũ etiã ut ſanos adhibeant. Vale.

Mors auunculi Plinii. .xvi.

Aius Pl. Tacito ſuo.S. Petis ut tibi auũculi mei exitũ ſcribã:quo uerius trader̃ poſteriſ poſſis:gr̃as ago Nã uideo morti eius(ſi celebret̃ a te)ĩmortalẽ gloriã eẽ ꝓpoſitã:q̃uis.n.pulcherrimaꝝ clade terraꝝ exẽplo:ut populi ut urbes memorabili caſu: q̃ſi ſemp̱ uicturus occiderit q̃uis ipſe pluria ſcripſerit tñ ꝑpetuitati eius ſcriptorũ tuorũ eternitas addet.Equidẽ beatos puto:q̃bus deoꝝ munere datũ eſt:aut facere ſcribẽda:aut ſcribere legenda: btiſſimos uero q̃bus utrũq; hoꝝ in numero auũculus meus: & ſuis libris: & tuis erit:quo libẽtius ſuſcipio:depoſco etiã quod ĩiungiſ Erat miſeni claſſẽq; impio p̃ſens regebat:nouẽbriſ Kalẽdas hora fere ſeptĩa mr̃ mea indicat ei apparere nubẽ inuſitata & magnitudine & ſpẽ:ſurgit ille ſole:mox frigida guſtauerat iacẽs:ſtudebatq;:popoſcit ſoleas:aſcẽdit locum ex quo maxime miraculũ illud cõſpici poterat :nubes & incertum procul intuentibus ex quo mõte(ueſuuiũ fuiſſe poſtea cognitũ eſt)oriebat̃:cuius ſimilitudinẽ & formã nõ alia magis

Capiendum 8

arbor q̃ pinus expreſſit. Nã longiſſimo uelut trunco electa in altum quibuſdam ramis diffundebatur: credo etiam pe tenti ſpiritu euecta: deinde ſeneſcente eo deſtituta: ut etiam pondere ſuo uicta in altitudinẽ uaneſcebat: candida interdum: interdum ſordida & maculoſa: prout terram cinerem ue ſubſtulerat: magnũ propiuſq; noſcendũ: ut eruditiſſimo uiro uiſum. Iubet lyburnicam aptari: mihi ſi uenire una uellem facit copiam: reſpondi ſtudere me malle: & forte ipſe quod ſcriberem dederat. Egrediebatur domo: accepit codicillos: recte negaſti iminenti periculo exterrite: nauicula eius ſubiacebat: nec ulla niſi nauibus fuga: ut ſe tanto diſcrimĩe eriperet orabat. Vertit ille conſilium & quod ſtudioſo animo inchoauerat: obit maxĩo: deducit quadriremes: aſcendit ipſe: non retinet modum: ſed multis (erat enĩ frequens amænitas: erat laturus auxilium) properat illuc unde alii confeſtĩ fugiunt: rectumq; curſum: rectaq; gubernacula in periculũ tenet: adeo ſolutus metu: ut omnes illius mali motus: omnes figuras ut deprehenderet oculis: dictaret: enotaretq; iã nauibus cinis inciderat: quo proprius accederes: calidior & denſior: iã pumices etiam nigri ambuſti & fracti igne lapides (iam uadũ ſubitũ ruinaq; montis: litora obſtantia: cunctatus paulum an retro flecteret: mox gubernatori: ut ita faceret monenti fortes inquit fortuna iuuat: pomponianũ pete (ſcriba is erat) deuenit ſinu medio: nã ſenſim circũactiſ turbatiſq; litoribus mare ĩfunditur: ibi quanq̃ nondum periculo appropinquante conſpicuo tamen & cum excreſceret proximo ſarcinas contulerat in naues certus fuge: ſi contrarius uentus reſediſſet: quo tunc auunculus meus ſecundiſſimo inuectus complectitur trepidantem: Conſolatur: hortatur: ut quæ timorem eius ſua ſecuritate leniret:

deferri ſe in balneũ iubet:lotus accubat:cœnat atq; hilaris: aut q eque magnum:hilari ſimilis' interim eueſuuio mõte pluribus locis latiſſimæ flammæ altaq; incendia relucebant quorũ fulgor & claritas tenebraſ noctis excipiebat:ille agre ſtiũ trepidatione:ignes relictos deſertaſq; uillas per ſolitu dinem ardere in remedium formidinis dictabat:tũ ſe quie ti dedit:& quieuit ueriſſimo equidem ſõno. Nam meatus animæ qui illi propter amplitudinẽ corporis grauior & ſo nantior erat ab iis qui limini obuerſabantur audiebar:ſed area ex qua dieta abibatur ita iã cinerẽ mixtiſq; pumicibus obpleta ſurrexerat: ut ſi longior in cubiculo mora exitus negaretur excitatus procedit:ſeq; pomponiano:cæteriq; q peruigilarãt redit.In cõmune cõſultant:ĩtra tecta ſubſiſtãt: an in aperto uagẽtur(Nam crebris uaſtiſq; tremoribus te/cta nutabant:& quaſi emota ſedibus ſuis: nunc huc: nunc illud abire aut referri uidebantur)ſub diuo rurſus:q̃q̃ leuĩ um exeſorumq; pumicum caſus metuebant:quod tamẽ ma lorum collatio elegit:& apud illum quidem ratio ratõnem apud alios timorẽ timor uicit. Ceruicalia capitibus ĩpoſita linteis cõſtringunt:id munimentũ aduerſus incidẽtia fuit: Iam dies alibi:illic nox omĩbus noctibus nigrior dẽſiorq;: quanq̃ faces multæ:uariaq; lumĩa ſolabantur:placuit egre/di in litus & ex proximo aſpicere quid iam mare admicte/ret:quod adhuc uaſtum & aduerſum permanebat: ibi ſup adiectum linteum recubans ſedit:at iterũ frigidam aquam popoſcit:hauſitq;.deinde flãmæ flammarũ p̃nuntius odor ſulphuris:ſe alii in fugam uertunt:excitant illum. Innixus ſeruis duobus aſſurrexit & ſtatim cõcidit(ut ego cõiecto). craſſiore caligine ſpũ obſtructo clauſoq; ſtomacho:q illi na tura inualidus & anguſtus & frequenter ĩtus eſtuans erat.

Vbi dies redditus is ab eo quem nouiſſime uiderat tertius corpus inuentum integrum illeſum:opertumq;:ut fuerat ĩdutum.Habitus corporis quieſcenti : q̃ defuncto ſimilior. Interim Miſeni ego & mater:ſed nihil ad hiſtoriã:ne tu aliud q̃ de exitu eius ſcire uoluiſti:finẽ ergo faciã:unũ adiiciã omnia me quibus interfuerã queq; ſtatim:cum maxime uera memorant̃:audierã uera perſecutũ:tu potiſſia excerpes: aliud eſt.n.epiſtolã:aliud hiſtoriã:aliud amico:aliud omnibus ſcribere uale.Vale.

Honor tribuendus. .xvii.

Aius Pli.Reſtituto ſuo.S.Indignatiunculã quã in cuiuſdã amici auditorio cœpi:nõ poſſum mihi temperare quo minus apud te:qa non cõtingit corã:ꝑ epiſtolã effundã.Recitabat̃ liber abſolutiſſimus:hunc duo aut tres (ut ſibi & paucis uidentur diſerti)ſurdis mutiſq; ſimiles audiebant:non labra diduxerunt:non manus mouerunt: Deniq; non aſſurrexerunt ſaltẽ laſſitudinẽ ſedendi. Quæ tanta grauitas? quæ tanta ſapientia? quæ(immo pigritia)arrogantia ſiniſteritas ac potius amentia? In hoc totum diẽ impendere ut offendas:ut inimicũ relinquas:ad quẽ tanq̃ amiciſſimũ ueneris:diſertior ipſe eſt tanto magis ne inuideris. Nã qui inuidet minor eſt :deniq; ſiue plus ſiue minus ſiue idem præſtas:laude uel inferiorem : uel ſuperiorem: uel parem:ſuperiorem:qui niſi laudandus ille eſt:non potes ipſe laudari:inferiorem aut parem:quia pertinet ad tuam gloriam q̃ maximũ uideri quem precedis uel exequas.Equidem omnis:qui aliquid in ſtudiis faciũt uenerari etiam mirariq; ſoleo . Eſt enim res difficilis: ardua:faſtidioſa : & quæ eos a quibus contemnitur inuicem contemnat: niſi forte aliud iudicas tu : quanq̃ quis uno te reuerentior huius operis:

qui benignior atteſtator exiſtimatur : qua ratione ductus tibi potiſſimum indignationē meā prodidi: quē habere ſocium maxīe poteram. Vale.

Aduocatio firmanorum. .xviii: rapienda

Aius Pli. Sabino ſuo. S. Rogas ut agam firmanorꝝ publicam cauſam: ꝙ ego (q̄q̄ plurimis occupationibus diſtentus) adnitar: cupio enim & ornatiſſimam coloniam aduocationis officio: & te gratiſſimo tibi munerꝰ obſtrīgere: nam cum familiaritatem noſtram (ut ſoles p̄dicare) ad preſidium ornamentumq; tibi ſumpſeris. Nihil eſt ꝙ negare debeam: præſertim pro patria petenti. quid enim p̄cibus aut honeſtius piis: aut efficatius amantis: proinde firmanis tuis ac iam potius noſtris obliga fidem meam quoſ labore & ſtudio meo dignos: cum ſplendor ipſorum: tum hoc maxīe pollicetur: quod credibile eſt optimos eſſe: īter quos tu talis extiteris. Vale.

Senatuſcōſultus cōtra candidatos. .xix.

Aius Plinius Neroni ſuo Salutē. Scis tu acceſſiſſe p̄cium agris precipue ſuburbanis: cauſa ſubite caritatis res multis agitata ſermoībus proximis comitiis honeſtiſſima uoce ſenatus expreſſit. Candidati nec conuiuentur: ne mictant munera: ne pecunias deponant: ex quibus duo priora: tam aperte q̄ immodice fiebant. Hoc tertium q̄q̄ occultaretur: pro comperto habebatur: homulus deinde noſter uigilat: rurſus hoc conſenſu ſenatus ſententiæ loco poſtulauit: ut conſules deſiderium uniuerſorum notum pricipi facerent: peterentq; ſicut aliis uiciis: huic quoq; prouidentia ſua occurreret. Nam occurrit ſumptus candidatorum fœdos illos: & infames ambitus lege reſtrinxit: eoſdem patrimonii tertiam partem conferre iuſſit in ea

quæ ſolo continerentur:deforme arbitratus(ut erat)hono
rē petituros urbem italiamq; non patria:ſed pro hoſpicio
aut ſtabulo q̃ſi peregrinātis habere :cōuerſant ergo cādida
ti certatim:q̄cq̄d uenale audiunt emptitant:quoq; ſint plu
ra:uenalia efficiunt:ꝑinde ſi pœnitet te italicoꝶ p̄diorum:
hoc uēdendi tēpus:tā hercule q̄ in ꝓuintiis cōparandi : dū
iddē candidati:illic uēdunt. Vale.

Caſus terribilis Miſeni. .xx.

Aius Plin. Tacito ſuo. S. Ais te adductum litteris:
(quas exigenti tibi de morte auunculi mei ſcripſi)
cupe cognoſcere : quos ego miſeni relictus(id enim ingreſ
ſus abruperam)non ſolum metus:ueꝶ etiam caſus ꝑtuleri:
q̃q̃ animus meminiſſe horret:incipiam: ꝓfecto auunculo:
ipſe reliquum tēpus ſtudiis(ideo remāſeram)īpendi mox
balneum:cœna:ſomnus īquietus & breuis p̄ceſſerat ꝑ mul
tos dies tremor terræ:minus formidoloſus: quia cāpaniæ
ſolitus. Illa uero nocte ita inualuit:ut non moueri omnia:
ſed euerti crederent̄. Irrupit cubiculum meum mater:ſurge
bam inuicem:ſi quieſceret excitaturus: præſedimus in arca
domus quæ mare a tectiſ modico ſpacio diuidebat:dubito
conſtantiam uocar̄:an īprudentiam debeam(angebam.n.
duodeuiceſimum annum)poſco librum. T. Liuii:& quaſi ꝑ
otium lego :atq; etiam ut cœperam excerpo : Ecce amicus
auunculi:qui nuper ad eum ex hiſpania uenerat : ut me &
matrem ſedentis:Me uero etiam legentem uidet:illius pati
entiam ſecuritatem meam corripit:nihilo ſegnius ego intē
tus librum. Iam hora diei prima:& adhuc dubius & quaſi
languidus dies:iā quaſſatis circūiacētibus tectis:q̃q̃ in apto
loco anguſto tñ magnus & certus ruinæ metus:tū demum
utriq; exceder̄ oppido uiſū ſeq̄t̄ uulgus attonitū:quodq; in

pauore ſimile prudẽtiæ eſt alienum cõſilium ſuo præfert.
Ingentiq; agmine abeuntis ꝓmit & impellit: egreſſi tecta cõ ſiſtimus: multa ibi miranda: multas formidines patimur: Nam uehicula: quæ ꝓduci iuſſeramus: q̃q̃ ĩ planiſſimo cam po: in cõtrarias partis agebãtur: ac ne lapidibus quidẽ ful ta: in eodem ueſtigio quieſcebant: ꝑterea mare ĩ ſe reſorbe ri: & tremore terre quaſi repelli uidebat̃: certe proceſſerat litus multaq; aĩalia maris ſiccis harenis detinebat: ab altero latere nubes: atra & horrenda ignei ſpiritus: porrectis ui bratiſq; diſcurſibus: rupta in lõgas flammarũ figuras dehiſ cebat: fulguribus ille & ſimiles & maiores erãt: tũ uero idẽ ille ex hiſpania amicus acrius & inſtantius ĩquit ſi auuncu lus tuus uiuit: uult eſſe uos ſaluos: ſi periit ſupſtites uoluit: proĩde quid ceſſatis euadere? reſpõdimus nõ commiſſuros ut de ſalute illiuſ ĩcerti noſtræ conſuleremus: nõ moratus ultra proripit ſe effuſoq; curſu periculo aufertur: nec multo poſt: illa nubes deſcendere in terras operire maria: miſeni quod procurrit abſtulerat: Tum mater orare: hortari: iube re quoquo modo fugerem: poſſe enim iuuenem ſe & ãnis & corpor̃ grauem bene morituram ſi mihi cauſa mortis nõ fuiſſet: ego cõtra ſaluum me. niſi una: non futurum: deinde manum eius amplexus addere gradum cogo: paret egre: in cuſatq; ſe quod non moretur: Iam ciuis adhuc tamẽ rarus reſpicio: denſa caligo tergis ĩminebat: quæ nos torrentis modo infuſa terræ ſequebatur: deflectamus inquam dum uidemus: ne in uia ſtrati comitãtium turba in tenebris ob teramur: uix conſideramus: & nox nõ qualis in lunis: aut nubila: Sed qualis in locis clauſis lumine extincto: Audi res ululatus fœminarꝝ: ĩfantum quiritatus: clamores uiroꝝ: Alii parentes: alii liberos: alii cõiuges uocibus requirebant:

uocibus noſcitabant:hi ſuum caſum:illi ſuorũ miſerabãtur erant qui metu mortis mortem ꝑcarentur: multi ad deos: manus tollere plures nuſq̃ iam deos ullos :æternamq; illã: & nouiſſimã noctem mundo interꝑtabantur:nec defuerũt qui factis mentitiſq; terroribuſ uera pericula augerẽt:aderant qui miſeni illud ruiſſe:illud ardere falſo : ſed credentibus nuntiabant:paululum reluxit:quod nõ dies nobis:ſed aduentantis ignis indicium uidebatur:& ignis qdẽ lõgius ſuſtitit:tenebræ rurſus cinis:tumultus grauis: hunc idẽtidẽ aſſurgentes excutiebamus:operti alioqui de cœlo obliſi põdere eſſemus:poſſẽ gloriari nõ gemitũ mihi nõ uocẽ parũ fortem in tantis periculis excidiſſe:niſi mecũ oĩbus : omĩa mecũ perire:miſero quidem:magno tñ mortalitatis ſolatõ cecidiſſem. Tandem illa caligo tenuata quaſi in fumum nebulam ue diſceſſit:mox dies ſol etiã effulſit luridus tamen qualis eſſe(cum deficit)ſolet:occurſabant trepidãtibus adhuc oculis mutata omnia:alto cinere tanquã niue obducta regreſſi miſenum:curatis utcunq; corꝑibus :ſuſpẽſam dubiamq; noctem ſpe ac metu exegimus:metus ꝑualebat: nam & tremor terræ ꝑſeuerabat & pleriq; limphati terrificis uaticinationibus & ſua & aliena mala ludificabant: nobis tamẽ ne tunc quidẽ q̃q̃ exꝑtis periculum & expectantibus:abeũdi conſiliũ donec de auunculo nũtius :hæc nequaq̃ hyſtoria digna non ſcripturus leges:& tibi ſcilicet qui requiſiſti ĩpugnabis ſi digna me epiſtola quidẽ uidebunẽ. Vale.

Comedia Virgilii inſtar antiquorum. xxi

Aius Pli. Caninio ſuo. S. Sum ex eis qui mirer antiquos:non tamen ut quidã tempoꝝ noſtrorũ ingenia deſpicio:neq;.n.laſſa & effeta natura:nihil tã laudabile parit:atq; adeo nuper audiui Virgilium romanum paucis

legentē comediam ad exemplar ueteris comediæ ſcriptam tam bene: ut eſſet poſſit quandoq; exemplar neſcio an noris hominē:q̄q̄ noſſe debes.Eſt enim probitate morum :ingenii elegantia:operum uarietate mōſtrabilis:ſcribit mi:ni iambos tenuiter:argute:uenuſte:atq; in hoc genere eloquētiſſime.nullū eſt enim genus quod abſolutū non poſſit eloquentiſſimū dici:ſcripſit comedias :menandrū alioſq; ætatis eiuſdem æmulatus:licet has inter plautinas terētianaſq; numeres.Nunc primum ſe in ueteri comedia(ſed nō tanq̄ inciperet)oſtendit:non illi uis:non granditas: non ſubtilitas:nō amaritudo:non dulcedo:non lepos defuit: ornauit uirtutes:inſectatus eſt uicia:fictis nominibus decenter prouerisuſus eſt:aperte circa meum tantū benignitate nimia: modum exceſſit:niſi ꝙ tam poetis mentiri licet. In ſumma extorquebo ei librum:legendumq; immo ediſcendū mictā tibi:neq;.n.dubito futurū ut non deponas ſi ſemel ſumpſeris. Vale.

Teſtamentū corruptum. .xxii.

Aius Pli.Tironi ſuo Salutē .Magna res acta ē omnium qui ſunt prouintiis prefuturi magna omniū: qui ſe ſimpliciter credunt amicis:luſtricus bructianus . Cū Montanium acticinium comitē ſuum ī multis flagiciis addidit:ut quem deceperat accuſaret:recepta cognitione fui ī cōſilio:egit uterq; pro ſe:egit autem carptim & ſecundum ceſellium:quo genere ueritas ſtatim oſtēditur.Protulit brutianus teſtamentum ſuū:quod acticini manu ſcriptum eſſe dicebat(hoc enī & archana familiaritas. & querendi de eo quem ſic amaſſet)neceſſitas īdicabatur enumerauit crimia fœda manifeſtaq; ille cum diluere non poſſet :ita ſe geſſit: ut dum defendit turpis:dum accuſat ſceleratus probaret:

corrupto enim ſcribe ſeruo interceperat comẽtarios:incide ratq; ac per ſummũ nefas utebatur aduerſus amicũ crimine ſuo:fecit pulcherrime cæſar non de brutiano ſed ſtatim de acticinio pronũciauit:dãnatus & in ĩſulam relegatus:bruti ano iuſtiſſimo ĩtegritatis teſtimonium redditũ: quẽ quidẽ etiam cõſtantiæ gloria ſecuta eſt. Nam defenſus expeditiſ ſime accuſauit uehemẽter:nec minus acer q̃ bonus & ſince rus apparuit:quod tibi ſcripſi ut te ſortitum prouintiam p̃ monerem plurimum tibi credas:ne cuiq̃ ſatis fidas. Deĩde ſcias ſi quis forte te quod abhomĩor:fallat:paratã ultionẽ: qua tñ ne ſit opus etiã atq; etiã attende:quare nõ tã iocun dũ eſt uindicari q̃ decipi miſerum. Vale.

Cauſa ſimul agẽda: .xxiii.

Aius Plinius Traiano ſuo Salutẽ. Impenſæ petis ut agam cauſam pertinẽtem ad curam tuam pulchrã: alioqui & famoſam faciam:ſed nõ gratis:qui fieri poteſt ĩ quis:ut non gratis? tu potes. Exigam enim mercedẽ hone ſtiorem gratuito patrocinio:peto atq; etiam paciſcor: ut ſi mul agat crenutius ruffo:ſolitum hoc mihi & iam in plurĩ bus claris adoleſcentibus factitatum. nam mire concupiſco bonos iuuenes oſtendere foro:aſſignare famæ quod ſi cui præſtare rufoni meo debeo:uel propter natales ipſius: uel propter eximiã mei caritatẽ:quẽ magni æſtimo in iiſdẽ iu diciis:iiſdem etiã partibus cõſpici:audiri:obligã te: obliga añq̃ dicã:nã cũ dixero grãs ages: ſpõdeo ſolicitudini tuæ: ſpei meæ:magnitudini cauſæ ſuffecturũ. eſt ĩdolis optimæ breui producturus alios:ſi interĩ productus fuerit a nobis neq; enĩ cuiq̃ tã clarũ ſtatim ingenium:ut poſſit emergere: niſi illi mea occaſio:fautor etiam: comendatorq; contigat. Vale.

Fides uxoris erga maritum. .xxiiii.

Aius Pli.Macro ſuo:S.Quã multũ intereſt quid a quo fiat:eadem.n.facta:claritate uel obſcuritate ſacientiũ aut tollunt᷑ altiſſime:aut humiliſſime deprimuntur: nauigabam per larium noſtrũ: cum ſenior amicus oſtẽdit mihi uillam atq; etiam cubiculũ:quod in lacum prominet ex hoc inquit aliquando municeps noſtra cum marito ſe precipitauit:cauſam requiſiui. Maritus ex diutino morbo circa uelanda corporis ulceribus putreſcebat uxor ut inſpueret exegit:nec enĩ quẽq̃ fidelius indicaturũ:poſſet ne ſanari deſperauit:hortata eſt ut moreret᷑ :comeſq; ipſa mortis dux ĩmo & exemplum & neceſſitas fuit:nam ſe cũ marito ligauit:obiecitq; in lacũ quod factum ne mihi quidem(qui municeps)niſi proxĩe auditũ eſt:nõ quia minus illo clariſſimo arriæ facto ſed q̃a minor ipſa.Vale.

Amiſſio robuſti. .xxv.

Aius Pli.Niſcano ſuo Salutẽ.Scribis robuſtũ ſplẽdidum equitem romanũ cum Attilio ſcauro amico meo otriculum uſq; cõmune iter peregiſſe:deinde nuſq̃ cõparuiſſe : petis ut ſcaurus ueniat:noſq;(ſi poteſt) in aliqua inquiſitionis ueſtigia inducat . Veniat uereor ne fruſtra: ſuſpicor enim tale neſcio quid robuſto accidiſſe:quale aliquando metilio criſpo municipi meo: huic ego ordĩes impetrauerã:atq; etiam ꝓficiſcenti quadragita milia nummũ ad inſtruendũ ſe ornandumq; donaueram: nec poſtea aut epiſtolas eius:aut aliquẽ de exitu nuntiũ accepi.Interceptus ne ſit a ſuis an cũ ſuis dubiũ:certe nõ ipſe:nõ quiſq̃ ex ſeruis eius apparuit.Vtinã ne in robuſto idẽ experiamur : tñ accerſamus ſcaurũ:demus hoc tuis:demus optimi adoleſcẽtis honeſtiſſimis ꝑcibus q̃ pietate mira etiã ſagacitate p̃rem

querit:dii faciant ut ſic ĩueniat ipſum queadmodũ iã cum quo fuiſſet inuenit. Vale.

Laus ſponſi fuſci cui deſtinata eſt uxor .xxvi.

Aius Plini. Seruiano ſuo. S. Gaudeo & gratulor ꝙ fuſco ſalinatori filiam tuam deſtinaſti:domus patricia:pater honeſtiſſimus:mater pari laude:ipſe ẽ ſtudioſus: litteratus:diſertus:etiã puer ſimplicitate :comitate iuuenis: ſenex grauitate:neq; enĩ amore decipior:amo quidẽ effuſe (ita officiis ita reuerentia meruit)iudicio tamen : & quidẽ tanto acrius q̃to magis amo:tibi quidem ut qui exploraue rim ſpondeo habiturum te generum quo melior fingi :ne uoto quidem potuit: ſupereſt ut auũ te q̃ maturiſſime ſimi limum ſui faciat q̃ fœlix tempus illud quo mihi liberos:il lius nepotes tuos ue meoſ uel liberos uel nepotes ex ueſtro ſinu ſumere:& quaſi pari iure tenere cõtingit. Vale.

Conſilio ſeueri petitio. .xxvii.

Aius Pl. Seuero ſuo. S. Rogas ut cogitẽ qd deſigna tus cõſul in honorẽ prĩcipis cẽſeas:facilis inuentio: nõ facilis electio:eſt.n.ex uirtutibus eius larga materia ſcrĩ bã tñ uel quod ſentiã corã indicabo:ſi prius heſitationẽ me am oñdero:dubito nũc idẽ tibi ſuadere:quod mihi debeã deſignatus ego cõſul oĩ hac & ſi nõ adulatõe:ſpem tñ adu latõis abſtinui:nõ tanq̃ liber & cõſtãs:ſed tanq̃ ĩtelligens prĩcipis nñi:cuius uidebã hanc eſſe ꝓcipuã laudẽ:ſi nihil q̃ſi ex neceſſitate decerneret :recordabor etiã plurios honores peſſimo cuiq; delatos:a qbus hic optimus ſepari non alio magis poterat q̃ diuerſitate cẽſendi:ꝙ ipm nõ diſſimulatõ ne & ſilentio ꝑterii:ne forte nõ iudiciũ illud meum:ſed obli uio uideret̃:hoc tunc ego:ſed nõ oĩbus eadẽ placent :ne cõ ueniunt quidem:ꝑterea faciẽdi aliquid nõ faciendi ue uera

ratio:cũ hominũ ipſorũ:tum reꝝ etiã ac temporꝝ conditio mutat̃:nã recentia opa maximi prĩcipis:p̃bent facultatem noua magna uera cẽſendi:qbus ex cauſis ut ſupra ſcripſi: dubito an idẽ nunc tibi:quod tunc mihi ſuadeam:illud nõ dubito:debuiſſe me imptes conſilii tui ponere quid ipſe feciſſem. Vale.

Aduentus Pli. in campaniã eiuſqꝫ oblatioẽs .xxviii.

Aius Pli. Pontio ſuo. S. Scio quæ tibi cauſa fuerit ĩpedimẽto:quo minus p̃currere aduentũ meũ ĩ campaniam poſſes:ſed q̃q̃ abſẽs totus hic migraſti tm̃ mihi copiarũ tam urbanaꝝ q̃ ruſticaꝝ:noĩe tuo oblatũ eſt:q̃s oẽs improbe:accepi tñ:nã me tui ut ita facerẽ rogabant: & uerebar ne mihi & illi iraſceris ſi nõ feciſſem. Impoſterum niſi adhibueris modũ ego adhibebo:etiã tuis denũtiaui ſi rurſus tã multa attuliſſent oĩa relatores dices optere me tuis rebus ut meis ut etiam ſed pinde illis ac meis parco. Vale.

Genera cauſarũ ſuſcipiendaꝝ in patrociniis. .xxix.

Aius Pli. Quadrato ſuo. S. Auidius quietus (q me unice dilexit & quo nõ minus gaudeo) pbauit ut multa alia thraſeæ (fuit. n. ei familiaris) ita hoc ſæpe referebat:p̃cipere fere ſolebat ſuſcipiẽdas eſſe cãs aut amicorum aut deſtitutas:aut ad exemplũ ptinentes:cur amicorũ non eget interp̃tatione:cur deſtitutas qꝛ in illis maxime & conſtantia agẽtis & humanitas cerneret̃:cur ptinẽtes ad exemplũ quia plurimũ refert bonũ an malum induceret̃:ad hæc ego genera cauſaꝝ ambitioſe fortaſſe:addam tñ claras & illuſtres. æquũ eſt. n. agere nõnunq̃ gloriæ & famæ. Idẽ dignitati ac uerecundiæ tuæ ſtatuo:nec me p̃terit uſum eſſe & haberi optimũ dicendi magiſtrũ. Video etiã multos paruo ingenio:litteris nullis:ut bñ agerent agẽdo conſecutos ſed

& illud pollionis quod accepi ueriſſimũ experior :comode agẽdo factũ eſt ut ſæpe agerẽ:ſæpe agendo factũ eſt ut nimis comode:quare ſcilicet aſſiduitate nimia facilitas magis q̃ facultas:nec fiducia ſed temeritas parat̃ : nec uero iſocrati:quo minus haberetur ſummus orator effecit quod infirmitate uocis:mollitia frontis:ne in publico diceret impediebatur:proinde multum lege:ſcribe : meditare ut poſſis cũ uoles dicere:dices cum uelle debebis:hoc fere temperamentum ipſe ſeruaui:nõnunq̃ neceſſitati:quæ pars rationis eſt parui:egi enim quaſdam a ſenatu iuſſus quo tamen in numero aliquae fuerunt ex illa thraſeæ diuiſione:hoc eſt ad exemplum pertinentes;affui bethicis contra bebium baſſum: quæſitum eſt an danda eſſet inquiſitio:data eſt : affui rurſus:iiſdem querentibus de Cecilio claſſico queſitum eſt:an prouintiales ut ſocios miniſtroſq; proconſulis plecti oporteret:penas luere:accuſaui marium priſcum qui lege repetũdarum damnatus:utebatur clementia legis:cuius ſeueritatẽ ĩmanitate criminum exceſſerat relegatus eſt:tuitus ſum iulium baſſum ut incuſtoditum & minus cautum:ita minime malum iudicibus acceptis in ſenatu remanſit dixi proxime pro Vareno poſtulante:ut ſibi ĩuicem uocare teſtes liceret: Impetratũ eſt : ĩpoſterũ opto ut id potiſſimũ iubear quod me deceat mea ſpõte feciſſe. Vale.

Refectio uillæ eiuſq; cultura. :xxx.

Aius Pli. Fabato proſocero ſuo Salutem. Debemus mehercule natales tuos:perinde ac noſtros celebrare:cum lætitia noſtrorum ex tuis pendeat:cuius diligentia & cura hic hilares:iſtic ſecuri ſumus :uilla camilliana : quã in campania poſſides:eſt quidem uetuſtate uexata:& tamẽ quæ ſunt ꝑcioſiora:aut integra manẽt:aut leuiſſime leſa ſũt

attendemus ergo q̃ ut ſaluberrime reficiat̃ ego uideor habe re multos amicos:ſed huius generis:cuius & tu queris : & res exigens eſt:prope neminem:ſunt enim omẽs togati & urbani:.Ruſticorum autem prædiorum adminiſtratio poſ cit durum aliquem & agreſtem cui nec labor ille grauis nec cura ſordida : nec triſtis ſolicitudo uideatur : tu de ruffo honeſtiſſime cogitas : fuit enim filio tuo familiaris : quid tamen noui ſibi præſtare poſſit ignoro: uelle plurimũ cre- do. Vale.

Deciſio triũ cauſarũ recitatio iocũda & deſcriptio portus. .xxxi.

Aius Pli. Corneliano ſuo. S. Euocatus in conſilium a cæſare noſtro ad centũ cellas hoc noĩe lõge maxi mã cœpi uoluptatẽ:qd.n.iocundius q̃ prĩcipis iuſtitiã :gra uitatẽ:comitatẽ in ſeceſſu quoq̨ (ubi maxĩe recludunt̃) in- ſpicere:fuerũt uariæ cogitatiões:& q̃ uirtutes iudicis ꝑ plu- res ſpẽs expirent̃ :dixit cãm claudius ariſtor prĩceps epheſi orũ:homo munificus & ĩnoxie popularis:ĩde inuidia :& a diſſimilibus delator ĩmiſſus:itaq̨ abſolutus uĩdicatuſq̨ eſt & ſequẽti die audita eſt gallica adulterii rea: nupta hæc tri buno militum honores petituro:& ſuam & mariti dignita tem centurionis amore maculauerat:maritus legato conſu lari:ille cæſari ſcripſerat:cæſar excuſſis probationibus cẽtu rionẽ exauctorauit:atq̨ etiam relegauit ſuperat crimini(q̨ niſi duorũ eſſe nõ poterat)reliqua ꝑs ultionis : ſed maritũ nõ ſine aliq̃ reꝑhenſiõe paciẽtiæ:amor uxoris retardabat: quã qdẽ etiã poſt delatũ adulterũ domi habuerat : q̃ſi con tẽtus emulũ remouiſſe:admonitus ut ꝑageret accuſationẽ: ꝑegit inuitus ſed illã dãnari etiã inuito accuſatore : neceſſe erat dãnata:& iuliæ legis penis relicta eſt: cæſar & nomen

centurioĩs & cõmemorationem diſciplinæ militaris ſentẽ-
tiæ adiecit: ne omnes eiuſmodi cauſas reuocare ad ſe uidere
tur. Tertio die inducta cognitio eſt multis ſermonibus: &
uario rumore: iactata iulii tironis codicillis: quos ex pte ue
ros eſſe conſtabat: ex parte falſi dicebantur: ſubſtituebãtur
crimini ſempronius ſenetio eques romanus: & Eurithinus:
cæſaris libertus & procurator: heredes cum cæſari eſſet ĩde
data cõmuniter epiſtola ſcripta: petierant ut ſuſciperet cog
nitionem: ſuſceperat reuerſus diem dixerat: & cum ex here-
dibus quidam quaſi reuerẽtia Eurithino remicterent accu
ſationẽ: pulcherrime dixerat: nec ille pollicitus eſt: nec ego
Nero. Indulſerat tñ petentibus dilationẽ: cuius tẽpore exa
cto cõſederat auditurus: a parte heredũ intrauerũt duo: om
nino poſtulauerunt ut oẽs heredes agere cogerent̃: cũ detu
liſſent oẽs aut ſibi quoq; deſiſtere pmicteret̃: locutus eſt cæ
ſar ſumma grauitate: ſumma moderatione: cũq; aduocatus
ſenetionis & eurithini dixiſſet ſuſpitioĩbus relinqui reos ni
ſi audirent̃: nõ curo inquit an iſti ſuſpitionibus r̃linquant̃
ego r̃linquor: deinde cõuerſus ad nos ſtatuatis quid facer̃
debeamus: iſti enim queri uolunt: q̃ ſibi licuerit nõ accuſar̃
tum ex conſilii ſententia iuſſit denuntiari heredibus oĩbus
aut agerent aut ſinguli ꝓuocarent ad cauſas non agẽdi: ali
oqui ſe uel de calumnia ꝓnuntiaturꝫ: uides q̃ honeſti: q̃ ſe
ueri dies: quos iocundiſſime remiſſiones ſequebant̃: Adhi
bebamur quotidie cœnæ erat modica ſi principem cogites
Interdũ acroamata audiebamus. interdũ iocundiſſimis ſer
monibus nox ducebat̃: ſũmo die abeũtibus nobis: q̃ dili
gens in cæſare humanitas: xenia ſũt miſſa: ſed mihi ut gra
uitas cognitionũ cõſilii honor: ſuauitas ſimplicitaſq; conui
ctus: ita locus ipſe pіocũdus fuit: uilla pulcherrima cingit̃

uiridiſſimis agris:īminet littori cuius ī ſinu figura maximi portus:huius ſiniſtꝝ brachiū:firmiſſimo ope munitum eſt dextrum elaborat᷑:more portus inſula aſſurgit: quæ illatū uento mare obiacens frangat:tutumqꝫ ab utroqꝫ latere de-curſum nauibus præſtet:aſſurgit autē arte uiſenda: ingētia ſaxa latiſſima nauis ꝓuehit:cōtra hæc alia ſuꝑ alia deiecta ipſo pōdere manent ac ſenſim(quodam uelut aggere) conſtruunt᷑:eminet iam:& apparet ſaxeum dorſum: īpactoſqꝫ fluctus in īmenſum elidit & tollit:uaſtus illic fragor canūqꝫ circa mare ſaxis:deinde pile adiicietur:quæ procedenti tempore enatam īſulam imitētur:habebit hic portus & nomen autoris:eritqꝫ uel maxīe ſalutaris.Nā ꝑlongiſſimū ſpatium litus īportuoſum hoc receptaculo utet᷑.Vale.

Oblatio certæ pecuniæ filiæ Quintiliani.: .xxxii:

Aius Pli.Quītiliano ſuo Salutē.Quāuis & ipſe ſis cōtinētiſſimus:& filiam tuam ſic īſtitueris :ut decebat tuam filiam Rutilii neptem cum tamē ſit nuptura honeſtiſſimo uiro Nonio celeri(cui ratio ciuilium officiorum neceſſitatem quandā nitoris imponit)debet ſecundum cōditiones mariti ueſte comitatu augeri(quibus non quidem augetur dignitas:ornatur tñ)inſtrui te porro animo beatiſſimum modicū facultatibus ſcio:itaqꝫ partem oneris tui mihi uendico : & tanq̄ parens alter puellæ noſtræ confero quīquaginta milia nummum:plus collaturus:niſi a uerecūdia tua:ſola mediocritate munuſculi impetrari poſſe cōfiderem ne recuſares.Vale.

Cauſa ꝓ attilia uariola exheredata a patre: :xxxiii.

Aius Pli.Romano ſuo.S.Tollite cuncta īquit :cep toſqꝫ auferre labores : ſeu ſcribis aliquid:ſeu legis tolli:auferri iube & accipe orationem meam(ut illa arma)

diuínā(num ſuperbius potui)re uera ut iter meas pulchrā nā mihi ſatis eſt certare mecū:ē hæc ꝓ actia uirriola:& dignitate pſone:& exēpli raritate : & iudicii magnitudīe inſignis. Nā fœmīa ſplēdide nata:nupta ptori uiro :exheredata ab octogenario pr̄e intra undecī dies:q̄ ille nouercā ei amore captus īduxerat:q̄druplici iudicio bona pr̄na repetebat: ſedebant iudíces centū & octogita tot.n.q̄tuor cōſiliis conſcribunt. Ingens utriq; aduocatoꝝ & numeroſa ſubſellia pſtantiū corona laudatiſſimū iudiciū:multiplici circulo :ambibat:ad hoc ſtipatū tribunal:atq; etiam ex ſupiore baſilicæ pte:qua fœminæ:q̄ uiri & audiēdi(quod difficile) & uiſendi ſtudio īminebant:magna expectatio patꝝ magna filiaꝝ magna etiam nouercaꝝ:ſecutus ē uarius euētus:nā duobus cōſiliis uicimus:totidēq; uicti ſumus: notabilis ꝓrſus res & mira eadē in cā:iiſdē iudicibus:iiſdē aduocatis :eodēq; tēpore tanta díuerſitas accidit caſu ꝙ nō caſus uidetᷣ :uicta ē nouerca ipſa heres ex pte ſexta:uictuſ ſubberinus qui exheredatus a pr̄e:ſíngulari īpudentia alíeni pr̄is bona uindicabat:nō auſus fui petere:hæc tibi expoſui:primū ut epiſtola ſcires q̄ ex orone nō poterat:deíde(nā detegā artes) ut oronem libentius legeres:ſi nō legere tibi ſedītereſſe iudício uidereris quam)ſi licet magna)nō deſpero gr̄am breuiſſime īpetraturꝝ:nam & copia reꝝ & arguta diuiſione & narratiunculis pluribus & eloquēdi uarietate renouatᷣ :ſūt multa(non auderē niſi tibi dícere)elata:multa pugnantia: multa ſubtilia. Interuenit.n.acribus illis & erectis frequens neceſſitas cōputandi:ac pene calculos tabulamq; poſcendi: ut repēte ī priuati iudicii formam centūuiralē uertatᷣ : dedímus uela īdignationi:dedímus iræ:dedimus dolori & ī ampliſſīa cauſa:q̄ſi magno mari pluribus uētis ſumus euecti:

In ſúma ſolent q̄dam ex cōtubernalibus noſtris exiſtimare hanc oratione͂(iteꝝ dicam ut inter meas) ꝓ etheſiphonte ee͂:an uere:tu facillime iudicabis:q tam memoriter tenes:ut cōferre cū hac:dū hanc ſolam legis:poſſis. Vale.

Gladiatoriū munus ī memoriam uxoris ꝓmiſſū .xxxiiii.

Aius Pli. Maxio ſuo. S. Recte feciſti ꝙ gladiatoriū munus ueronenſibus nr̄is ꝓmiſiſti:a q̄bus oli amaris ſuſpiceris:ornaris:īde etiam uxorē cariſſimam tibi & ꝓbatiſſimam habuiſti:cuius mēoriæ:a te opus aliquod maxime funebre debeat̄:ꝑterea tanto cōſenſu rogabaris ut negare nō incōſtans & duꝝ uideret̄. Illud quoq; egregie ꝙ tā facilis tam liberalis in edēdo fuiſti:nam ꝑ hæc etiā magnuſ aīmus oñdit̄:uellē africane:q̄s coemeras plurias ad ꝑfinitū diē occurriſſēt. Sed licet ceſſauerit ille tēpeſtate detēte:tu tñ meruiſti:ut acceptū tibi fieret:quod quo minus exhiberes nō ꝑ te ſtetit. Vale. Caii Pli. iunioris epiſtolaꝝ liber. vii.

Infirmorum documentum ſeruandum. .i.

Aius Plini. Geminio ſuo. S. Terret me hæc tua tam ꝑtinax ualitudo:& q̄q̄ te tēperatiſſimū noueri:uereor tñ ne q̄d illi etiā in mores tuos liceat ꝓinde moneo patiēter r̄ſiſtas:hoc laudabile:hoc ſalutar̄ admictit hūana natura:ꝙ ſuadeo ipi certe ſic ager̄ ſanus cum meis ſoleo:ſpero q̄dē ſi forte ī aduerſā ualitudinē incidero: nihil me deſideratuꝝ uel pudor̄ uel pœnitētia dignū: ſi tñ ſupauerit morbuſ denūtio:ne q̄d mihi dēt:niſi ꝑmittētibuſ medicis:ſciantq; ſi dederit:ita uidicatuꝝ ut ſolēt alii q̄ negarāt:q̄n etiā ut peruſtus ardentiſſia febre:tandē remiſſus unctuſq; acciperē a medico potionem : porrexi manum:utq; tangerē dixit:ad motū iam labris poculum reddidi. Poſtea cum uiceſimo ualitudinis die balneo ꝑpararer:muſſanteſq;

medicos repente uidiſſem :cauſam requiſiui:reſponderunt poſſe me tuto lauari:nō tamē oīno ſine aliqua ſuſpitōe :q̄d inquā neceſſe eſt:atq; ita ſpe balnei:(cui iā uidebar inferri) placide leniterq; dimiſſa ad abſtinentiā rurſus nō ſecus ac modo ad balneū animū multūq; cōpoſui: quæ tibi ſcripſi: primū ut te nō ſine exemplo monerē : deīde ut īpoſterum īpſe ad eandē temperātiam aſtrīgerer hac epiſtola q̄ſi pig nore obligaſſem. Vale.

Scripta Plinii. :ii:

Aius Pl.Iuſto ſuo.S:Queadmodū cōgruit ut ſimul & affirmes te aſſiduis occupatōibus īpediri:& ſcrip ta noſtra deſideres:q̄ uix ab otioſis impetrare aliquid peri turi temporis poſſunt :patiar ergo æſtatē īquietā uobis ex ercitāq; trāſcurrerē:& hieme demū cū credibile erit noctibuſ ſaltē uacare te poſſe:querā q̄d potiſſimū ex nugis meis tibi exhibeā:īterim abūde eſt:ſi epiſtolæ nō ſunt moleſtæ:ſunt aūt:& ideo breuiores erunt. Vale.

Voluptates laboreſq; uiciſſim ūtēdæ: :iii.

Aius Pli.Preſenti ſuo Salutē.Tāta ne pſeuerātia:tu mō in lucania:mō in cāpania:īpſe enim inquis luca nus:uxor cāpana iuſta cauſa lōgioris abſītiæ :non ppetuæ tn̄:quin ergo aliq̄n in urbē redis? ubi dignitas:honor ami citiæ:tā ſupiores q̄ miores:quouſq; uigilabis cū uoles? dor mies q̄diu uoles:quouſq; calcei:nuſq̄ toga feriata : liber to tus dies? tēpus ē te reuiſere moleſtias nr̄as:uel ob hoc ſolū: ne uoluptates iſte ſacietate langueſcant:ſaluta pauliſp:quo tibi ſit iocundius ſalutari:terere in hac turba ut te ſolitudo delectet . Sed quid imprudens : quem euocare conor re tardo . Fortaſſe enim his ipſis admoneris : ut te magis ac magis otio inuoluas:q̄ ego non abrumpi : ſed intermicti

uolo:ut enim ſi tibi cœnam facerē dulcibus cibis acres acu toſq; miſcerem:ut obtuſis illis:& oblitus ſtomachus his excitaret᷑:ita nūc hortor:ut iocundiſſimū genus uitæ:nonnullis interdū quaſi acrioribus condias. Vale.

Endecaſyllabis Pli.& excuſatione eorū. .iiii.

Aius Pli.Pontio ſuo Salutem. Ais legiſſe te endecaſyllabos meos:requiris etiam quēadmodum cœperim ſcribere homo (ut tibi uideor ſeruus (ut ipſe fateor) nō ineptus:nunq̄ a poetica (altius enim repetam) fui alienus ꝗ etiam quatuordecim annos natus græcam tragediam ſcripſi:qualem inquis᷑ neſcio:tragedia uocabatur:mox cū e militia rediens in caria inſula uentis detinerer: latinos elegos in illud ipſum mare ipſamq; inſulam feci:expertus ſum me aliquando:e thebeo endecaſyllabos nunc primum : quorū hic natalis hæc cauſa eſt : legebantur in laurentino mihi libri Aſinii galli:de comparatione patris & Ciceronis. Incidit epigramma Ciceronis in tyronem ſuum:deinde cū meridie (erat enim æſtas) dormiturus me recepiſſem:nec obreperet ſomnus:cœpi reputare maximos oratores:hoc ſtudii genus & in oblectationibus habuiſſe & ī laude poſuiſſe. Intēdi animū:cōtraq; opinionē meā poſt longā deſuetudinē p̄ q̄ exiguo tēporis momēto id ipm̄:quod me ad ſcribēdū ſolicitauerat:his uerſibus exaraui. Cū galli libros legerē ꝗbus ille parenti auſus de Cicerone daret palmāq;:decuſq;: laſciuū iueni luſum Ciceronis & illo ſpectandum ingenio: quo ſeria cōdidit & quo hūanis ſalibus multo uarioq; lepore magnorꝝ oñdit mētes gaudere uirorꝝ. Nam queritur ꝙ fraude mala fruſtratus amantē. Paucula cœnato tibi debita ſuauia tiro. Tēpore nocturno ſubtraxerat his ego lectis Cur poſt hæc inq̄ nr̄os celamus āmores. Nullūq; in mediū

timidi damus atq; fatemur. Tironiſq; dolos tironis noſce fugaces. Blanditias & futura nouaſ addentia flammas. Trã ſi ad elegos: hos quoq; non minus celeriter explicui: addidi alios facilitate corruptus: in urbem deinde reuerſus ſodali bus legi: probauere inde plura metra: ſi quid otii maxime ſi in itinere temptaui. Poſtremo placuit exemplo multorũ unum ſeparatim endecaſyllaborum uolumen abſoluere nec pœnitet: legitur: deſcribitur: cantatur & iam a græcis quoq; (quos latine huius libelli amor docuit) nunc cythara nunc lira perſonat: ſed quid ego tam glorioſe (q̃q̃ poetis furere conceſſum eſt) & tamen non de meo ſed de aliorũ iudicio loquor: qui ſiue iudicant: ſiue errant: me delectant unũ p̃ cor ut poſteri quoq; aut errent ſimiliter aut iudicent. Vale.

Anxietas Pli. ex abſentia ſuæ uxoris. .v.

Aius Pli. Calphurniæ ſuæ. S. Incredibile eſt quanto deſiderio tui tenear. In cauſa amor primum: deinde ꝙ non conſueuimus abeſſe. Inde eſt ꝙ magnam noctium partem in ymagine tua uigilem: exigo inde ꝙ interdiu: qui bus horis te uiſere ſolebam: ad dietam tuam ipſi me (ut ue riſſime dicitur) pedes ducunt: ꝙ deniq; eger metu ac ſimĩ lis excluſo: a uacuo limĩe recedo: unum tempus his tormẽ tis caret: quo in foro & amicorum litibus conteror: eſtima tu quæ uita mea ſit: cui requies in labore: in miſeria curiſq; ſolatium. Vale.

Cauſæ duæ ĩtroductæ uareni & bithiniorum. .vi.

Aius Plinius Macrino ſuo Salutem. Rara & nota bilis res Vareno cõtingit: ſit licet adhuc dubia: Bi thinii accuſationem eius ut temere ĩchoatã omiſiſſe narran tur: dico adeſt ꝓuintiæ legatus: actulit decretum cõſilii ad Cæſarẽ: attulit ad multos pricipes uiros attulit etiã ad nos

Vareni aduocatos:perſtat tñ idē ille magnus:qn etiam Nigrinū optimū uirū pertenaciſſime exercet:per hūc a conſulibus poſtulabat ut Varenus exhibere rōnes cogeret̃ :aſſiſtebam uareno:iam tm̃ ut amicus:et tacere decreueram. Nihil enī tam contrariū q̃ ſi aduocatus a ſenatu datus defenderē ut reum:cui opus eſſet etiam ne reus uideret̃ : cū tñ finita poſtulatōe Nigrini:cōſules ad me oculos retuliſſent: ſcietis īnquā cōſtare nobis ſilentii noſtri rationē:cū ueros legatoſ prout añ audieritis:cōtra nigrinus(ad″ quē miſſi ſunt) Ego ad me quoq; habeo decretū ꝓuintiæ:rurſus ille poteſt tibi liquere:ad hoc ego ſi tibi ex diuerſo liquere poteſt & mihi (q̄ꝑ eſt melius)cauſa loqueret̃ legatus polienus cās abolitæ accuſatōis expoſuit :poſtulauitq; ne cognitōi cæſaris ꝑiudiciū fieret:reſpōdit magnus :iterūq; polienus:ipſe raro & breuiter īterlocutus:me ītra ſilentiū tenui:accepi.n.non minus īterdū oratoriū eſt tacere q̃ dicere. Atq; adeo r̄peto me qbuſdā capitis reis uel magis ſilentio q̃ orōne accuratiſſia ꝓfuiſſe:mr̄ amiſſo filio(qd.n.ꝓhibet q̃q̃ alia rō ſcribendæ epiſtolæ fuerit de ſtudiis diſputar̄)libertos eius eoſdēq; coheredes ſuos falſi & bñficii reos detulerat ad principē iudicēq; īpetrauerat iuliū ſuburanū:defenderā reos ingēti qdē cetu:erat.n.cauſa notiſſima :præterea utriq; ingenia clariſſima finem cognitioni quæſtio impoſuit:quæ ſecundum reos ceſſit. Poſtea mater adiit principem : affirmauit ſe nouas probationes inueniſſe:preceptum eſt ſuburano ut uacaret finitam cauſam retractandi ſi quid noui afferret:aderat matri Iulius affricanus : nepos iulii oratoris : quo audito :paſſienus criſpus dixit bene me hercule beneq;. Quid eſt tam bene : Huius nepos : iuuenis ingenioſus : & non parum callidus cum multa dixiſſet aſſignatumq; tempus

impleſſet:rogo inquit ſuburane ꝑmictas mihi unū uerſum adiicere:tū ego:tum oēs me ut diu reſponſurū intuerentur reſpōderē inquam ſi unū illū uerſum africanus adiiciſſet: in quo nō dubito oīa noua fuiſſe. Nō facile me repeto tm̄ aſſenſum agendo cōſecutū q̃tum tunc non agēdo:ſimiliter nunc & ꝓbatum & exceptū:ꝙ ꝓ uareno hactenus non ta cuí cōſules(ut polienus poſtulabat)omía integra principi ſeruauere:cuius cognitionē ſuſpēſus expecto. Nam dies il le nobis ꝓ uareno aut ſecuritatē & otiū dabit: aut intermiſ ſum laborē renouata ſolicitudine iniūget. Vale

Mutua ſaturnini & priſci amicitia. .vii.

Aius Plin. Saturnino ſuo. S. Et proxime priſco nr̄o & rurſus(quia ita iuſſiſti)gratias egi:libentiſſime q̃ dem:eſt.n.ꝑiocūdum:ꝙ uiri optimi:uiriq amiciſſimi adeo coheſiſtis ut inuicē uos obligari putetis. Nā ille quoq ꝑci puam ſe uoluptatem ex amicitia tua capere ꝓfitet:certatq tecum honeſtiſſimo certamine mutuæ caritatis quam ipm̄ tempus augebit:te negociis diſtineri ob hoc modeſte fero ꝙ deſeruire ſtudiis non potes ſi tamen alteram litem ꝑ iu dicem alteram per te ipſe finieris:īcipies primum iſtic otio frui:deīde ſaciatus ad nos reuerti. Vale.

Gratiæ actæ priſco noīe ſaturnini & eius amicitia .viii.

Aius Pli. Priſco ſuo. S. Exprimere non poſſum q̃ io cundum ſit mihi ꝙ Saturninus noſter ſummas tibi apud me gr̄as:aliis ſuꝑ alias epiſtolas agit:ꝑge ut cœpiſti: uiruq optimū q̃ familiariſſīe dilige:magnā uoluptatem ex amicitia eius percepturus:nec ad breue tp̄s nā cū oībus uir tutibus abūdat:tū hac ꝑcipue: ꝙ habet maximā in amore cōſtantiā. Vale.

Studiū quale oportet. .ix.

Aius Pli. Fuſco ſuo. S. Queris queādmodū ī ſeceſſu

(quo iam diu fueris)putem te ſtudere oportere:utile mihi plurimum uidetur:& multi preceperunt:uel ex græco in latinũ : uel ex latino uertere in græcũ:quo genere exercitationis proprietas ſplendorq; uerborum:copia figurarũ: uis explicandi:ꝑterea imitatõe optimorũ:ſimilia inueniẽdi facultas paratur:ſimulq; legentẽ fefelliſſent: transferentẽ fugere nõ poſſunt:intelligẽtia ex hoc & iudicium acquirit᷑ . Nihil offuerit quæ legeris hactenus:ut rem argumẽtumq; teneas quaſi horologium ſcribere:lectiſq; cõferre ac ſedulo pẽſitare quid tu qd ille comodius : magna gratulatio ſi nõnulla tu:magnus pudor ſi cuncta ille melius:licebit interdum & notiſſima eligere & certare cum electis:audax hæc nõ tamẽ improba quia ſecreta cõtentio:q̃q̃ multos uidemus eiuſmodi certamina ſibi cum multa laude ſumpſiſſe:quouſq; ſubſeq ſatis habebant:dũ nõ deſpant añ ceſſiſſe: poterunt & q̃ dixerũt poſt obliuionẽ retractar̃:multa retinere:multa trãſire:alia ĩterſcribere:alia reſcriber̃:laborioſum iſtud & tedio plenũ:ſed difficultate ipſa fructuoſũ:recaleſcere ex integro & reſumẽ impetũ fractũ omiſſumq; : poſtremo noua uelut mẽbra peracto corpori intexere:nec tamen priora turbare Scio nũc tibi eſſe precipuũ ſtudiũ orandi:ſed nõ ideo ſemper pugnantẽ hunc & q̃ſi bellatoriũ ſtilũ ſuaſerĩ:ut.n.terræ uariis mutatiſq; ſemibus :ita ĩgenia nr̃a nunc hac nũc illac meditatõe recolunt᷑:uolo ĩterdũ aliquẽ ex hiſtoria locũ apꝑhendas:uolo epiſtolã diligẽtius ſcribas:nã ſæpe in or̃one quoq;:nõ hiſtorice mõ ſed ꝓpe poetice deſcriptõis neceſſitas incidit:& preſſus ſermo puruſq; ex epiſtolis petitur: fas eſt & carmine remicti : non dico continuo & longo . Id enim perfici niſi in otio non poteſt:ſed hoc arguto & breui:quod apte quantas libet occupatiõis curaſq; diſtinguit:

luſus uocanť:ſed hi luſus non minorē interdū gloriā q̄ ſe ria conſecūtur atq; adeo(cur enim te aduerſus nō uerſibuſ adhorter)ut laus eſt ceræ mollis:cedenſq; ſequatur .Si do ctos digitos:iuſſaq; ſingat opus:& nunc informet martem caſtam ue mineruā.Nunc uenerē effingat: nūc ueneris pue rum.Vtq; ſacri fontes nō ſola incendia ſiſtunt. Sæpe etiā flores uernaq; prata iuuant. Sic hominū ingeniū flecti du ciq; p artes.Nō rigidas docta mobilitate decet. Itaq; ſūmi oratores ſummi etiam uiri ſic ſe aut exercebant aut delecta bant:imo delectabant exercebantq;:nam mirum eſt ut his opuſculis aīmus intentať remictať:r̄cipiūt.n.amores:odia iras:miram urbanitatem: omnia deniq; quæ in uita atq; etiam ī foro cauſiſq; uerſanť.Ineſt his quoq; eadē que aliis carmibus utilitas:q metri neceſſitate deuinctiq; ſoluta ora tione letamur:& q facilius eſſe compatio oſtendit: libētius ſcribimus:habes plura etiam fortaſſe q̄ reqrebas:unū tamē omiſi:non.n.dixi q̄ legenda:arbitrarer:q̄q̄ dixi cū dicerem q̄ ſcribēda:tu memineris ſui cuiuſq; generis autores diligen ter eligere:aiunt.n.multū legendū eſſe:nō multa: qui ſūt hi adeo notū pmptūq; eſt ut demōſtratione nō egeat.Et alio qui tam īmodice epiſtolam extendi:ut dū tibi q̄uadmodū ſtudere debeas ſuadeo ſtudendi tempus abſtulerim :qn er go pugillarſ reſumis:& aliquod ex his uel iſtud ipm quod ceperas ſcribis.Vale.

Cauſæ reliquū uareni & bithiniorum. .x.

Aius Pl.Macrino ſuo.S.Quia ipe cum prima cog noui iungere extrema quaſi auulſa cupio :te quoq; exiſtimo uelle de Vareno & Bithiniis reliqua cognoſcere. Acta cauſa hic a polieno :inde a magno finitis actioibus cæſar neutra inquit:proinde mora queretur: erit mihi cure

explorare prouītiæ uoluntatē: multū interī Varenus tulit: &.n.q̄dubium eſt an merito accuſetur qui nomine accuſet̃ incertū eſt: ſupeſt ne rurſus ꝓuintiæ ꝙ damnaſſe dicit̃ placeat agatq; pœnitentiā pœnitentiæ ſuæ. Vale.

Venditio rata ſeruanda agrorū pet libitū .xi.

Aius Pli. Fabato proſocero ſuo. S. Miraris ꝙ Hermes libertus meus hereditarios agros: quos ego iuſſeram proſcribi: non expectata actione pro meo qncunce ſeptingentis milibus corelliæ addixerit: adiicis poſſe eos nongentis milibus uenire: ac tanto magis queris: an ꝙ geſſit ratum ſeruem: ego uero ſeruo: qbus ex cauſis accipe cupio.n.& tibi probatū: & coheredibus meis excuſatum eſſe: ꝙ me ab illis maiore officio iubente ſecerno. Corelliam.n: ſumme diligo: primum ut ſororem corelli ruffi: cuius mihi memoria ſacroſancta eſt: deinde ut matri meæ familiariſſima: ſunt mihi & cum marito eius Militio fuſco optimo uiro uetera iura: fuerunt & cum filio maxima: adeo quidē ut p̄tore me ludis meis preſederit: hæc cum proxime iſtic fui indicauit mihi cupere ſe aliquid circa larium nr̃m poſſider̃ ego illi ex p̄diis meis quod uellet & q̄ti uellet obtuli: exceptis paternis materniſq;. His.n. cedere ne Corelliæ qdē poſſum: igitur cū obueniſſet mihi hereditas in qua prædia iſta ſcripſi ei uenalia futura: has epiſtolas hermes tulit: ut ſtatī exigenti portionē meā ſibi addiceret: paruit: uides q̄ ratum habere debeā ꝙ libertus meus meis moribus geſſit: ſupeſt ut coheredes æquo aīo ferāt: ſepatim me uendidiſſe: quod mihi licuit oīo uēdere: nec uero cogunt̃ imitari meū exemplū: non.n. illis eadē cum Corellia iura: poſſunt ergo ītueri utilitatē ſuā: pra qua mihi fuit amicitia. Vale.

Miſſio libelli & deluſio minicii. .xii.

Aius Pli.minicio ſuo.S.Libellũ formatũ a me ſicut exegeras (quo amicus tuus ĩmo noſter):qd enĩ nõ cõe nobis(ſi res poſceret uteref)miſi tibi ideo tardius :ne tẽpus emendãdi eũ:neſcio utiq; diſperdendi:haberes:habe bis tamen emẽdandi neſcio utiq; diſpdẽdi:uos enĩ btĩ op tima queq; detrahitis:quod ſi feceris boni cõſulam:poſtea enĩ illis ex aliqua occaſiõe ut meis utar : & beneficio faſti- dii tui ipſe laudabor:ut in eo quoq; adnotatũ inuenias :& ſupraſcripto aliter explicitũ .Nam cũ ſuſpicarer futurũ :ut tibi tumidius uideret quid eſt ſonãtius-& elatius :non ali enũ exiſtimaui :ne te torqueres addere ſtatim pſſius qddã & exilius uel potius humilius & peius:uel tuo iudicio recti us:cur enĩ non uſq; quaq; tenuitatẽ ueſtrã inſequar exagi- temq; :ut ĩter iſtas occupationes aliquid aliquãdo rideres: illud ſerio uide:ut mihi uiaticũ reddas:quod impendi ope- ram curſore dimiſſo ne tu hoc cũ legeris non partes libelli ſed totũ libellũ improbabis negabiſq; ullius pcii eſſe: cuius pcium repoſceris.Vale.

Studium & non ſtudium Feroci. .xiii.

Aius Pli.Feroci ſuo.S.Eadẽ epiſtola & ſtudere te & nõ ſtudere ſignificat enigmata loquor:ita plane do nec diſtictius quod ĩetio enuntiẽ :negas.n.te ſtudere:ſed ẽ tam polita q nisi a ſtudente nõ poteſt ſcribi : aut es tu ſup oẽs beatus ſi talia p deſidiã & otium perficis.Vale.

Precium agrorum per libitũ uenditorum. xiiii.

Aius pli.Corelliæ ſuæ.S. Tu quidẽ honeſtiſſime: q tam impenſe & rogas & exigis:ut accipi iubeam a te precium agrorũ nõ ex ſeptigentis milibus:qti illos a li berto meo:ſed ex nõgentis :quanti a publicanis partem uĩ ceſimam emiſti: inuicẽ ego & rogo & exigo:ut non ſolum

quid te uerꝝ etiã qd me deceat aſpicias:patiariſq̧ me in hoc uno tibi eodẽ aío repugnar̃ quo ĩ oĩbus obſeq̃ ſoleo. Vale.

Agat quid Plinius ſaturninus requirit. .xv.

Aius Pl. Saturnino ſuo. S. Reqris qd agã: qd noſti diſtingor officio: amicis deſeruío: ſtudeo ĩterdũ qđ nõ ĩter dũ: ſed ſolũ ſempq̧ facere nõ audeo dicere: ut rectius: certe beatius erat: te oĩa alia (q̃ quæ uelim) ager̃ moleſte ferrẽ niſi ea q̃ agis eſſent honeſtiſſima. Nam & rei. p. ſuæ negocia curare & diſceptare ĩter amicos laude digniſſimũ eſt: priſci noſtrí cõtuberniũ iocũdũ tibi futuꝝ ſciebam: nouerã ſimplicitatẽ eius: noueram comitatem eũdem eſſe (quod minus noram) gratiſſimũ experior: quẽ tam iocũde officioꝝ noſtrorum meminiſſe ſcribas. Vale.

Neceſſitudo Caleſtrii & Pli. & liberatio maũmiſſoꝝ .xvi:

Aius Pli. Fabato ſuo. S. Caleſtriũ tyronẽ familiariſſime diligo: & priuatis mihi & publicis neceſſitudinibus implicitũ: ſimul militauimus: ſimul quæſtores cæſaris fuimus: ille me in tribunatu liberoꝝ iure præceſſit: Ego illũ in ꝑtura ſum cõſecutus: cũ mihi cæſar annum remiſiſſet ego in uillas eius ſæpe ſeceſſi: ille ĩ domo mea ſæpe cõualuit: hic nũc ꝓconſul ꝓuintiã bethicam ꝑ Ticinũ ẽ petiturus ſpero ĩmo confido facile me ĩpetratuꝝ: ex ĩtinere deflectat ad te: ſi uoles uĩdicta liberare quos ꝓxime ĩter amicos manumiſiſti: nihil ẽ ꝙ uerearis ne ſit hoc illi moleſtũ: cui orbẽ terraꝝ circuire nõ erit longũ mea cauſa proĩde nimiam iſtã uerecundiam pone: teq̧ quid uelis conſule: illi tam iocũdũ q̃ mihi quod tu iubes. Vale.

Recitanda oratio. .xvii.

Aius Pli. Celeri ſuo. S. Sua cuiq̧ ratio recitandi mihi (quod ſæpe iam dixi) ut ſi qd me fugit: ut certe

me fugit admonear : quo magis admiror: ꝙ ſcribis fuiſſe quoſdã qui rep̄henderent:ꝙ orõnes oĩo recitarẽ: niſi uero has ſolas nõ putant emendandas:a quibus libenter reꝗſierim cur cõcedant:ſi concedunt tñ hiſtoriam debere recitari:quæ nõ oſtentationi ſed fidei ueritatiq; cõponitur :cur tragædiam quæ non auditoriũ ſed ſcenam & actorẽ:cur lyrica:quæ non lectorẽ ſed chorũ & lyram poſcunt: at horũ recitatio uſu iã recepta eſt:num ergo culpandus eſt ille qui cœpit:q̃q̃ orõnes & noſtri quidẽ & græci lectitauerunt: ſuperuacuum tamen eſt recitare quæ dixeris :etiam ſi eadem oĩa ſi iſdem oĩbus ſtatim recites:ſi uero multa inferas:multa cõmutes:ſi quoſdam tuos:quoſdam eoſdẽ:ſed poſt tempus aſſumas:cur minus probabilis ſit cauſa recitandi q̃ dixeris q̃ edẽdi:ſed difficile eſt:ut orõ dũ recitat᷑ ſatiſfaciat:Iã hoc ad laborem recitantis ꝑtinet non ad rõnem nõ recitãdi:nec uero ego dũ recito laudari:ſed dũ legor cupio : itaq; nullũ emendandi genus omicto:nunc primum quæ ſcripſi mecũ ipſe ꝑtracto:deĩde duobus aut tribus lego:mox aliis trado adnotanda:notaſq; eoꝝ ſi dubito cũ uno rurſus:aut altero penſito:nouiſſĩe pluribus recito:ac ſi q̄d mihi credis tũc acerrime emẽdo:nã tanto diligẽtius :q̃to ſolicitius intẽdo:optime aũt reuerẽtia:pudor:metus: indicãt . Idq; adeo ſic habe nõne ſic locuturuſ eẽs cũ aliquo q̃libet docto uiro tñ:minus cõmoueris q̃ cũ multis uel ĩdoctis:nõne cũ ſurgis ad agendũ tunc maxĩe tibi ĩpi diffidis:tunc cõmutata non pluria ſed oĩa cupis:utiq; ſi latior ſcena & corona diffuſior nã illos quoq; ſordidos pullatoſq; reueremur:nõne ſi prĩa q̃q; ĩprobari potes debilitaris & cõcidis:opinor q̄a in numero ipſo ẽ quodã magnũ collatũq; cõſilium: q̄buſq; ſingulis iudicii paꝝ:oĩbus plurimum . Itaq; pomponius ſecundus

ſcriptor tragediaꝝ:ſi qd forte familiarior amicus tollendū: ipſe retinēdum arbitrareť:dicere ſolebat ad populū ꝓuoco: atq; ita ex populi uel ſilētio uel aſſenſu:aut ſuā aut ami ſen tentiā ſeqbať:tm̄ ille populo dabat:recte an ſecus:nihil ad me:ego.n.nō populum aduocař ſed certos electoſq; ſeleo: quos ītuear:qbuſ credam:quos deniq; tanq̄ ſingulos obſer uē:& tanq̄ nō ſingulos timeā:nā ꝙ.M.Cicero de ſtilo:ego de metu ſentio:timor ē emēdator aſperrimus:hoc ipſum ꝙ nos řcitaturos cogitamus emēdat ꝙ auditoriū īngredimur emēdat:ꝙ pallemus horreſcimus circūſpicimus emēdat: ꝓ inde nō pœnitet me cōſuetudīs meæ q̄ utiliſſimā experior: adeoq; nō deterreor ſermunculis iſtoꝝ:ut ultro te rogem: mōſtres aliqd:ꝙ his addā:nihil.n.curæ meæ ſatis ē:cogito q̄ ſit magnum dare aliqd in manus hominum:nec perſua dere mihi poſſum:non & cum multis & ſæpe tractandum quod placere & ſemper & omnibus cupias.Vale.

Epulo oblata pecunia. .xviii.

Aius Pl.Caninio ſuo.S.Deliberas mecū quēadmo dū pecunia quā municipibus nrīs in epulū obtuliſti poſt te quoq; ſalua ſit honeſta cōſulatio:nō expedita ſnīa: numeres rei.p. ſnīam:uerēdū ē ne dilabať de ſacro ut pub lica negligunť:equidē nihil comodius īuenio q̄ ꝙ ipſe feci nā qngētis milibus nummū(q̄ in alimēta īgenuoꝝ ꝓmiſe ram)agꝝ ex meis lōge pluris autoritate publica mācipaui eundē uectigali īpoſito řcepi:tricena milia annua daturus: ꝑ hoc.n.& rei.p.ſors ī tuto:nec redditus īcertus:& ager ip ſe:ꝓpter id quod uectigali large ſupcurrit:ſemꝑ dominū a quo exerceať īueniet:nec ignoro me plus aliq̄to:q̄ donaſſe uideor erogauiſſe: cum pulcherrimi agri ꝑcium neceſſitas uectigalis infregerit ſed optet priuatis utilitatibus publicas

mortalibus eternas anteferre : multoq; diligentius muneri
ſuo conſulere q̃ facultatibus. Vale.

Valitudo fanniæ & uirtutes. .xix.

Aius Plin. Priſco ſuo. S. Angit me fanniæ ualitudo
quã cõtraxit dũ aſſidet Iuniæ uirgini ſpõte: primũ
ꝙ ẽ affinis: deĩde etiã ex auctoritate põtificũ: nã uirgĩes cũ
ui morbi ex atrio ueſte coguntꝰ exceder̃ matronaꝝ cure cu
ſtodieq; mandantꝰ: quo munere fannia cũ ſedulo fungitur:
hoc diſcrimine ĩplicita ẽ inſidẽs febris: tuſſis: hic chrelis ſũ-
ma macies: ſũma defectio: aĩmus tm̃ & ſpũs uiget: heluidio
marito Traſea pr̃e digniſſimus: reliq̃ labũtꝰ: meq; nõ metu
tm̃: ueꝝ etiã dolor̃ conficiũt: doleo. n. fœminam maximam
eripi oculis ciuitatis: neſcio an aliqd ſimile uiſurus : q̃ caſti-
tas illi: q̃ ſanctitas: q̃ta grauitas: q̃ta cõſtantia bis maritũ ſe
cuta in exiliũ eſt: tertio ipſa ꝓpter maritũ relegata. Nam cũ
ſenetio reus eẽt. ꝙ de uita heluidii libros cõpoſuiſſet: roga
tũq; ſe a fannia in defenſione dixiſſet: q̃rente minaciter me
tio caro an rogaſſet: reſpõdit rogaui: an cõmentarios ſcrip
turo dediſſet dedi: an ſciẽte mr̃e neſciẽte: poſtremo nullam
uocẽ cedentẽ ꝑiculo emiſit: qn etiã illos ipſos libros: q̃q̃ ex
neceſſitate & metu tẽpoꝝ abolitos ſenatuſcõſulto : publica
tis bonis ſeruauit: habuit: tulitq; in exiliũ exilii cãm: eadẽ q̃
iocunda: q̃ comis: q̃ deniq;: quod paucis datũ : non minus
amabilis q̃ uerecũda erat: ne quã poſtea uxoribus noſtris
oſtẽtare poſſimus: erit a q̃ uiri quoq; fortitudis exempla ſu
mamus: quã ſic cernẽtes audiẽteſq; miremur : ut illas q̃ legũ
tur: ac mihi domus ipa nutare cõuulſaq; ſedibus ſuis ruitu
ra ſupra uideretꝰ: licet adhuc poſteros habeat: quãtis. n. uir
tutibus: quantiſq; factis aſſeq̃rentur ut hæc nõ nouiſſia oc
ciderit me qdẽ illud etiam affligit & torquet: ꝙ mr̃em eius

illam (nihil poſſũ illuſtrius dicere) tantæ fœminæ matrem. rurſus uideor amictẽr quam hæc ut redit ac r̃fert nobis: ſic aufert ſecum: meq; & nouo p̄iter & reſciſſo uulnere afficiet: utranq; colui: utranq; dilexi. utrã magis neſcio nec diſcerni uolebant: habuerũt officia mea in ſecũdis habuerũt ĩ aduerſis: ego ſolatiũ relegatorꝝ: ego ultor reuerſarꝝ: nõ feci tñ paria: atq; eo magis hanc cupio ſeruari: ut mihi ſoluẽdi tp̃a ſuꝑſint. In his. n. erã curis: cũ ſcriberẽ ad te: q̃ ſi deus aliq̃s in gaudium uertit de metu non querat. Vale.

Viciſſitudo amoris. .xx.

Aius Pl. Tacito ſuo. S. Librꝝ tuũ legi: & q̃ diligẽtiſſime potui adnotaui q̃ cõmutanda quæ eximẽda arbitrarer. Nam & ego uerꝝ dicere aſſueui: & tu libẽter audir̃ neq;. n. ulli paciẽtius reꝑhendunt̃: q̃ qui maxĩe laudari merent̃: nũc a te librꝝ meũ cũ annotatõibus tuis expecto: o iocundas: o pulchras uices: q̃ me delectat: ꝙ ſi q̃ poſteris cura nr̃i: uſq; quaq; narrabit̃: q̃ cõcordia: ſimplicitate fide uixerimus: erit rarꝝ: inſigne: duos hoĩes ætate & dignitate prope modũ equali nõ nullius in lr̃is nõis (cogor de te quoq; parcius dicer̃ qa de me ſimul dico) alterꝝ alterius ſtudia fouiſſe. Equidẽ adoleſcẽtulus cũ iam tu fama gloriaq; floreres te ſeq̃ tibi lõgo ſed ꝓximus ĩteruallo & eſſe & haberi concupiſcebã: & erant multa clariſſĩa ĩgenia: ſed tu mihi (ita ſimilitudo naturæ ferebat) maxĩe imitabilis: maxĩe imitãdus uidebaris: quo magis gaudeo: ꝙ ſi q̃s de ſtudiis ſermo una noĩamur: ꝙ ego de te tu de me loquẽtibus ſtatim occurris nec deſũt q̃. utriq; nr̃m ꝑferant̃: ſed nos (nihil ĩtereſt mea) quo loco iungimur: nam ĩ hoc primus q̃ a te ꝓximus: qn etiã in teſtamẽtis debes adnotaſſe: niſi q̃s forte alterutri noſtrꝝ amiciſſimus: quæ oĩa huc ſpectant: ut inuicẽ ardentius

diligamus:cũ tot uinculis nos ſtudia:mores: fama:ſupma
deniq; hominum iudicia conſtringant. Vale.

Oculorum infirmitas Pli. eorumq; curatio. .xxi.

Aius Pli. Cornuto ſuo. S. Pareo collega cariſſime &
īfirmitati oculorũ (ut iubes) cõſulo : nã & huc tecto
uehiculo undiq; īcluſus q̃ſi in cubiculo pueni: & hic non ſti
lo mõ: uerũ etiã lectióibus difficulter: ſed abſtineo ſoliſq; au
ribus ſtudeo: cubicula obductis uelis opaca: nec tñ obſcura
facio: criptoporticus quoq; adoptis īferioribus feneſtris tm̃
umbræ q̃tũ lumĩs habet: ſic paulatĩ lucẽ ferre condiſco: bal
neũ aſſumo & pdeſt: unũ nõ nocet : pciſſime tñ ita aſſueui
& nũc cuſtos adheſi gallinam ut a te miſſam libẽter accepi
quã ſatis acribus oculis : q̃q̃ adhuc lippus pĩguiſſimã uidi.
Vale.

Virtutes facultates moreſq; Cornelii. .xxii.

Aius Pli. Falconi ſuo. S. Minus minaberis me tam
īſtanter petiſſe: ut ĩ amicũ meũ cõferes tribunatũ : cũ
ſcieris: qs ille: q̃liſq;: poſſum aũt iã tibi & nomẽ indicare : &
ſcribere ipm: poſtq̃ polliceris: Eſt Cornelius minitianus or
namentũ regióis mee: ſeu dignitate: ſeu moribus: natus ſplẽ
dide abunde facultatibus: amat ſtudia: ut ſolẽt paupes: idẽ
rectiſſimus iudex: fortiſſimus aduocatus : amicus fideliſſi
mus accepiſſe te bñficiũ credes cum proprius īſpexeris ho
minẽ: omnibus honoribus: omnibus titulis (uel uolo elati
us de modeſtiſſimo uiro dicere) parem. Vale.

Occurſus fabati tironi: deq; filio Plinii. .xxiii.

Aius Pl. Fabato ſuo. S. Gaudeo qdẽ eſſe te tã fortẽ
ut mediolani occurrer̃ tironi poſſis: ſed ut pſeueres
eẽ tã fortis rogo: ne tibi cõtra rõnem ætatis tm̃ laboris in
iungas: qnimo denũtio ut illũ & domi & ĩtra domũ: atq; in
tra cubiculi limẽ expectes: &. n. cũ a me ut frater diligat̃ nõ

debet ab eo quē ego parentis loco obſeruo exigere officiū quod parenti ſuo remiſiſſet. Vale.

Mors quadratillæ:laudes moreſq; quadrati .xxiiii.

Aius Pl.Geminio ſuo.S.Ralmidia q̄dratilla paulo minus octogeſīo ætatiſ anno deceſſit:uſq; ad ualitudinē nouiſſimam uiridis:atq; ultra matronalē etiā modū cō pacto corpe & robuſto deceſſit:honeſtiſſīo teſtamento reliqt herēdes ex duabus ptibus de ſe nepotē:ex tertia pte neptē:neptē par̄x noui:nepotē familiariſſīe diligo :adoleſcentē ſingularē:nec iis tm̄:quos ſanguīe actigit:inter ppinquos amandū:ac primū cōſpicuus forma:oīs ſermōes malignor̄x & puer & iuuēis euaſit:Intra q̄tū & uiceſimū ætatis annum maritus:& ſi deus annuiſſet pr̄: uixit ī cōtubernio auiæ delicatæ ſeueriſſīe:& tñ obſequētiſſime:habebat illa pantomimos:fouebatq; effuſius q̄ prīcipi fœminæ cōueniret: hos q̄dratus nō in theatro nō in domo ſpectabat:nec illa exigebat:aiebat ip̄a:cū mihi cōmendaret nepotis ſui ſtudia:ſoler̄ ſe ut fœminā ī illo otio ſexus laxar̄ animū luſu calculor̄x ſolere ſpectar̄ pantomimos ſuos:ſed cū factura eſſet alterutr̄x ſemp ſe nepoti ſuo p̄cepiſſe abiret ſtuderetq; quod mihi nō amor̄ eius magis facer̄ q̄ reuerētia uidebat̄ miraberis & ego miratus ſū: pxīs ſacerdotalibus ludis pductis in cōmiſſiōe pantomimis cū ſimul theatro ego & q̄dratus egrederemur ait mihi:ſcis me hodie primū uidiſſe ſaltantē auiæ meæ libertum:hoc nepos :at hercule alieniſſimi hoīes ī honorē q̄dratille(pudet me dixiſſe honorē) p adulatōis officiū ī theatrū curſitabant:exultabant:plaudebāt: mirabant̄:ac deinde ſingulos geſtus dñæ cū canticis reddebant: q nunc exiguiſſīa legata:theatralis ope corollariū accipiēt:ac herēdes q̄ nō expectabat:hæc ſcripſi primū q̄a ſoles ſi q̄d īcidit noui

non īuitus audire: deīde quia iocundū ē mihi quod ceperī gaudiū ſcribēdo retractarī:gaudeo.n.honore defūcte pieta te optimi iuuēīs:letor etiā q domus aliqñ Caii caſſii huius q caſſianæ ſcholæ prīceps & parēs fuit ſeruiet dño nō mino ri:impleuit.n.illam q̄dratus meus & excedit:rurſuſq; & prī ſtinam dignitatē:celebritatē:gloriam reddet:cū tantus ora tor īnde procedet q̄tus iuris ille conſultus. Vale.

Sermo doctiſſimus & ſcientia Terentii iunii .xxv.

Aius Pli.Rufo ſuo.S.O q̄tum eruditoꝝ aut mode ſtia īpſoꝝ:aut quies operit ac ſubtrahit famæ:at noſ eos tm̄ dicturi aliqd aut lecturi timemus:q ſtudia ſua pſe runt:cū illi q tacent:hoc amplius pſtent :q maximū opus ſilentio reuerent expertus ſcribo:Terentius iunior eqſtribus militiis:atq; etiā pcuratōe narbonēſis puintiæ integerrime fūctus:recepit ſe in agros ſuos patiſq; honoribus tranquiliſ ſimū otiū ptulit:hūc ego inuitatus hoſpitio:ut bonū patrē familie:ut diligentē agricolā ītuebar:de iis locuturus :in q bus illū uerſari putabā & ceperā:tū ille me doctiſſio ſermo ne ruocauit ad ſtudia:q̄ terſa oīa tā latina q̄ græca : nā tm̄ utraq; lingua ualet:ut ea magis uideat excellerē:q̄tū maxīe loquit:q̄tū ille legit:q̄tū tenet:athenis uiuer hominē:nō in uilla putes:qd multa auxit ſolitudinē meā: efficitq; ut illis quos doctiſſimos noui:nō miuus hos ſeductos & q̄ſi ruſti cos uerear idē ſuadeo tibi.ſunt.n.ut in caſtris:ſic etiā īn li bris nrīs plures cultu pagano quos cultos & armatos & q dē ardētiſſimo ingenio diligētius ſcrutatus inuenies. Vale.

Infirmorum qualitas eorumq; bonitas. .xxvi.

Aius Plī. Maximo ſuo.S. Nuprime cuiuſdā amici langor admonuit optimos eſſe nos dum infirmi ſu mus.quē.n.infirmū:aut auaritia aut libido ſolicitat non a

moribus ſeruit:nõ appetit honores:opes negligit: & q̃tulũ cunq; ut relicturus ſatis habeat:tum deũ tunc hominẽ eſſe ſe meminit inuidet nemini:neminẽ miratur:neminẽ deſpicit ac ne ſermonibus quidẽ malignis:aut actẽdit aut aliter balnea imaginat̃ & fontes hæc ſũma curaꝝ:ſumma uotoꝝ molleq; in poſteꝝ & pinguẽ ſi contingat euadere: hoc eſt innoxiam deo tanq̃ deſtinat uitam:poſſum ergo quod plurimis uerbis:plurimis etiam uoluminibus philoſophi docere conantur ipſe breuiter tibi mihiq; precipere: ut tales eſſe ſani perſeueremus quales nos futuros profitemur infirmi. Vale.

Miraculum. .xxvii.

Aius Pli.Suræ ſuæ.S.Et mihi dicendi & tibi docendi facultatem otium prebet:igitur per q̃ uelim ſcire eſſe fantaſmata ſeu habere ꝓpriam figurã:numẽq; aliquod putes inane:ſeu uanam ex metu noſtro ymaginem capere. Ego ut eẽ credam in primis eo ducor quod audio accidiſſe Curtio ruſo tenuis adhuc & obſcurus obtinenti africã comes heſerat.Inclinato die ſpatiabatur in porticu: offert̃ ei mulieris figura humana grandior pulchrior:perterrito africam ſe futurorum prenuntiam dixit: & uenturũ Romam: honoreſq; geſturum:atq; etiam cũ ſummo imperio in eandem prouintiam reuerſurum :ibiq; moriturum : facta ſunt omnia:Præterea accedenti carthaginem egredientiq; nauẽ: eadem figura in lictore occurriſſe narratur:ipſe certe implicitus morbo futura preteritis aduerſa ſecundis auguratus: ſpem ſalutis :nullo ſuorum deſperante proiecit . Iam illud nonne & magis terribile & non minus miꝝ ẽ ꝙ exponã ut accepi:erat athenis ſpacioſa et capax domus ſed infamis et peſtilẽs ꝑ ſilentiũ noctis ſonus ferri:et ſi actenderes acrius

ſtrepitus uinculoꝝ lõgius primo:deinde ꝓxĩo reddebatur
Mox apparebat idolon ſenex macie & ſqualore confectus
ꝓmiſſa barba horrẽti capillo cruribus cõpedes manibus ca
thenas gerebat:q̃tiebatq;.Inde ĩhabitantibus triſtes direq;
noctes p̱ metũ uigilabãt̃:uigiliã morbus:& creſcẽte formi
dine mors ſeq̃bat̃.nã interdiu quoq; q̃q̃ abſceſſerat ymago
memoria ymagis oculis ĩherebat.Longiorq; cauſis timoris
timor erat:deſerta ide & dãnata ſolitudine domus:totaq;
illi mõſtro r̃licta ꝓſcribebat̃ tñ ſeu qs emere:ſeu qs condu
cere:ignarus tanti mali uellet:uenit athenas phũs athenedo
rus:legit titulũ:auditoq; p̃cio:q̃a ſuſpecta uilitas percũtatuſ
omia docet̃:ac nihilominus imo tanto magis cõducit:ubi
cepit aduesperaſcer̃ iubet ſterni ſibi ĩ prima domus p̱te po
ſcit pugillares:ſtilũ:lumẽ ſuos oẽs in ĩteriora dimictit:ipſe
ad ſcribendũ aĩmũ:oculos:manũ:intẽdit:ne uacua mẽs au
dita ſimulacra & inanes ſibi metus fingeret.Initioq; q̃le ubi
ſilentiũ noctis:deinde cõcuti ferrũ:uincula moueri:ille non
toller̃ oculos:nõ remicter̃ ſtilũ ſed obfirmare animum:auri
buſq; manũ p̃tendere:cũ crebeſcer̃ frãgor aduẽtare etiã: ut
lumine iã & ĩtra limẽ audiri:r̃ſpicit:uidet agnoſcitq; narra
tã effigiẽ:ſtabat ĩueniebat digito ſimilis uocanti: hic cõtra
ut paulũ expectaret:manu ſignificat. rurſuſq; ceris & ſtilo
incumbit:illa ſcribẽtis capiti cathenis inſonabat:r̃ſpicit rur
ſus iddẽ ꝙ prius innuentẽ:nec moratus tollit lumen & ſe
quit̃:ibat illa lẽto gradu q̃ſi grauis uĩculis poſtq̃ deflexit ĩ
areã domus r̃pẽte delapſa deſerit comitẽ:deſertus herbas &
folia cõcerpta ſignũ loco ponit.poſtero die adit magr̃atus
monet ut illũ locũ effodi iubeãt:ĩueniũt̃ oſſa iſerta catheĩs
& ĩplicita: q̃ corpus æuo terraq; putrefactũ:nuda & exeſa
reliq̃rat uĩculis:collecta publice ſepeliũt̃:domus poſtea rite

cōditis manibus caruit:& hæc quidē affirmantibus credo. Illud affirmare aliis poſſū. Eſt libertus mihi nō illicteratus. M. cū hoc miror frater lecto eodē qeſcebat: is uiſus eſt ſibi cernere quendam ī thoro reſidentē admouētēq; capiti ſuo cultros atq; etiam ex ipſo uertice amputantē capillos: ubi ul luxit: ipſe circa uerticē tōſus capilli iacentes reperiunt̃. Exiguum tēporis mediū & rurſus ſimile aliud priori fidē fecit puer ī pedagogio mixtus pluribus dormiebat: uenerūt per feneſtras (ita narrat̃) tunicis albis duo cubantēq; detonderūt: & q̄ uenerant receſſerūt: hūc quoq; tonſū ſparſoſq; circa capillos dies oñdit. nihil notabile ſecutū: niſi forte ꝙ nō fui reus futurus ſi domitianus ſub quo hoc acciderat diutius uixiſſet: nā in ſcrinio eius datus acer de me libellus īuentus ē ex quo cōiectari poteſt: ut reis moris ē ſūmicter̃ capillū reciſos meoꝝ capillos: depulſi (quod iminebat) periculi ſignū fuiſſe: ꝓinde rogo eruditionē tuā intēdas: digna res eſt quā diu multūq; cōſideres: ne ego qdē idignus: cui copiam ſciētiæ tuæ facias: licet etiā utranq; in partē: ut ſoles diſputes: ex altera tñ fortius ne me ſuſpēſū incertūq; dimictas cum mihi cōſulendi cā fuerit: ut dubitare deſinerem. Vale.

Laus nimia Pli. in amicos pro rephenſiōe. .xxviii.

Aius Pli. Sertitio ſuo. S. Ais quoſdam apud te rephendiſſe: tanq̄ ſi amicos meos ex omī occaſione: ultra modum laudē: agnoſco crimē amplector etiam. Quid enī honeſtius culpa benignitatis q ſunt iſti q amicos meoſ melius norint̃: qd inuidēt mihi fœliciſſimū errorē̃: ut. n. mihi nō ſint tales ut a me ꝑdicent̃: ego tñ beatus ꝙ mihi uidet̃: igitur ad alios hanc ſiniſtrā diligētiam conferant: nec ſunt pauci q carpere amicos ſuos iudiciū uocant: mihi nūq̄ ꝑſuadebunt: ut meos amari a me nimis unq̄ putem. Vale.

Monumentũ palantis decorati p̄toriis ornamẽtis. .xxix.

Aius Pli. Montano ſuo. S. Ridebis: deide indigna-
beris ſi legeris: ꝙ niſi legeris nõ potes credere: ẽ uiã
tiburtina ĩtra primũ lapidẽ (ꝓxime adnotaui) monumẽtũ
palantis ita inſcriptũ: huic ſenatus ob fidem pietatẽq; erga
patronos ornamẽta p̄toria decreuit: & ſextertiũ centies qn
quagies: cuius honore cõtentus fuit: equidẽ nunq̃ ſum mi
ratus q̃ ſæpius a fortuna q̃ iudicio ꝓficiſcerent̃: maxie tñ
hic me titulus admonuit: q̃ eẽnt inimica & inepta q̃ ĩterdũ
ĩn cænũ in has ſordes abiicerent̃: q̇d deniq; ille furcifer &
recipere auſus eſt & recuſare: atq; etiã ut moderatiõis exem
plum poſteris ꝓderet. ſed q̇d indignor: ridere ſatius: ne ſe
magnũ aliquid adeptos putent qui huc fœlicitatis perueni
unt ut rideantur. Vale.

Studium ĩmpeditũ & imitatio demoſthenis. .xxx.

Aius Pli. Genitori ſuo. S. Torqueor ꝙ diſcipulum
(ut ſcribis) optimæ ſpei amiſiſti: cuius & ualitudĩe
& morte ĩpedita ſtudia tua: q̇d neſciã: cũ ſis oĩum officiorũ
obſeruãtiſſimus: cũq; oẽs (quos ꝓbas) effuſiſſĩe diligas: me
huc quoq; urbana negocia pſecunt̃: ſũt. n. q me iudicẽ aut
arbitꝝ faciũt: accedũt q̇relæ ruſticoꝝ: q auribus meis poſt
longũ tp̄s ſuo iure abutunt̃: ĩſtat & neceſſitas agroꝝ locan
doꝝ p q̃ moleſta: adeo raꝝ eſt ĩueĩre ydoneos cõductores
q̇bus ex cauſis p̄cario ſtudeo: ſtudeo tñ. Nã & ſcribo aliq̇d
& lego: ſed cũ lego ex cõpatione ſentio q̃ male ſcribã: licet
tu mihi bonũ aĩmũ facias q libellos meos de ultõe heluidii
orõni demoſthenis cõtra nudiã cõfers: quã ſane cũ cõpone
rẽ illã habui ĩ manibus: nõ ut emularer: ĩprobũ. n. ac pene
furioſũ ſed tñ imitarer & ſeq̇rer: q̄tũ aut diuerſitas ĩgenioꝝ
maximi & minimi aut cauſæ diſſimilitudo pateretur. Vale.

Amor moreſq; Claudii. .xxxi.

Aius Pli. Cornuto ſuo. S. Claudius pollio amari a te cupit dignus hoc ipo q cupit. deide q ipe te dili git: neq;. n. fere quiſq̃ exigit iſtud niſi q facit: uir alioqn re ctus: iteger: pudicus: quietus: ac pene ultra modũ(ſi qs tñ ultra modũ) uerecundus: huc cum ſimul militaremus: non ſolũ ut cõmilito inſpexi: ꝑerat alæ militari: ego iuſſus a le gato conſulari rõnes alaꝝ & cohortiũ excutere: ut magnã quorundã fedamq; auaritiam negligentiam parẽ: ita huiuſ ſũmam ĩtegritatẽ: ſolicitã diligẽtiam inueni. Poſtea promo tus ad ampliſſimas ꝓcuratiões: nulla occaſione corruptus: ab inſito abſtinẽtie amore nunq̃ deflexit: nunq̃ ſecundis re bus intumuit: nunq̃ officioꝝ uarietate cõtinuam laudẽ hu- manitatis ĩfregit: eadẽq; firmitate anĩ laboribus ſuffecit: q̃ nunc otiũ patiẽ: quod quidẽ pauliſp cũ magna ſua laude ĩ termiſit: & poſt a Corelio nr̃o ex liberalitate ĩmpatoris ner ue: emẽdis diuidendiſq; agris autor aſſumptus: &. n. q̃ glo ria dignum eſt: ſummo uiro in tanta eligendi facultate p̃ci pue placuiſſe. Idẽ q̃ reuerenter q̃ fideliter amicos colat mul torum ſupremis iudiciis tum Muſani baſſi grauiſſimi ciuis credere potes cuius memoriam tam gratam grata p̃dicatio ne prorogat & extendit ut librum de uita eius(nam ſtudia quoq; ſicut alias bonas artes ueneratur) ediderit: pulchrum licet & raritate ipſa probandum: cum pleriq; hactenus de- functoꝝ meminerint ut querant hunc hominẽ ac potiſſi- mũ tu(mihi crede) cõplectere: apphende: imo & in uita ac ſic ama tanq̃ gr̃as referas. Neq; eni non obligandus eſt in amoris officio qui prior cepit. Vale.

Manumiſſi plures augmentum patriæ. .xxxii.

Aius Pli. Fabato ꝓſocero ſuo. S. Delector iocundũ

tibi fuiſſe tyronis mei aduentum: ꝙ uero ſcribis oblata oc caſione proconſulis :plurios manumiſſos unice letor. Cu pio.n.patriã oibus qdẽ rebus augeri maxĩe tñ ciuiũ nume ro:id.n.oppidis firmiſſimũ ornamentũ:illud etiam me nõ ut ambitioſum ſed tñ iuuat quod adiicis: me quoqꝫ grãrũ actione ut laude celebratum:eſt.n.xenophon ait : ſed laus utiqꝫ ſi te mereri putes. Vale.

Hyſtoriis inſerendus Pli.taciti. .xxxiii.

Aius Plin.Tacito ſuo.S.Auguror nec me fallit au gurium hyſtorias tuas ĩmortales futuras : quo magis illis(ĩgenuæ fatebor)ĩſeri cupio: nã ſi eẽ nobis ſolet curæ: ut facies nr̃a ab optĩo quoqꝫ artifice exprimat̃ :nõne debe mus optar̃ ut opibus ſimilis tui ſcriptor:ꝑdicatorqꝫ contin gat:demõſtro ergo:q̃q̃ diligẽtiam tuã fuger̃ nõ poſſum:in publicis actis:demõſtro tñ quo magis credas iocũdũ mihi futuꝝ:ſi factũ meũ(cuius grã ꝑiculo cedit)tuo ĩgenio: tuo teſtimonio ꝓbet̃ dederat me ſenatus cũ herẽnio ſenetione aduocato ꝓuītiæ beticæ cõtra bebiũ maſſam dãnato maſſa cẽſuerat:ut bona eius publice cuſtodiret̃: Senetio cũ explo raſſet cõſules poſtulatõibus uacaturos:cõuenit me:& ſi qua cõcordia ĩqt ĩuictam nobis accuſationẽ executi ſumus:hac adeamus cõſules:petamuſqꝫ ne bona diſſipari ſinant q̃ eſſe ĩ cuſtodia debẽt:reſpõdi cũ ſimus aduocati a ſenatu dati di ſpice nũ pactas putes ꝑtes nr̃as:ſenatus cognitõe finita .& ille tu quẽ noles tibi terminũ ſtatues:cui nulla cũ ꝓuītia ne ceſſitudo niſi ex beneficio tuo & hoc recenti :ĩpe & natus ibi . & quæſtor in ea fui:tum ego ſi fixum tibi iſtud ac de liberatum: ſequar te: ut ſi qua ex hoc inuidia non tua tan tum uenimus ad conſules : dicit Senetio quæ res ferebat ; aliqua ſubiungo uix dum cõticueramus & maſſa quæſtus

ſenectionē nō aduocati fidē ſed inimicam amaritudinē im
pleſſe ípietatis reū poſtulat:horror omniū. Ego aūt uereor
inq̄ clariſſimi cōſules:ne mihi maſſa ſilentio ſuo p̄uaricatio
nē obiecerit:ꝙ nō me reum poſtulauit q̄ uox eſt ſtatim ex
cepta & poſtea multo ſermone celebrata eſt . Diuus q̄dem
Nerua iam priuatus tūc actendebat his grauiſſimis litteris
nō mihi ſolum ueꝝ etiam ſæculo eſt gratulatus cui exēplū:
(ſic.n.ſcripſit)ſimile antiquis contigiſſet:hæc utcūq; ſe ha-
bent:notiora:clariora:maiora tu facies q̄ qui nō exigo :ut
excedat acte rei modū:nec hiſtoria debet egredi ueritatē &
honeſte factis ueritas ſufficit. Vale.

Caii Pli.iunioris epiſtolaꝝ liber octauus.

Editio libroꝝ morte p̄uenti placere. .i.

Aius Pl.Maxio ſuo.S.Sæpe te monui ut libros
quos uel pro te uel in platerā : imo & pro te &
in illū(ita.n.materia cogebat)cōpoſuiſti :q̄ ma
turiſſime emicteres:quod nūc p̄cipue morte eius audita:&
hortor & moneo:q̄uis.n.legeris:multis legendoſq; dederis
nolo tn̄ queq̄ opinari defuncto demū inchoatos:quos ico
lumi eo p̄egiſti:ſalua ſit tibi cōſtantia:erit aūt:ſi notū equis
iniquiſq; fuerit nō poteſt inimici mortē ſcribendi tibi na-
tam eſſe fidutiam:ſed iam paratā edictionē morte preuen-
tam:ſimul uitabis illud:nō licita ī mortuos: nā quod de ui
uēte ſcriptū eſt:in defunctū quoq; tanq̄ uiuentē adhuc edit᷑
ſtatī igit᷑ ſi quod aliud ī manibus differ: iterī hoc perfice:
quod nobis(q legimus)oli abſolutū uidet᷑ :ſed iam uideat᷑
& tibi cuius cūctationē nec res ip̄a deſiderat & tp̄is rō p̄ci
dit.Vale. Excuſatio breuiū lr̄aꝝ:lauſq; Tullii .ii.

Aius Pli.Sabino ſuo. S.Facis iocunde ꝙ non ſolū
plurias epiſtolas meas ueꝝ etiā lōgiſſimas flagitas:

in qbus partior fui: partī propter tuas occupationes: partī quia ipſe multū diſtringebar plerūq; frigidis negociis: quæ plerūq; & auocant animū & cōminuunt: ꝑterea nec materiā plura ſcribēdi dabatur: neq;.n.eadē noſtra conditio: q̄.M. Tullii ad cuius exemplū uocas: illi.n.& copioſiſſimū īgenium & ingenio uarietas reꝝ magnitudoq; largiſſie ſuppetebat: nos q̄ anguſtis termīs claudamur: etiam tacēte me perſpicis: niſi forte uolumus ſcholaſticas tibi atq; ut ita dicam umbraticas lr̄as mictere ſed nihil minus aptum arbitramur cū arma ueſtra: cū caſtra: deniq; cornua: tubas: ſudorē: puluerē ſoles cogitamus. Habes ut puto iuſtā excuſationem quam tn̄ dubito an tibi probari uelim: eſt.n.ſūmi amoris negare ueniam breuibus epiſtolis amicorū q̄uis ſcias illis conſtare rōnem. Vale.

Otium litterarum ludis ꝑtermiſſis. .iii.

Aius Plī. Caluiſio ſuo. S. Omne hoc tēpus inter pugillares āc libellos iocūdiſſima quiete rranſmiſi: quēadmodū inq̄s in urbe potuiſti. Circēſes erant quo genere ſpectaculi ne leuiſſime q̄dem teneor: nihil nouū uel uarium nihil quod non ſemel ſpectaſſe ſufficiat: quo magis miror tot milia uiroꝝ tam pueriliter: idētidem currentis equos inſiſtētis curribus hoīes uidere: ſi tn̄ uelocitate equorum aut hominū arte traherent̄ eſſet rō nōnulla nunc fauent panno pannū amant: & ſi in ipſo curſu nō mediocre certamen: hic color: illuc ille huc transferat̄: ſtudiū fauorq; tranſiuit: & repēte agitatores illos quos ꝑcul noſcitant: quoꝝ clamitant noīa: relinquēt: tanta gr̄a: tanta autoritas in una uiliſſīa tunica: micto apud uulgus: quod uilius tunica. Sed apud quoſdā graues hoīes: quos ego cū recordor in re inani: frigida: aſſidua: tā īſaciabiliter deſider̄: capio aliquā uoluptatē

ꝙ hac uoluptate non capiar: ac per hos dies libẽtiſſime oti um meum in litteris colloco: quos alii otioſiſſimis occupa tionibus perdunt. Vale.

Deſcriptio duarum uillarum Plinii. .iiii.

Aius Pli. Romano ſuo. S. Edificare te ſcribis: bene eſt: inueni patrociniũ: ædifico enĩ iam ratione quia tecũ hoc quoq; nõ diſſimile quod ad mare tu ego ad lariũ lacum: huius in litore plures meæ uillæ: ſed duæ ut maxime delectant: ita exercent altera impoſita ſaxis ĩ ore baiano lacum proſpicit altera quoq; in ore baiano lacũ tangit itaq; illam tragædiam: hanc appellare comediã ſoleo: illã ꝙ qua ſi coturnis: hanc ꝙ quaſi ſoccis ſuſtinet᷑: ſua utriq; amæni tas: & utranq; poſſidẽti ipſa diuerſitate iocundior: hæc lacu propius: illa latius utit᷑: hæc illũ ſinum unũ molli curuamĩe amplectit᷑: illa e ditiſſimo dorſo duos dirimit: hic recta ge ſtatio lõgo limite ſup litus extendit᷑: illic ſpatioſiſſio xiſto leuiter inflectitur: illa fluctus nõ ſentit: hæc frangit: ex illa poſſis deſpicere piſcantis: ex hac ipe piſcari: hamũq; e cubi culo ac pene etiã lectulo ut e nauicula iacere: hæ mihi cauſæ utriq; quæ deſunt aſtruendi: ob ea quæ ſupſunt ſed qd ego rõnem tibi? apud quem pro rõne erit idem facere. Vale.

Conſolatio mortui eiuſq; laudes. .v.

Aius Pli. Coloni ſuo. Sal. Vnice probo ꝙ Pompeii qntiani morte tã dolẽter afficeris: ut amiſſi caritatẽ deſiderio extendas: nõ ut pleriq; qui tm̃ uiuentis amãt: ſeu potius amare ſe ſimilant: at ne ſimulant quidẽ niſi ꝙ florẽ tis uident: nã miſeroꝝ nõ ſecus ac defunctoꝝ obliuiſcunt᷑. Eſt tibi pennis fides tantaq; in amore cõſtantia: ut finiri ni ſi tua morte nõ poſſit: & hercule is fuit quintianus quẽ di ligi deceat ipſius exemplo: fœlices amabat: miſeros tuebat᷑

deſiderabat amiſſos.Iam illi q̃ta probitas in ore:quanta in
ſermone cunctatio:quã pari libra grauitas:comitaſq;:quod
iudicium:quod ſtudium litterarum :qua pietate cũ diſſimi
limo parente uiuebat:cum nõ obſtabat illi:quo minus uir
optimus uideret̃:ꝙ erat optimus filius.Sed quid dolorem
tuũ exulcero:q̃q̃ ſic amaſti iuuenẽ:ut hoc potius q̃ de illo ſi
leri uelis a me ꝑſertim cuius prædicatione putas uitã eius
ornari:memoriam prorogari :ipſamq; illam : qua raptus:
ætatem poſſe reſtitui. Vale.

Reprehenſio patris filium acerbius tractantis. :vi:

Aius Pli.Iuniori ſuo.S.Caſtigabat quidã filiũ ſuũ:
ꝙ paulo ſumptuoſius equos & canes emerit :huic
ego:iuuene digreſſo:heus tu nunq̃ ne feciſti:ꝙ a patre cor
ripi poſſet? feciſti dico : non interdũ facis quod filius tuus
ſi repente pater ille:tu filius pari grauitate reꝑhendat:Non
oẽs hoĩes aliquo errore ducunt̃ non hic in illo ſibi:in hoc
alius indulget:hæc tibi admonitus ĩmodice ſeueritatis exẽ
plo amoris mutui ſcripſi:ne quando tu quoq; filium tuum
durius acerbiuſq; tractares: cogita & illum puerum eſſe :&
te fuiſſe:atq; ita hoc ꝙ es pater utere : ut memineris te ho-
minem eſſe : & hominis patrem. Vale.

Coena ingrata propter ſcurras cynedos & moriones :vii:

Aius Plin.Genitori ſuo.S.Recepi lr̃as tuas quibus
quereris tedio tibi fuiſſe q̃uis lautiſſimã coenã:quia
ſcurre cynedi moriones mẽſis inerrabant. Vis tu remictere
aliquid ex rugis:ſiquidẽ nihil tale habeo:habentes tñ fero
cur ergo nõ habeo? quia nequaq̃ me ut inexpectatũ feſtinũ
ue delectat:ſi quid molle a cynedo:petulans a ſcurra:ſtultũ
amor ione profertur: non rationem ſed ſtomachũ tibi nar
ro:atq; adeo q̃ multos putas eſſe:quos eque ea:quibus ego

& tu capimur & ducimur:partim ut inepta partim ut moleſtiſſima offendant:q̃ multi cum lector aut lyriſtes: aut comœdus inductus eſt:calceos poſcunt: aut non minore cum tedio cubant:q̃ tu iſta(ſi.n.appellas)ꝓdigia ꝑpeſſus es:demus igit̃ alienis oblectationibus ueniam:ut noſtris impetremus. Vale.

Preces pro liberto qui & dominum errauerat: .viii.

Aius.Pli.Sabiniano ſuo.S.Libertus tuus cui ſuccẽſere te dixeras. Venit ad me aduolutuſq; pedibus meis tanq̃ tuis heſit:fleuit multũ:rogauit multum:& tacuit in ſumma fecit mihi fidẽ pœnitentiæ ueræ credo emẽdatũ qa deliqſſe ſe ſentit:iraſceris ſcio & iraſceris merito:idq; ſcio ſed tũc quoq; ꝑcipua mãſuetudis laus:cui iræ cauſæ iuſtiſſimæ ſunt:amaſti hominem & ſpero amabis. Interi ſufficit ut exorari te ſinas:licebit rurſus iraſci ſi meruerit: ꝙ exoratus excuſatius fames:remicte aliquid adoleſcentiæ ipſius: remicte lacrimis:remicte indulgentiæ:ne torſeris illũ etiam te torquens:cum tam lenis iraſceris:uereor ne uidear nõ rogare ſed cogere:ſi ipſe precibus eius meas iunxero:iungam tamen tanto plenius & effuſius:quanto ipſum acrius ſeueriuſq; corripui:diſtricte minatus nunq̃ me poſtea rogaturũ hoc illi:quem terreri oportebit tibi non iddem:nam fortaſſe iterum rogabo:iterum impetrabo:ſit modo tale ut rogare me:te id præſtare deceat. Vale.

Receptio liberti magiſtram: .ix.

Aius Pli.Sabiniano ſuo.S.Bene feciſti ꝙ libertum aliqñ tibi carum reducentibus epiſtolis meis in domum in animũ recepiſti.Iuuabit hoc te me certe iuuat: primum ꝙ te tam tractabilem uideo:ut in ira regi poſſis:deinde ꝙ tantũ mihi tribuis : ut uel autoritati meæ pareas :uel

p̄cibus indulgeas:igit̃ & laudo & g̃ras ago: ſimul ĩ poſte rũ moneo ut te erroribus tuorũ & ſi nõ fuerit qui nõ deprecetur placabilem præſtes. Vale.

Verſus Pli. oblectatio mamiliani. .x.

Aius Pli. Mamiliano ſuo. S. Quereris de turba Caſtrenſiũ negociorũ: & tanq̃ ſũmo otio pfruare: luſus & ĩeptias nr̃as legis: amas: flagitas: meq; ad ſimilia condẽda nõ mediocriter ĩcitas. Incipio ex hoc genere ſtudiorũ nõ ſolũ oblectationẽ uerũ etiã gloriã petere: poſt iudiciũ tuũ uirĩ eruditiſſimi grauiſſĩ ac ſup iſta ueriſſimi nũc me rerũ actus modice: ſed tñ diſtingũt: q̃bus finitis aliq̃d earũdẽ camenarũ in iſtũ benigniſſimũ ſinũ mictã: tu paſſerculis & colũbulis nr̃is ĩter aquilas ueſtras dabis pennas: ſi tñ & tibi placebunt: ſi tm̃ ſibi continendos cauea nido ue curabis. Vale.

Libertas noſi. .xi.

Aius Pl. Gemino ſuo. S. Laudas mihi & frequẽter p̄ſens & nũc p epiſtolas noſum tuũ q̃ ſit liberalis: ĩ quoſdã laudo: ſed nõ in ſolos: uolo. n. eũ q̃ ĩcit tribuere patriæ: ꝓpinquis affinibus amicis: ſed tñ iis dico pauperibus nõ ut iſti ſi q̃ iis potiſſimũ donant q̃ donare maxime poſſunt: hos ego uiſcatis hamatiſq; muneribus: nõ ſua ꝓmere puto ſed aliena corripeř: ſunt ĩgenio ſimilimi q̃ q̃ huic donant: auferũt illi: famãq; liberalitatis auaritia petunt: primũ eſt aũt ſuo eẽ contentũ. Deĩde quos p̄cipue ſcias ĩdigere ſuſtentantẽ fouentẽq; orbe quodã ſocialitatis ambire: q̃ cuncta ſi facit iſte uſq;quaq; laudandus ẽ: ſi unũ aliq̃d minus q̃dẽ laudandus tñ: tam paruũ eſt etiam ĩperfectæ liberalitatis exemplar ea inuaſit hoĩes habendi cupido: ut poſſideri magis q̃ poſſidere uideantur. Vale.

Liber ſardi ſcriptus in honorẽ Plinii. .xii.

Aius Pl.Sardo ſuo.S.Poſtq̄ a te receſſi non minus tecū q̄ cū apud te fui:legi.n.libꝝ tuū:identidē repe-tens:ea maxīe(nō.n.mētiar)q̄ de me ſcripſiſti:in qbus qdē ꝑcopioſus fuiſti:q̄ multa:q̄ uarie:q̄ non eadē de eodē uiro tn̄ diuerſa dixiſti: laudē pariter & gr̄as agam᷑ neutrū ſatis poſſum :& ſi poſſem timerē ne arrogans eēt ob ea laudare te:ob q̄ gr̄as agerē:unū illud addam:oīa mihi tanto lauda-biliora uiſa:q̄to iucundiora q̄to laudabiliora erant : Vale.

Otioſos & delicatos reprehendit. .xiii.

Aius.Pli.Ticiano ſuo.S. Quid agis᷑ q̄d acturus es uitam iucundiſſimā.i.otioſiſſimam uiuo:quo fit ut ſcribere lōgiores epiſtolas nolim:uelim legere illud tanq̄ de licatus:hoc tanq̄ otioſus . Nihil eſt.n.aut pigrius delicatis aut curioſius otioſis. Vale.

Immortalitas quæ. .xiiii.

Aius Pli.Paulino ſuo. S.Alius aliū ego beatiſſimū exiſtimo q̄ bonæ manſuræq; famæ pſumptiōe per fruit᷑:certuſq; poſteritatis cū futura gloria uiuit: ac nihil ni ſi primū æternitatis an̄ oculos:pingue illud altūq; otiū pla ceat:&.n.oēs hoīes arbitror oportere:aut īmortalitatē ſuā aut mortalitatē cogitare:& illos quidē cōtendere eniti : & hos qeſcere nō remictī: nec breuē uitam caducis laboribus fatigare:ut uideo multos miſera ſimul & ingrata ymagine īduſtriæ ad utilitatē ſui ꝑuenire:hæc ago:tanq̄ q̄ cotidie me cū:& deſinā mecū ſi diſſenties q̄q̄ nō diſſenties:ut qui ſempꝑ clarū aliquid & īmortale mediteris. Vale.

Oratio magna p partes diuiſa uideat᷑ breuis: .xv.

Aius Pli.Macrino ſuo.S.Vereor ne īmodicā orati onē putares:quam cū hac epiſtola accipies: niſi eēt generis eius:ut ſæpe deſinere uideat᷑: nā ſingulis crimibus

ſingulæ uelut cauſæ cõtinent̃:poteris ergo ut ceperis: ubi-
cũq; deſieris:q̃ deinceps ſequent̃:& q̃ſi incipiẽtia leger̃ & q̃ſi
coherẽtia:neq; ĩ uniuerſitate lõgiſſimũ breuiſſimũ in ꝑtibuſ
iudicare. Vale. Iuſtitiæ modus. .xvi.

Aius Pl. Tironi ſuo. S. Egregie facis (inq̃ro .n. & ꝑ-
ſeuero) ꝙ iuſtitiã tuã ꝓuintialibus multa hũanitate
cõmendas:cuius p̃cipua pars ẽ honeſtiſſimũ quẽq; cõplecti
atq; ita a mĩoribus amari:ut ſimul a principibus diligare:
pleriq;.n.dũ uerent̃:ut gr̃æ potentũ ĩpartire uideant̃:ſini-
ſteritatis atq; etiã malignitatis famam cõſequũtur:a quo ui
cio tu lõge receſſiſti ſcio:ſed tẽperare mihi nõ poſſum: quo
minus laudẽ:ſimilis momẽti:ꝙ eũ modũ tenes: ut diſcrimi
na ordinũ dignitatũq; cuſtodias : q̃ ſi confuſa & permixta
ſunt:nihil eſt æqualitate ipſa inequalius. Vale.

Laus reciproca. .xvii.

Aius Pl. Auguri ſuo. S. Si laudatus a te laudare te
cepero:uereor ne nõ tã p̃ferre iudiciũ meũ q̃ referre
gr̃am:uidear:ſed licet uidear:oĩa ſcripta tua pulcherrĩa exi
ſtimo:maxĩe tñ illa de nobis:accidit hoc:una eademq; de
cauſa : nam & tu q̃ de amicis optime ſcribis:& ego de me
(ut puto) optime lego. Vale.

Sciẽtiæ tñ incũbendũ:q̃uis p̃cipiant etiam dianæ. .xviii.

Aius Pl. Tacito ſuo. S. Cupio p̃ceptis tuis parere:
ſed aprorꝫ tanta penuria ut minerue & diane (quas
aĩs ꝑiter colẽdas) cõuenire non poſſit:itaq; minerue tñ ſer
uiendũ ẽ:delicate tñ:ut ĩ ſeceſſu & ĩ æſtate:in uia plane nõ
nulla leuiora:ſtatĩq; delenda :garrulitate (q̃ ſermones nihil
offendunt̃) extẽdi:his q̃dam addidi in uilla cũ aliud nõ li
beret:itaq; poemata q̃eſcunt:q̃ tu inter nemora & lucos co
modiſſime ꝑfici putas:oratiunculã unam:alteram r̃tractaui

q̃q̃ eſt genus operis & inamabile & inamenũ: magiſq; labo ribus ruris q̃ uoluptatibus ſimile. Vale.

Scribendum quod libris inſeratur: operaq; quæ Pli. uenditantur. .xix:

Aius Pl. Geminio ſuo. S. Epiſtolã tuam iocundiſſie recepi: eo maxie ꝗ aliqd ad te ſcribi uolebas: ꝗ libris iſeri poſſet: obueiet mea uel hæc ipa: quã monſtras: uel potior alia: ſunt. n. offendicula nonnulla: circũfer oculos & occurrẽt. Byblíopulas lugdunii eẽ nõ putabã: ac tanto libẽ tius ex lr̃is tuis cognoui uẽditari libellos meos: q peregre maneẽ gr̃am q̃ in urbe collegerit delector: icipio. n. ſatis ab ſolutũ exiſtimare: de quo tanta diuerſitate regionũ diſcr̃ta hominũ iudicia nõ diſſentiunt. Vale.

Liber ultionis heluidii. .xx.

Aius. Pl. Quadrato ſuo. S. Quanto ſtudioſius intẽ tiuſq; legiſti libros (quos de heluidii ultõe cõpoſui) tanto ipenſius poſtulas: ut pſcribã tibi q̃q; extra libros q̃q; circa libros totũ deniq; ordinẽ rei: cui p ætatẽ nõ iterfuiſti. Occiſo domitiano ſtatui mecũ addeliberaui eẽ magnã pul chrãq; materiã iſectãdi nocẽtes: miſeros uidicandi: ſe pferẽ di: porro iter multa ſcelera multoꝝ nullũ atrotius uidebat̃ q̃ ꝗ in ſenatu: ſenator ſenatori: ꝑtorius cõſulari: reo iudex manus itulíſſet: fuerat alioqn mihi cũ heluidio amicitia tan ta q̃ta potuerat eẽ cũ eo: q metu tẽpoꝝ nomẽ igẽs: pareſq; uirtutes ſeceſſu regebat: fuerat cũ arria & fannia: q̃ꝝ altera heluidio nouerca: altera mr̃ nouercæ: ſed ita me iura priua ta ut publicũ fas: & idignitas facti: & exẽpli rõ incitabat: ac primis qdẽ diebus reddite libertatis p ſe qſq; iimicos ſuos dũtaxat minores: incõdito turbidoq; clamor̃ poſtulauerat ſimul & oppſſerat: ego & modeſtius & cõſtãtius arbitratus

ſum ĩmaniſſimũ reũ nõ cõmuni tẽpoꝝ inuidia ſed proprio
crimĩe urgere:cũ iam ſatis ille primus ĩpetus deferbuiſſet &
languidior ĩdies ira ad iuſtitiam rediiſſet : q̄q̄ tũ maxĩe tri
ſtis amiſſa nuꝑ uxore micto ad anniã(nupta hæc heluidio
fuerat)rogo ut ueniat:qa me recens adhuc luctus limĩe cõ
tineret ut uenit:deſtinatũ eſt inq̄ mihi:maritũ tuũ nõ inul
tum pati nuncia arriæ & fanniæ ab exilio redibant cõſule
te:cõſule illas an uelitis ut aſcribant facto:ĩ quo ego comi-
te nõ egeo:ſed non tã gloriæ meæ fauerim ut uobis ſocie-
tatis ius inuideã.Perfert annia mandata:nec ille morant̃.
Oportune ſenatus intra dĩẽ tertiũ.oĩa ſemꝑ ego ad Core-
liũ retuli:quẽ ꝓuidentiſſimũ ætatis noſtræ ſapientiſſimũq;
cognoui:ĩ hoc tñ contẽtus cõſilio meo fui: ueritus ne ueta
ret:erat.n.cũctatior cautiorq; ſed nõ ſuſtinui inducere ĩ ani
mũ quo minus illi eadẽ die factuꝝ me q̄ indicare añ facerẽ
non deliberabã:exꝑtus ſum:de eo quod deſtinaueris non
eẽ conſulendos:q̄bus conſultis obſequi debes:uenio in ſe-
natũ:ius dicẽdi peto : dico pauliſꝑ maxĩo aſſenſu:ubi cepi
crimẽ actingere:reũ deſtinare adhuc tñ ſine nomĩe:undiq;
mihi r̃clamari:alius ſciamus q̄ ſit de quo extra ordinẽ refe-
ras:alius q̄s eſt añ relationẽ reus alius ſalui ſimus : q̄ ſupſu
mus.Audio imꝑturbatus:ĩterritus:tm̃ ſuſcepte rei hõeſtas
ualet:tm̃q; ad fiduciã uel metũ differt:nolit hoĩes ꝙ facias
quod nõ ꝓbent:longũ eſt oĩa(q̄ tũc hinc inde iacta ſũt)re
cẽſere:nouiſſĩe cõſul ſecũde ſentẽtiæ loco:dic ſi q̄d uolueris
ꝑmiſeris inq̄ quod uſq; adhuc oĩbus ꝑmiſiſti r̃ſideo:agunt̃
alia.Interĩ me q̄dam ex cõſularibus amicis:ſecreto accurato
q; ſermone:q̄ſi nimis fortiter incauteq; ꝓgreſſũ: corripit re
uocat:monet ut deſiſtã.adiicit etiã notabilẽ te futuris prin
cipibus feciſti:eſto inq̄ dum malis uix illi diſceſſerat:rurſus

alter:quid audes? quo ruis? quibus te periculis obiicis? q̄d p̄ſentibus confidis? Incertus futurorū? laceſſis hominē iam præfectum erarii:& breui conſulem:præterea qua gratia:q̄ bus amicitiis fultū? nominat quendam qui tum ad orientē ampliſſimum exercitum non ſine magnis dubiiſq; ſermoni bus optinebat.ad hæc ego omnia præcepi:atq; animo me cum ante peregi:nec recuſo ſi ita caſus actulerit:luere penaſ ob honeſtiſſimum factum : dum flagicioſiſſimū ulciſcar:iā cēſendi tempus.dicit domitius apollinaris conſul deſigna tus:dicit fabritius uegento fabius poſtumius:uectiuus pro culus collega publicii certi de quo agebatur: uxoris autem meæ quam amiſerā uictricus :poſt hos annius flaccus: om nes certe nōdum a me nominatum defendunt: crimēq; q̄ſi medio relictum defenſione ſuſcipiunt : quæ præterea dixe rint non eſt neceſſe narrare:in libris habes: ſum enim cun cta ipſorum uerbis perſecutus.Dicunt contra Auidius qui etus.Cornutus tertullius. Iniquiſſimū eſſe quærelas dolen tium excludi:ideoq; arriæ & fanniæ ius q̄rendi nō auferen dū:nec īntereſſe:cuius ordinis quis ſit:ſed quam cauſam ha beat.Cornutum datum ſe a cōſulibus tutorē heluidii filiæ petētibus matre eius & uictrico:nūc quoq; nō ſuſtinere de ſerer̄ ſui officii p̄tes:in quo tñ̄ & ſuo dolori modū īponere & optimaꝝ fœminaꝝ p̄ferre modeſtiſſimū affectū:q̄ cōtēp tas eē:admoner̄ ſenatū publicii certi cruēte adulatōis: & pe tere ſi pena flagicii manifeſtiſſimi remictat̄:nota certe qua ſi cenſoria inuratur : dum ſatrius rufus medio ambiguoq; ſermone:puto inquit iniuriam factam publicio certo:ſi nō abſoluit̄ .accuſatus ē ab amicis arriæ & fanniæ:noīatus ab amicis ſuis nec debemus ſoliciti eſſe:idē.n.& nos :q bñ̄ ſen timus de hoīe iudicaturi ſumus:ſi innocēs ē(ſicut & ſpero

& malo. & donec aliquid ꝓbetur credo)poteris abſoluere. hoc illi quo qſq; ordine citabant᷑:uenit᷑ ad me conſurgo: utor initio:ꝙ in libro ē:rñdeo ſingulis:mirũ qua intentõe qbus clamoribus oĩa exceperit:qui mõ reclamabant:tanta cõuerſio uel negocii dignitatẽ:uel ꝓuentũ orõnis: uel acto ris cõſtantiã ſubſecuta ẽ:finio:ĩcepit reſpõder̃ ueiento:nẽo patit᷑:obturbat᷑:obſtrepit᷑:adeo qdẽ ut diceret rogo.p.c. ne me cogatis ĩplorar̃ auxiliũ tribunoꝝ & ſtatĩ murena tri bunus:pmicto tibi ut ueiẽto dicere:tũ quoq; reclamat᷑.iter moras cõſul citatis noĩbus & pacta diſſentõe:micit ſenatũ ac pene adhuc ſtantẽ:tẽptantẽq; dicer̃ ueientonẽ reliqt:mul tũ ille de hac(ita uocabat)cõtumelia q̃ſtus ẽ homerico uer ſu. O ſenex iuuenes te ꝑlio domant. Nõ fere qſq̃ in ſenatu fuit:qui me nõ amplecteret᷑:exoſcularetur : certatĩq; laude cumularet:ꝙ intermiſſũ tam diu morẽ in publicũ cõſulẽdi ſuſceptis ꝓpriis ſimultatibus reduxiſſẽ:ꝙ deniq; ſenatũ in uidia liberaſſẽ:q̃ flagrabat apud ordines alios : ꝙ ſeuerus ĩ cæteris ſenatoribus ſolis diſſimulatõe q̃ſi mutua parceret. hæc acta ſunt abſente certo : fuit.n. ſiue tale aliqd ſuſpica tus:ſiue ut excuſabatur infirmus:& relationi quidem de eo cæſar affuit. Obtinui tñ quod intẽderam. Nam collega cer ti cõſulatũ ſucceſſorẽ certus accepit planeq; factũ eſt ꝙ dixe ram in fine:reddat ꝑmiũ ſub optimo principe ꝙ a peximo accepit poſtea actionẽ meã:utcunq; potui recollegi:addidi multa:accidit fortuitũ ſed nõ tanq̃ fortuitũ:ꝙ editis libris Certus intra pauciſſimos dies implicitus morbo deceſſit: audiui referẽtes hanc ymaginẽ mẽti eius: hãc oculis ineſſe: tanq̃ uideret heluidium:reſpondẽt mihi: uera ne hæc affir mar̃ nõ auſim:intereſt tñ exẽpli ut uera uideant᷑ habeſ epi ſtolã ſi mõ epiſtloã cogitas:libris quos legiſti: nõ minorẽ

Sed imputabis tibi qui cõtentus libris non fuiſti. Vale.

Scripta Plinii pro tacito. .xxi.

Aius Plin. Tacito ſuo .Sal. Nec ipſe tibi plaudis & ego nihil magis ex fide q̃ de te ſcribo poſteris: an aliq̃ cura nr̃i neſcio: nos certe meremur ut ſit aliq̃: nõ dico ingenio (idẽ.n. ſupbie) ſed ſtudio ſed labore: ſed reuerentia poſteroꝝ: pergamus modo itinere inſtituto: qꝑ ut paucos in lucem fama puexit: ita multos & tenebris & ſiletia ꝓterit Vale.

Otii cauſa ꝓfectio Pli. In tuſcos. .xxii.

Aius Pl. Falconi ſuo. S. Refugerã ĩ tuſcos: ut oĩa ad arbitriũ meũ facerẽ: at hoc ne ĩ tuſcis qdẽ: ita multiſ undiq3 ruſticoꝝ libellis & tã q̃rulis inqetor: quos aliquãto magis ĩuitus q̃ meos lego: nã ut meos inuitus: retracto enĩ actiũculas q̃ſdam: qꝑ poſt intercapedinẽ tp̃is & frigidũ & acerbũ ẽ: aratiões q me abñte negligunt (interdũ.n. equũ cõſcendo & p̃remfamiliæ hactenus ago) q aliquã partẽ p̃dio rũ ſed ꝑ geſtatõe percurro: tu conſuetudinẽ ſerua: nobiſq3 ſic ruſticis urbana acta perſcribe. Vale.

Modus ſeruandus legendoꝝ libroꝝ alioꝝq3. .xxiii.

Aius Pl. Sabino ſuo. S. Qua ĩtentõe quo ſtudio q̃ deniq3 memoria legeres libellos meos: epiſtola tua oñdit: ipſe igiť exhibes negociũ tibi: q deligis & mutas: ut q̃ pluria cõicarem tecũ: uelim facias: p partes tñ & q̃ſi dige ſta: ne iam ipſam mẽoriam (cui gr̃as ago) aſſiduitate & copia turbem: oneratamq3 & quaſi oppreſſam cogã pluribus ſingula poſterioribus priora dimictere. Vale.

Defenſio uerſuũ inſcriptoꝝ ĩ ſepulchro uirginei .xxiiii.

Aius Pli. Rufoni ſuo. S. Significas legiſſe te in q̃dã epiſtola mea: iuſſiſſe uirginiũ rufũ ĩſcribi ſepulchro ſuo. Hic ſitus ẽ rufus pulſo q iudice quondã: ĩperiũ aſſeruit

non ſibi ſed patriæ:rephendis ꝙ iuſſerit:addis etiã melius rectiuſqꝫ frontinũ:ꝙ uetuerit oio monumentũ ſibi fieri:me qꝫ ad extremũ q̃d de utroqꝫ ſentiã cõſulis:utrũqꝫ dilexi: mi ratus ſũ magis quẽ tu rephendis atqꝫ miraris:ut nõ putarẽ ſatis unq̃ poſſe laudari cuius nũc mihi ſubeunda defẽſio ẽ: oẽs ego q magnũ aliquid memorandũqꝫ fecerunt:non mõ uenia:uerꝫ etiam laude digniſſimos iudico:ſi ĩmortalitatẽ quã meruer̃ ſectant̃:uicturiqꝫ nois famã ſupmis etiam titu lis ꝓrogare nitunt̃:nec fere q̃q̃ niſi uirginiũ inuenio: cuius tanta in ṗdicando uerecundia:q̃ta gloria ex facto:ipẽ ſum teſtis:familiariter ab eo dilectus ꝓbatuſqꝫ:ſemel oio me au diẽte ꝓuectũ:ut de r̃bus ſuis hoc unũ referret:ita ſecũ aliq̃n C.liuiũ locutũ ſcis uergini q̃ hyſtoriæ fides debeat̃: ꝓinde ſi q̃d ĩ hyſtoriis meis legis aliter ac uelles rogo ignoſcas:& hic tũ.C.liuio.Nec tu ignoras iõ me feciſſe ꝙ feci:ut eẽt li berꝫ nobis ſcriber̃ q̃ libuiſſet. Agedum hunc ipm frõtinũ ĩ hoc ipo(ĩ quo tibi partior uidet̃ & ꝑſſior)cõparemus:uetu it extrui monumẽtum:ſed q̃bus uerbis:ĩpenſa monumenti ſupuacua ẽ:mẽoria nr̃i durabit ſi uita meruimus.An reſtri ctius arbitraris p orbẽ terrarꝫ legẽdum dare:duraturã me/ moriã ſuã:q̃ uno ĩ loco duobus uerſiculis ſignare ꝙ feceris q̃q̃ nõ habeo ꝓpoſitum illũ rephendẽdi:ſed hunc tuẽdi cu ius q̃ poteſt apud te iuſtior eẽ defẽſio q̃ ex collatõne eius: quẽ ꝑtuliſti: meo q̃dẽ iudicio neuter quidẽ culpãdus quorꝫ uterqꝫ ad gloriã pari cupiditate diuerſo itiner̃ cõtẽdit :alter dum expetit debitos titulos:alter dum mauult uideri con tẽpſiſſe.Vale: Libelli & uindemiæ Plinii. .xxiii.

Aius P.Venatori ſuo.S.Tua uero epiſtola tãto mihi iucũdior fuit q̃to lõgior erat ꝑſerti cũ de libellis meis tota loq̃ret̃ quos tibi uoluptati eẽ nõ miror :cũ oia noſtra

pinde ac nos ames. Ipſe cũ abſim: uindemias graciles qdẽ: uberiores tñ q̃ expectauerã colligo: ſi colligere eſt nõnunq̃ decerpe unã: torcular inuiſere: guſtare de lacu muſtũ: obrepere urbanis qui nunc ruſticis preſunt: meq; notariis & lectoribus reliquernnt. Vale.

Valitudo & ſcientia paſſieni. .xxvi.

Aius Pli. Seuero ſuo. S. Magna me ſolicitudie affecit paſſieni pauli ualitudo & qdẽ pluris iuſtiſſimiſq; de cauſis. Vir. n. optimus nři amãtiſſimus: honeſtiſſimus: p̃terea in lřis ueteres emulatõe exprimit: reddit ꝑpertium in primis a quo genus ducit: uera ſoboles eoq; ſimilia illi: in quo ille p̃cipuus elegos eius in manũ ſũpſeris: leges opus terſũ: molle iucundũ: & plane ꝑpertianũ. i. optime ſcriptũ: nup ad lyrica deflexit in q̃bus ita oratiũ: ut ĩ illis illũ alterꝝ effingi putes: ſi qd ĩ ſtudiis cognatio ualet. & huius propinquũ magna uarietas: magna mobilitas: amat: ut q ueriſſime dolet ut q ĩpaciẽtiſſie laudat ut q benigniſſie ludit ut q faceciſſie: oĩa deniq; tanq̃ ſingula abſoluit: ꝑ hoc ego amico: ꝑ hoc ĩgenio nõ minus eger aio q̃ corpe: illuc tandẽ me recepi: gratulare etiã licteris ipſis: q̃ ex piculo eius tm̃ diſcrimẽ adiere q̃tum ex ſalute gloriæ conſequentur. Vale.

Voluptas Plinii ex nomine eius uulgato. .xxvii.

Aius Pl. Maxĩo ſuo. S. Frequẽter agẽti mihi eueĩt: ut cẽtũuiri cũ diu ſe intra iudiciũ: autoritatẽ: grauitatẽq; tenuiſſẽt oẽs repẽte q̃ſi uicti: coactiq; cõſurgerẽt: laudarẽtq;: frequẽter ex ſenatu famã: qualẽ maxĩe optauerã: retuli nũq̃ maiorem tñ cepi uoluptatẽ q̃ nup ex ſermone Cornelii taciti: narrabat ſediſſe circenſibus proximum equitati Ro. hunc poſt uarios eruditoſq; ſermones requiſiſſe: italicus es: an prouintialis? ſe reſpõdiſſe: noſti me & quidem ex

ſtudiis ad hoc illũ tacitus es an plinius exprimere non poſ
ſum q̄ ſit iocundũ mihi ꝙ noĩa nr̃a q̃ſi lr̃aꝝ ꝓpria non ho
minũ lr̃is reddunt̃:ꝙ uterq; nr̃m is etiã ex ſtudiis q̃ſi notuſ
qbus uterq; ignotus ẽ.Accidit illud añ pauculos dies ſimi
le recũbebat mecũ uir egregius fabius ruſinus:ſup eũ muni
ceps ipſius:q illo die primũ uenerat in urbem.Ruſinus de
mõſtrans me:uides hũc? multa deĩde de ſtudiis nr̃is: & ille
plinius eſt ĩquit:ueꝝ fatebor:capio magnũ laboris mei fru
ctũ:an ſi demoſthenes iure letatus ẽ:ꝙ illũ anus actica ita
noſcitauit hic demoſthenes ẽ ego celebritate noĩs mei gau
dere non debeo? ego uero & gaudeo & gaudere me dico:
neq; enim uereor ne iactantior uidear: cum de me alienum
iudicium:non meum profero: præſertim apud te :qui nec
ullius inuides laudibus & faues noſtris. Vale.

Oratoris deſcriptio: .xxviii:

Aius Pl.Lupco ſuo.S.Dixi de quodã oratore ſæcu
li nr̃i recto quidẽ & ſano:ſed paꝝ grãdi & ornato:
ut opinor apte:nihil peccat niſi ꝙ nihil peccat:debet.n.ora
tor erigi:attolli:ĩterdũ etiã efferueſcer̃:efferri ac ſæpe accede
re ad ꝑceps.Nã plerũq; altis & excelſis adiacẽt abrupta:tu
tius ꝑ plana:ſed humilius & deꝑſſius iter:frequẽtior currẽ
tibus q̄ reptãtibus lapſus:ſed his nõ labẽtibus nullam illis
nõnulla uis:etiã ſi labant̃:nã ut quaſdã artes ita eloquẽtiã
nihil magis q̄ ancipicia cõmendãt:uides q fune in ſũma ni
tunt̃ q̃tos ſoleãt excitar̃ clamores cũ iã iãq; caſuri uidẽtur
ſunt enĩ maxime mirabilia:quæ maxĩe expectata:maxime
ꝑiculoſa:utq; græci magis exprimũt grãdi ſunt
ſubiecta diſcrimini:iõ neq̃q̃ par gubernatoris ẽ uirtus:cum
placido ac inturbato mari uehitur:tunc enĩ laudante nullo
inlaudatus inglorius ſubit portum:at cum ſtridunt funes:

turbatˀ arbor: gubernacula gemũt: tũc ille clarus & diis maris ꝓximus. Cur hoc? qa uilus ẽ mihi ĩ ſcriptis meis annotaſſe q̃dam ut tumida: q̃dam ut ſublimia aut ĩproba audiẽti: aut nimia: q̃ ego plena arbitrabar: plurimũ aũt refert reꝓhendẽda adnotes: an ĩſignia: oĩs. n. aduertit quod eminet & extat: ſed acri intentõe iudicandũ eſt an ĩmodicum ſit an grande: altũ an enorme: atq; ut homerꝝ potiſſimum attingam: quem tandem alterutram in ꝑtem poteſt fingere:

magnũ uero cœlũ ut tuba circũſonuit. Terra quoq; circumclinata ẽ: ſed opus ẽ examine & libra: Incredibilia ſunt hæc & inania: ac magnifica & cæleſtia: nec nũc ego ei me ſimilia aut dixiſſe aut potuiſſe dicere puto: nõ ita inſanio ſed hoc ĩtelligi uolo laxandos eẽ eloquẽtiæ frenos: nec anguſtiſſimo giro ingenioꝝ ĩpetus refringendos. At. n. alia cõditio oratorũ: alia poetarũ: q̃ſi uero. M. Tullius minus audeat: q̃ q̃ hũc omicto: neq;. n. ambigi puto: ſed demoſthenes ĩpe ille norma oratoris: & regula: num ſe cohibet & cõprimit: tũ primũ cum dicit illa notiſſima:

& rurſus

& ſtatim

Iam quid audientius illo pulcherrimo exceſſu

Quid hæc breuiora ſed audatia pari:

ex eadem nota

Similes his

Et ibidem

& dixerat

& deinceps

Nec ſatis. neq; ueſtros maiores arbitror hæc uobis iuris dicendi loca ædificaſſe noua: ut talia in eis adulteria comictẽt adhuc:
Et mille talia: ut p̃ceperam quæ abeſchine preſtigioſa uocabula uocant̃. In contrariũ ĩcidi dicens: hunc quoq; ob iſta culparis: ſed uide q̃to maior ſit qui rep̃henditur: ipſo reprehendente & maior ob hæc: in aliis. n. uis: in his granditas eius elucet. Num autẽ eſchines ipſe iis quæ in demoſthene carpebat abſtinuit loqui oratorem hac lege: Cum uero aliam uocem lex emictat aliam orator: alio loco eſt ita

iterum alio
uerum quod adeo probauit ut repetat
Iam illa cõmodius preſſiuſq;:
Tu uero ulceras uerũ latronẽ. Expecto ut ex hac epiſtola illud gubernacula gemũt: & diis maris ꝓximus: iiſdẽ notis: ꝗbus ea de ꝗbus ſcribo: cõfodias: intelligo enĩ me dũ ueniam prioribus peto in illa ip̃a quæ adnotaueras incidiſſe. Sed confodias licet dummodo iam nunc deſtines diem quo & de illis & de hiis corã exigere poſſimus. aut enĩ tu me timidũ: aut ego te temerarium faciam. Vale.

Liber hyſtoriæ cunctatio eius & recitatio. .xxix.

Aius Pl. Laterano ſuo. S. Quanta poteſtas: quanta dignitas: quanta maieſtas: q̃tum deniq́ꝫ numen ſit hyſtoriæ cũ frequenter alias tũ proxime ſenſi. Recitauerat q̇dam uerìſſimũ librꝝ ꝑtemq́ꝫ eius in aliũ diem reſeruauerat ecce amici eiuſdẽ orantes obſecranteſq́ꝫ ne aliqua recitaret: tantus audiendi quæ fecerat pudor: quibus nullus faciendi q̃ audire erubeſcunt: & ille quidẽ præſtitit ꝙ rogabat᷑: ſine bat fides: liber tñ (ut factum ip̃m manet) manebit leget᷑ q́ꝫ ſemꝑ tanto magis: ſed nõ ſtatī: citant᷑ enī homines ad cog noſcenda q̃ differuntur. Vale.

Receptio triũ lr̃arum earumq́ꝫ reſponſio. .xxx.

Aius Pl. Romano ſuo. S. Poſt longũ tẽpus epiſto las tuas & tres pariter recepi: omẽs elegantiſſimas: amantiſſimas: & quales a te uenir̃ ꝑſertim deſideratas opor tebat: quarꝝ una iniungis mihi iocundiſſimũ miniſteriũ ut ad plotinã ſciſſimã fœminã ꝑferãt᷑: eadẽ cõmendas pupillũ arthemiſiũ: ſtatī ꝑſtiti ꝙ petebat. Indicas etiam modicas te uindemias collegiſſe: cōis hæc mihi tecũ: q̃q̃ in diuerſiſſima parte terrarum querela eſt. Altera epiſtola nuntias multa te nũc dictare: nũc ſcribere: q̇bus nr̃a repſentes: gr̃as ago: age rem magis ſi me illa ipſa q̃ ſcribis: aut dictas legere potuiſ ſem: & erat æquũ: ut te mea ita me tua ſcripta cognoſcere: etiam ſi ad aliũ q̃ ad me pertinent: polliceris in fine cũ certi de uitæ noſtræ ordinatione aliquid audieris. futurũ te fugi tiuum rei familiaris: ſtatiq́ꝫ ad nos aduolaturũ: qui iam tibi cõpedes nectimus: quas effringere nullo modo poſſis. Ter tia epiſtola cõtinebat eſſe tibi redditã orõnem ꝓ caio lanio inquis eam uberiorem q̃ dicente me audiente te fuerit: eſt melior & uberior. Multa & enim poſtea īſerui: adiicis alias

te litteras curioſius ſcriptas miſiſſe: an acceperim queris nõ accepi: eas accipere geſtio: proinde prima quaqꝫ occaſione micte: appoſitis quidẽ uſuris: quas ego minime parcus parciſſimas putabo. Vale:

Vnũ inſigniter potius q̃ plura mediocriter .xxxi.

Aius Pli. Ruſtico ſuo. S. Vt ſatius unũ aliquid iſigniter facere: q̃ plura mediocriter ſic plura mediocriter ſi nõ poſſis unũ aliquid inſigniter: quod intuẽs ego uariis me ſtudiorum generibus: nulli ſatis confiſus: experior: ꝓinde: cum hoc uel illud leges: ita ſingulis ueniã ut nõ ſingulis dabis. An cæteris artibus excuſatiõi inuero: lr̄is durior lex in quibus difficilior effectus eſt? qd autẽ ego? de uenia quaſi ingratus: Nã ſi ea facilitate ꝓxima acceperis qua priora: laus potius ſperanda q̃ uenia obſecranda eſt. Mihi tñ uenia ſufficit. Vale.

Miraculum Delſini. .xxxii.

Aius Pli. Caninio ſuo. S. Incidi in materiam uerã: ſed ſimilimã ficte dignãqꝫ iſto latiſſimo altiſſĩo planeqꝫ poetico ĩgenio. Incidi aũt dũ ſup cœnã uaria miracula hinc inde referunt: magna autori fides: tñ & ſi quid poetæ cum fide: is tamẽ autor cui bene uel hyſtoriã ſcripturo credidiſſes. Eſt in africa ypponẽſis colonia mari proxima: adiacet nauigabile ſtagnũ: ex hoc in modũ flumĩs eſtuarum emergit. q uice alterna ꝓut eſtus aut repſſit aut ĩpulit: nũc infertur mari: nunc reddit ſtagno: oĩs hic eſtus piſcãdi nauigandi atqꝫ etiã natandi ſtudio tenet maxime puerorum quos otium luſuſqꝫ ſolicitat: his gloria & uirtus altiſſime ꝓuehi: uictor ille qui longiſſime ut litus ita ſimul natãtes reliquit quo in certamĩe puer quidã audẽtior cæteris in ulteriora tendebat: delſinus ĩcurrit & nunc precedere puerum:

nunc ſequi:nunc circuire:poſtremo ſubire:deponere: iterũ
ſubire:trepidantemq; ꝑferre:primum in altum: mox flectit
ad litus:redditq; terræ & æqualibus:ſerpit per coloniam fa
ma concurrer̃ omnes:ipſum puerꝝ tanquã miraculum aſpi
cer̃:interrogar̃:audir̃:narrare.Poſtero die obſident litus:ꝓ
ſpectant mare & ſiquidem mari ſimile:ſtant pueri. Inter
hos ille:ſed cautius : delfinus rurſus ad tempus:rurſus ad
puerꝝ uenit:puer fugit:ille cum cæteris delfinis quaſi inui-
tet & ꝓuocet exilit:mergitur:uarioſq; orbes implicat: expe
ditq;:hoc altero die:hoc tertio:hoc pluribus diebus:donec
homines ĩnutritos mari ſubiret timendi pudor : accedũt &
alludunt & appellant:tangunt:etiam ꝑtractantq; p̄euntem
creſcit audacia & exꝑimento maxime :puer qui primus ex
ꝑtus eſt:adnatanti inſiliit tergo:fert̃ refert̃q; : agnoſcit ſe
amari:amat ipſe:neuter timet:neuter timet̃: huius fiducia:
manſuetudo illius auget̃:nec nõ alii pueri dextra leuaq; ſi
mul eunt:hortantes:monenteſq; ibat una:id quoq; mirum
delfinus alius tantum ſpectator & comes: Nihil enim ſimi
le aut faciebat aut patiebat̃:ſed alterum illum ducebat:r̃du
cebatq;:ut puerꝝ cæteri pueri:Incredibile:tam uerꝝ tamen q̃
priora:delfinum geſtatorem colluſoremq; puerorꝝ in terrã
quoq; extrahi ſolitum hareniſq; ſiccatum:ubi incaluiſſet in
mare r̃uolui. Conſtat octauium auitum legatum ꝓconſu
lem in litus educto religione praua ſuꝑfudiſſe unguentum
cuius illum nouitatem odoremq; in altum r̃fugiſſe:nec niſi
poſt multos dies uiſum languidum & meſtum:mox reddi
tis uiribus priorem laſciuiam & ſolita miniſteria r̃petiſſe:
cõfluebant oẽs ad ſpectaculũ magr̃atus quoꝝ aduentu &
mora modica res.p.acterebat̃:poſtremo locus ipſe q̄etem
ſuã ſecr̃tũq; ꝑdebat:placuit occulte ĩterfici:ad quod coibat̃

hæc tu qua miſeratione:qua copia deflebis: ornabis: attol les:q̄q̄ non eſt opus affingas aliquid:aut aſtruas:ſufficit ne ea quæ ſunt uera minuant̄. Vale.

Pronūciatio mala Plinii in uerſibus. .xxxiii.

Aius Pli. Tranquillo ſuo Salutē. Explica æſtū meū: audio me male legere dumtaxat uerſus: orationes enī comodius:& tanto minus uerſus: cogito ergo recitatu rus familiaribus amicis experiri libertū meum: hoc quoq; familiare ꝙ legit non bene:ſcio melius lecturum:ſi tamen non fuerit ꝑturbatus:eſt enī tam nouus lector:q̄ ego poe-ta:ipſe neſcio quid illo legente interī faciā:ſedeam:defixus mutus:& ſimilis ocioſo:an ut quidā:quæ ꝓnuntiabit mur mure:oculis manu proſequar:ſed puto me nō minus male ſaltare q̄ legere:iterum dicā explica æſtum meum:uereq; re ſcribe:num ſit melius peſſime legere:q̄ iſta uel nō facere uel facere. Vale.

Lectio libri Plinio miſſi. .xxxiiii.

Ains Pli. Appio ſuo Salutē. Et librū quem miſiſti accepi:& gratias ago:ſum tñ in hoc tempore occu-patiſſimus:ideo nondū eum legi: cum alioqui ualidiſſime cupiā:ſed eam reuerentiā cū litteris ipſis tū ſcriptis tuis de-beo:ut ſumere illa niſi uacuo aīo irreligioſum putē: diligē tiam tuā in retractandis operibus ualde probo: eſt tamen aliquis modus: primū ꝙ nimia cura deterit magis q̄ emen dat: deinde ꝙ nos a recentioribus reuocat: ſimulq; nec ab ſoluit priora nec inchoare poſteriora patitur. Vale.

Diſpoſitio tēporis æſtatis. .xxxv.

Aius Pl. Fuſco ſuo. S. Queris queādmodū in tuſcis diē æſtate diſponā: euigilo cū libuit: plerūq; circa horā primā:ſæpe añ:tardius raro :cluſæ feneſtræ manent:

mire.n.animū:& ſilentiū:& tenebræ ab iis q̄ auocāt abdu-
cunt:ut liber & mihimet relictus:nō oculos aīo ſed animū
oculis ſequar:q̄ eadē:q̄ mens uiderit:quotiens non uident:
alia cogitant:ſi qd in manibus cogito ad uerbū ſcribenti:
emēdantiq; ſimilis:nū plura uel difficile uel facile cōponi:
teneri uel potuerūt:notariū uoco & dico admiſſo q̄ forma
uerā reuocat̃:rurſuſq; dimictit̃:ubi hora quarta uel quīta
(neq;.n.certū dimēſumq; tēpus)ut dies ſuaſit in xitum me
uel criptoporticū cōfero:reliquā meditor edicto : uehiculū
aſcēdo:ubi quoq; idē:q̄ ambulans aut iacēs: durat intētio
mutatōe ipſa refecta:paulū redormio:deīde ambulo: mox
orationē græcam latinā ue clare & intēte:nō tam uocis cau
ſa:q̄ ſtomachi:iterꝶ ambulo:urgeor:exerceor:lauor:cœnan
ti mihi ſi cū uxore uel paucis:liber legit̃: poſt cœnā come
dia aut lyriſtes:mox cū meis ambulo:quoꝶ in numero ſūt
eruditi:ita uariis ſermōibus ueſpa extendit̃ :& q̄q̄ longiſſi
mus dies cito conditur:nunq̄:ex hoc ordine aliqua mutan
tur:nā ſi diu iacui uel ambulaui:poſt ſomnū demū:lectōnē
quæ nō uehiculo ſed q̄ breuius quodq; uelocius : equo ge
ſtor.Interueniūt amici ex ꝓximis oppidis:partēq; diei ad
ſe trahunt.Interī laſſo mihi oportuna interpellatōne ſubue
niunt:uenor aliqn̄:ſed nō ſine pugillaribus : ut q̄uis nihil
ceperī:nōnihil referā:datur & colonis(ut uidetur ipſis)nō
ſatis tēporis:quoꝶ mihi agreſtes quærelæ litteras noſtras:
& iſta urbana opera comedant.Vale.

De exigendis officiis operibus.& īponendis cuſtodi
bus fructibus.& celebrando ꝓ conſulatus die. .xxxvi.

Aius Pl.Paulino ſuo.S.Nec tuæ naturæ eſt tranſla
titia hec & q̄ſi publica officia familiaribus amicis cō
tra ipſoꝶ comodū exigere:& ego te conſtantius amo: q̄ ut

uerear:ne aliter ac ueli accipias. Te.n.Kal.ſtati conſulē uide
ro:p̄ſerti cū me neceſſitas tuſcanoꝝ p̄dioꝝ plures annos or
diatura detineat. In q̄ mihi noua cōſilia ſumēda ſunt:nā pri
ore luſtro (q̄q̄ poſt magnas remiſſiões) reliq̄ creuerunt: ide
pleriſq; nulla iā cura minuēdi eris alieni:q̄ deſpant poſſe p
ſolui:rapiūt etiā:conſumuntq; q̄ natura ē:ut q iā putant ſe
nō ſibi placer̄:occurrēdū ergo augeſcētibus uiciis & medē
dum ē:& medēdi una rō:ſi non mimo ſed ptibus locū: ac
deinde ex meis aliquos opis exactores cuſtodes fructibus
ponā:& alioqn nullū iſtius genus redditus. q̄ q̄ terra:cœlū
annus r̄fert:ad hoc magnā fidē:acres oculos:nūeroſas ma-
nus poſcit:expiundū tñ:& q̄ſi i ueteri morbo q̄libet muta-
tiois auxilia tēptanda ſunt:uides q̄ nō delicata me cā obire
primum conſulatus tui diem non ſinat:quē tñ hic quoq;:
ut preſens:uotis:gaudio :gratulatione celebrabo. Vale.

Illaudatus ruffus:libriq; abſolutio. .xxxvii.

Aius Pli. Saturnino ſuo. S. Ego uero ruffū nr̄m lau
do:nō qa tu ut ita facerē petiſti:ſed qa ē ille digniſ
ſimus:legi.n.libꝝ oībus numeris abſolutū:cui multū apud
me gr̄e amor ipſius adiecit:Iudicaui tamen:neq; enim ſoli
iudicant qui maligne legunt. Vale:

Edes reficienda:aliaq; extruenda. .xxxviii.

Aius Pl. Muſtio ſuo. S. Hauriſpicū reficiēda eſt mihi
edes cereris i p̄diis i melius & in maius uetus ſane &
anguſta cū ſit alioq ſtato die frequētiſſia:nam idibus ſeptē
bris idigena e regiōe tota coit populus:multe res aguntur
multa uota ſuſcipiūt̄:multa reddūt̄:ſed nullū in proximū
ſuffugiū aut ibris aut ſolis:uideor ergo munifice ſimul:reli-
gioſe facturus ſi quam pulcherrimam extruxero addidero
porticus & illam ad uſum dee:has ad hoīum: Velim ergo

emas q̃tuor marmoreas colũnas cuius tibi uidebit̃ generis
emas marmora qbus ſolũ qbus pietes excolant̃ erit etiã fa
ciendũ ipſius dee ſignũ:qa antiquum illud e ligno qbuſd a
ſui ptibus uetuſtate truncatũ ẽ:q̃tũ ad porticus uel iterim
occurrit ꝙ uideat̃ neceſſe iſtinc repetendũ:niſi tñ formã ſe
cundũ rõnẽ loci ſcribas:neq;.n.poſſũ circũdare tẽplo:nã ſo
lũ tẽpli hĩc flumine & abruptiſſimis ripis:hinc uia cingit̃:
ẽ ultra uiam latiſſimum pluratũ in quo ſatis apte contra te
plum ipſum porticus explicabuntur niſi q̃d tu melius inue
nies:q ſoles locoꝶ difficultates arte ſuperare. Vale.

Locus æſtatis & hiemis Plinii. .xxxix.

Aius P.Fuſco ſuo.S.Scribis p gratas tibi fuiſſe lr̃as
meas:qbus cognouiſti quẽadmodũ ĩ tuſcis ocium
æſtatis exigerĩ:r̃quiris qd ex hoc in laurẽtino:hieme permu
tem:nihil niſi quod meridianus ſõnus eximit̃: multũq; de
nocte uel añ uel poſt diẽ ſumit̃:& ſi agendi neceſſitas iſtat
q̃ frequẽs hyeme nõ iam comedo uel lyriſte poſt cœnã lo
cus:ſed illa q̃ dictaui ut identidẽ retractantur ac ſimul me
morie frequẽti emendatõe ꝓficitur:habes æſtate hyeme cõ
ſuetudinem non addas huc licet uere tm̃ nunq̃ iter hyemẽ
ſtatim æſtatemq; mediam ut nihil de die perditur ita de no
cte paruulum acquiritur. Vale.

C.Pli.Secundi liber octauus explicit.Incipit Nonus le
ge fœliciter. C.Pl.Septi o ſuo.S. .i.

Ter cõmode explicui excepto ꝙ qdam ex meis
aduerſã ualitudinẽ feruenti ſſis æſtibus cõtraxe
runt.Encolpus qdẽ ille ſeri a nr̃a:ille delitiæ exaſ
peratis faucibus puluer̃ ſanguĩe r̃iecit q̃ triſte hoc ipi q̃ acer
bũ mihi ſit:cui oĩs ex ſtudiis gr̃a:ſi il abilis ſtudiis fuerit.
qs deĩde libellos meos ſic leget ſic am abit:quæ aures meos

ſubſequēt:ſed dulciora ꝑmittūt:Stetit ſanguis Reſedit do
lor:pterea cōtinenſ ipē:nos ſoliciti:medici diligētes ad hoc
ſalubritas coeli ſeceſſus qes tm̄ ſalutis q̄tū ocii pollicentur.

C.Pli.Caluinio ſuo Salutem. .ii.

Lii in pdia ſua ꝑficiſcūt ut locupletiores reuertantur:
ego ut paupior. Vēdiderā uidemias certatī negociato
ribus emētibus iuitabat ſpes fefellit.erit expeditū oibus re
mitter eqliter:ſed nō ſatis equū mihi aut egregiū iprimis ui
detur:ut foris ita domi:ut ī magnis ita in puis ut in alieis:
ita ī ſuis agitar iuſtitiā:nā ſi paria peccata pares etiā laudes
itaq; oibus qdē ne qs mihi nō donatus abiret :ptē octauā
pcii quo qs emerat cōceſſi:deinde his qui ampliſſias ſūmas
emptōibus occupauerant ſeparatī conſului:nā & me magis
iuuerant & maius ipi facerēt damnū.Igitur is q pluris q̄.x.
milibus emerant:ad illā cōem rē:& q̄ſi publicam octauam
addidi .Decimauimus eius ſūme:q̄.x.milia exceſſerant :ue
reor ne paꝝ expſſerī:apertius calculo oñdam: ſi qui forte
xv.milibus emerūt duo &.xv.miliū octauā &.v.miliū extu
lerūt:pterea cū rputarē quoſdā ex debito aliq̄tū :quoſdam
aliqd quoſdā nihil rpoſuiſſe neq̄q ueꝝ arbitrabar quos nō
eq̄ fides ſolutiōis hos benignitate remiſſiōis eqre: Rurſus
ergo iis q ſoluerant eius ꝙ ſoluerant decimā rmiſi ꝑ hoc.n.
aptiſſie & in pteritū ſingulis ꝑ cuiuſq; merito gr̄a rferri:&
in futuꝝ oēs cū ad emēdū tū etiā ad ſoluēdū allici uideban
tur:magno mihi ſeu rō ſeu facilitas ſtetit ſed fuit tanti:nam
regiōe tota:& nouitas remiſſiōis & forma laudatur ex ipis
etiam quos nō una:ut dr̄ pertica ſed deſtinate gradatimq;
tractauit.Quanto quis melior & probior:tanto mihi obli
gatior abiit:expertus non eſſe apud me. Vale.

C.Pli.Sparſo ſuo Salutem. .iii.

Ibꝝ quē nouiſſie tibi miſi:ex oibus meis:uel maxime

placer̃ ſignificas:ẽ eadẽ opinio cuiuſdã eruditiſſimi:quo magis adducor ut neutrꝝ falli putẽ:qa nõ ẽ credibile utrũq; falli.& qa tm̃ blandior mihi:uolo.n.ꝓxima q̃q; abſolutiſſia uideri:& iõ iam nũc cõtra iſtũ librꝝ faueo:orõnẽ quã nuper in publico dedi:cõicaturus tecũ ut primũ diligentẽ tabellariũ ĩuenero :erexi expectationẽ tuam quam uereor ne deſtituat oratio in manus ſumpta. Interim tamen tanq̃ placituram : & fortaſſe placebit expecta. Vale.

C.Pli.Caninio ſuo Salutem. iiii.

Ptime facis ꝙ bellũ Dacicũ ſcriber̃ paras .Nãq; tã recẽs tam copioſa:tam lata deniq;:tam poetica:& q̃q̃ ueriſſis ĩn rebus tã fabuloſa materia:dices ĩmiſſa terris noua flumĩa nouos fõtes flumĩbus iniectos ĩſeſſa caſtriſ:montiũ abrupta pulſũ regia pulſũ etiam uita regẽ nihil deſperantẽ. Sup hæc actos bis triũphos:quorꝝ alter ex inuĩcta gẽte primus: alter nouiſſimus fuit:una ſed maxĩa difficultas:ꝙ hæc eq̃re dicendo arduũ ĩmẽſũ etiã tuo ĩgenio:q̃q̃ altiſſie aſſurgit & ãpliſſis opibus increſcat:nõnullus & in illo labor:ut barbara & fera nõia ĩprimis regis ĩpius græcis uerſibus nõ reſultẽt. Nihil ẽ ꝙ nõ arte:curaq;:ſi nõ põt uinci mitiger̃ :ꝑterea ſi datur homero & mollia uocabula & græca ad bonitatẽ uerſus cõtrahere:extẽdere:inflecter̃:cur tibi ſimul ꝑſertĩ nõ delegata ſed neceſſaria nõ der̃ :ꝓinde iure uatũ ĩuocatis diis:& inter deoſ ĩpos cuius res opa cõſilio dicturus es ĩmitte rudẽtes: pande uela ac ſi qñ alas toto ĩngenio uehere:cur.n. nõ ego quoq; poeticũ poema illud iam paciſcor.Prima q̃q; abſolueris:ĩmo etiã añq̃ abſoluas:ſicut erũt recẽtia & rudia:& adhuc ſimilia naſcẽtibus.Rñdebis nõ poſſe ꝑinde carpti ut contexta :ꝑinde ĩchoata placer̃:ut effecta ſcio.Itaq; a me exiſtimabunt̃ ut cepta:ſpectabunt̃ ut mẽbra extremãq; limã tuam opient̃ in ſcrinio nr̃o:pater̃ hoc me ſup cætera hr̃e amoris tui pignus:

ut ea quoq; nori:q̄ noſſe neminē uelles. In ſūma potero for-
taſſe ſcripta tua magis ꝓbare laudare q̄to tardius cautiuſq;.
Sed ipm te magis amabo: magiſq; laudabo q̄to celerius & i
cautius miſeris. Vale. C. Pl. Gemino ſuo. S. .v.

Raue uulnus macrinus accepit: amiſit uxorē ſingularis
exēpli etiā ſi oli fuiſſet. cū hac. xxxix. annis ſine iurgio
ſine offēſa: quā illa reuerentiā marito ſuo pſtitit cū ipa ſūmā
mereret̃. Quot q̄taſq; uirtutes ex diuerſis ætatibus collegit:
& miſcuit. hēt qdē macrinuſ grande ſolatiū ꝙ tm̄ bonū tam
diu tenuit ſed hic magis orbat̃ ꝙ amiſit: nā fruēdi uolupta
tibus creſcit carēdi dolor: ergo ſuſpēſus ꝓ hoīe amiciſſio dū
admitteſ aduocamēta & cicatricē pati poſſit: quam nihil eq;
ac neceſſitas ipſa & dies & ſacietas doloris inducit. Vale.

C. Pli. Montano ſuo Salutem. .vi.

Ognouiſſe iam ex epiſtola mea debes adnotaſſe me nu
per monumētū Pallantis ſub hac īſcriptōe: huic ſenatus
ob fidē pietatēq; erga patronos ornamēta ꝑtoria decruit &
HS. cēties qnq̄gies: cuius honore cōtentus fuit. poſtea mihi
uiſū eſt pciū ope ipm. S. C. q̄rere. Inueni tam copioſū & effu
ſū: ut ille ſupbiſſimus titulus: modicus atq; dimiſſus uideret̃
Cōferūtq; ſe nō illi ueteres. Aphricani Achaici Numantici
ſed hii ꝓximi Marii: Sille: Pōpeii: nolo ꝓgredi longius infra
pallantis laudeſ iacebāt: urbanos q illa cēſuerant putē an mi
ſeros: ſed nemo tā miſer ē: ut illa cogat̃. Ambicio ergo & ꝓ
cedēdi libido: ſed qs adeo demēs ut per ſuū per publicū de-
decus ꝓcedere uult ī ea ciuitate: in q̄ hic eēt uſus florentiſſīæ
dignitatis: ut primus ī ſenatu laudaſ pallantē poſſet. Mitto
ꝙ pallanti ſeruo ꝑtoria ornamēta offerunt̃. Quippe offerū
tur a ſeruis mitto ꝙ cenſent nō exorandū mō: uerꝫ etiam cō
pellendū ad uſum aureorū annulorū. Erat. n. contra maieſta-
tem Senatus ſi ferreis ꝑtorius uteretur. Leuia hæc & tranſe-

unda.Illa memorãda:ꝙ noĩe Pallantis ſenatus gr̃as agit cæ
ſari ꝙ & ipſe cũ ſũmo honore mentionẽ eius ꝓſecutus ẽ. Et
ſenatui facultatẽ feciſſet teſtandi erga eũ beniuolentiã.quid
eni ſenatui pulchrius q̃ ut erga pallantẽ ſatis gratus uideret᷑
Addit᷑ ut pallas:cui ſe oĩs pro uirili pte obligatus fateretur
ſingularis fidei:ſingularis ĩduſtriæ fructũ meritiſſĩo ferat:ꝓ
latus ĩperii fines redditos exercitus rei.p. credas.Aſtruit᷑ iis
cũ ſenatui populoq; liberalitatis gr̃e repſẽtari nulla materia
poſſit:q̃ ſi abſtinẽtiſſimi fideliſſimiq; cuſtodis principalium
opũ facultates adiuuare cõtigiſſet.Hoc tũc uotũ ſenatus hoc
p̃cipuũ gaudiũ populi: hæc liberalitatis materia gratiſſĩa ſi
pallantis facultates adiuuare publicaꝝ reꝝ egeſtiõe cõtinge
ret.Iã q̃ ſequunt᷑ uoluiſſe qdẽ ſenatũ cenſorẽ dandũ & ærario.HS.cẽties qnq̃gies:& q̃tũ ab eiuſmõi cupiditatibus r̃mo
tior eius aĩus eẽt tanto ĩpenſius.p̃terea publico parẽte ut eũ
cõpellere ad cedendũ ſenatui.Id uero deerat : ut cũ pallante
publica auctoritate ageret᷑:pallas rogaretur:ut Senatui cede
ret ut illi ſupbiſſimæ abſtinẽtiæ cæſar ipſe aduocatus eẽt ne
HS.centies quinquagies ſperneret.Spreuit quod ſolum po
tuit tantis opibus publice oblatis arrogãtius faceret q̃ ſi ac
cepiſſet. Senatus tamen id quoq; ſimilis querenti laudibus
tulit his quidem uerbis.Sed cum princeps optimus:parenſ
q; publicus rogatus a Pallante eam partem ſententiæ : quæ
pertinebat ex ærario ad dandum ei.HS.centies quinquagi
es remitti uoluiſſet teſtari Senatum & ſi libenter ac merito
hanc ſententiam inter reliquos honores ob fidem diligenti
amq; Pallanti decernere cœpiſſe. Voluntati tamen pricipis
ſui cui ymaginare pallantem uelut intercedẽtem Senatus re:
obſequio:ymaginare conſulto moderantemq; honores ſuos :Et.HS.centies quinquagies :ut nimiũ recuſantem cum
prætoria ornamenta tanquam munus recepiſſet ymaginare

cæſarē libertini ꝑcibus uel potius impio corā ſenatu obtēpe
rantē libertus patrono: quē in ſenatu rogat: imagīare ſenatū
uſqꝫ q̃qꝫ teſtantē merito: libenterqꝫ ſe hanc ſūmam inter reli
quos honores pallanti cœpiſſe decernere: & ꝑſeuerat̃ fuiſſe:
niſi obſeq̄ret̃ prīcipis uolūtati cui nō ē fas ī ulla re repugna
re ita me. HS. cēties q̄nq̄gies pallas ex ærario ferret. Verecū
dia ipſius obſeq̄o ſenatus opus fuit ī hoc ꝑcipue non obſecu
turi ſi nulla re putaſſēt fas eē nō obſeq̄ finē exiſtimans. Ma
nedū & maiora accipe: utiqꝫ cū ſit utile prīcipi benignitatem
ꝓmptiſſimā ad laudē ꝓmia merentiū illuſtrari: ubi & maxīe
locis q̄bus īcitari ad imitationē ꝓpoſiti reꝝ eius cure poſſēt
& pallantis ſpectatiſſīa fides atqꝫ innocentia exēplo ꝓuocare
ſtudiū tam hōeſte emulatiōis poſſit: eaqꝫ. x. Kal. Februarii q̄
ꝓxime fuiſſēt in ampliſſimo ordine optimus prīceps recitaſ
ſet. Senatuſcōſultū de his rebus facta in ære inciderent̃: idqꝫ
effingeret̃ ad ſtatuam loricatā diui Iulii paꝝ uiſum tantoꝝ
dedecoꝝ eē curiam teſtē. Delectus eſt celeberrimus locus ut
colēda pſentibus legēda futuris ꝓderet̃. Placuit ære ſignari
omnes honores: faſtidioſiſſimi quoqꝫ mancipii repudiaſſet
quoſqꝫ q̄tū ad decernētis ptinet geſſiſſet: īciſa & īſculpta ſūt
publicis eterniſqꝫ monumētis ꝑtoria ornamēta pallantis ſic
q̄ſi fœdera antiq̄ ſi quaſi ſacre leges tanta prīcipis tanta pal
lantiſ ipſius q̄d dicam neſcio ſi uellēt in oculis oīum figi pal
las inſolētiā ſuā pacientiā cæſar humilitatē ſenatus nec potu
it rōnē ut exēplo pallantis ꝓmioꝝ ad ſtudiū emulatōis cæte
ri ꝓuocarēt̃: Ea honoꝝ utilitas erat illoꝝ etiā quos pallaſ nō
dedignabat̃. Inueniebant̃ tñ hōeſto loco nati q peterēt cu
perētqꝫ ꝙ dari liberto ꝓmittis ſeruis uidebāt̃ q̄ iuuat ꝙ ī tp̄a
illa nō īcidi: quoꝝ ſic me tāq̄ illis uixeri pudet: nō dubito ſi
militer affici te. Scio q̄ ſit tibi uis & īgenuus aīus iō facilius
ut ē me q̄q̄ īdignatōe q̄buſdā in locis fortaſſe ultra epiſtole

modum extulerim parꝝ doluiſſe ꝙ nimis credatur. Vale.

C.Pli.Tacito ſuo Salutē. .vii.

Eq;:ut magr̄o magiſter: neq; ut diſcipulo diſcipulus:(ſic.n.ſcribis)ſed ut diſcipulo magr̄ ego contra atq; adeo tu in ſcholā reuocas.Ego adhuc ſaturnalia extēdo:li brꝝ miſiſti:nō potui lōgius hyperbaton facer̄:atq; hoc ipo ꝓbare eū eſſe me q non magr̄ tuus : ſed ne diſcipulus qdē debeam dici:Sumam tn̄ perſonam magr̄i: exerāq; in librū tuum ius quod dediſti:eo liberius ꝙ nihil ex meis interim miſſurus ſum tibi in quo te ulciſcaris. Vale.

C.Pli.Romano ſuo Salutem. .viii.

Idiſti ne aliqn̄ Clitūnū fontē ſi nōdū(& puto nōdū) alioq narraſſe mihi quē ego penitet tarditatis ꝓxime uidi.modicus collis aſſurgit antiq cupſſu nēoroſus & opacus hic ſubter exit fons & exprimit pluribus uenis ſed ipa ribus eluctatus:quē facit gurgitē lato gremio patefacto purus & uitreus:ut nūerare iactas ſtipes & r̄lucentes calculos poſſis:Inde nō loci deuexitate ſed ipa ſui copia & q̄ſi pōdere ipellit fons adhuc etiā ampliſſimū flumē:atq; etiā nauiū patiēs eodē quo emerat iſtruxit pluris & antiqſſimis ſtatu is:tm̄ illi pulcherrimoꝝ opeꝝ in horreis q̄ negligebat inuicē:tu ſi qd iſtic epiſtola dignū ne grauer̄:nā cū aures hominum nouitate letant tū ad rōnem uite exemplis erudimur

C.Pli.Maximo ſuo Salutem. .ix.

T gaudiū mihi & ſolatiū in lr̄is nihilq; tam letū:quod his letius:tā triſte:ꝙ nō p has ſit minus triſte:itaq; & iſirmitate uxoris & meoꝝ periculo:quorūdam uero etiam morte turbatus ad unum doloris leuamētū:ſtudia cōfugi: quæ p̄ſtant ut aduerſa magis intelligam :ſed pacientius feram.Eſt autem mihi moris ꝙ ſum daturus in manus hominum ante amicorum iudicio examinare imprimis tuo:

ꝓinde ſi qn̄:nūc intende libꝝ meū quē cū hac epiſtola acci pies.qa uereor ne ipſe ut triſtis paꝝ intenderim:impare.n. dolori ut ſcriberē potui:ut uacuo aīo:letoqꝫ non potui por ro ut ex ſtudiis gaudiū ſic ſtudia hilaritate ꝓueniunt. Vale

C.Pl.Gallo ſuo.S. .x.

D q̄ noſcēda iter īgredi tranſmitteꝛ mare ſolemus ea ſub oculis poſita negligimus: ſeu qa ita natura cōpa tum ut ꝓximoꝝ īcurioſi lōginq̄ ſectemur:ſeu ꝙ oīum reꝝ cupido cū facilis occaſio ſeu ꝙ differimus tanq̄ uiſuri quod dat̄ uideri quotiēs uelis cerneꝛ:q̄cunqꝫ de cā ꝓmulta ī nr̄a urbe iuxtaqꝫ urbē non oculis mō ſed ne auribus qdē noui mus:q̄ ſi tuliſſet Achaia:ægiptus:Aſia:alia ue q̄libet mira culoꝝ ferax cōmēdatrixqꝫ terra audita plecta luſtrata habe remus:ipē certe nuꝑ ꝙ nec audierā añ nec uiderā audiui pa riter & uidi.Exegerat ſocer meus ut amerina ꝑdia ſua inſpi cerē:hæc perābulanti mihi oñdit̄ ſubiacēs lacus noīe Vad monis:ſimul q̄dā īcredibilia narrant̄ pueni ad ipm̄:lacus ē in ſimilitudīe iacētis rotæ:cōſcriptus & undiqꝫ eq̄lis:nullus ſinus:obliq̄tas nulla:oīa dimēſa paria & q̄ſi aurificis manu cauata & exciſa:color cerulo albidior uiridior & ꝑcioſior: ſulphuris odor:ſaporqꝫ:medicatus uis q̄ fracta ſolidantur. ſpaciū modicū quod tn̄ ſētiat uētos & fluctibus intumeſcat nulla ī hoc nauis(ſacer.n.)ſed artane īſulæ herbidæ mōteſ harūdīe & iūco:q̄qꝫ alia fecūdior palus.ipaqꝫ illa extremitaſ lacus effert:ſua cuiqꝫ figura uel modis cunctis margo dera ſus qa frequēter uel litore uel ſibi illeſe terūt:terūt qꝫ:par oī bus altitudo:par leuitas qppe in ſpēm carine humili radice deſcēdunt.Hæc ab omni lateꝛ ꝑſpicit̄ eadēqꝫ ſuſpēſa piter & merſa interdū iuncte & copulate & incōtinēti ſūt:īterdū diſcordantibus uentis digeruntur. nonnunq̄ deſtituta:&

tranqllitate ſingule fluctuant ſæpe minores maioribus ue
lut Corbule onerariis adhereſcent: ſæpe īter maiores mīo
reſq̧ q̄ſi curſum certamēq̧ deſumūt. Rurſus oēs in loco ap
pulſe q̄ ſtatere ꝓmouēt terrā: & mō hac mō illac lacum red
dūt auferuntq̧: ac tū demū cū mediū tenuere nō trahuntur
Cōſtat pecora herbas ſecuta: ſic in īſulas illas ut ī extremā
ꝓcedere ſolerē prius ī tellure mobile ſolū q̄ litori abrepta q̄-
ſi illata & īpoſita circūfuſum undiq̧ lacū paueāt: mox quo
tulerit uētus egreſſa non magis ſed deſcēdiſſe idē lacus in
flumē erigit: quod ubi ſe pauliſꝑ oculis dedit ſpecu emer-
git alteq̧ conditū meat ac ſi qd anq̄ ſubduceret accepit ſer
uat & ꝓfert. Hæc tibi ſcripſi nec minus ignota q̄ mihi: nec
minus grata credebam. Nam te quoq̧ ut me nihil eque: ac
nature opera delectant. Vale.

C. Pli. Arriano ſuo. S. .xi.

T ī uita ſic in ſtudiis pulcherrimū & hūaniſſimū ex
iſtio: ſeueritatē comitatemq̧ miſcere: ne illa in triſti
tiam: hæc in petulantiam excidat: qua rōne ductus grauio
ra opa luſibus iociſq̧ diſtiguo: ad hos ꝓferēdos & tpus &
locū oportuniſſimū elegi: ut q̄ iā nunc aſſueſcerēt & ab ocio
ſis & ī triclinio audiri Iulio mēſe (quo maxīe lites īterquieſ
cunt) poſitis añ lecto cathedris aīcos collocaui forte accidit
ut eodē die mane ī aduocationē ſubitā rogarer: qꝑ mihi cau
ſam ꝓloquēdi dedit. Sū. n. depcatus: ne qs ut ī reuerentem
opis argueret quod recitaturus q̄q̄ & amicis & paucis idē
iteꝝ amicis foro & negociis non abſtinuiſſē. Addidi hunc
ordinē me in ſcribendo ſequi ut neceſſitates uoluptatibus:
ſeria iucundis ſimul ferrem ac primum amicis: tum mihi
ſcriberē liber fuit & opuſculis uarius & metris. Ita ſolemus
q ingenio parū fidimus ſacietatis periculū fugere. Recitaui

biduo hoc .Aſſenſus audientium exegit :& tñ ut alii quæ
dam reputant q̃ quod tranſeat ſit nil p̄tereo atq; etiã nõ p̄
terire me dico:lego.n.oĩa ut oĩa emendẽ:quod contingere
nõ poteſt:electa recitantibus ad illud mõ ius & fortaſſe re
uerentius:ſed hoc ſimplicius & amantius. Amat.n.q ſe ſic
amari putat ut tediũ nõ ꝑtimeſcat & alio quicq̄d p̄ſtant ſo
dales ſi cõueniunt uoluptatis ſue cauſa deligatus ac ſimilis
ignoto eſt:q amici librꝝ bonũ mauult audire q̃ facere.Non
dubito cupe te pro cætera mei caritate q̃ maturiſſime legere
hũc adhuc muſteũ librꝝ legis:ſed retractũ:quæ cã retractan
di fuit & tñ nõnulla iã ex eo noſti.Hæc emẽdata poſtea ut
quod interdũ lõgiori mora ſolet deteriora facta q̃ſi noua
rurſus & reſcripta cognoſceres. Nã pleriſq; mutatis ea quo
q; uidentur quæ manent. Vale.

C.Pli.Geminio ſuo Salutem: .xii.

Oſti ne hos q omniũ libidinũ ſerui ſic aliorũ uiciis
iraſcunt̃:quaſi ĩuideant:& grauiſſime puniũt quos
maxĩe imitant̃.Cũ eos etiã q nõ indigẽt clemẽtia ullius ni
hil magis q̃ lenitas deceat.Atq; ego optimũ & emendatiſſi
mũ exiſtimo:q cæteris ita ignoſcit:tanq̃ ipẽ quottidie pec
cet ita peccatis abſtineat tanq̃ nemini ignoſcat.Proĩde hoc
domi:hoc foris:hoc in oĩ uite genere teneamus ut nobis ĩ
placabiles ſimus exorabiles(iſtis etiã)q dare ueniã niſi ſibi
neſciũt.Mandemuſq; memorie q̄ uir mitiſſimus & ob hoc
quoq; maxĩus Traſea crebro dicere ſolebat.Qui uicia odit
hoĩes odit.q̃ris fortaſſe q̄ cõmotus ſcribã. nup qdam(ſed
melius corã)q̃q̃ ne tũc qdẽ.uereor.n.ne id quod improbo
eos ſectari carpe fere huic quod cum maxĩe p̄cipuus repug
nat.Quiſqs ille q̃liſcũq; ſileat̃ quẽ inſignire exẽpli niſi nõ
inſignire humanitatis plurimum refert.Vale.

C.Pli.Marcellino ſuo.S. .xiii.

Mnia mihi ſtudia.omnes curas:omnia aduocamē
ta exemit:excuſſit:eripuit:dolor quem ex morte Iu
nii Auiti grauiſſimum cœpi. Latum clauū in domum meā
īduerat .Suffragio modo adiutus ī petendis honoribus fu
erat. Ad hoc ita diligebat ita uerebatur :ut me formatore
morum:me quaſi magiſtro uteretur: Rarum hoc in adoleſ
centibus noſtris.Nam quotus quiſq; uel ætati alterius: uel
autoritati ut minor cedit.Statim ſapiunt:ſtatim ſciunt om
nia.Neminem imitant᷑ atq; ipſi ſibi exempla ſunt.Sed nō
auitus cuius hæc p̄cipua erat prudentia:ꝙ alios prudentio
res arbitrabat᷑:hæc precipua eruditio ꝙ diſcere uolebat.Sē
per ille aut de ſtudiis aliquid: aut de officiis uitæ conſule-
bat.Semper ita recedebat ut melior factus & erat factus uel
eo quod audierat uel quod omnino queſierat . Quod ille
obſequium Seruiano exactiſſimo uiro præſtitit.Quem le-
gatum Tribunus ita dilexit & cepit ut ex Germania ī Pan
noniam tranſeuntem:non ut cōmilito :ſed ut comes aſſec-
tatorq; ſequeret᷑.Qua induſtria:qua modeſtia quæſtor cō
ſulibus ſuis & pluribus habuerit nō minus iucundis & gra
tus q̄ utilis fuit: Quo diſcurſu: qua uigilantia hant ipſam
ædilitatem cui præceptus eſt petiit:quod uel maxime dolo
rem meum exulcerat obuerſant᷑ oculis Caſſii labores:& in
fructuoſi p̄ces & honor quem meruit. Tantum redit anio
ille latus clauus in penatibus meis ſumptus . Redeunt illa
prima:illa poſtrema ſuffragia mea:illi ſermones:ille conſul
tationes: afficior neceſſitudine caſu . Erat illi grandis natu
parens erat uxor quam ante annum uirginem acceperat:
erat filia quam pauloante ſuſtulerat : tot ſpes : tot gau-
dia dies unus in aduerſa conuertit.M. deſignatus edilis.

Recens maritus :recens pater: intactum honorem :orbam matrem:uiduam uxorem:filiam pupillam ignaram aui patris reliquit. Accedit lachrimis meis:q̄ abſens & pendentis mali neſcius pariter egrum pariter deceſſiſſe cognoui ne grauiſſimo dolori ipſe conſueſcerem. In tantis tormētis eram cum hæc ſcriberem. Sola neq̧ enim nunc aliud aut cogitare aut loqui poſſum. Vale.

C.Pli.maximo ſuo Salutem. .xiiii.

Mor in te meus cogit nō ut precipiam: neq̧ enim preceptore eges. admoneā tñ ut q̄ ſcis teneas :& obſerues aut neſcire melius. Cogita te miſſū in ꝓuintiā Achaiam illā uerā & uerā græciam:in qua primū humanitatis litteræ & fruges inuentæ eſſe creduntur . miſſum ad ordinandum ſtatum id eſt ad homines maxime liberos: qui ius a natura datum:uirtute meritis:amicitia fœdere deniq̧ & religione tenuerunt . Reuerere gloriā ueterē:& hanc ipſam ſenectutem:quæ in homine uenerabili ſacra eſt . Sit apud te honor antiquitati. Sit in gentibus factis. Sit fabuliſ quoq̧. Nihil ex cuiuſq̄ dignitate. Nihil ex libertate. Nihil ex cuiuſq̄ iactatione decerpſeris. Habe ante oculos hanc eſſe terrā: quæ nobis miſerit iura:quæ leges non inuitis :ſed petentibus dederit. Athenas eſſe quas ad eas Lacedemonem eſſe: quam regas quibus reliquam umbram & reſiduū libertatis nomen eripere durū ferum barbarum eſt. Vides a medicis: quanq̄ in aduerſa ualitudine nihil ſerui ac liberi differant: mollius tamen liberos clementiuſq̧ tractari. Recordare q̄d quæq̧ ciuitas fuerat:nō ut deſpicias quod eſſe deſierat. Abſit ſupbia aſpitas nec timueris contēptū. an contēnit̃ qui īperiū q̄ faſces habet:niſi mobilis & ſordibus & q̄ ſe primuſ ipe contēnit. male ui ſuā portās aliorꝫ cōtumeliis experitur

Male terrore ueneratio acquiritur longeq; ualentior amor ad optinendũ quod uelis q̃ timor .Nam timor abit ſi recedas:manet amor.At ſicut ille in odium hic in reuerẽtiam uertitur.Te uero etiam atq; etiam repetam enim meminiſſe oportet officii tui titulum ac tibi ipſi interp̃tari quale q̃tũcunq; ſit ordinare ſtatum liberarum ciuitatũ. Nam qd ordinatione ciuilius? quid libertate precioſius? porro q̃ turpe ſit ordinatio euerſione libertas ſeruitute mutetur? Accepi quod tibi certamen eſt tecum onerat te: Quæſturæ tuæ fama quam in Bithinnia optima reuixiſti onerat teſtimoniũ principis:onerat principatus: p̃terea atq; hæc ipſa legatio quaſi premium data.Quo magis interdũ eſt ne in longiqua ꝓuintia q̃ in ſuburbana:ne inter ſeruientes q̃ liberos: ne forte q̃ iudicio miſſus ne rudis & incognitus q̃ exploratus probatuſq; humanior melior peritior fuiſſe uidearis cũ ſit alioq ut ſæpe audiſti ſæpe legiſti:multo deformius amittere:q̃ nõ aſſequi laudem. Hæc uelim credas:quod initio dixi ſcripſiſſe admonentẽ non p̃cipientem quanq̃ p̃cipientem quoq;.Quippe non uereor in amore ne modum exceſſerim.Neq; enim periculũ eſt ne ſit nimium quod eẽ maximum debet.Vale

BIBLIOTECA PUBLICA DE TOLEDO

Abſolutum opus epiſtolarum.C.Plinii Iunioris Neapoli. Milleſimoquadringenteſimoſeptuageſimoſexto.menſe Iulii.
Impreſſit Mathias Morauus uir ſingulari ĩgenio:& arte. Recognouit Iunianus maius parthenopeus rhetor publicus ſumma cura ſummaq; diligentia.

BIBLIOTECA PUBLICA DE TOLEDO

116

BIBL
De
N

PLINII
EPISTO

Neapoli

1476.

Nº 184
Sala Reservada

TOLEDO
BIBLIOTECA PUBL
Dep. INC.
Núm. 184